

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντι

Περίοδος Β', τεύχος 349, Παρασκευή 19 Ιουνίου 1987

Δρχ. 100

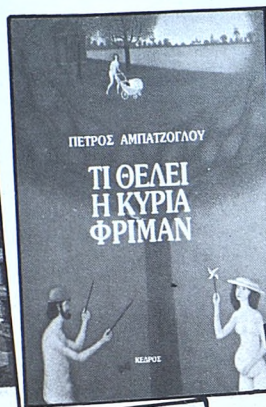
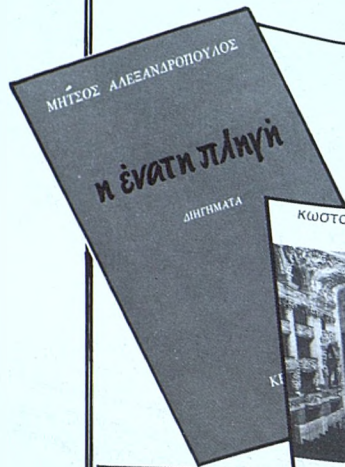

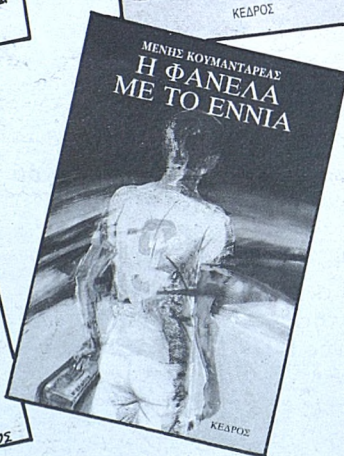
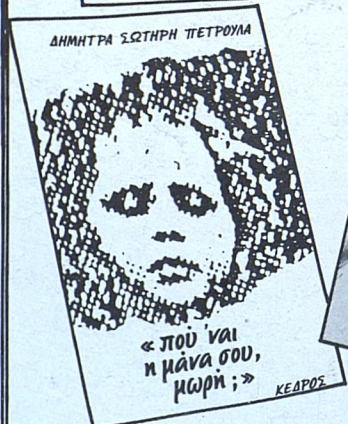
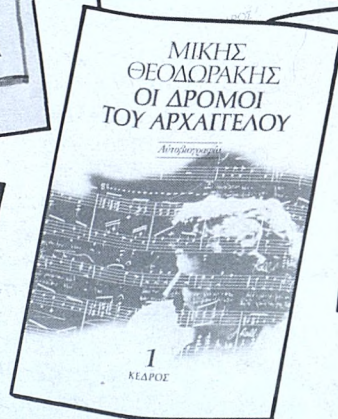
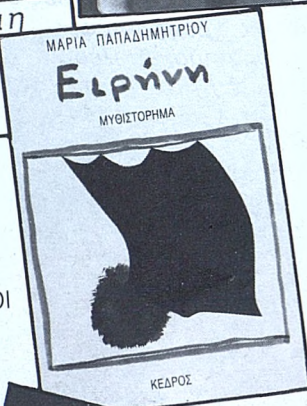
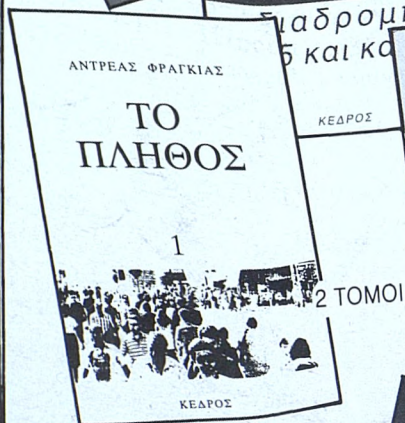
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

Γ. Γενναδίου 3 – τηλ. 36.02.007

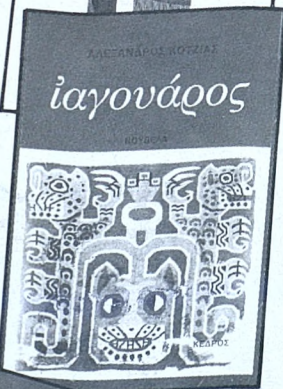
Βιβλία για το καλοκαίρι

1. Μήτσος Αλεξανδρόπουλος Η ένατη πληγή
2. Πέτρος Αμπατζόγλου Τι θέλει η κυρία Φρίμαν
3. Άλκη Ζέη Η αρραβωνιαστική του Αχιλλέα
4. Μίκης Θεοδωράκης Οι δρόμοι του Αρχάγγελου 2 ΤΟΜΟΙ
5. Μήτσος Κασόλας Το σάπιο νερό
6. Αλέξανδρος Κοτζιάς Ιαγουάρος

2 ΤΟΜΟΙ

7. Μένης Κουμανταρέας Η φανέλα με το εννιά
8. Κωστούλα Μητροπούλου Διαδρομή 35 και κάτω
9. Προκόπης Πανταζής Στο καρτέρι
10. Μαρία Παπαδημητρίου Ειρήνη
11. Δήμητρα Πέτρουλα «Πού 'ναι η μάνα σου μωρή;»
12. Γιώργος Συμπάρδης Μέντιουμ
13. Αντρέας Φραγκιάς Το πλήθος, 2 ΤΟΜΟΙ
14. Δημήτρης Χριστοδούλου Το νησί

Περίοδος Β'
• Χρόνος 14ος
• Τεύχος 348
Παρασκευή 19 Ιουνίου 1987
δρχ. 100

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 72.32.713 - 72.32.819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Έτσι φακέλωνει η CIA τον Ελληνικό Τύπο	11
ΡΕΠΟΡΤΕΡ	
Ο Αβέρωφ ομιλεί...	18
ΑΝ. ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ	
Η συνέντευξη στο «Ράδιο-Αθήνα»	19
ΡΕΠΟΡΤΕΡ	
ΚΚΕ: Μετά το 12ο συνέδριο	22
ΣΤ. ΚΟΥΛΟΓΛΟΥ	
Να πηγαίναμε τόσο καλά και στο ποδόσφαιρο...	24
ΒΑΓ. ΓΙΑΧΝΗΣ	
Η αποτυχία της οικονομικής πολιτικής Ν.Ι. ΚΥΡΙΑΖΙΔΗΣ	29
Μικρές αγγελίες και Κρατική Διαφήμιση στον Τύπο	30
ΡΕΠΟΡΤΕΡ	
Το ραδιόφωνο του Δήμου Αθηναίων και οι επικριτές...	32
ΜΙΧ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	
Η πολιτική ενημέρωση στην Ελλάδα: Από τον Π. Λαμπρία ως τον Αν. Κούρτη	34
ΙΩΑΝΝΑ ΒΑΛΑΒΑΝΗ	
Η ελεύθερη ραδιοφωνία στην Ευρώπη	38
ΑΛΙΚΗ ΤΣΙΔΙΧΡΗΣΤΟΥ	
Περί κινέζικων παρασήμων	42
ΒΑΣ. ΖΗΣΗΣ	
Οι εκλογές σε Αγγλία - Ιταλία	43
ΒΑΣ. ΖΗΣΗΣ	
Το σκάνδαλο ΔΙΑΣ	44
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΜΠΑΓΙΟΝΑΣ	
«Γενικές εξετάσεις», προβλήματα της νεολαίας και Αριστερά	48
ΤΕΤΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	
Πες μου πώς κάνεις διακοπές...	50
Δ. ΤΣΑΝΤΙΔΗΣ	
Caretta caretta ή οικοπεδοφάγος	52
Β. ΚΑΡΑΠΟΣΤΟΛΗΣ	
Τα πάθη	53

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΑΝΤΗΝΩΡ

Όταν ο γεφυροποιός Αβέρωφ επισκιά-

ζει το Ρένιαβικ

ΗΜΕΡΟΔΗΚΤΗΣ

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ

ΤΗΣ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗΣ

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

ΕΦΩΦΥΛΛΟ: Δ. ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Η συνέχεια του β' μέρους του άρθρου του Γ.Η. Χάρη, Οι «Τρεις Γυναίκες» του Ρ. Μούζιλ και το καλάμι του μεταφραστή στο επόμενο τεύχος.

ΕΝΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΚΑΛΑΘΙ

ΤΟ ΘΕΡΟΣ προβλέπεται θερμό μετά πλείστων καυσώνων, αρχής γενομένης από του «καύσωνος Γκάλη» και των συμπαρομαρτούντων νυκτερινών καυσώνων στην πλατεία εθνικής Ομονοίας. Ήσαν καύσωνες υπερβατικοί του πνιγηρού και κυκλοτερού καύσωνα που επέδρασε σωρευτικά και αιφνιδιαστικά πριν καλά καλά ο Ιούνιος πρωτοπερπατήσει πριν ακόμα διασκεδαστεί το ψύχος από την παρηγορητική, ίσως, ορολογία των ιθυνόντων για την αποτυχία της οικονομικής τους πολιτικής.

ΧΩΡΙΣ εθνικό προηγούμενο μέγα πάθος του παμμέγιστου πλήθους των «Ελλήνων» που τούτες τις ημέρες υπόταξαν τα πάντα στην προσταγή και τον ιστορικό λες χρόνο των φρενιτιώδους χορού που χόρευε το έθνος δια της Εθνικής του μπάσκετ. Πέρα από τάξεις, παρατάξεις, ιδεολογικές (κατά συγγνωστή νοσταλγία...) διατάξεις, γυμνοί από τα όποια προσδιοριστικά τους ενδιαίτηματα, οι νεοέλληνες εκκένωσαν τα όσα άλλα ατελέσφορα, πλέον ακυρωτικά και ρακοειδή θεάματα, στο πολιτικό και στο κοινωνικό υπέδειξαν ως μόνον τόπο αναδημιουργίας του κερματισμένου, άλλοτε συνεκτικού, ιστού τους την άπαξ αναλίσκόμενη απόλαυση μιας νικηφόρας επέλασης στην μπασκέτα των «άλλων», των βαρβάρων.

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ολόκληρες ημέρες η «Ελλάς» είχε σαν μόνη κυβέρνησή της τη «χρυσή» πεντάδα: το φτωχαδάκι απ' το Νιου Τζέρσεϊ ή τη Νίκαια, ο οικοδόμος απ' τον Πειραιά, ο μάγος απ' την Καισαριανή, άπειρες και πολύτοπες ενσαρκώσεις του σθένους και του κλέους του «μικρού» που με μια δρασκελιά φτάνει στο «θαύμα», εκεί όπου οι κρατούντες την τύχη του θνητού λαού αναβαπτίζονται καθημερινώς στη μιζέρια και την ισοπέδωση.

ΛΕΥΚΗ ΟΘΟΝΗ, λοιπόν, η «Ελλάς που μπορεί να προκριθεί» στο όνειρο της πρωτιάς στην Ευρώπη; Λευκό τοπίο το θέαμα ενός ήρωα - Γκάλη, που το «σπάσιμο» της μέσης του μετρούσε υπερφυσικούς παλμούς στον ομφάλιο λώρο του Έθνους; Λευκό διαβατήριο για άπειρα νικηφόρα ταξίδια, το δάφνιο στεφάνι του αρχηγού των «Τιτάνων», το πυρπολημένο εκείνο βράδυ της Κυριακής 14 Ιουνίου;

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ τίποτε λευκό στο πεδίο του έθνους, του έθνους που υποδείχτηκε από μυριάδες βλέμματα, από μύριες όσες απομιμήσεις καβαλιστικής λατρείας, τούτες τις ημέρες. Πίσω από τη συλλογική προσοικείωση της πρωτιάς και των νικών επί των αλλοεθνών, πίσω από τις νεκραναστημένες μνήμες του αλβανικού —το ελάχιστο— έπους, κρυβόταν μια αλυσίδα ακυρώσεων, διαψεύσεων, αναιρέσεων του καθενός νεοέλληνα: κρύβονταν συλλογικές ήττες —εθνικές, ταξικές, πολιτικές: κρυβόταν η άλλοθεν ακυρωμένη ανάγκη μιας συλλογικής ταυτότητας και μιας ανάτασης: πίσω από τη λάσπη που πετούσαν κάποιοι στην πλατεία εθνικής Ομονοίας ξημερώματα Δευτέρας 15ης Ιουνίου, ήταν το όριο της νίκης που μετέπιπτε σε ευτελισμό χουλιγκάνου.

ΝΙΚΗ που γρήγορα ξέφυγε από τις πρώτες σελίδες για να παραχωρήσει τη θέση της στα θλιβερά απολογητικά λεγόμενα του κ. Αβέρωφ. Ανδρός που επιμένει να μη νοιώθει ενοχή για όσα επί δικτατορίας έπραξε: που απέφυγε να ενημερώσει σωστά το Μακάριο για τα σχέδια της χούντας — διευκολύνοντας έτσι τα σχέδια της που άνοιξαν το δρόμο για όσα τραγικά έκτοτε ακολούθησαν.

ΠΙΣΩ από το θαύμα του για πρώτη φορά πραγματωμένου ονείρου της «διάκρισης», κρύβεται η μακραίωνη απώθηση της αίσθησης του ανολοκλήρωτου, του ατελούς, του αλύτρωτου. Της ήττας.

ΕΙΝΑΙ πολύς και σκληρός ο χρόνος μέχρι την Ολυμπιάδα της Σεούλ. Πολύς, σκληρός κι αβέβαιος, ακόμα και για το μπάσκετ...

αντί

πολιτικό δεικνενθήμερο

Όταν ο γεφυροποιός Αβέρωφ επισκιάζει το Ρέικιαβικ...

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ ήταν ο θρίαμβος της Εθνικής μας του μπάσκετ, με την Ιερά Σύνοδο να επικαλείται το «Υπερμάχω» και με το «Βήμα» να βεβαιώνει πως οι αθλητές μας παραμερίζουν τους υπουργούς: «Όλη η Ελλάδα σ' ένα καλάθι» —έλεγε ο πραγματικά επιτυχής ολοσέλιδος τίτλος του...

ΔΥΟ ΜΕΡΕΣ πριν, όμως, στο παγωμένο Ρέικιαβικ, η κυβέρνηση είχε και αυτή τον δικό της «θρίαμβο», αφού οι Αμερικανοί, πιεζόμενοι από τον πρωθυπουργό Α. Παπανδρέου, υπέβαλαν, επιτέλους, αίτηση —επίσημη αίτηση— για την παραμονή των βάσεων τους, στην Ελλάδα!

ΟΣΟΙ πιστεύουν ότι η κυβέρνηση διαθέτει χιούμορ, κάνουν λάθος, αφού όλοι οι θεωρητικοί απολογητές της έκαναν το παν για να μας πείσουν —με πολλή σοβαροφάνεια!— ότι, πράγματι, στην πρωτεύουσα της Ισλανδίας, η ελληνική διπλωματία κατήγαγε περιφανή νίκη! Η συλλογιστική των απολογητών αυτών, ήταν πολύ απλή: Εμείς —είπαν— είμαστε ευτυχείς με τη συμφωνία του 1983, που αποτελεί νόμο του κράτους. Πλην οι Αμερικανοί ζήτησαν να διαδηλώσουμε και μεις την επιθυμία μας για την μη απομάκρυνση των βάσεων τους από την Ελλάδα... Εμείς, όμως, είπαμε: ΟΧΙ! Οι Αμερικανοί πρότειναν να ανανεώσουμε την υπάρχουσα συμφωνία. Αλλά εμείς είπαμε και πάλι ΟΧΙ! Ύστερα από αυτά, ο Τζώρτζ Σούλτς υποχρεώθηκε να υποβάλει αίτηση στον Κάρολο Παπούλια, με στόχο την έναρξη διαπραγματεύσεων για το μέλλον των αμερικανικών βάσεων. Και η ελληνική πλευρά αποδέχθηκε το αίτημα υπό δύο όρους: Πρώτον, να μη παραταθεί η υπάρχουσα, αλλά να υπογραφεί —εφόσον ευοδωθούν οι σχετικές συνομιλίες— νέα συμφωνία! Δεύτερο, η νέα αυτή συμφωνία να τεθεί υπό την έγκριση του ελληνικού λαού.

ΑΣΦΑΛΩΣ κάποιοι, σε υψηλά κυβερνητικά κλιμάκια, υποτιμούν την κοινή νοημοσύνη αυτού του λαού, που, επιτέλους, και ανάγνωση γνωρίζει, και μνήμη διαθέτει... Όσο για τον αρχηγό της Νέας Δημοκρατίας Κ. Μητσοτάκη, που, προς στιγμή, άφησε να νοηθεί ότι η παράταξη του ξέρει πολλά «παιχνίδια» (και θα μπορούσε ενδεχομένως, να ψηφίσει... αρνητικά στο δημοψήφισμα, εφόσον θα έκρινε ότι η συμφωνία του ΠΑΣΟΚ με τους Αμερικανούς δεν είναι ικανοποιητική), υποχρεώθηκε, τελικά, να δώσει στα πράγματα τις πραγματικές τους διαστάσεις: *Η συμμαχία μας με τις ΗΠΑ —δήλωσε στο Ηράκλειο Κρήτης— υπηρετεί τα αμυντικά συμφέροντα της χώρας μας και, με αυτή την έννοια, η συμφωνία των βάσεων είναι για μας δεκτή, εφόσον σαν αντιστάθμισμα έχουμε την ισορροπία δυνάμεων στο Αιγαίο... Μόνη επιφύλαξη του κ. Μητσοτάκη: Το κου-*

ΕΔΣ Α-819...

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΤΟΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ, ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΑΖΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ...
ΑΝΑΦΕΡΩ ΟΤΙ Ο ΛΑΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΤΑΔΙΟ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΘΗΚΕ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΜΟΝΟΙΑ
ΟΠΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΕΙΝΕ ΜΕΧΡΙ ΤΙΣ
ΠΡΕΙΝΕΣ ΩΡΕΣ... ΕΚΤΟΤΕ
ΕΧΑΣΑ ΤΑ ΙΧΝΗ ΤΟΥ...

βεντολόι για τις βάσεις να μην επηρεάσει —προπαντός να μην επιβραδύνει— τις εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις. Στο τέλος —τέλος, είπε, απευθυνόμενος προς τους Αμερικανούς, μπορούμε και μεις να σας δώσουμε ό, τι θα σας δώσει και ο αρχηγός του ΠΑΣΟΚ υπογράφοντας τη νέα συμφωνία...

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ της Νέας Δημοκρατίας εμφανίζεται, τις μέρες αυτές, «ευτυχής και αυτάρκης». Το κόμμα μας —λέει στις ιδιαίτερες συνομιλίες του— δεν έχει προβλήματα. Η ενότητά του είναι δεδομένη. Οι βουλευτές και τα άλλα στελέχη του, «απολύτως βέβαιοι για τη νίκη», κλπ. Για να βεβαιώσει, μάλιστα, του λόγου το αληθές, ο Κ. Μητσοτάκης έδωσε στη δημοσιότητα, την Τρίτη, το Οικονομικό Πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας, το οποίο ο φιλικός του Τύπος χαιρέτησε ως «πρόταση σωτηρίας»!

(Το πρόγραμμα προβλέπει «περιορισμό του γιγαντιαίου δημόσιου τομέα», άμεση διάλυση όλων των παρεμβατικών εταιριών και οργανισμών του δημόσιου τομέα, που «νοθεύουν τον ανταγωνισμό» (ΠΡΟΜΕΤ, ΙΤΣΟ, ΕΜΠΟ, ΚΦΕ, ΚΤΕ, κλπ.) και ιδιωτικοποίηση των βιομηχανικών επιχειρήσεων που δεν υπάρχουν στον ΟΑΕ. Πλην, από την ιδιωτικοποίηση αυτή, το Οικονομικό Πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας, εξαιρεί τα «φυσικά μονοπώλια», όπως είναι λχ. η ΔΕΗ και ο ΟΤΕ).

ΩΣΤΟΣΟ, φαίνεται ότι ο αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας έχει πλέον πεισθεί ότι το «πολύ Κύριε ελέησον» —το αίτημα για άμεσες εκλογές— «κουράζει ακόμα και τους δεσποτάδες»! Άλλωστε, δεν έλειψαν οι επιτελείς εκείνοι του κόμματος που υποστηρίζουν ότι ο «καταλληλότερος χρόνος για εκλογές» είναι ο Ιούνιος του 1988 (όταν, κατά τις εκτιμήσεις τους, «θα έχει ολοκληρωθεί η κατάρρευση του ΠΑΣΟΚ»...) και, συνεπώς, η Νέα Δημοκρατία θα πρέπει —μέχρι τότε— να κρατήσει το θέμα αυτό sotto voce.

ΩΣΤΟΣΟ, δεν χωρεί αμφιβολία πως «το» θέμα των τελευ-

Τύπος -
ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΠΕΙΡΑΙΑ
φθηνά ΠΟΛΥ φθηνά βιβλία

Έγκυκλοπαίδειες μισοτιμής
Ευκολίες πληρωμής

ΜΠΟΣΤΑΝΟΓΛΟΥ - ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΗΝΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 92. ΠΕΙΡΑΙΑΣ ΤΗΛ. 4112258

ταίων αυτών ημερών ήταν η κατάθεση Αβέρωφ στην Εξεταστική Επιτροπή της Βουλής για τον «Φάκελο της Κύπρου». Και το ότι ο «επίτιμος πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας» είχε επιχειρήσει, επανειλημμένα, να ρίξει γέφυρες στη χούντα, είναι κοινός τόπος. Άλλωστε, ο ίδιος ο Ευ. Αβέρωφ όχι μόνο δεν απέκρυψε ποτέ τον ρόλο του αυτόν (ρόλο «γεφυροποιού»), αλλά και, σε πλείστες όσες περιπτώσεις, διακήρυξε «εθνική υπερφάνεια» για τα πάρε-δώσε που είχε με τη χουντική συμμορία!

Ο κ. «επίτιμος» και η χουντική συμμορία

ΠΛΗΝ, Η ΚΑΤΑΘΕΣΗ Αβέρωφ έφερε στο φως αρκετά στοιχεία που αγνοούσε, μέχρι σήμερα, ο «χύδην» λαός. Και, ασφαλώς, το συνταρακτικότερο από τα στοιχεία αυτά, ήταν η αποκάλυψη ότι, δύο ή τρεις μέρες πριν από το πραξικόπημα της 15ης Ιουλίου 1974, ο Τάσκα (ο Αμερικανός, τότε, πρέσβης) είχε δείξει στον Ευ. Αβέρωφ τηλεγράφημα του Χ. Κίσινγκερ, με το οποίο πληροφορούσε ότι επικείται πραξικόπημα στην Κύπρο και ζητούσε την παρέμβαση Αβέρωφ «προκειμένου να πεισθεί ο Ιωαννίδης να ματαιώσει τη δυναμική ενέργεια που προετοιμάζε στην Κύπρο». Και ο Ευ. Αβέρωφ; Τι λέει, πως αντιδρά; Βγαίνει, μήπως, στους δρόμους για να φωνάξει: «Σφάζουν την Κύπρο, σφάζουν το Μακάριο»; Ενημερώνει, μήπως, τους άλλους πολιτικούς αρχηγούς; Σφυρίζει, μια λέξη, σε κάποιο ξένο διεθνές πρακτορείο, για να γίνει η υπόθεση βούκινο και να ματαιωθεί το πραξικόπημα; Όχι, ο κ. Αβέρωφ δεν κάνει απολύτως τίποτε. Ο κ. Αβέρωφ είναι αληθινός τζέντλεμαν, που σέβεται το «απόρρητο» του τηλεγραφήματος Κίσινγκερ. Είναι —όπως θα έλεγε ο Μπάρας— «ένας καλοαναθρεμμένος, που φεύγει από ένα σαλόνι, χωρίς ανούσιες χειραψίες και περιττές...»

ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΗΤΑΝ μόνο το τηλεγράφημα Κίσινγκερ. Ο «επίτιμος πρόεδρος» πιστεύει ότι, στην περίπτωση της Κύπρου, δεν υπήρξε καμιά προδοσία... Απλώς έγιναν «λάθη», «κακοί χειρισμοί», από πλευράς των χουντικών... Γι' αυτό δεν ήταν έγκλημα καθοσίωσης το ότι το 1972 φιλοδοξούσε να μπει στην κυβέρνηση Παπαδόπουλου και να καθέξει έδραν ως «υπουργός παρά τω πρωθυπουργώ». Γι' αυτό και αναζητούσε, στήριξη, και ενθάρρυνση, όχι μόνο από τον εξόριστο (τότε) Κ. Καραμανλή, αλλά και από τέσσερις «συμμαχικές» (δυτικές) κυβερνήσεις, για τη συγκρότηση «πολιτικοστρατιωτικής κυβέρνησης» στη βάση «φίφτυ-φίφτυ»: Οκτώ οι χουνταίοι υπουργοί, οκτώ εμείς, οι δημοκρατικοί πολιτικοί άνδρες! Και όταν ο Καραμανλής του διαμήνυσε: «Βαγγέλη, θα σε τουμπάρουν!», εκείνος (ο Βαγγέλης) απάντησε λέγοντας ότι είναι πολύ ώριμος, πολύ μεγάλος, για να μπορεί η χούντα να τον «τουμπάρει»...

«Δέστε τα βαγόνια σας στη δική σας ατμομηχανή»

ΟΠΩΣ ΗΤΑΝ φυσικό, η κατάθεση Αβέρωφ προκάλεσε σάλο και μέσα στους κόλπους της Νέας Δημοκρατίας: «Τέτοιον επίτιμο πρόεδρο έχουμε;» —ρώτησαν μερικά νέα στελέχη... «Αυτόν θα κάνουμε πρόεδρο της Δημοκρατίας, όταν θα έλθουμε στα πράγματα;» —ρώτησαν μερικοί βουλευτές του κόμματος. (Για όσους δεν το γνωρίζουν, λέγεται ότι μια τέτοια υπόσχεση έχει δοθεί στον κ. «επίτιμο», από τη σημερινή ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας). Βέβαιο, πάντως, είναι ότι, αμέσως μετά την κατάθεση Αβέρωφ, συνήλθαν οι βουλευτές της Νέας Δημοκρατίας, που μετέχουν στην επιτροπή για τον «Φάκελο της Κύπρου», για να εξετάσουν —ωραίο, ομολογουμένως, το «άλλοθι»— τις «διαρροές καταθέσεων» και την «περαιτέρω λειτουργία της επιτροπής». Στην πραγματικότητα: Αντικείμενο της σύσκεψης ήταν η κατάθεση Αβέρωφ και αν πρέπει —ή δεν πρέπει— να υπάρξει κάλυψη από πλευράς του κόμματος.

ΚΑΤΑ ΤΑ ΑΛΛΑ, η ζωή προχωρεί, πέρα από τον «θρίαμβο» της ελληνικής διπλωματίας στο θέμα των βάσεων ή την κατάθεση Αβέρωφ στην επιτροπή. Την περασμένη Τρίτη λχ. ανα-

κοινώθηκαν τα ονόματα των 13 περιφερειάρχων (ύστερα από έναν επώδυνο, πραγματικό, τοκετό) και των 20 νέων νομαρχών. Τα «Νέα» στέγασαν τη σχετική είδηση κάτω από έναν ωραίο τίτλο που έλεγε: «Ήθος και πίστη στην αλλαγή!». Όμως, και ανεξάρτητα από πρόσωπα, οι πάντες κατανοούν ότι με την τοποθέτηση των 13 περιφερειάρχων, δεν υπήρξε —και δεν υπάρχει— καμιά νέα προσέγγιση στην ιδέα του δημοκρατικού προγραμματισμού και της δημοκρατικής αποκέντρωσης, εφόσον, στην ουσία, εγκαταλείπεται ο τρίτος βαθμός αυτοδιοίκησης. Επιθυμία: Η κεντρική εξουσία προσπαθεί να εκσυγχρονισθεί... Όμως τα κέντρα, όπου παίρνονται οι αποφάσεις, δεν μετακινήθηκαν στις περιφέρειες, οι οποίες χωρίς τις αναγκαίες υποδομές, αδυνατούν, βέβαια, να παρέμβουν ουσιαστικά στον προγραμματισμό.

Η ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ των νομαρχών και περιφερειάρχων συνέπεσε με την ωραία —και πολύ «φιλελεύθερη»— ομιλία του πρωθυπουργού σε γεύμα που του παρέθεσαν πέντε εμπορικά επιμελητήρια: Το ελληνο-αμερικανικό, το ελληνο-βρετανικό, το ελληνο-γαλλικό, το ελληνο-γερμανικό και το ελληνο-ιταλικό: Μην πιστεύετε —άφησε να νοηθεί— κάποιους απηνείς αντιπάλους μας. Η Ελλάδα θα εξελιχθεί —γιατί αυτό είναι το νέο μας όραμα— σε ένα εμπορικό και χρηματιστικό σταυροδρόμι, αξιολιώντας τη γεωγραφική της θέση και τα επιχειρηματικά της ταλέντα. Και η κυβέρνησή μας ακολουθεί πολιτική, που ευνοεί τα ιδιωτικά κέρδη... Συνεπώς, όσοι επιχειρηματίες ενδιαφέρονται για τα μεγάλα έργα που προγραμματίζουμε, δεν έχουν «παρά να δέσουν τα βαγόνια τους πίσω από την ατμομηχανή των δικών μας προγραμμάτων».

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, τρένα, ατμομηχανές... Ποιός, όμως, τη φορά αυτή, θα κατέβει από το τρένο; Ο υπουργός Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Γ.Α. Μαγκάκης, πάντως, επιμένει ότι αν του χαλάσουν το ΕΣΥ —ενώ τον όρισαν ως θεματοφύλακά του...— τότε, ω, τότε, θα κατέβει μόνος του από το τρένο...

ΑΝΤΗΝΩΡ

Έκδόσεις Στιγμή

ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 91-93, ΑΘΗΝΑ 114 73

τηλ. 36.44.064

Ο ποιητής Μανούσος Φάσσης

Η ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Μία πρώτη απόπειρα κριτικής προσέγγισης

Δοκιμαστικό σχέδιο του
Μανόλη Αναγνωστάκη

ΤΕΤΑΡΤΗ, 3.6.87

Πόσοι **βράχχαν** χθες χάριν του κ. **Μητσotάκης**; 100.000 λέει η Αστυνομία, 1.000.000 λέει η ΝΔ. Τόση φασαρία για ένα μη-δενικό πάνω ή κάτω, δεν αξίζει τον κόπο.

Ενώ όλη η Ελλάς πανηγυρίζει για την πρώτη νίκη της Εθνικής **καλαθοσφαίρας** με 109-77 επί της **Ρουμανίας**, η εταιρεία **Πεταλούδα** απολύει τον **Παν. Κούλη**, πατέρα του 14χρονου που άλεσε η μπετονιέρα προ μηνός, διότι είχε **ψυχολογικά προβλήματα**.

Σε **ψυχολογικά προβλήματα** απέδωσε κι ο κ. **Μητσotάκης** την **απόλυση ή αποχώρηση** **Στεφανόπουλου**, **Μπούτου**, **κλπ.**, από τη ΝΔ, σε συνέντευξη που έδωσε στους κοντοχωριανούς του **Ημεροδμήκτη**, κ. **Κούλογλου** και **Κοσώνα** στο **Ράδιο - Αθήνα**.

Πέθανε ο κιθαρίστας **Αντρέ Σεγκόβια** σε ηλικία 94 χρονών. Ζωή σε λόγους σας και να 'χετε τα χρόνια του.

Εξακριβώθηκαν τα στοιχεία ατόμου με καουμπόκο καπέλο στην **Πλάκα**: **Γ. Κιούσης**, ελαιοχρωματιστής, 35 χρονών, πρώην τρώφιος ψυχιατρείων. Βρίσκεται με μια **σφαίρα** στο στήθος στο Γενικό Κρατικό. Ο εξακριβώσας αστυφύλαξ, με ένα μαχαίρι στην κοιλιά, βρίσκεται στον **Ερυθρό Σταυρό**.

ΚΚΕ και **ΕΑΡ** καταψήφισαν τον **νέο κανονισμό** της Βουλής ο οποίος, παραδόξως, εγκρίθηκε.

Ενώπιον 30 **μητροπολιτών** και του λαβάρου της **Αγίας - Λαύρας** διαδήλωσε κατανυκτικά πλήθος ορθόδοξων χριστιανών στη **Πάτρα**.

Σε πρόστιμο 106 εκατομμυρίων καταδικάστηκε η **Ελευθεροτυπία** από Βρετανικό δικαστήριο διότι υπαινίχθη ότι κάποιος κύριος **Μ. Πάκαρντ** ήταν πράκτωρ της **Ιντέλιτζενς Σέρβις**.

ΠΕΜΠΤΗ, 4.6.87

Σύσσωμος ο εντόπιος και αλαχού ευρισκόμενος ελληνισμός πανηγυρίζει το 84-78 επί της **Γιουγκοσλαβίας**.

Το ΑΣΟΠ αποδέχθηκε τις προτάσεις της **έκθεσης Καρτζά** για το τραπεζικό σύστημα. Προβλέπονται **αυξομειώσεις** στα διάφορα επιτόκια - συναρτήσει και του πληθωρισμού.

Μόνο ο κ. **Παγουρόπουλος** έχει δικαίωμα να διαγράψει στο ΠΑΣΟΚ και επομένως δεν ισχύουν οι **διαγραφές** των τριών δημάρχων της **Μεσσηνίας** από τη Ν.Ε., ανακοίνωσε το γραφείο Τύπου του κυβερνώντος κόμματος.

Έφθασαν ο **Κύπριος** Πρόεδρος κ. **Κυπριανού** και ο **Αμερικανός** υφυπουργός Εξωτερικών κ. **Ντερβίνσκυ** - ο δεύτερος μέσω Αγκύρας.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 5.6.87

Η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει — ούτε κι όταν **χάνει** από την Ισπανία 106-89 στην **καλαθοσφαίρα**.

Με τον κ. **Παπανδρέου**, τον κ. **Μητσotάκη** και τον όλως τυχαίως παρεπιδημούντα εν Αθήναις Πρόεδρο **Κυπριανού** συναντήθηκε ο κ. **Ντερβίνσκυ**.

Οι **αδελφοί Κουρή** αναφέρονταν ως κληρονόμοι 3.000.000 μιας από τις πολλές «διαθήκες» **Τυπάλδου** που είχε στην κατοχή του ο Χρ. Παπαδόπουλος, γράφει ο **Ελεύθερος Τύπος**.

Διαφωνεί η κυβέρνηση με την ευφυά πρόταση του κ. **Κατσάνεβα** να χάνουν οι **εργαζόμενοι** τα **ασφαλιστικά** τους δικαιώματα, όταν δεν πληρώνουν οι **εργοδότες**, δήλωσε ο υφυπουργός κ. **Σολωμός**.

Αν δεν το πήρατε είδηση, **εσείς φταίτε**: σήμερα ήταν η **Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος**. Και του χρόνου.

Τα 1.200 εκατομμύρια **δολάρια** έφθασε το **έλλειμμα** τρεχουσών συναλλαγών το πρώτο **τετράμηνο** του 1987, έναντι στόχου 1.250 εκατομμυρίων για **όλο το χρόνο**.

Μίνι έκδοση του κατορθώματος του **Ματίας Ρούστ** πέτυχε ο 19χρονος **Λουί Σαλαζάρ Ροντρίγκεζ** προσγειώνοντας το αεροπλάνο του στην καλύτερα φυλασσομένη βάση των ΗΠΑ στον **Παναμά**.

Ξεκίνησε η διαδικασία **πολιτοποίησης** των μη αρεστών στον κ. **Κούβελα** σελίδων του βιβλίου «**Θεσσαλονίκη** 2.300 χρόνια». Ο κ. **Κούβελας** δεν φοβάται τους ιστορικούς που θα γράψουν γι' αυτόν και την πράξη του;

ΣΑΒΒΑΤΟ, 6.6.87

Πρώτη μέρα τριήμερης αργίας για αρκετούς — καλή ξεκούραση και προσοχή στα **εγκαύματα**.

Νέο **ασφαλιστικό σύστημα** μελετά η κυβέρνηση, απεκάλυψε ο κ. **Σολωμός**. Ο Θεός βοηθός.

Εκατομμύρια Έλληνες **καλαθοσφαιρόφιλοι** απαιτούν να **περεστρώκωθεί** ο άθλιος **Τσεχοσλοβάκος Κοτλέμπα** — υπεύθυνος για την ήττα των εθνικών χρωμάτων με 69-66 από τη **Σοβιετία**.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 7.6.87

Ούφ, ευτυχώς που υπάρχουν και οι **καιναγορίτες** Γάλλοι να χάνουν 82-69 για να περάσουν τα ένδοξα **εθνικά χρώματα** στους ημιηλικούς.

Τελείωσε και το πρωτάθλημα της **Α' Εθνικής** με πρώτον τον **Ολυμπιακό**. Ουδείς το πήρε είδηση.

Από την **Ρόδο** ο κ. **Μητσotάκης** ζητά ξανά εκλογές — έστω και με **αποχώρηση** 7-8 βουλευτών από το ΠΑΣΟΚ, αν χρειαστεί.

Δεν έχει **ανάμιξη** στις **διαγραφές** της **Μεσσηνίας**, δηλώνει ο κ. **Γεννηματάς**. Ούτε στις επανεγγραφές. Ένα απλό μέλος του **Εκτελεστικού Γραφείου** είναι.

ΔΕΥΤΕΡΑ, 8.6.87

Οι **Επτά** σημαντικότερες βιομηχανικές χώρες της Δύσης έστειλαν τους ηγέτες τους στη **Βενετία**, ενώ ο **Πάπας** προτίμησε την **Πολωνία** όπου τον υποδέχθηκε ο **Γιαρουζέλσκι**.

ΤΡΙΤΗ, 9.6.87

Απολογισμός του τριήμερου: 11 **πνιγμένοι**. Έτσι διατηρείται η ναυτική μας παράδοση **ζωντανή**. Οι 16 νεκροί σε τροχαία είναι θύματα του μοντερνισμού. Ίσως και ο **Ιάσας**, που πέθανε στη Νέα Υόρκη, σε ηλικία 79 ετών, να ήταν θύμα άκρατου μοντερνισμού: του **Ειτζ**.

Πολλά **ψιθυρίζονται** και πολλά **διαψεύδονται** για τα **ασφαλιστικά ταμεία**, για τη **σταθεροποίηση**, τον **πληθωρισμό**, τα **ελλείμματα**. Κι ακόμη δεν άρχισαν για καλά οι **διακοπές**. Τότε θα τα μάθουμε όλα.

Σταθερή ανάπτυξη χωρίς πληθωρισμό, στόχος των **Επτά** στη **Βενετία**. Το μυστικό θα τους το εξηγήσει ο κ. **Σημίτης**.

Ευτυχώς που υπάρχουν και οι **αρχαιολόγοι** να σώζουν τα προσχήματα. Διαφώνησαν με την ίδρυση του **εργοστασίου αλουμίνιας** στους **Δελφούς** και η κυβέρνηση αναζητά νέα θέση.

Έγινε γνωστό πως ο κ. **Καραμανλής** έστειλε την περασμένη **Παρασκευή υπόμνημα** με τις απόψεις του για το τι έγινε στην **Κύπρο** με την εισβολή των **Τούρκων** στη σχετική επιτροπή της Βουλής.

ΤΕΤΑΡΤΗ, 10.6.87

Νέα έξαρση της **εθνικής υπερηφάνειας** μετά την επί της Ιταλίας **νίκη** επί του πεδίου της **καλαθοσφαίρας** με 90-78.

Η κυβέρνηση αποφάσισε το εργοστάσιο της **αλουμίνιας** να γίνει στη **Δόμβραινα** της **Βοιωτίας**, επί του **Κορινθιακού**. Αναμένεται διακοπή των διπλωματικών σχέσεων **Φωκίδος - Βοιωτίας**.

Δεν είναι **έποικοι** οι **Τούρκοι** που στέλνονται στην **κατεχόμενη πλευρά της Κύπρου**, ισχυρίστηκε ο εκπρόσωπος του Τουρκικού υπ. Εξωτερικών. **Απλοί εργάτες γης** είναι.

Πετούσε τη **σκούφια** του, για να εκστρατεύσει στην **Κύπρο** ο κ. **Αβέρωφ** τον **Αύγουστο** του 1974, κατέθεσε στην **επιτροπή της Βουλής**. Τελικά όμως έπεισε και τον κ. **Καραμανλή** ότι η θέση τους ήταν στην **Αθήνα**.

Αφίχθη εκ Τουρκίας, όπου είχε **συναντηθεί με τον Τουργκούτ Οζάλ** ο κ. **Ιάκωβος**, αρχιεπίσκοπος πασών των **Αμερικών**. Προς μεγάλην θλίψη της **ελλαδικής ιεραρχίας**, δήλωσε πως ο κ.

Τρίτης και ο νόμος του είναι άψογοι.

Τενεκέδες με **λίρες** έψαχναν στο πηγάδι που έγινε τάφος τους οι τρεις αγρότες στην Ποντοκερασιά Κιλκίς.

ΠΕΜΠΤΗ, 11.6.87

Εν αναμονή της αυριανής εφόδου κατά του καλάθου της Γιουγκοσλαβίας, το φιλαθλο κοινό παρηγορείται με το ματς **Κοσκωτά - «Έθνους»** που άρχισε στο εν Αθήναις Τριμελές Πλημμελειοδικείο.

Διαρρέει στην απογευματινή κουριάδα το υπόμνημα **Καραμανλή** προς την εξεταστική επιτροπή της Βουλής για το «φάκελο της Κύπρου».

Συνεδρίασε η κοινοβουλευτική ομάδα του **ΠΑΣΟΚ** την οποία ο κ. Παπανδρέου ασάλωσε με επιθέσεις κατά του ΚΚΕ και της ΕΑΡ. Πώς αλλιώς θα μπορούσε να είναι **αιχμή του πασοκικού δόρατος**;

Συνεδρίασαν και οι **ξένοι ανταποκριτές** για να ακούσουν συνέντευξη του κ. **Φλωράκη**. Με τη σειρά του επιτέθηκε κατά ΠΑΣΟΚ και ΕΑΡ. Με ανακοίνωση της η ΕΑΡ επιτέθηκε κατά ΚΚΕ και ΠΑΣΟΚ και όλοι είναι πάτσι.

Ο κ. **Μητσotάκης** είχε διώρη συζήτηση με τον κ. **Σαρτζετάκη**. Τον κ. **Καραμανλή** αποφεύγει να τον δει για να μην **παρεξηγηθεί**. Πάντως ο αρχιεπίσκοπος **Ιάκωβος** συναντήθηκε με τον κ. **Παπανδρέου** και ουδείς τους παρεξήγησε.

Αν ανησυχούσατε, ηρεμείστε: Η κ. **Θάτσερ** θριάμβευσε στις βρετανικές εκλογές με πλειοψηφία 100 εδρών.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 12.6.87

81-77 **κέρδισε** η Ελλάς την Γιουγκοσλαβία στο γνωστό άθλημα της καλαθοσφαίρας, παρά το γεγονός ότι στο ημίχρονο έχανε 35-45. Λέγεται ότι κατά τη διακοπή αναγνωρίσαμε την ύπαρξη **μακεδονικής γλώσσας**.

Στο μακρινό **Ρένκιαβικ** ο κ. Σουλτς έκανε προφορική αίτηση για ανανέωση της συμφωνίας για τις **βάσεις**. Ποιος το φανταζόταν ότι θα περνούσε στις **μέσα σελίδες** των εφημερίδων η είδηση;

Πρόταση του **Ημεροδότη** να αναβληθούν οι **Πανελλήνιες Εξετάσεις** ώστε ν' απολαύσουν οι υποψήφιοι ανεπηρέαστοι τις νίκες της εθνικής δεν έγινε δε-

κτή. Ξεκίνησαν λοιπόν σήμερα αλλά τουλάχιστον τους έβαλαν **εύκολα**.

Άγνωστοι **ανανίαξαν** το αυτοκίνητο του **Κώστα Ξηροτύρη** διευθυντή του στρατιωτικού γραφείου του Πρωθυπουργού.

Γίνεται γνωστό ότι ο μακαρίτης **Ιόλας** άφησε τη **συλλογή** του στο Δημόσιο. Ο κ. Λυκουρέζος, δικηγόρος του θανόντος, **απορεί**.

ΣΑΒΒΑΤΟ, 13.6.87

Μετά τον **Ιόλα** ο **Μπίλυ Μπο** πέθανε κι αυτός από **Έιτζ** σε ηλικία 32 ετών.

Οι **πατατοπαραγωγοί** παίρνουν τη σκυτάλη από τους **καπνοπαραγωγούς** και αποκλείουν την εθνική οδό Πατρών - Πύργου.

ΚΥΡΙΑΚΗ, 14.6.87

Η Εθνική **περεστρόικωσε** τους σοβιετικούς με 103-101. Ο **Ημεροδότης** συμμετείχε στην εθνική γιορτή που ακολούθησε μοιράζοντας δωρεάν σημαίες στην Ομόνοια.

Οι ειρηνευτική δύναμη του ΟΗΕ εμποδίζει την πορεία των γυναικών στη **Λευκωσία** να περάσει την **πράσινη γραμμή**. Απτόητοι οι **Λευκωσιάτες** γιορτάζουν κι αυτοί τη νίκη της Εθνικής στην Πλατεία Ελευθερίας.

ΔΕΥΤΕΡΑ, 15.6.87

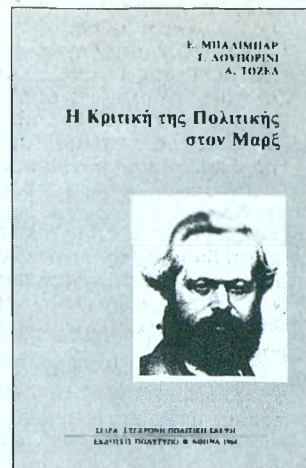
Το έθνος δεν έχει ακόμη συνέλθει από τη χθεσινή **επιτυχία**. Ούτε ο **Ημεροδότης**.

ΤΡΙΤΗ, 16.6.87

Δυστυχώς, το έθνος **συνήλθε**. Και απέκτησε **περιφερειάρχες** και νομάρχες. Έμαθε ότι οι **Ιταλοί κομμουνιστές** την πάτησαν στις εκλογές, ότι οι **πατατοπαραγωγοί** στην Πελοπόννησο συνεχίζουν τις κινητοποιήσεις, ότι η δίκη **«Έθνους»** — **Κοσκωτά** συνεχίζεται, ότι ο κ. **Αβέρωφ** υπεραμύνεται των **γεφυρών** που έχτιζε αλλά δεν στέριωσαν επί **δικτατορίας**, ότι οι εξετάσεις τέλειωσαν.

Γιατί να μην είναι όλη η ζωή μας καλαθοσφαίρα;

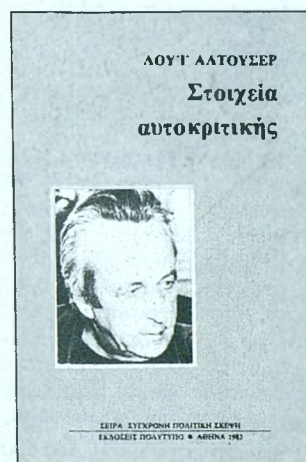
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΠΟΛΥΤΥΠΟ

ΣΕΙΡΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Ε. ΜΠΑΛΙΜΠΑΡ
Τ. ΛΟΥΠΟΡΙΝΙ
Α. ΤΟΖΕΛ
Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΣΤΟΝ ΜΑΡΞ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΑΘΗΝΑ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»,
Δεινοκράτους 131, τηλ. 72.29.237
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Μ. Κοτζιά και Σία»,
Τσιμισκή 78

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΠΟΛΥΤΥΠΟ

ΣΕΙΡΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

ΛΟΥΤ' ΑΛΤΟΥΣΕΡ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΑΘΗΝΑ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»,
Δεινοκράτους 131, τηλ. 72.29.237
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Μ. Κοτζιά και Σία»,
Τσιμισκή 78

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΠΟΛΥΤΥΠΟ

ΣΕΙΡΑ: ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΚΡΑΜΣΙ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΑΘΗΝΑ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»,
Δεινοκράτους 131, τηλ. 72.29.237
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Μ. Κοτζιά και Σία»,
Τσιμισκή 78

ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ

Η «ευτυχία» του Υπουργείου Παιδείας

Οι γενικές εξετάσεις τελείωσαν. 150.000 νέοι πέρασαν τη γνωστή κάθε χρόνο δοκιμασία για μια θέση στα ΑΕΙ - ΤΕΙ. Και όπως κάθε χρόνο έτσι και τώρα, παρά την μετονομασία των εξετάσεων, που έκανε το ΠΑΣΟΚ οι εξετάσεις έμειναν εξετάσεις, διαμάχες έγιναν για τον αριθμό των «εισακτέων», τα φροντιστήρια έδωσαν «λύσεις» των θεμάτων όπως πάντα στον Τύπο, η παραπαιδεία ευδοκίμησε και ο υπουργός Παιδείας τελικά είναι ευτυχής που δεν υπήρξε καμιά διαρροή και όλα «πήγαν καλά».

Η «ευτυχία» αυτή, όχι μόνο του αρμοδίου υπουργού, αλλά και ολόκληρης της κυβέρνησης δεν απαντά ούτε λύνει κανένα από τα προβλήματα που έχουν σωρευθεί στο εκπαιδευτικό σύστημα. Οι εξετάσεις θα υπάρχουν —ακόμη και αν αλλάξουν και πάλι όνομα— η κρίση σε όλες τις εκπαιδευ-

τικές βαθμίδες θα συνεχισθεί, τα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ αντιμετωπίζουν ήδη οριακά προβλήματα λειτουργίας, ενώ καθηγητές και δάσκαλοι σε όλο το εκπαιδευτικό σύστημα μιλούν για τα αδιέξοδα της πολιτικής που ακολουθεί η κυβέρνηση.

Η απάντηση σε αυτή την κατάσταση από την πλευρά των υπευθύνων είναι η σιωπή που στην περίπτωση των γενικών εξετάσεων μετατρέπεται σε «ευτυχία» διότι όλα «πήγαν καλά», τα πάντα «δούλεψαν ρολόι» και συνεπώς ουδείς λόγος «γκρίνιας» ή διαμαρτυρίας για αυτές καθαυτές τις εξετάσεις πρέπει να υπάρχει. Τι σημαίνουν οι εξετάσεις, τι γίνεται στα ΑΕΙ, τι συμβαίνει στη Μέση Παιδεία ή στην Τεχνική ας τα αφήσουμε στην άκρη. Και μαζί ας ξεχάσουμε και το τι σημαίνουν οι εξετάσεις και το υπάρχουν εξεταστικό σύστημα για την αναπαραγωγή των αδιεξόδων της εκπαίδευσης.

Ορισμένοι θέλουν να ανησυχούμε μόνο όταν γίνονται «διαρροές». Τότε δεν πηγαίνουν «όλα καλά»...

Σύσσωμη η πολιτική ηγεσία...

Πλάι στον Παλαιών Πατρών Γερμανό (κατά κόσμον Αρχιεπίσκοπος Σερραφείμ), ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης (κατά κόσμον Ανδρέας Γεωργίου Παπανδρέου) και ο Παύλος Μελάς (κατά κόσμον Χρήστος Σαρτζετάκης) έδωσαν το παρόν τους στον αγώνα σύσσωμου του Έθνους, στην τιτανομαχία του Δαβίδ κατά του Γολιάθ, στο κλειστό γήπεδο του μπάσκετ, στην ακτή Φαλήρου (ο τόπος και ο χώρος δεν έχουν σημασία εδώ).

Ο Πρόεδρος των Ελλήνων κύριος Χρ. Σαρτζετάκης, μετά το θρίαμβο των τιτάνων μας —Δαβίδ επί της λευκής φυλής του Βορρά, δήλωσε ότι τούτη η νίκη «είναι δείγμα της ομόνοιας και του πάθους για διάκριση»· ο Πρωθυπουργός έκανε λόγο για το «ως που μπορούμε να φτάσουμε σαν λαός, αν θέλουμε»· ο αρχηγός των Βένετων κ. Μητσοτάκης μίλησε για «νέα πνοή στην ολυμπιακή ιδέα»· ο ηγέτης των ερυθρών κ. Φλωράκης είπε στους συμπολεμιστές του Γκάλη «κάνετε με το παραπάνω το χρέος σας»· και τέλος ο Λεωνίδας Κύρκος για «θρίαμβο των μικρών».

Προφανώς όλοι μιλούσαν στο όνομα των Ελλήνων: γι' αυτό και μιλούσαν για πολλά άλλα, εκτός από αυτό που συνέβη...

Επέτειοι για το περιβάλλον...

Η 5η Ιουνίου, «Διεθνής Ημέρα του Περιβάλλοντος» πέρασε, αλλά η Αθήνα και άλλες μεγαλουπόλεις ζουν από τις χειρότερες ημέρες ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Το 1987 είναι Ευρωπαϊκό Έτος Περιβάλλοντος, αλλά και η χρονιά που έχει εγκαταλειφθεί κάθε μέτρο για έλεγχο της ρύπανσης. Η κυβέρνηση παραπέμπει στο 2.000 μ.Χ., ο έλεγχος των ρυπογόνων βιομηχανιών είναι ανύπαρκτος, το κυκλοφοριακό αφέθηκε στον πατριωτισμό των Αθηναίων, παλιότερες εξαγγελίες έχουν ξεχασθεί, το νέφος δεν ανησυχεί τους δημοτικούς άρχοντες Αθήνας και Πειραιά που περί παντός τυρβάζουν, ενώ το ΥΠΕΧΩΔΕ προγραμματίζει με τη συνεργασία του κ. Έμπερτ νέα γκαράζ, υπόγεια και ανώγεια, στο κέντρο της Αθήνας.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτά. Η κυβέρνηση δεν φαίνεται διατεθειμένη να πάρει μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος και συνεχίζονται οι περιβαλλοντικές καταστροφές στο όνομα της «ανάπτυξης».

Εν μέσω όλων αυτών εορτάζονται επέτειοι χωρίς να γίνεται ένας διάλογος για τα προβλήματα του περιβάλλοντος, ενώ το νέφος υπάρχει, το κυκλοφοριακό χειρότερου... και η ΕΜΥ αδυνατεί βέβαια να φέρει ανέμους στο λεκανοπέδιο, με τη βοήθεια των οποίων περιμένουν να καθαρίσει η ατμόσφαιρα.

Έτσι, υποβαθμίζονται ακόμη περισσότερο οι προσπάθειες συνειδητοποίησης των πολιτών για τη συνεχιζόμενη καταστροφή του περιβάλλοντος, μειώνονται πρωτοβουλίες οικολόγων και περιβαλλοντικών οργανώσεων και τα λάθη συνεχίζονται:

Η αδιαφορία των αρχόντων μεταγράφεται σε απάθεια των αρχουμένων.

... αλλά Φωκίδα εναντίον Δόμβραινας

Αν εξαιρέσουμε ορισμένη μερίδα του Τύπου που είδε την απόφαση να μη γίνει τελικά το εργοστάσιο Αλουμίνας στο χώρο των Δελφών ως επιβολή των συμφερόντων του τραστ της αλουμίνιας και των ξένων μονοπωλίων οι υπόλοιπες αντιδράσεις στηρίζονται στην εξισωτική αντίληψη εργοστάσιο = ανάπτυξη + πρόοδος. Αυτό όμως καλλιεργήθηκε από την ίδια την κυβέρνηση —και την τωρινή και τις προηγούμενες της ΝΔ— για να καμφθούν οι αντιστάσεις για την εγκατάσταση του εργοστασίου στην περιοχή. Τα ίδια και χειρότερα αποτελέσματα έχει και η τελευταία στο παρά πέντε απόφαση της κυβέρνησης, η οποία προτείνει τώρα να γίνει το εργοστάσιο στη Δόμβραινα.

Γιατί όταν δεν υπάρχει από την αρχή μια σαφής πολιτική η οποία να λαμβάνει υπόψη της τις σημερινές διαστάσεις μιας αναπτυξιακής πολιτικής, τότε κάποιο Αρχαιολογικό συμβούλιο, όταν βλέπει προς τα που κλίνει η ζυγαριά θα κρίνει για το τι θα γίνει και πάντα οι κάτοικοι κάποιας περιοχής θα αντιδρούν υπέρ ή κατά μιας επιλογής. Και αυτό θα συμβαίνει επειδή τους κυβερνώντες τους βολεύει να καλλιεργούν τέτοιες αντιλήψεις και να τοποθετούνται έτσι οι κάτοικοι. Ούτε το διάλογο με την κοινωνία θέλουν, ούτε πληροφόρηση και ενημέρωση να υπάρχει, ούτε συμμετοχή, ούτε συγκεκριμένη αναπτυξιακή πολιτική. Πώς μετά να μην εντυπωσιάζουν οι μεγάλες και θεαματικές εξαγγελίες και πώς οι ανακλήσεις αποφάσεων που έχουν ληφθεί χωρίς προγραμματισμό και μελέτη να μην προκαλούν αντιδράσεις; Και ποιος τελικά ευθύνεται αν οι κάτοικοι της Αγ. Ευθυμίας οργανώσουν διαδήλωση εναντίον των κατόνων της Δόμβραινας;

ΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Τέλος καλό,
όλα καλά

Τελικά, οι αρμόδιες υπηρεσίες άκουσαν τις διαμαρτυρίες. Τα ταχυδρομικά τέλη των εντύπων για το εξωτερικό θα παραμείνουν στα προ των αυξήσεων επίπεδα μέχρι το τέλος της χρονιάς. Η απόφαση αυτή των ΕΛ.ΤΑ. να μην αναπροσαρμόσουν το κόστος των τελών για το εξωτερικό διευκολύνει, όπως είχαμε επισημάνει, και τους Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό, και τους ελληνομαθείς ξένους να έχουν πληροφόρηση για ό,τι συμβαίνει στην Ελλάδα. Ελπίζουμε και στο μέλλον τα ΕΛ.ΤΑ. να αντιμετωπίζουν με το ίδιο πνεύμα το κόστος των ταχυδρομικών τελών των εντύπων για το εξωτερικό, ενώ οι «αναγκαίες» αυξήσεις να γίνονται μετά από έγκαιρη προειδοποίηση και μέσα σε λογικά πλαίσια.

Μετά από αυτή την ευχάριστη εξέλιξη οι συνδρομές στο ΑΝΤΙ για τους συνδρομητές του εξωτερικού θα μείνουν μέχρι το τέλος της χρονιάς στο ίδιο κόστος που ήταν και πριν. Δεν ισχύουν συνεπώς οι νέες τιμές που γράψαμε στο προηγούμενο τεύχος.

Τέλος καλό λοιπόν, όλα καλά!

ΑΝΤΙ (για) ΦΕΣΤΙΒΑΛ

Παρά την όσμωση με την εξουσία, οι ευαισθησίες δεν φαίνεται να λείπουν, τουλάχιστον από τη νεολαία του κυβερνώντος κόμματος. Έτσι η νεολαία ΠΑΣΟΚ, πρώτη απ' όλες τις νεολαίες δείχνει να συνειδητοποιεί ότι τα Φεστιβάλ με τη μορφή που τα γνωρίσαμε μετά τη μεταπολίτευση έχουν δώσει ότι είχαν να δώσουν.

Αντί λοιπόν για την παραδοσιακή «Γιορτή Νεολαίας» στην Πανεπιστημιούπολη του Ζωγράφου, η νεολαία ΠΑΣΟΚ αποφάσισε φέτος την πραγματοποίηση εκδηλώσεων ξεχωριστών μικρών μονοήμερων ή διήμερων όλο το καλοκαίρι, που θα στηρίζονται περισσότερο στο διάλογο και λιγότερο στον καρσιλαμά: Ελεύθερη Ραδιοφωνία, Στρατός, Οικολογία, Νικαράγουα και Εθνική Ανεξαρτησία είναι μερικά από τα θέματα των εκδηλώσεων που θα γίνουν σε διάφορες συνοικίες της Αθήνας.

Από το σκεπτικό της αξιοσημείωτης απόφασης, δεν έλειπε φυσικά και ο υπολογισμός: αντίθετα με τις αντίστοιχες εκδηλώσεις των άλλων κομμάτων, αυτές της «Γιορτής Νεολαίας» του ΠΑΣΟΚ στήριζαν την προσέλευση του κοινού κυρίως στην παρουσία του Α. Παπανδρέου, που έβγαζε κάθε φορά έναν πανηγυρικό λόγο, συνήθως μία μέρα πριν από το κλείσιμο των εκδηλώσεων. Συνήθως η επόμενη μέρα ήταν μία μέρα μοναξιάς, για τους οργανωτές. Έτσι, φέτος τα πράγματα θα απλουστευθούν: κεντρική γιορτή δεν θα υπάρξει, και θα αντικατασταθεί από μια ομιλία του πρωθυπουργού, αφιερωμένη στην Ειρήνη.

Γυναίκες της Κύπρου

Τετρακόσιες περίπου γυναίκες της Κύπρου, με τη συμπαράσταση γυναικών από την Αγγλία —συμμετείχε στην πορεία η ευρωβουλευτής Κριστίν Γκρόπωλ— τη Γαλλία, τη Γερμανία, τη Δανία, τις ΗΠΑ και την Ελλάδα, εναντίον κάθε εμποδίου και απαγόρευσης της κυπριακής κυβέρνησης, πάτησαν για πρώτη φορά μετά από δεκατρία χρόνια, στις 14 Ιουνίου, τα χώματα της πατρίδας τους, απ' όπου τις έδιωξαν βίαια οι Τούρκοι στρατιώτες, επιβάλλοντας τη γραμμή Αττίλα και χωρίζοντας τον τόπο τους στα δύο... Απώτερος σκοπός των γυναικών ήταν, να φτάσουν στα τουρκικά φυλάκια και να διαμαρτυρηθούν στους Τούρκους στρατιώτες— και όχι στην ηγεσία τους την οποία δεν αναγνωρίζουν— για την κατοχή

του ελληνικού εδάφους και να τους τονίζουν ότι θέλουν να επιστρέψουν στα σπίτια τους...

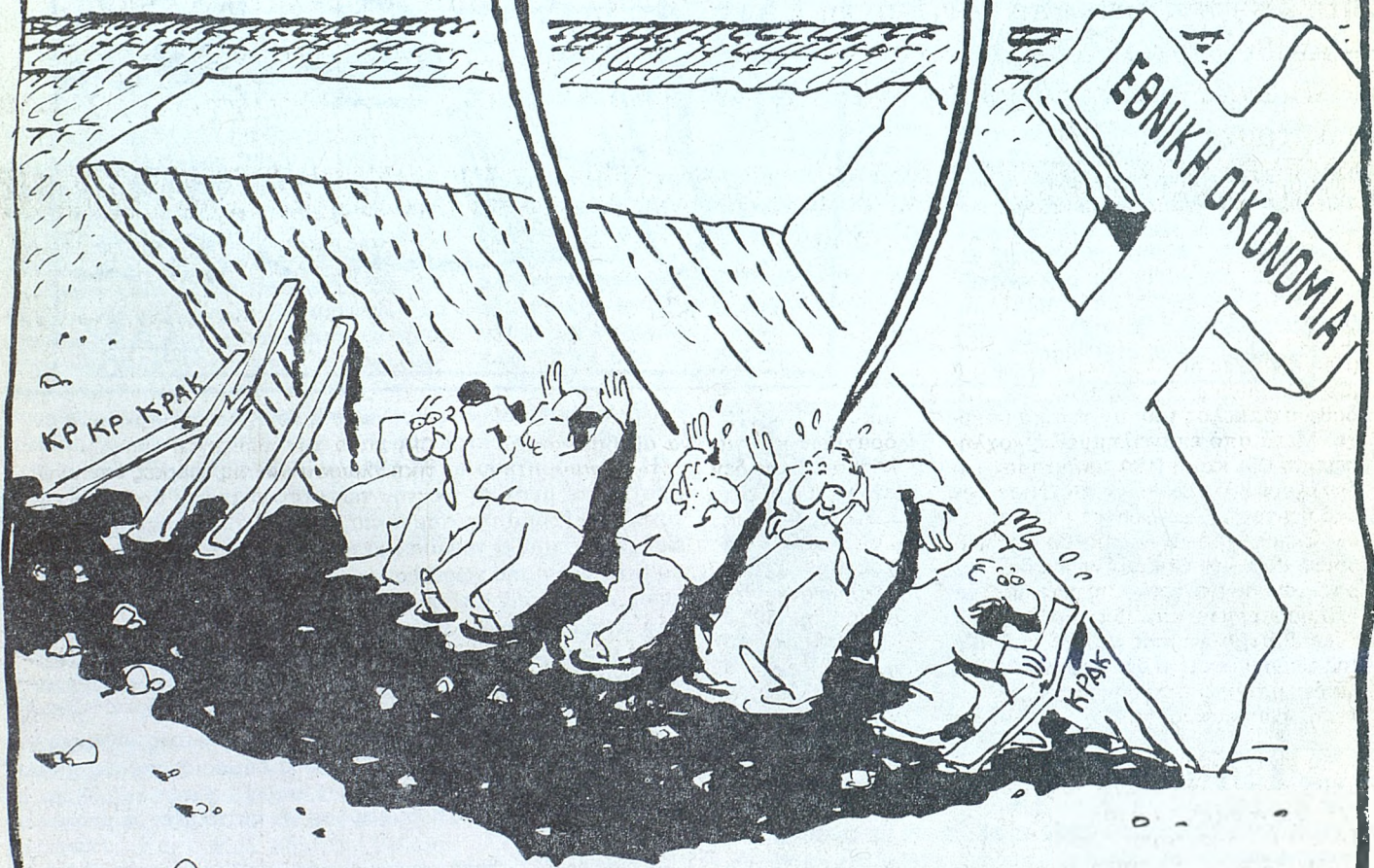
Η διαδρομή που ακολούθησαν οι διαδηλώτριες και που κρατήθηκε μυστική ως την τελευταία στιγμή, άρχισε από τον παλιό δρόμο της Λάρνακας —έχει αχρηστευτεί μετά την εισβολή— όπου οι γυναίκες μεταφέρθηκαν με λεωφορεία. Από εκεί, μέσα από χωράφια και υψώματα, έφτασαν χίλια περίπου μέτρα πριν απ' τα τουρκικά φυλάκια, ενώ στη συνέχεια αναχαιτίστηκαν από τις δυνάμεις του ΟΗΕ, σε μια περιοχή, όπου, σύμφωνα με τις δηλώσεις των αξιωματικών της ΟΥΝΙΦΙΚΥΠ υπήρχαν νάρκες. Βέβαια, καθόλου ειρηνική δεν ήταν αυτή η αναχαίτιση.

Οι στρατιώτες της ΟΥΝΙΦΙΚΥΠ επιτέθηκαν στις γυναίκες, ενώ ταυτόχρονα κτύπησαν Κύπριους δημοσιογράφους που προσπάθησαν να τις προφυλάξουν πετώντας τους τα μαγνητόφωνα, έτσι που η όλη επιχείρηση να καταλήξει σε μικροσυμπλοκή.

Η ειρηνική πρόθεση των γυναικών της Κύπρου μπορεί να μην ολοκληρώθηκε, δείχνει όμως την πρόθεση ενός λαού να μη δεχτεί ντε φάκτο καταστάσεις και αποφασισμένου να διεκδικήσει το 40% των κατεχομένων εδαφών του. Μπορεί το Κυπριακό να περνάει μια ακόμα λεπτή φάση της μακρόχρονης ιστορίας του, αλλά η απόφαση των γυναικών της Κύπρου είναι αμετάκλητη: να συνεχίσουν με ειρηνικές εκδηλώσεις τον αγώνα τους για να φτάσουν στην Αμμόχωστο, τη Μόρφου, την Κερύνεια, το Καρπάσι... Ακόμα μια φορά στην παγκόσμια ιστορία, η θέληση ενός λαού μοιάζει να ξεπερνάει τους διπλωματικούς χειρισμούς της ηγεσίας του...

ΚΙ ΑΝ ΔΕΝ
ΠΕΤΥΧΕΙ ΚΑΙ ΑΥΤΟ
ΤΟ ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΜΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ...ΤΙ ΘΑ
ΚΑΝΟΥΜΕ ΜΕΤΑ;

"ΜΕΤΑ,,;
..ΤΙ ΜΕΤΑ;

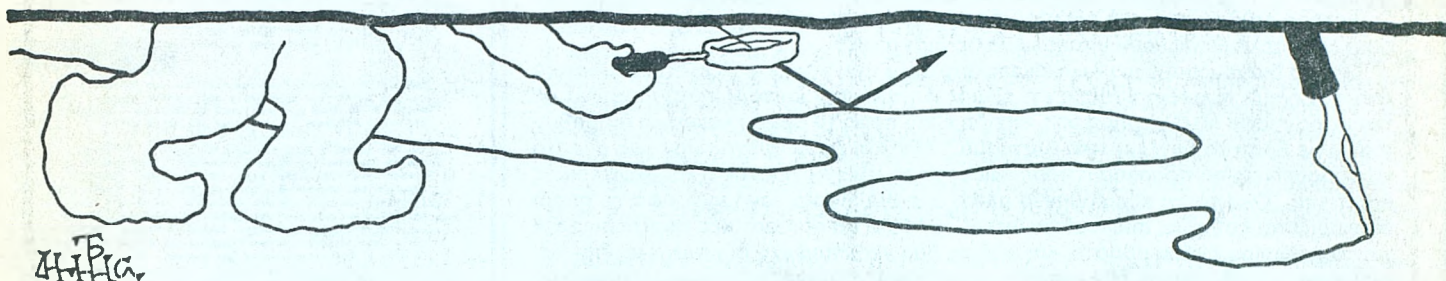
16.6.87
ΠΑΝΟΣ

του Γιάννη Ιωάννου

Έτσι φακελώνει η CIA τον ελληνικό Τύπο

ΜΑΪΟΣ 1972 • ΙΟΥΝΙΟΣ 1977

ΔΥΟ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΠΡΟΣ ΤΗ CIA ΓΙΑ ΤΟ «ΑΝΤΙ»:

• Ο κ. Τάσκα ήταν πλήρως ενήμερος για το έργο των βασανιστών της ΕΣΑ.

• Ο Αμερικανός πρέσβης Κιούμπιτς ζητά «συγγνώμη» από τον Γιάννη Καψή —διευθυντή των «ΝΕΩΝ» το 1976— για τις απειλές που εκτόξευσαν εναντίον του πράκτορες της CIA.

• Η αμερικάνικη πρεσβεία στην Αθήνα χρησιμοποιεί (τουλάχιστον τον Ιούνιο του 1977) «πηγές» για να παρακολουθούν «από τα μέσα» τον ελληνικό Τύπο.

• Ολόκληρη εκστρατεία για την αποσιώπηση των αποκαλύψεων σχετικά με τη δράση της CIA.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ «ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ»

Το 1980, και με βάση το Νόμο για την Ελευθερία της Πληροφόρησης (FOIA), το ANTI ζήτησε ορισμένες αμερικανικές υπηρεσίες «ασφαλείας» —τη DIA (Defence Intelligence Agency) τη NSA (National Security Agency) και τη CIA (Central Intelligence Agency) —να του δοθεί ο φάκελός του· αν φυσικά υπήρχε. Μετά από επανειλημμένες «οχλήσεις» η DIA και η NSA απάντησαν ότι δεν έχουν φάκελο για το ANTI (και τον εκδότη του). Όμως ύστερα από πέντε ολόκληρα χρόνια —στις 20 Σεπτεμβρίου 1985— η CIA απάντησε δια χειρός του συντονιστή της για θέματα «Πληροφοριών και Ιδιωτικής ζωής» Τζων Ράιτ, ότι όντως στα κομπιούτερ της υπήρχε «φάκελος» του ANTI, αλλά δεν μπορούσε να τον παραδώσει επειδή ήταν «απόρρητος».

Το ANTI άσκησε έφεση εναντίον της απόφασης αυτής, αλλά και πάλι η CIA, με νεότερη επιστολή του Προέδρου της «Επιτροπής Επανεξέτασης Πληροφοριών» Ρίτσαρντ Κερ, αρνήθηκε να «απελευθερώσει» το φάκελό μας. Σημειώνουμε ότι την έφεση αυτή εξέτασε και απέρριψε με απόφασή του ο υποδιευθυντής των Επιχειρήσεων της CIA κ. Κλαϊρ Ελρόν Τζωρτζ, που χρημάτισε «σταθμάρχης» στην Ελλάδα και είναι σήμερα ο τρίτος στην ιεραρχία της CIA και υπεύθυνος για τις επιχειρήσεις άμεσων επεμβάσεων.

Ύστερα και από τη δεύτερη αυτή άρνηση της CIA σκεφτήκαμε να ζητήσουμε δικαστική επανεξέταση της απόφασης αυτής, όπως μας παρέχει δικαίωμα ο Νόμος των ΗΠΑ. Έπρεπε όμως να διακινδυνεύσουμε να υποβληθούμε στην αβάσταχτη για τα οικονομικά του ANTI δαπάνη των 700.000 δραχμών και για ένα αβέβαιο αποτέλεσμα. Έτσι δεν προχωρήσαμε στην αγωγή μέχρι στιγμής.

Αλλά, βέβαια, «φυλάει η... γραφειοκρατία τον κλέφτη, φυλάει και το νοικοκύρη». Στις 5 Ιανουαρίου 1987 ο αναπληρωτής βοηθός υπουργού για θέματα Δημοσίων Υποθέσεων των ΗΠΑ, Τζων Μπερκ μας έστειλε δυο από τα έγγραφα που υπάρχουν στο φάκελο που τηρεί το Στাইτ Ντηπάρτμεντ για το ANTI, τα οποία και δημοσιεύουμε σήμερα. Ιδού τι συνέβη: Η CIA διαβίβασε την αίτηση του περιοδικού στο Στাইτ Ντηπάρτμεντ και αυτό στη συνέχεια εξέτασε την αίτηση του ANTI και έκρινε ότι μπορούσε να «απελευθερώσει» τα δύο συγκεκριμένα έγγραφα. Ταυτόχρονα όμως έκρινε ότι δεν μπορούσε να «απελευθερώσει» όλα τα στοιχεία του φακέλου του ANTI επειδή είναι «διαβαθμισμένα» απόρρητα, για λόγους που άπτονται της... «εθνικής Άμυνας και της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ».

Η κοινοποίηση των —λογοκριμένων από το Στাইτ Ντηπάρτμεντ— εγ-

γράφων δεν κλείνει βέβαια οριστικά την υπόθεση. Γιατί εκκρεμεί η δημοσιοποίηση του φακέλου που τηρεί η CIA και περιλαμβάνει έγγραφα από το Μάιο του '72 και το Δεκέμβριο του 1978.

Δεν μπορούν όμως να μας πείσουν ούτε το Στাইτ Ντηπάρτμεντ ούτε η CIA παρά την περίτεχνη γραφειοκρατική γλώσσα και τις νομικές διατυπώσεις ότι η κοινοποίηση των εγγράφων θέτει σε... κίνδυνο τις ΗΠΑ. Τι σχέση μπορεί να έχει η εκδοτική δραστηριότητα του ANTI με την «άμυνα και την εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ»;

Ο πραγματικός λόγος της άρνησής τους διαφαίνεται από το περιεχόμενο των εγγράφων που δημοσιεύουμε σήμερα: Η CIA δεν «απελευθερώνει» το φάκελο για το λόγο πως θα δώσει με τον τρόπο αυτό στοιχεία που θα αποκαλύψουν πρακτορές της στην Ελλάδα και πιο συγκεκριμένα πράκτορες που δρουν στο δημοσιογραφικό χώρο.

Νά τι αναφέρεται, λόγου χάρη, στο TELEX υπ. αρ. 5475: «Μια πηγή μας σε επαφή με τους εκδότες του ANTI μας είπε ότι το άρθρο του Αιητζη...».

Εδώ είναι που πρέπει και να αναζητηθούν οι λόγοι που η CIA και οι αδελφές της «εταιρείες» αρνούνται να δώσουν συνέχεια στην υπόθεση. Εμείς πάντως ανοιχτά και με πείσμα θα συνεχίσουμε να επιμένουμε...ελληνικά.

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΤΑΙΗΤ ΝΤΗΠΑΡΤΜΕΝΤ:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ
Ουάσινγκτον, 20520
Υπόθεση FOI αρ. 8503759

5 Ιανουαρίου 1987

Αγαπητέ κ. Παπουτσάκη,

Αναφέρομαι στην επιστολή σας με ημερομηνία 17 Σεπτεμβρίου 1980 προς την Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών με την οποία ζητάτε να σας παραδοθούν ορισμένα ντοκουμέντα σύμφωνα με το Νόμο για την Ελευθερία της Πληροφόρησης (άρθρο 5 USC, τμήμα 552). Η επιστολή σας διαβιβάσθηκε σε 'μάς για εξέταση και κατ' ευθείαν απάντηση, επειδή δύο από τα ντοκουμέντα του φακέλου που αναζητήθηκαν και σας αφορούν προέρχονται από το Στাইτ Ντηπάρτμεντ.

Ύστερα από προσεκτική εξέταση αποφασίσαμε ότι αυτά τα ντοκουμέντα μπορούν να απελευθερωθούν υποκείμενα σε διαγραφές.

Όλο το διαγεγραμμένο υλικό (εκτός από αυτό που χαρακτηρίζεται διαφορετικά στη συνέχεια) προσδιορίσθηκε ως εξαιρετικό από την κοινοποίηση σύμφωνα με την παράγραφο (β) (1), τμήμα 552, επειδή είναι προς το παρόν κανονικά διαβαθμισμένο με βάση το Εκτελεστικό Διάταγμα 12356 και ρυθμισμένο σύμφωνα μ' αυτό να παραμείνει υπό προστασία προς όφελος της εθνικής άμυνας ή της εξωτερικής πολιτικής. Όλο το μη εξαιρούμενο υλικό στα διαγεγραμμένα έγγραφα το οποίο διαχωρίζεται λογικώς, απελευθερώνεται. Όλες οι μη ουσιαστικές σημειώσεις επί του περιθωρίου έχουν σβηστεί και από τα δύο ντοκουμέντα σύμφωνα με την Παράγραφο (b) (3), τμήμα 552, επειδή αποτελούν πληροφορίες που ο νόμος 50 USC, τμήμα 403 (g) εξαιρεί ειδικά από την αποκάλυψη.

Όσον αφορά το διαγεγραμμένο υλικό έχετε το δικαίωμα να εφεσιβάλλετε αυτήν την απόφαση εντός εξήντα ημερών. Η έφεση πρέπει να απευθυνθεί στον Βοηθό Υπουργό επί των Δημοσίων Υποθέσεων του Στাইτ Ντηπάρτμεντ, Ουάσινγκτον DC 20520. Η επιστολή της έφεσης πρέπει να αναφέρεται στον αριθμό υπόθεσης του Νόμου για την Ελευθερία της Πληροφόρησης (FOIA) που αναγράφεται ανωτέρω.

Ειλικρινά

Τζων Μπερκ

Αναπληρωτής Βοηθός γραμματέως
Κέντρο Διαβαθμίσεως Αποχαρακτηρισμού
Γραφείο Διοικητικού

1001

AIRGRAM

REVIEWED BY: *Sak...* DATE: *1/10/87*

LIMITED OFFICIAL USE

TO: DEPARTMENT OF STATE

FROM: Ambassador ATHENS

SUBJECT: ANTI: A Monthly Political Magazine Begins--and Ends--Publication Athens A-176, May 20, 1972

ANTI: a new political review published in Athens, brought out its first--and apparently only--issue in May. The magazine is owned and published by Christos Papoutsakis, and Chris Economou is listed as its chief editor.

The May issue of ANTI featured articles by Professor George Mangelis (of escape-to-Germany fame) and Nikis Theodorakis. Mangelis' piece was entitled "Thought on the Internal Structure of Democracy". While Theodorakis addressed the question whether music, as an art form, can assist for the masses. The issue also published a symposium analysis of student demands for elections in their associations and reports on current developments in Greece, both critical of the regime. Its remaining articles covered general international subjects and topics of cultural interest.

ANTI, in its first issue, expressed opposition to the GCG in direct form. In contrast to the other new magazines which has recently appeared in Athens, *Exonastolians* (see refail).

After the appearance of the first issue, which quickly sold out at local newsstands, ANTI's owner-publisher Papoutsakis found himself in difficulty with GCG authorities.

LIMITED OFFICIAL USE

6/2/72

FOL - Miss *[redacted]*

ΤΟ ΕΓΓΡΑΦΟ ΤΟΥ ΤΑΣΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ «ΑΝΤΙ»:

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Περιορισμένη Υπηρεσιακή Χρήση

ΠΡΟΣ: Στাইτ Ντηπάρτμεντ

ΑΠΟ: Πρεσβεία Αθηνών

ΘΕΜΑ: ANTI: ένα μηνιαίο πολιτικό περιοδικό αρχίζει —και τελειώνει— την έκδοσή του.

Αθήνα, A-176, 20 Μαΐου, 1972.

(Διαγραφές)

ANTI, μία νέα πολιτική επιθεώρηση εκδιδόμενη στην Αθήνα, κυκλοφόρησε το πρώτο —και προφανώς το μοναδικό— τεύχος της το Μάιο. Ιδιοκτήτης και εκδότης του περιοδικού είναι ο Χρήστος Παπουτσάκης και ο Κρις Οικονόμου αναφέρεται ως ο αρχισυντάκτης του.

Στο τεύχος Μαΐου του ANTI δημοσιεύονται άρθρα του Καθηγητού Γεωργίου Μαγκάκη (γνωστού για τη διαφυγή του στη Γερμανία) και του Μίκη Θεοδωράκη. Το άρθρο του Μαγκάκη έχει τίτλο «Σκέψεις για την Εσωτερική Δομή της Δημοκρατίας», ενώ ο Θεοδωράκης απευθύνει το ερώτημα αν η μουσική σαν μορφή τέχνης, μπορεί να υπάρχει για τις μάζες. Το τεύχος δημοσιεύει επίσης μια ανάλυση που αντιμετωπίζει με συμπάθεια τα φοιτητικά αιτήματα για τις εκλογές στους συλλόγους τους και ένα ρεπορτάζ για τις τρέχουσες εξελίξεις στην Ελλάδα και τα δύο επικριτικά για το καθεστώς. Τα υπόλοιπα άρθρα του καλύπτουν θέματα διεθνούς και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Με το πρώτο του τεύχος το ANTI εκφράζει με άμεσο τρόπο την αντίθεση προς την κυβέρνηση της Ελλάδας, σε αντιδιαστολή με το άλλο νέο περιοδικό που κυκλοφόρησε πρόσφατα στην Αθήνα, «Προσανατολισμοί» (βλ. αναφορά).

Μετά την εμφάνιση του πρώτου τεύχους το οποίο πουλήθηκε γρήγορα στα τοπικά περίπτερα, ο ιδιοκτήτης - εκδότης του ANTI Παπουτσάκης αντιμετώπισε δυσκολίες με τις ελληνικές κυβερνητικές αρχές.

Συνελήφθη από τη στρατιωτική αστυνομία (ΕΣΑ) και "ανακρίθηκε" αρκετές φορές σχετικά με το νέο το περιοδικό. Στις 24 Μαΐου, ο Παπουτσάκης ύστερα από την παραμονή του στην ΕΣΑ, ανακοίνωσε ότι δεν θα κυκλοφορήσουν άλλα τεύχη του ANTI. Την επόμενη ημέρα εισήλθε σε νοσοκομείο της Αθήνας για θεραπεία των τραυμάτων που υπέστη στα χέρια των "ανακριτών" της ΕΣΑ. Σύμφωνα με τελευταίες πληροφορίες ο Παπουτσάκης οδηγήθηκε και πάλι στο επιτελείο της ΕΣΑ για νέα ανάκριση στις 2 Ιουνίου.

Τάσκα

(υπογραφή)

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΧΡΗΣΗ

LIMITED OFFICIAL USE

Page 2 of 2

He was picked up by military police (EZA) and "questioned" on several occasions concerning his new publication. On May 24 Papoutsakis, after a session with EZA, announced that no further issues of ANTI would appear. He entered an Athens hospital the next day for treatment of injuries suffered at the hands of his EZA "questioners." According to latest information, Papoutsakis was summoned again to EZA headquarters for further questioning June 2.

THACA

Το έγγραφο της 20ής Μαΐου 1972

ΤΟ ΚΥΝΗΓΗΤΟ

Ανάμεσα στα γράμματα που πήρε πρόσφατα το ANTI ήταν και μια «επίσημη» επιστολή με διάφορα αρκετά «ενδιαφέροντα» συνημμένα. Αποστολέας της επιστολής, το Στাইτ Ντηπάρτμεντ. Δηλαδή το υπουργείο Εξωτερικών της Αμερικής, γνωστό και σαν «Foggy Bottom» —«Ομιχλώδης Πάτος» σε κατά λέξη μετάφραση— από τη γειτονιά στην Ουάσινγκτον, που βρίσκεται το κτίριο του υπουργείου.

Το γράμμα έχει ημερομηνία 5 Ιανουαρίου 1987 και υπογράφεται από τον αναπληρωτή βοηθό υπουργού για θέματα Δημοσίων Υποθέσεων του Στাইτ Ντηπάρτμεντ, κάποιον Τζων Μπερκ. Στις σελίδες αυτές δημοσιεύουμε φωτοτυπίες του γράμματος και των συνημμένων, καθώς και τις μεταφράσεις τους.

Από το κείμενο της επιστολής προκύπτει ότι η CIA διαβίβασε την αίτηση του ANTI για το φάκελό του και στο Στাইτ Ντηπάρτμεντ, επειδή προκύπτει από τα έγγραφα του φακέλου προέρχονται από το υπουργείο Εξωτερικών των ΗΠΑ. Το Στাইτ Ντηπάρ-

ΙΟΥΝΙΟΣ '77

ΑΠΟ: ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΡΟΣ: RUEHC/SEC STATE, Ουάσινγκτον, Άμεσο 1092

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ: ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ, ΛΟΝΔΙΝΟ 3958

ΞΕΝ. ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2485

ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ Αθήνα 5474

ΘΕΜΑ: Ο ελληνικός τύπος δημοσιεύει πάλι ισχυρισμούς για την ύπαρξη πρακτόρων της CIA

1. Το τεύχος της 11 Ιουνίου 1977 του δεκαπενθήμερου περιοδικού ANTI (ή «AGAINST» στα αγγλικά) περιλαμβάνει ένα αφιέρωμα με τον τίτλο «Η CIA στην Ελλάδα, η οργάνωση του "σταθμού" και ένας κατάλογος των πρακτόρων που είναι ενεργοί σήμερα». Το ντοκουμέντο αποτελείται από ένα εισαγωγικό άρθρο του πρώην πράκτορα της CIA Φίλιπ Αιητζί (ο οποίος απελάθηκε προσφάτως από το Ηνωμένο Βασίλειο) στο οποίο κατονόμαζονται 22 υποτιθέμενοι πράκτορες από τους 130 που ο Αιητζί ισχυρίζεται ότι δουλεύουν στην αμερικανική αποστολή στην Ελλάδα με κάλυψη της Πρεσβείας και της JUSMAGG. Το ντοκουμέντο συμπεριλαμβάνει επίσης αυτό που το ANTI αποκαλεί «το χου-ιζ-χου» της CIA — Ο χρυσός οδηγός «των πρακτόρων της CIA στην Ελλάδα σήμερα και ...στο παρελθόν» το οποίο περιέχει περίπου 250 ονόματα σε άλλους τρεις καταλόγους. Περιλαμβάνει αριθμό διπλοεγγράφων στα περισσότερα από τα ονόματα που αναγράφονται αλλά οπωσδήποτε όχι σε όλα, και βασίζεται προφανώς σε ένα μεγάλο κατάλογο που προετοίμασε ο Αιητζί το 1976.

2. Το ANTI είναι μια αριστερή (στο αγγλικό κείμενο «leftist») πολιτική επιθεώρηση. Το πρώτο τεύχος εμφανίστηκε στα χρόνια της χούντας σαν μια αντιστασιακή έκδοση. Νομίζουμε ότι στη συνέχεια περιήλθε υπό την επιρροή του διαφωνούντος Κομμουνιστικού Κόμματος Εσωτερικού (ΚΚΕ-εσωτερικού), αλλά δεν συνδέεται πλέον με αυτό το κόμμα. Σύμφωνα με μερικούς δημοσιογράφους, το ANTI προσανατολιζόταν τώρα προς το φιλοσοβιετικό Κομμουνιστικό Κόμμα: Οπωσδήποτε εκφράζει μια άκρα αριστερή (στο αγγλικό κείμενο «far leftist») άποψη. Το ANTI θεωρείται από μερικούς παρατηρητές ότι είναι ένα σχετικά σοβαρό περιοδικό. Έχει μια κυκλοφορία περίπου 4.000 φύλλων ανά τεύχος δύο φορές το μήνα. Μια πηγή μας με επαφές προς τους εκδότες του ANTI μας είπε ότι το άρθρο του Αιητζί, που γράφτηκε τον Απρίλιο του 1976, σύμφωνα με το ANTI προσφέρθηκε αρχικά στην αριστερή εφημερίδα της αντιπολίτευσης «ΤΑ ΝΕΑ» πριν από ένα χρόνο, αλλά «ΤΑ ΝΕΑ» το απέρριψε. Ο Αιητζί τότε το πρόσφερε στο ANTI το οποίο το πήρε χωρίς φέτος: (τον Ιανουάριο ή τον Φεβρουάριο).

3. Ο κατάλογος στο παράρτημα του ANTI, δίνει 64 ονόματα με τον ισχυρισμό ότι είναι πράκτορες που δουλεύουν στην Αθήνα «σήμερα», αρχίζοντας με τα ονόματα τριών αξιωματούχων της πρεσβείας. Το ANTI λέει ότι τα εξής ονόματα — πολιτικούς συμβούλους GEORGE M. BARBIS και πολιτικοί αξιωματούχοι WILLIAM S. LOFGREEN και JAMES Mc WILLIAMS — έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί οι τρεις τους αποτελούν την ηγεσία του σταθμού της CIA στην Αθήνα. Επειδή οι προηγούμενοι σταθμάρχες STACEY HULSE και RICHARD WELCH, ήταν πράγματι μέλη του πολιτικού τμήματος της πρεσβείας, το ANTI συμπεραίνει (ότι), τότε ασφαλώς ένας απ' αυτούς τους τρεις πρέπει να είναι ο τωρινός «σταθμάρχης». (Όπως το Στρίτ Νητπάρμεντ (ήδη) γνωρίζει τα ονόματα των τριών αυτών αξιωματικών έχουν εμφανιστεί προηγουμένως στον ελληνικό τύπο).

4. Ένα ειδικό κομμάτι μέσα σε πλαίσιο περιγράφει τον Dan Zachary, έναν δοκιμασμένο πράκτορα ο οποίος όπως λέει το ANTI έμαθε, θα γυρίσει σύντομα στην πρεσβεία της Αθήνας σαν οικονομικός σύμβουλος. Ο JAMES J. MURRAY (πρόξενος στη Θεσσαλονίκη) χαρακτηρίζεται στον κατάλογο τον 64 σαν ένας πράκτορας που έφτασε τον Ιανουάριο του 1975 και διορίστηκε στο γενικό προξενείο στη Θεσσαλονίκη με κάλυψη της JUSMAGG, άλλοι στον κατάλογο των 64 χαρακτηρίζονται ως διοικητικοί αξιωματούχοι του σταθμού, ως μέλη του προσωπικού ή πράκτορες με κάλυψη της JUSMAGG. Ένας κατάλογος πρακτόρων που υπηρέτησαν στην Ελλάδα πριν το 1969 περιλαμβάνει το όνομα του DAN HAWTHORN MILLS αλλά δεν τον αναφέρει όμως ως ευρισκόμενο στην Ελλάδα τώρα.

5. Αντίτυπα προ της κυκλοφορίας (σ.σ. μέσω του πρακτορείου) αυτού του τεύχους του ANTI, δόθηκαν στις ελληνικές εφημερίδες και στους ξένους ανταποκριτές την Παρασκευή το βράδυ της 10ης Ιουνίου. Στις 11 Ιουνίου η αγγλόφωνη ημερήσια εφημερίδα ATHENS NEWS, είχε μια πρωτοσέλιδη σύντομη αναφορά εντός πλαισίου με τίτλο «Ο Φίλιπ Αιητζί δίνει κατάλογο πρακτόρων της CIA στην Ελλάδα», αλλά χωρίς να δίνει οποιοδήποτε από τα ονόματα. Από τις ελληνόφωνες εφημερίδες, το όργανο του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ελλάδας, που είναι προσανατολισμένο προς τη Μόσχα ο ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ και η αριστερή (σ.σ. στο αγγλικό κείμενο «leftist») ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ είχαν κομμάτια παρόμοια μ' αυτό του NEW (sic) NEWS, επίσης χωρίς να δίνουν ονόματα στις 11 Ιουνίου και μόνο η ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ είχε το θέμα στις 12 Ιουνίου. Στη Θεσσαλονίκη η απογευματινή εφημερίδα ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ είχε ένα μικρό κομμάτι στις 11 Ιουνίου χωρίς ονόματα. Η μόνη εφημερίδα που έδωσε κατάλογο με ονόματα ήταν η ΑΥΓΗ του ΚΚΕ εσωτερικού. Το άρθρο της κατενόμαζε τον Barbis, τον Lofgreen και τον Mc Williams διακηρύσσοντας ότι ένας από αυτούς είναι ο σταθμάρχης που αντικατέστησε τον Richard Welch.

6. Σε (...σ.σ. δυσανάγνωστα) σύμφωνα με την πάγια τακτική η πρεσβεία δε σχολιάζει ισχυρισμούς αυτού του τύπου.

7. (σ.σ. είναι όλο διαγραμμένο).

ΚΙΟΥΜΠΙΤΣ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟ

DEPARTMENT OF STATE
RECEIVED BY 594
3741058-3
CONFIDENTIAL

LOFREEN, AND HAWTHORN MILLS, ONE OF THEM WAS THE
STATION CHIEF AND THE OTHER TWO WERE SENIORS. THE
STATION CHIEF WAS DAN ZACHARY, A TESTED
AGENT, WHO ANTI SAYS IT LEARNED WILL BE RETURNING SOON
TO EMBASSY WORK AS ECONOMIC COUNSELLOR. JAMES J. MURRAY
(CONSUL IN THESSALONIKI) IS IDENTIFIED IN THE LIST OF 64 AS
AN AGENT WHO ARRIVED IN JANUARY 1975 AND WAS ASSIGNED TO THE
COMBULATE GENERAL IN THESSALONIKI UNDER JUSMAGG COVER.
OTHERS IN THE LIST OF 64 ARE IDENTIFIED AS ADMINISTRATIVE
OFFICERS OF THE STATION, AND STAFF MEMBERS OF JUSMAGG UNDER
JUSMAGG COVER. A LIST OF AGENTS WHO SERVED IN JUSMAGG BEFORE
1976 INCLUDES THE NAME OF DAN HAWTHORN MILLS BUT DOES NOT
IDENTIFY HIM AS BEING IN GREECE NOW.

Το τέλεξ του Ιουνίου του 1977

ΤΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

τμεντ εξέτασε με τη σειρά του την αίτηση του ANTI και έκρινε ότι μπορούσε να «απελευθερώσει» μερικώς τα δύο έγγραφα που δημοσιεύουμε σήμερα. Ταυτόχρονα η CIA έκρινε ότι για λόγους «εθνικής άμυνας ή εξωτερικής πολιτικής» των ΗΠΑ (!) τα υπόλοιπα στοιχεία του φακέλου του ANTI θα έπρεπε να παραμείνουν απόρρητα.

Η αμερικανική υποκρισία

Το πρώτο έγγραφο του Στρίτ Νητπάρμεντ με ημερομηνία 20 Μαΐου 1972 στάλθηκε από την αμερικανική πρεσβεία της Αθήνας και φέρει την υπογραφή του τότε πρεσβευτή των ΗΠΑ Τάσκα. Στο κείμενο υπάρχουν τρεις διαγραφές, που μάλλον είναι ονόματα χαφιέδων αλλοδαπών ή ημεδαπών, που έχουν σχέση με το έγγραφο. Όπως φαίνεται και στη μετάφραση του κειμένου, το έγγραφο αναφέρεται στην έκδοση του πρώτου τεύχους του ANTI που βγήκε μέσα στη δικτατορία (Μάιος του 1972).

Πέρα από την τυπική αναφορά στο περιεχόμενο κτλ. του πρώτου τεύχους, στο

κείμενο υπάρχουν και τα εξής ενδιαφέροντα στοιχεία:

Γράφει το κείμενο, «... Συνελήφθη (ο εκδότης του) από τη στρατιωτική αστυνομία (ΕΣΑ) και "ανεκρίθη"...». Και παρακάτω, «... Εισήλθε (ο εκδότης) σε νοσοκομείο της Αθήνας την επόμενη μέρα για θεραπεία των τραυμάτων που υπέστη στα χέρια των "ανακριτών" της ΕΣΑ...». Το ενδιαφέρον στοιχείο στα παραπάνω αποσπάσματα είναι τα εισαγωγικά " " στις λέξεις "ανακρίθηκε" και "ανακριτών". Ο Τάσκα έβαλε τα εισαγωγικά για να δηλώσει ότι η ανάκριση δεν ήταν η συνήθης ούτε οι ανακριτές οι συνήθεις. Δηλαδή ο Τάσκα παραδέχεται το 1972 ότι ο Παπαδόπουλος βασάνιζε τους Έλληνες στην ΕΣΑ (επί την ευκαιρία μήπως η επιτροπή για το φάκελο της Κύπρου πρέπει να... ενημερώσει γι' αυτό τον Παπαδόπουλο;). Δηλαδή ο Τάσκα παραδέχτηκε ότι απλώς οι βάρβαροι Έλληνες βασάνιζαν κάποιους άλλους βάρβαρους Έλληνες. Προσπαθεί έτσι να "αποδείξει", για τους επερχόμενους αναγνώστες (δηλαδή για την ιστορία) ότι οι Αμερικάνοι δεν είχαν καμιά σχέση με τους βασανιστές της ΕΣΑ.

Και ήταν «παλιά καραβάνα» ο Τάσκα και ήξερε ότι κάποτε το έγγραφο αυτό θα έβλεπε το φως της δημοσιότητας, όπως κι έγινε (κάπως νωρίς βέβαια λόγω της προσπάθειας του ΑΝΤΙ και την ισχύ (!) του νόμου ΦΟΙΑ), γι' αυτό στόλισε τους Έλληνες με τα εισαγωγικά και εμμέσως έβγαλε τους αμερικάνους «καλούς καγαθούς» Αγγλοσάξωνες προτεστάντες.

Βέβαια, οι μεν Έλληνες ξέρανε, ξέρουν και θα ξέρουν για τον Παπαδόπουλο, τους βασανιστές της ΕΣΑ και για την ποιότητα των ανθρώπων της CIA στην αμερικανική πρεσβεία της Αθήνας που τους ανάθρεψε. Όμως τώρα, επειδή από τότε κύλησε πολύ νερό στ' αυλάκι, έχει μάθει σχεδόν όλη η ανθρωπότητα ότι οι αμερικανικές πρεσβείες εκπαιδεύουν τους βασανιστές ολόκληρου του «ελεύθερου» δυτικού κόσμου. Π.χ. το έμαθαν από στρατιώτες στο Σαλβαδόρ και από «Κόντρας» στη Νικαράγουα που είχαν εκπαιδευτεί από Αμερικανούς να βασανίζουν: και βασάνιζαν. Όταν αποσκήρτησαν και βγήκαν, τα ομολόγησαν όλα. Περίττο βέβαια, αφού το ίδιο το αμερικανικό Κογκρέσο «ασχολήθηκε» με το περίφημο εγχειρίδιο «Ψυχολογικών Επιχειρήσεων στον Ανταρτοπόλεμο» που έγραψε και κυκλοφόρησε η CIA το 1984, για να διδάξει στους συμμάχους της, Κόντρας κτλ., πώς να βασανίζουν, πέρα από την περίφημη «Διεθνή Ακαδημία Αστυνομίας» της Ουάσιγκτον απ' όπου έχουν περάσει όλα τα λουλούδια των βασανιστών του «ελεύθερου» κόσμου.

● Το σημαντικό, πάντως, πολιτικό στοιχείο του πρώτου αυτού εγγράφου είναι ότι η αμερικανική πρεσβεία της Αθήνας γνωρίζει επακριβώς —και ενημερώνει λεπτομερειακά την προϊστάμενη της Αρχή— για το καθεστώς των βασανιστηρίων που ίσχυε τα χρόνια της δικτατορίας. Εντούτοις συνεργάζεται με τους δικτάτορες, τους ενισχύει και τους συντηρεί στην εξουσία. Το ντοκουμέντο αυτό είναι μια ακόμη απόδειξη για την ανασκευή της υποκρίσις των ΗΠΑ ότι «ουδέν εγνώριζαν».

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η αμερι-

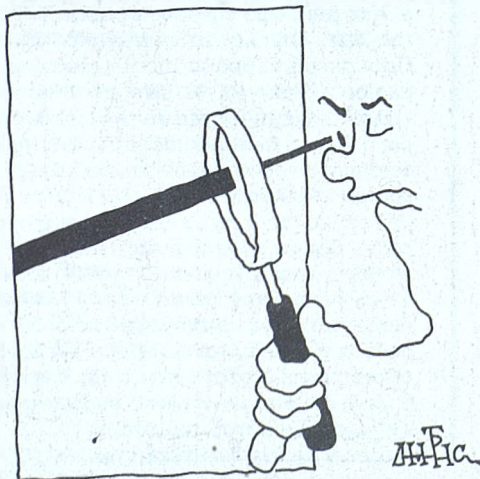
Τάσκα: ο κύριος με τα εισαγωγικά.

κανική πρεσβεία δεν είχε φακλώσει μόνο το ΑΝΤΙ. Από το έγγραφο προκύπτει ότι κάποια «αναφορά» είχε συνταχθεί επίσης για το περιοδικό «ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ» που πρωτοβγήκε κι αυτό στη διάρκεια της δικτατορίας. Όλοι οι αντιχουντικοί προσέλκυαν το ενδιαφέρον της αμερικανικής πρεσβείας. Οι αξιωματούχοι της εξέταζαν το χρώμα τους, τους ταξινομούσαν και τους φακέλωναν.

Η επιχείρηση «αποσιώπηση»

Το δεύτερο έγγραφο είναι ένα τέλεξ πάλι από την αμερικανική πρεσβεία της Αθήνας προς το Στάνιτ Ντηπάρτμεντ, που στάλθηκε τον Ιούνιο του 1977 και είχε θέμα: «Ο ελληνικός Τύπος δημοσιεύει πάλι ισχυρισμούς για την ύπαρξη πρακτόρων της CIA». (Η έμφαση δική μας). Το έγγραφο αυτό έχει μικρές διαγραφές στο περιθώριο (πιθανώς τα αρχικά κάποιου υπαλλήλου) και πλήρως διαγραμμένη την 7η παράγραφο.

Το κείμενο αναφέρεται στην ανάλυση που έκανε ο Φίλιπ Αιτζή για την CIA στην Ελλάδα και δημοσιεύτηκε στο ΑΝΤΙ της 11 Ιουνίου 1977 (τεύχος 73). Η δημοσίευση των ονομάτων των πολυπληθών πρακτόρων της CIA είχε φέρει τότε σε μεγάλη αναστάτωση την αμερικανική πρεσβεία και είχε θορυβήσει την ελληνική κυβέρνηση που

προσπάθησε να πείσει το ΑΝΤΙ να ακυρώσει την κυκλοφορία του τεύχους και να το πολτοποιήσει εισπράττοντας και το σχετικό κόστος από τα μέχρι τότε έξοδα!

Η διεύθυνση του περιοδικού αρνήθηκε φυσικά την προσφορά. Αλλά η Γενική Γραμματεία Τύπου δεν πτοήθηκε. Με διαβήματά της προς τους εκδότες και τους διευθυντές του ημερήσιου Τύπου, τους έπεισε τελικά να ελαχιστοποιήσουν τη δημοσιότητα με την προειδοποίηση ότι υπάρχει κίνδυνος «να επαναληφθεί η ιστορία Γουέλς». Η επιχείρηση επέτυχε με μόνη εξαίρεση την «Αυγή» που δημοσίευσε την είδηση πρωτοεξέλιδη και με ονόματα. Ο «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ» ετοίμαζε ολοσέλιδη ανάλυση η οποία όμως τελικά ματαιώθηκε και πέρασε την είδηση στα «ψιλά». Για τη σιωπή που κράτησε τότε ο ελληνικός Τύπος σχετικά με τις αποκαλύψεις των πρακτόρων της CIA είχε γράψει ένα εύστοχο άρθρο ο Νίκος Α. Κωνσταντόπουλος στη «Σοσιαλιστική Πορεία» (τχ. 96 της 18-24/6/77) που «αναδημοσιεύτηκε στο ΑΝΤΙ (τχ. 75 της 9/7/77). Ο Νίκος Α. Κωνσταντόπουλος έγραφε μεταξύ άλλων:

«Θα περίμενε κανένας πως η αποκάλυψη έπρεπε να προκαλέσει σάλο. Οι κυβερνητικές ανακοινώσεις, οι θέσεις των κομμάτων, οι δημοσιογραφικές έρευνες, ακόμα και η εισαγωγική παρέμβαση ήταν αναγκαίες κι αναμενόμενες. Αντί γι' αυτά, όμως, παρατηρείται μια συντονισμένη τακτική σιωπής. Η διερρεύση αυτής της τακτικής αποκαλύπτει φοβερὰ ενδιαφέροντα στοιχεία.

Πρώτα και κύρια, με την εκτύπωση του περιοδικού και μια μέρα πριν διατεθεί από το πρακτορείο, η κυβέρνηση με ενδιάμεσο πρόσωπο επιχείρησε να σταματήσει την κυκλοφορία του. Έγιναν ακόμη και προτάσεις κάλυψης των εξόδων εκτύπωσης. Δύο τουλάχιστον υπουργοί ήσαν πίσω απ' αυτό το διάβημα. Στη συνέχεια κι όταν το περιοδικό κυκλοφόρησε, οι κυβερνητικές παρεμβάσεις κατευθύνθηκαν προς όλες τις εφημερίδες για τον περιορισμό της δημοσιότητας των αποκαλύψεων.

Οι παρεμβάσεις απέδωσαν, κι έτσι σ' όλα τα φύλλα, κυβερνητικά και μη, κομματικά και μη, η είδηση θάφτηκε, αποδυναμώθηκε, ακρωτηριαστίστηκε. Οι ίδιες παρεμβάσεις στράφηκαν και προς τα πολιτικά σχήματα, με το αυτό αποτέλεσμα. Κυβερνητικοί εκπρόσωποι και αρχηγοί κομμάτων συμπεριφέρθηκαν, σε σχέση με το θέμα, σαν αυτό να συμβαίνει κάπου αλλού.

Περισσότερο ανεξήγητη, βέβαια, η τέτοια αντίδραση των αριστερών κομμάτων. Κι ακόμα, εκείνων των αρχηγών που δεν έχασαν την ευκαιρία, ακόμα και τον Αμίν να θεωρήσουν στόχο του διεθνούς ιμπεριαλισμού».

Με το θέμα αυτό είχε όμως ασχοληθεί και η «Ουάσιγκτον Ποστ» (13/6/77) που, ανάμεσα στα άλλα, σημείωνε:

«Το άρθρο έγινε αφορμή διαμάχης ανάμεσα στα πολιτικά κόμματα της αριστεράς όσο και της δεξιάς.

Για τη συντηρητική κυβέρνηση του Κων. Καραμανλή, που τώρα εργάζεται για τη βελτίωση των σχέσεων της Ελλάδας με τις ΗΠΑ, το δημοσίευμα ήρθε σε μια πολύ λεπτή περίοδο.

Η ευφορία των Ελλήνων που ακολούθησε την εκλογή του προέδρου Κάρτερ διαλύθηκε

καθώς η Ουάσιγκτον απέτυχε να δικαιώσει τις ελληνικές προσδοκίες για τη λύση των προβλημάτων της Ελλάδας με την Τουρκία.

Με το αντιαμερικανικό αίσθημα να σιγοκαίει, η κυβέρνηση προσπάθησε να σταματήσει την κυκλοφορία του τεύχους του «ΑΝΤΙ» με το τριαντασέλιδο αφιέρωμα στη CIA προσφέροντας —σύμφωνα με τα λεγόμενα ανώτερου στέλεχους της σύνταξης— πλήρη οικονομική αποζημίωση. Επίσημα ο κυβερνητικός εκπρόσωπος αρνήθηκε να προβεί σε οποιοδήποτε σχόλιο.

Υστερα από διαβουλεύσεις με την κυβέρνηση οι έλληνες εκδότες ή έθαψαν τις αποκάλυψεις για τη CIA, με εξαίρεση την «Αυγή» —καθημερινή εφημερίδα υπέρ του ευρωκομμουνισμού— ή τις βόλεψαν σε εσωτερικές σελίδες σαν να επρόκειτο για ένα μικρό συνηθισμένο ειδησεογραφικό θέμα.

Οι επιπτώσεις μπορεί να είναι σοβαρές για την κυβέρνηση του Καραμανλή. Βουλευτές της αντιπολίτευσης συζητούν ήδη το ενδεχόμενο να ζητήσουν από τη Βουλή να διερευνήσει την υπόθεση και τη συλλογική απέλαση των 64 Αμερικανών.

“Δεν μου αρέσει αυτού του είδους η ανευθυνότητα” δήλωσε ένα συντηρητικό μέλος της Νέας Δημοκρατίας, του κόμματος του κ. Καραμανλή, αναφερόμενο στο άρθρο του Αιτήζη. “Είναι ανοικτή πρόκληση για δολοφονία... αλλά κυριολεκτικά εξεπλάγη από τον αριθμό των μελών της CIA στην Αθήνα. Είναι άραγε εν γνώσει του δικού μας υπουργείου των Εξωτερικών”;

Το άρθρο της αναδημοσιεύτηκε στο ΑΝΤΙ, τχ. 75 της 9/7/77.

Βέβαια ούτε διερεύνηση έγινε ποτέ από τη Βουλή, ούτε το υπουργείο Εξωτερικών ζήτησε την απέλαση των πρακτόρων —είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε ότι δεν αμφέβαλλε για την αξιοπιστία του ρεπορτάζ και των άλλων στοιχείων— και κανένα από τα κόμματα δεν πήρε θέση ούτε ανακοίνωσε τίποτα σχετικά με το θέμα.

Η μαρτυρία του Αιτήζη

Αλλά για το παρασκήνιο αυτού του ρεπορτάζ έχουμε και τη μαρτυρία του ίδιου του Φίλιπ Αιτήζη μέσα από το βιβλίο του «On the run» που κυκλοφόρησε πριν λίγες μέρες στην Αγγλία και τις ΗΠΑ. Στην σελ. 158 γράφει:

«Από το τέλος του περασμένου χρόνου θέλαμε να πάμε όλοι μαζί στην Ελλάδα για να βοηθήσουμε στην προώθηση της ελληνικής έκδοσης του βιβλίου Inside the Company και για οικογενειακές διακοπές. Κανείς μας δεν είχε πάει εκεί προηγουμένως και θέλαμε να δούμε τα αξιοθέατα όπως είχαμε κάμει ήδη την προηγούμενη χρονιά στην Ιταλία.

Εξαιτίας του επεισοδίου Γουέλς, η CIA θα ήταν εξαιρετικά οργισμένη, αλλά σκόπευα να διοχετεύσω την ανάλυσή μου για την αμερικανική αποστολή με τα ονόματα σχεδόν 250 ανθρώπων της CIA που εργάστηκαν εκεί κατά το παρελθόν και ένα συνοδευτικό άρθρο ιστορικού χαρακτήρα για το ρόλο της CIA στην Ελλάδα, από μήνες πριν αλλά η δημοσίευση ματαιώθηκε εν μέρει και εξαιτίας απειλών για δολοφονία έναντι του εκδότη εφημερίδας που προτίθετο να το δημοσιεύσει».

Φ. Αιτήζη: ανεπιθύμητος και «οχληρός»

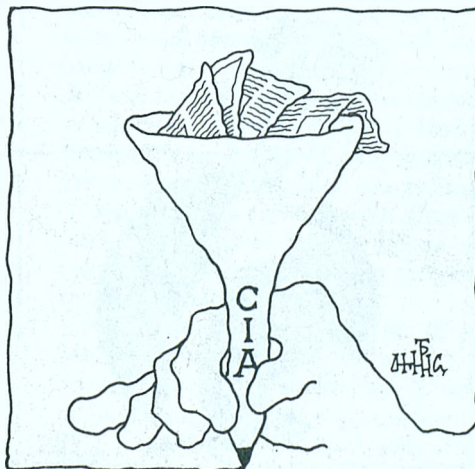
Και στην σελ. 197 του ίδιου βιβλίου συνεχίζει:

«Στην Ελλάδα, ο εκδότης μου με έφερε σε επαφή με τον Χρήστο Παπουτσάκη, εκδότη του ΑΝΤΙ, της κυριότερης αριστερής επιθεώρησης. Ήθελε να δημοσιεύσει την προέτους ανάλυσή μου για το σταθμό της CIA στην Αθήνα, περιλάμβανε περισσότερα από διακόσια ονόματα. Η συντηρητική κυβέρνηση προσπάθησε ανεπιτυχώς να μπλοκάρει τη δημοσίευση και επιδίωξε να αγοράσει όλα τα τεύχη από τα περίπτερα. Ο εκδότης τύπωσε μίαν άλλη έκδοση, ενώ μέλη της αντιπολίτευσης του ελληνικού κοινοβουλίου ζήτησαν την αποπομπή όλων όσων ήταν στον κατάλογο και βρίσκονταν ακόμα στην Ελλάδα».

Αυτά μαρτυρεί ο Φίλιπ Αιτήζη στο τελευταίο βιβλίο του· μόνον που το τελευταίο σημείο —κινητοποίηση της αντιπολίτευσης κτλ.— έμεινε πιο πολύ στη σφαίρα του επιθυμητού παρά του πραγματικού.

Όσο για τους Αμερικανούς διπλωμάτες αυτοί προσπάθησαν στο ΤΕΛΕΞ να υποβαθμίσουν τη σημασία της αποκάλυψης. Δεν γνωρίζουμε βέβαια τι έγραψε ο σταθμάρχης της CIA αλλά το βέβαιο είναι ότι εκείνες τις ημέρες έγιναν εσπευσμένα αρκετές μετοικήσεις Αμερικανών και αλλαγές των τηλεφώνων τους.

Το έγγραφο αυτό έχει όμως αρκετά «εν-

διαφέροντα» στοιχεία και μας δίνει σήμερα την αφορμή να αποκαλύψουμε τις «κρυφές πλευρές» εκείνου του ρεπορτάζ· με όσα προηγήθηκαν και όσα ακολούθησαν.

Αναλύσεις πρακτόρων

Κατ' αρχήν φαίνεται αρκετά περίεργο ένα έγγραφο που έχει συνταχθεί από υπάλληλο μιας αμερικανικής πρεσβείας να χαρακτηρίζει τον Αιτήζη με τον τίτλο *agent* (δηλαδή πράκτορα) αφού είναι ξεκαθαρισμένο πια ότι *agents* χαρακτηρίζονται μόνο οι μη αμερικανοί (αλλοδαποί) υπάλληλοι της CIA, ενώ οι αμερικανοί πολίτες υπάλληλοι της CIA που έχουν εκπαιδευτεί από την ίδια την CIA, όπως ο Αιτήζη, χαρακτηρίζονται με τον όρο *officers* (αξιωματούχοι). Δεν μπορούμε να δώσουμε εξήγηση για το «λάθος» αυτό, π.χ. να το αποδώσουμε σε άγνοια του υπαλλήλου της αμερικανικής πρεσβείας. Λεπτομέρειες...

Επίσης, δεν μπορούμε να δεχτούμε ότι θα έκαναν λανθασμένες εκτιμήσεις στην αμερικανική πρεσβεία, όπως δείχνει το έγγραφο και να διατυπώνουν θεωρίες ότι το ΑΝΤΙ βρίσκεται κάτω από διάφορες επιρροές. Βέβαια, το κείμενο υποτίθεται ότι ανήκει στο Σταιήτ Ντηπάρτμεντ δηλαδή είναι γραμμένο από «ατζαμήδες» μη ειδικούς, αντίθετα με τους «ανθρώπους» της CIA που θεωρούν εαυτούς ως ειδικούς και επαγγελματίες της δουλειάς. Έτσι κι αλλιώς, φαίνεται ότι η ανεξάρτητη γραμμή του περιοδικού μπερδεύει κάθε τόσο τους χαφιέδες που σώνει και καλά θέλουν να μας ταξινομήσουν και να μας χρεώσουν σε κάποια κομματική επιρροή αλλά και... «ξένη εξάρτηση». Και εδώ είναι χρήσιμη μια παρένθεση.

Στο δρόμο του Ντάνου

Γιατί το ΑΝΤΙ έχει και από ελληνικές υπηρεσίες και μάλιστα πρόσφατα, χρεωθεί με εξαρτήσεις και πρακτορλίκια. Το αλλήστου μνήμης έγγραφο της ελληνικής **σοσιαλιστικής** ΚΥΠ που συντάχθηκε τέλος Νοεμβρίου ή αρχές Δεκεμβρίου του 1983 και δημοσιεύσαμε στο τεύχος 253 της 3/2/84 ισχυριζόταν ότι ο εκδότης του περιοδικού είναι ούτε λίγο, ούτε πολύ, έμμισθος πράκτορας των Κουβανών και των Βουλγάρων από το 1979 και το 1981!

● Σήμερα πια γνωρίζουμε ότι αυτό το έγγραφο είχε χαλκευθεί από τον χαφιέ **Ντάνο Κρουστάλη** που κατά την περίοδο της προετοιμασίας του ΡΑΔΙΟ - ΑΝΤΙ - ΛΑΛΟΣ (για το οποίο καταδικαστήκαμε πριν ένα εικοσαήμερο) είχε αναπτύξει έντονη δραστηριότητα προκειμένου να συλλέξει πληροφορίες για το περιοδικό και το σταθμό.

Ο χαφιές του Αλεξάκη είχε τότε ανακατέψει το ΑΝΤΙ όχι μόνο με τους Κουβανούς και τους Βουλγάρους αλλά και με το Λαϊκό Αρμενικό Στρατό!

Αξίζει και πάλι να τονίσουμε ότι τότε που δημοσιεύσαμε το έγγραφο της ΚΥΠ και παρά τις προσωπικές επαφές και τις ανοικτές καταγγελίες μέσα από τις στήλες του περιοδικού, δεν βρέθηκε **ΟΥΔΕΙΣ** υπουργός της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ ή κάποιος βουλευτής του ή άλλο στέλεχος για να καταγγείλει το γεγονός και να αποκηρύξει δημόσια το κατάπτυστο εκείνο έγγραφο. Φαίνεται ότι ο πράκτορας των κ. Ι. Αλεξάκη και Μ. Ζιάγκα ήταν υπεράνω πάσης υποψίας!

Κιούμπιτς: «συγγνώμη κ. Καψή».

Έχουμε όλοι καλά τυπωμένη στη μνήμη μας όσα ακολούθησαν τις ημέρες του «φιάσκου Κρουστάλλη» και τις συνυπευθυνότητες όλων των πτερυγών του ΠΑΣΟΚ.

Αλλά μετά την παρέμβαση αυτή —που είναι χρήσιμη υπόμνηση για τους τρόπους εργασίας των απανταχού χαφιέδων —επανερχόμαστε στο δεύτερο έγγραφο της αμερικανικής πρεσβείας.

Οι καλοί πληροφοριοδότες γνώριζαν ότι ο Αιητζή είχε προσφέρει τότε στα «ΝΕΑ» την αποκλειστικότητα δημοσίευσης των ονομάτων των πρακτόρων τα οποία απέρριψαν την πρόταση. Ο αμερικανός πρέσβης Κιούμπιτς ισχυρίζεται στο έγγραφό του αυτό ότι τα σχετικά με την ενδεχόμενη δημοσίευση του ρεπορτάζ του Αιητζή στα ΝΕΑ το πληροφορήθηκε για πρώτη φορά από «μια πηγή με επαφές με τους εκδότες του ΑΝΤΙ». Εδώ βέβαια ο εκπρόσωπος των ΗΠΑ ψεύδεται ασυστόλως. Και είναι χρήσιμο να κάνουμε μια δεύτερη παρέμβαση που είναι πολύ διαφωτιστική των μαφιόζικων μεθόδων της CIA αλλά και της υποκρισίας της διπλωματικής εκπροσώπησης των ΗΠΑ.

Ο Γ. Καψής απειλείται από τη CIA

Τα περιστατικά που αναφέρονται στη συνέχεια είναι διασταυρωμένα και αποτελούν μια περίπου αυτολεξί αφήγηση κατά το θέρος του '77 από τον σημερινό υφυπουργό των Εξωτερικών και τότε διευθυντή των ΝΕΩΝ κ. Γιάννη Καψή. Ελπίζουμε ότι ο κ. υφυπουργός δεν θα μας διαψεύσει αφού και καλή μνήμη και καλή πίστη διαθέτει. Αλλωστε η ιστορία είναι γνωστή και στους τότε συνεργάτες του και έχει ως εξής:

Όταν ο Φίλιπ Αιητζή επικοινωνήσε με το περιοδικό στις αρχές του 1977 και διατύπωσε την πρόθεσή του να μας παραχωρήσει την αποκλειστικότητα δημοσίευσης του ρεπορτάζ, μας ανακοίνωσε συγχρόνως ότι παρόμοια πρότασή του είχε απορριφθεί από τον Οργανισμό Λαμπράκη. Λόγοι δεοντολογίας μας επέβαλλαν να επικοινωνήσουμε με τον τότε διευθυντή των ΝΕΩΝ κ. Γιάννη Καψή ο οποίος μας είπε ότι ο ίδιος έχει αποδεσμεύσει ήδη τον Φίλιπ Αιητζή και μας αφηγήθηκε μερικές άκρως ενδια-

φέρουσες λεπτομέρειες για κείνο το ρεπορτάζ:

Στα μέσα περίπου του 1976, μετά από κρούση του Φίλιπ Αιητζή προς τα ΝΕΑ, για την παραχώρηση ενός αποκλειστικού ρεπορτάζ, ο κ. Γ. Καψής έστειλε στο εξωτερικό το συνεργάτη της εφημερίδας κ. Γιώργο Καραγιώργα και του ανέθεσε να συνεννοηθεί με τον Αιητζή για κάθε λεπτομέρεια που αφορούσε το δημοσίευμα. Όταν ο κ. Γ. Καραγιώργας επέστρεψε από το εξωτερικό όπου συνάντησε τον Αιητζή έφερε μαζί του έναν ογκώδη φάκελο με στοιχεία που όμως απαιτούσαν επιτόπια έρευνα στην Αθήνα με διασταύρωση των στοιχείων. Η έρευνα κρίθηκε ότι παρουσίαζε πολλά προβλήματα και ο διευθυντής της εφημερίδας μετά από συνεννόηση και με άλλους ιθύνοντες του Οργανισμού Λαμπράκη σκέφτηκε να απορρίψει την πρόταση του Αιητζή.

Ενώ όμως συνεχίζονταν οι διαβουλεύσεις και οι αμφιταλαντεύσεις, ένα πρωινό, ο κ. Γ. Καψής πήρε ένα απειλητικό τηλεφώνημα που τον ειδοποιούσε ότι «**Ξέρουμε ότι έχεις τα ονόματα και αν θα μπουν θα διακοπεί η δημοσιογραφική σου καριέρα και θα κινδυνεύσει η ζωή των παιδιών σου**».

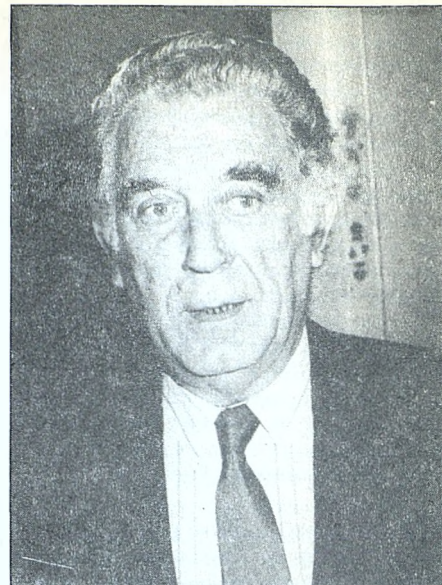
Ο κ. Γ. Καψής αναστατωμένος και εκνευρισμένος κάλεσε αμέσως την Αμερικανική Πρεσβεία και ζήτησε να μιλήσει με τον τότε Πρέσβη Τζ. Κιούμπιτς εξηγώντας και τους λόγους για τους οποίους τον ήθελε. Επειδή ο πρέσβης δεν «ανευρέθη» ο διευθυντής των ΝΕΩΝ απείλησε ότι σε περίπτωση που ο κ. Κιούμπιτς δεν επικοινωνήσει μαζί του για να του δώσει εξηγήσεις σχετικά με τις απειλές που του εκτόξευσαν «ανώνυμοι», τότε θα κάνει δηλώσεις στις εφημερίδες μετά από μισή ώρα.

Και «ω του θάματος» σε λίγη ώρα κτύπησε το τηλέφωνο. Από την αμερικανική πρεσβεία ο κ. Κιούμπιτς καλούσε τον κ. Καψή:

Αφού του επιδαψίλευσε τις πρώτες φιλοφρονήσεις για το πόσο «εκτιμά τον εκλεκτό Έλληνα δημοσιογράφο κ. Γ. Καψή», ο κ. Κιούμπιτς συνέχισε:

«**Σας ζητώ συγγνώμη κ. Καψή. Πρέπει να κατανοήσετε ότι υπάρχουν μερικοί συμπατριώτες μου που από υπερβάλλοντα ζήλο και αγάπη προς την πατρίδα τους (τις ΗΠΑ δηλαδή) προβαίνουν σε παρόμοιες πράξεις**».

Δηλαδή ο αμερικανός πρέσβης παραδέχτηκε ότι η CIA έκανε εκβιαστικά τηλεφωνήματα και εκτόξευσε τις απειλές εναντίον

Γ.Καψής: απειλήθηκε από τη CIA.

του Έλληνα δημοσιογράφου. Και όχι μόνο προς τον σημερινό υφυπουργό των Εξωτερικών έγινε αυτή η παραδοχή: Αργότερα, όταν ο Κιούμπιτς βρέθηκε στην Αμερική, σε μια διάλεξή του αφηγήθηκε αυτό το περιστατικό για να περιγράψει «το βλακώδη τρόπο με τον οποίο εργάζεται η CIA!».

Αυτά είναι τα περιστατικά που προηγήθηκαν από την παραχώρηση του ρεπορτάζ προς το ΑΝΤΙ. Και ο κ. Κιούμπιτς ήξερε πολύ καλά τον Ιούνιο του 1977, ένα χρόνο αργότερα δηλαδή τι σήμαινε εκείνο το λακωνικό... «**σύμφωνα με το ΑΝΤΙ προσφέρθηκε αρχικά στην αριστερή εφημερίδα ...«ΤΑ ΝΕΑ»... αλλά το απέρριψαν**».

Ο κ. Γ. Καψής μας δήλωσε στη συνέχεια ότι το ΑΝΤΙ δεν λειτουργούσε αντιδεοντολογικά αφού τα ΝΕΑ είχαν ήδη αποδεσμεύσει τον Φίλιπ Αιητζή και μπορούσαμε εμείς να κρίνουμε για τη σκοπιμότητα της δημοσίευσης των στοιχείων αναλαμβάνοντας τη σχετική ευθύνη.

Η αγωνία των πρακτόρων

Στην 3η και 4η παράγραφο του εγγράφου είναι φανερή η ανησυχία της πρεσβείας για την αποκάλυψη των ονομάτων μερικών από τους υψηλά ιστάμενους αξιωματούχους. Επισημαίνεται το γεγονός ότι τα ονόματα των G.M. Barbis, W.S. Lofgren και J.M. McWilliams είχαν ήδη αναφερθεί στον Τύπο και συσχετισθεί με την Πρεσβεία. Γίνεται επίσης ειδική μνεία και τους Dan Zachary και James M. Murray. Αλλά το πιο χαριτωμένο (!) σημείο του εγγράφου είναι η υπόμνηση ότι μας είχε «ξεφύγει» ένας πράκτορας!

Μια νέα αποκάλυψη

Ο Dan Hawthorn Mills δρούσε ακόμα εκείνες τις ημέρες στην Ελλάδα και το ΑΝΤΙ το αγνοούσε! Πραγματικά σε ένα συμπληρωματικό «κατάλογο 98 συνολικά πρακτόρων της CIA που δούλεψαν και στην Ελλάδα την κρίσιμη περίοδο 1970-1976 και βρίσκονται στην «πρώτη σειρά εφεδρείας», σημειώναμε:

ΜΙΛΙΑ ΧΩΘΟΡΝ: Γεννήθηκε στις 27.3.1928, μιλάει γερμανικά, ελληνικά. Τό 1945 - 1946 λοχαγός στο Α2 του Ναυτικού, 1950 - 1951 σπουδές στο Ίνσμπρουκ, τό 1951 - 1953 στο Υπουργείο Στρατιωτικών, τό 1958 στο Στάντ Ντηπάρτμεντ και μέλος της CIA, υπηρέτησε στην Αθήνα, στη Χάγη.

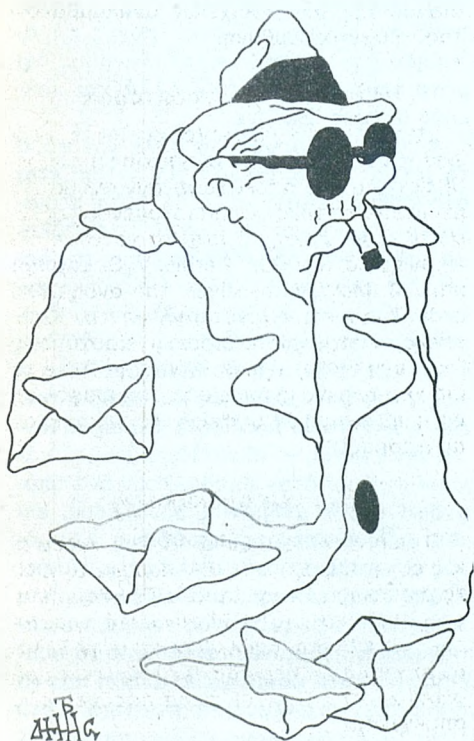
Οι «πηγές» λαλούσαν

Τέλος, νομίζουμε ότι και πολλοί Έλληνες μαζί με το ANTI θα θέλανε διακαώς να μάθουν, ποια είναι η «πηγή» με «επαφές προς τους εκδότες του ANTI» που κερδίζει το ψωμί του (ή της) μέσα στο σταθμό της CIA στην Αθήνα, όπως επίσης ποιοι είναι οι «μερικοί δημοσιογράφοι», που δίνουν πολιτικές αναλύσεις στον ίδιο σταθμό και τι αποστολές φέρουν σε πέρας σήμερα;

Πράγματα γνωστά βέβαια, δεν παύει όμως η επίσημη και με «βούλες» επιβεβαίωση να είναι συνταρακτική. Πάντως οι «Έλληνες», που κάνουν αυτό το «λειτούργημα», πρέπει να έχουν καταλάβει ότι όπως σήμερα με το νόμο για την Ελευθερία στην Πληροφόρηση (τον FOIA), που είναι κατάκτηση του αμερικάνικου λαού μέσα από το καμίνι του Βιετνάμ, ξέρουμε ότι υπήρξαν και υπάρχουν «πηγές» κτλ., αύριο ή μεθαύριο, ίσως μετά από την επερχόμενη λαίλαπα του Ιράν / Κόντρας-γκέιτ, είναι πιθανόν να διαβάσουν και τα ονόματά τους, σε κάποιο ανάλογο «συνημμένο» και βέβαια σύμφωνα με το... νόμο!

Επίσης, δεν αμφιβάλουμε ότι εάν μετά από μερικά χρόνια, χρησιμοποιώντας το νόμο, πάρουμε και δημοσιεύσουμε την «κριτική» του σταθμού της CIA πάνω στο ανά χείρας κείμενο μπορεί να προκύψουν και άλλα στοιχεία.

Και η ζωή συνεχίζεται!

ΜΕΡΙΚΑ ΥΣΤΑΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ:

Η δημοσίευση των εγγράφων της αμερικανικής πρεσβείας και η διεκυστίνδα που τόσα χρόνια υπάρχει ανάμεσά σε μας και τις αμερικανικές υπηρεσίες, θέτει ορισμένα πολύ εύλογα ερωτήματα.

● **Γιατί η CIA εξακολουθεί να μη δίνει στοιχεία του φακέλου του ANTI και ποιοι είναι αυτοί οι περιφημοί λόγοι «υψηλής ασφαλείας» για την εξωτερική πολιτική και την άμυνα των ΗΠΑ;** Επειδή τέτοιοι λόγοι δεν πιστεύουμε ότι υπάρχουν, το θέμα τίθεται αλλιώς: Υπάρχουν και δουλεύουν στην Αθήνα, ακόμη και σήμερα, κάποιοι επώνυμοι χαφιέδες — «Έλληνες» και Αμερικανοί— και όλη αυτή η μυθολογία περί «εξωτερικής πολιτικής και αμύνης» σχετίζεται με την προσπάθεια κάλυψής τους.

● **Ποιος θα προστατεύσει τη διαβρύση του ελληνικού Τύπου όχι απλώς από ελεγχόμενα και μεθοδευμένα δημοσιεύματα αλλά και από την παρουσία πρακτόρων που εποπτεύουν τις ελληνικές εφημερίδες;** Γιατί, πώς αλλιώς εξηγείται:

— Η επίκληση «πηγής» που πλησίασε «τους εκδότες του ANTI»; Και

— Πώς πληροφορήθηκαν το καλοκαίρι του 1976 οι πράκτορες της CIA ότι ο σημερινός υφυπουργός των Εξωτερικών και πρώην διευθυντής των «Νέων» κ. Γ. Καψής είχε στα χέρια του ένα φάκελο με ονόματα πρακτόρων;

● **Μετά από τις ομολογίες του Τάσκα ότι εγνώριζε το έργο της ΕΣΑ, πώς θα ισχυριστούν οι Αμερικανοί ότι αγνοούσαν το καταπιεστικό καθεστώς της χούντας;**

● **Μετά από τις ομολογίες του Κιούμπιτς προς τον Γ. Καψή — υπό μορφή συγγνώμης— για «απρεπείς» ενέργειες συμπατριωτών του, πώς είναι δυνατόν ακόμα και σήμερα οι ελληνικές αρχές Ασφαλείας να επιμένουν στη συνεργασία με τη CIA και άλλες αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες;**

● **Ποια σχέση έχει με όλα τα προηγούμενα η αναγραφή του ονόματος του Φίλιπ Αιητζή σε «μαύρη λίστα» ανεπιθύμητων επισκεπτών στη χώρα μας;** Όταν ο τελευταίος επιχείρησε να επισκεφθεί την Ελλάδα —προσκαλεσμένος από το περιοδικό— είχε κατακρατηθεί στο αεροδρόμιο και χρειάστηκαν πολύωρες διαβουλεύσεις (με παρέμβαση και του σημερινού κυβερνητικού εκπροσώπου κ. Γ. Ρουμπάτη) προκειμένου να του επιτραπεί η είσοδος. Και σε όλο το χρονικό διάστημα της παραμονής του βρισκόταν κάτω από «στενή παρακολούθηση». Ήταν «πρόνοια» για την ασφάλεια της ζωής του ή αποτέλεσμα συνεργασίας με αμερικανικές υπηρεσίες; Γιατί ο Φίλιπ Αιητζή παρακολούθηθηκε και από αυτοκίνητο που δεν ανήκε σε ελληνική υπηρεσία.

Σε μια τουλάχιστον από τις περιπτώσεις (Μάρτιος 1982) αρμόδιοι άφησαν να εννοηθεί ότι «θα ενοχλείτο η πρεσβεία των ΗΠΑ αν ο Αιητζή ερχόταν στην Ελλάδα.

● **Πώς ο σημερινός πρέσβης των ΗΠΑ κ. Κήλυ τολμά να κάνει δηλώσεις για τον ελληνικό Τύπο (όπως η πρόσφατη δήλωσή του —στις 12 Απριλίου 1987— για την «Πρώτη») όταν αναφέρεται στο έγγραφο Κιούμπιτς (παραγρ. 6) «σύμφωνα με πάγια τακτική η πρεσβεία δε σχολιάζει ισχυρισμούς αυτού του τύπου»;** Όχι λοιπόν! Η πρεσβεία σχολιάζει όταν θέλει και όποτε θέλει. Ο πολύτιμος κ. Κήλυ —να είστε βέβαιοι— δεν πρόκειται να βγάλει άχνα για το σημερινό δημοσίευμα του περιοδικού και τα όσα «ενοχλητικά» προκύπτουν για τις αφανείς δραστηριότητες των Αμερικανών πρακτόρων αλλά και διπλωματών, όπως οι προκάτοχοί του Τάσκα και Κιούμπιτς.

● **Πώς μπορούμε σήμερα να σχολιάσουμε τις ενέργειες του τότε υπουργού Τύπου για να «πνίξουν» οι εφημερίδες το ρεπορτάζ του Αιητζή;** Τα περιστατικά εκείνων των ενεργειών, το άρθρο της «Ουάσινγκτον Ποστ», η αγωνιώδης παρακολούθηση από την πρεσβεία των εφημερίδων μήπως και καταχωρίσουν ονόματα και εκτενή ρεπορτάζ, τι φανερώνουν;

● **Γιατί επιμένουμε ακόμα και σήμερα στην αδιαφάνεια, τη μυστικοπάθεια και τη σιωπηρή συγκάλυψη όταν οι λογής - λογής πρακτορίσκοι —από Ντάνο Κρυστάλλη μέχρι «πηγές» και αμερικανούς «αναλυτές»— μας δένουν χεροπόδα με βλακώδεις και χυδαίες εκθέσεις;**

● **Και ένα τελευταίο ερώτημα:** Ποια σχέση έχουν τα έγγραφα του Στάντ Ντηπάρτμεντ και της CIA με την άρνηση της εδώ αμερικανικής πρεσβείας να χορηγήσουν βίζα στον εκδότη του ANTI προκειμένου να επισκεφθεί τις ΗΠΑ τις αρχές του 1986;

Να το πούμε προκαταβολικά; «Σύμφωνα με πάγια τακτική η πρεσβεία δε σχολιάζει ισχυρισμούς αυτού του τύπου», θα επαναλάβει ο αξιότιμος κ. Κήλυ όπως κάποτε και ο κ. Κιούμπιτς. Και αν τολμήσει, θα ψελλίσει για «σφήνες ανάμεσα σε συμμαχούς» για «δολίες ενεργειές» και άλλα ηχηρα παρομοια.

Το δημοσίευμα αυτό είναι «αφιερωμένο εξαιρετικά» σ' αυτόν. Οι καλοί τρόποι —οι τρόποι των διπλωματών— απαιτούν μίαν απάντηση.

Ένα σταγονίδιο:

Η βόμβα ήταν βραδυφλεγής. Σχεδόν «ανεπαίσθητος» και από μια «τυχαία» διαρροή του περιεχομένου της έγγραφης κατάθεσης του τέως προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κ. Καραμανλή άρχισαν οι αλυσιδωτές αντιδράσεις: Κάποιες διαρροές για το ρόλο του κ. Αβέρωφ, η σχετική απροθυμία του σε μια πιθανή επέμβαση στην κυπριακή κρίση του '74, τα τεκμήρια της αποδιοργάνωσης του στρατού από τη χούντα. Τέλος, ήρθε και η ώρα του Ευ. Αβέρωφ να καταθέσει στην εξεταστική επιτροπή για την κυπριακή προδοσία — ή «τραγωδία» όπως κομψότερα συνηθίσαμε να αποκαλούμε.

Ακολούθησαν οι αποκαλύψεις του βουλευτή κ. Δ. Λιβανού και οι μισοδιαψεύσεις του κ. Αβέρωφ. Η δεύτερη κατάθεσή του στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής, η παραίτηση του Δ. Λιβανού και όσες αποκαλύψεις «επί μέρους λεπτομερειών» ακολούθησαν, η συσχέτισή του με το ρόλο του Κωνσταντίνου Καραμανλή, αυτού του μεγάλου «ρεαλιστή» της ελληνικής πολιτικής, κλείνουν τη συνολική εικόνα —αν και θολή— του δράματος.

Τα συγκεκριμένα στοιχεία που βαρύνουν τον Ευ. Αβέρωφ:

- τα παζαρέματά του να συμπράξει στην κυβέρνηση της χούντας «σαν ίσος» θα ισχυριστεί ο ίδιος, λες και αυτό το «ίσος» αποτελούσε τίτλον τιμής·

- η γνώση για το επικείμενο πραξικόπημα εναντίον του Μακαρίου και η σιβυλλική σιωπή του·

- ο ρόλος του τις ώρες της μεταπολίτευσης τον Ιούλη του '74 και η πολιτική που ακολουθήθηκε εκείνες τις κρίσιμες ημέρες·

- η συμμετοχή του στη μυστική διάσκηψη της Ρώμης το 1973 μαζί με τους Κληρίδη, Ντενκτάς και Βανς (για την οποία είχε κάνει αναφορές στο ANTI παλιότερα και είχε μείνει ασχολίαστη)·

- η απόπειρά του να στήσει δικό του πραξικόπημα —της «πυτζάμας» ή όχι αυτό είναι αδιάφορο— λίγο πριν από την επερχόμενη ήττα του κόμματός του το 1981. Για το πραξικόπημα αυτό είχε επαφές και συνεννοήσεις με τα χουντικά «σταγονίδια» που ο ίδιος επιμελώς συντηρούσε στο στράτευμα.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτά.

Ο Ευ. Αβέρωφ είναι αναμιγμένος σε πολλές «βρώμικες επιχειρήσεις». Δεν εννοούμε βέβαια τις πολιτικές ενέργειες για τις οποίες θα μπορεί να επικαλεστεί μιαν ορισμένη «πολιτική» επιχειρηματολογία. Εννοούμε τη συμμετοχή του σε ενέργειες που με κατηγορηματικό τρόπο χαρακτηρίζονται *αντιδημοκρατικές*. Όταν βυσοδομούσε με τους χουντικούς για την κατάλυση της έννομης τάξης, όταν κατα-

ΕΣΤΩ ΟΤΙ ΚΙΣΙΓΓΕΡ
ΕΛΕΓΕ Σ'ΕΝΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΗ
ΟΤΙ ΘΑ ΓΙΝΟΤΑΝ ΑΠΟΒΑΣΗ
ΑΥΤΟΣ...ΗΤΟ ΠΟΤΕ ΔΥΝΑΤΟΝ
ΝΑ ΔΩΣΗ ΒΑΣΗ ΣΤΑ ΛΟΓΙΑ
ΕΝΟΣ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΗ;

σκεύαζε το «Σχέδιο Ε» (το οποίο είχαμε καταγγείλει από τις σελίδες αυτές — ANTI τχ. 117, 20-1-79) χωρίς ποτέ να υπάρξει έρευνα ή οποιαδήποτε αναφορά ακόμα και μετά το 1981 όταν το ΠΑΣΟΚ ανέλαβε τη διακυβέρνηση της χώρας λες και κάποιο ανεξόφλητο χρέος στο γεφυροποιό της χούντας το υποχρέωνε να το αποκρύψει.

Όλα αυτά και μερικά άλλα πιο παλιά και ξεχασμένα —από το ρόλο του έμμισθου πράκτορα της Ιντέλιτζενς Σέρβις, που κατά τις βουλές της βρετανικής πολιτικής άλλοτε ήταν «υπέρ» και άλλοτε «κατά» των Βορειοηπειρωτών, που έπαιζε τον ίδιο ρόλο του υπηρέτη της αγγλικής πολιτικής στις διαπραγματεύσεις του Λονδίνου και της Ζυρίχης. Από την εποχή του κατοχικού νομάρχη της Κέρκυρας που παρέδιδε τους κομμουνιστές στα στρατεύματα Κατοχής. Από την «ξεχασμένη» υπόθεση της ζάχαρης μέχρι την πολύ πρόσφατη ύποπτη ανάμειξη του στις προμήθειες του Στρατού. Όλα αυτά είναι αρκετά στοιχεία για το πολιτικό μνημόσυνο ενός αμοραλιστή πολιτικού. Κατάφερνε όμως πάντοτε, σαν άλλος Ιανός, να εμφανίζεται και ένα άλλο πρόσωπο: εκείνου του δονούμενου από εθνικό παλμό συγγραφέα, του προασπιστή των δημοκρατικών θεσμών που εν ανάγκη συνωμοτεί με τους αξιωματικούς του Ναυτικού —άραγε ποιος πράγματι ήταν ο ρόλος του;— ή του «σώφρονος και ήρεμου» πολιτικού που παραλίγο και θα τον ανακηρύσσαμε και «Νέστορα» της πολιτικής μας ζωής.

Όμως τα γεγονότα των ημερών αυτών αποκάλυψαν πολλά — ή μάλλον θα μπορούσαν να αποκαλύψουν πολλά. Γιατί αν αυτές οι άκρες που ξετυλίχτηκαν από το φάκελο της Κύπρου συνεχιστούν ως το τέλος και οι έρευνες προχωρήσουν σε βάθος και δεν συγκαλυφθούν και πάλι όπως τόσες φορές έχει συμβεί στο παρελθόν, θα έφερναν στο φως πολλά ακόμα. Και οι πρωταγωνιστές θα ήταν πολλοί περισσό-

και ξεχείλισε...

τεροι από τον Ευ. Αβέρωφ. Και πρώτος από τους συμπρωταγωνιστές, ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κ. Καραμανλής που έχει το ίδιο μερίδιο με τον Ευ. Αβέρωφ στις συμφωνίες Λονδίνου - Ζυρίχης, που έδινε το «πράσινο φως» για τα παζαρέματα του Μετσοβίτη πολιτικού με τους χουντικούς, που συνομολογούσε τους όρους μεταβίβασης της εξουσίας από το επιτελείο των Γκιζίκη - Μπονάνου - Αραπάκη - Παπανικολάου.

Αλλά περισσότερο σόφρων αυτός, φρόντιζε να μην αφήνει ίχνη και να μην απαντά με την ίδια σαφήνεια που απαντούσε ο Ευ. Αβέρωφ στους εκάστοτε συνομιλητές του. Γιατί πάντοτε ο κ. Κ. Καραμανλής —όπως και σήμερα άλλωστε— *απών ή παρών* συμμετείχε στις πολιτικές διαδικασίες:

- Όταν ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος τον ρωτούσε με αγωνία τι θα γίνει με τους «δικούς μας» που προετοιμάζουν ανώμαλες λύσεις «και είναι αυτοί οι ίδιοι που κάνουν τις μύριες προκλήσεις και ανάβουν τις φωτιές στην Ομόνοια» λίγες μόλις ημέρες πριν από το πραξικόπημα της 21ης Απριλίου 1967, ο αποσυρμένος στο Παρίσι, παρέμενε αδρανής όπως παρέμεινε αδρανής και ο Ευ. Αβέρωφ τις παραμονές του πραξικοπήματος εναντίον του Προέδρου Μακαρίου. Η επιστολή αυτή υπάρχει και τουλάχιστον ο κ. Δ. Λιβανός είναι γνώστης του περιεχομένου της όπως γνώστες του περιεχομένου της έτυχε να είμαστε και «μεις».

Ο Κων. Καραμανλής και ο Ευ. Αβέρωφ είναι δύο από τους μεγάλους πρωταγωνιστές της μεγάλης «εθνικόφρονης παράταξης» που απατηλά παραπλάνησαν όχι μόνο τους οπαδούς τους αλλά και πολλούς άλλους Έλληνες.

Ας μην κλείσουμε για άλλη μια φορά τα μάτια: το πρόβλημα δεν εντοπίζεται στο «ηθικό ανάστημα» ενός, δύο ή περισσότερων ελλήνων πολιτικών. Το πρόβλημα αφορά τους όρους λειτουργίας της πολιτικής μας ζωής. Κάποιοι βεβημένοι εννοούν ότι αυτό «το περιβολάκι» το κληρονόμησαν από κάποιους προγόνους τους και είναι στη δικαιοδοσία τους η μοίρα των ανθρώπων του και τα όριά του. Δεν λογοδοτούν ποτέ ούτε και αισθάνονται την ανάγκη γι' αυτό. Περίπου μας κάνουν «χάρη» όταν υποβάλλουν ένα υπόμνημα ή ένα μνημόνιο, σε άλλους, επί τούτου διορισμένους, αρμόδιους. Και μόλις αναρμόδιος είναι ο λαός του τόπου προπηλακίζόμενος, ευτελιζόμενος και ταπεινωμένος: ανίσχυρος τελικά να καταλάβει τί συμβαίνει και έτοιμος να συμβιβαστεί κάθε φορά· να πλανηθεί και να παραδοθεί σε άλλους πιο πειστικούς στο λόγο και καινοτόμους σε ιδέες πάτρωνες.

ΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ

Κανείς δεν μπορεί να με διαγράψει από την παράταξη

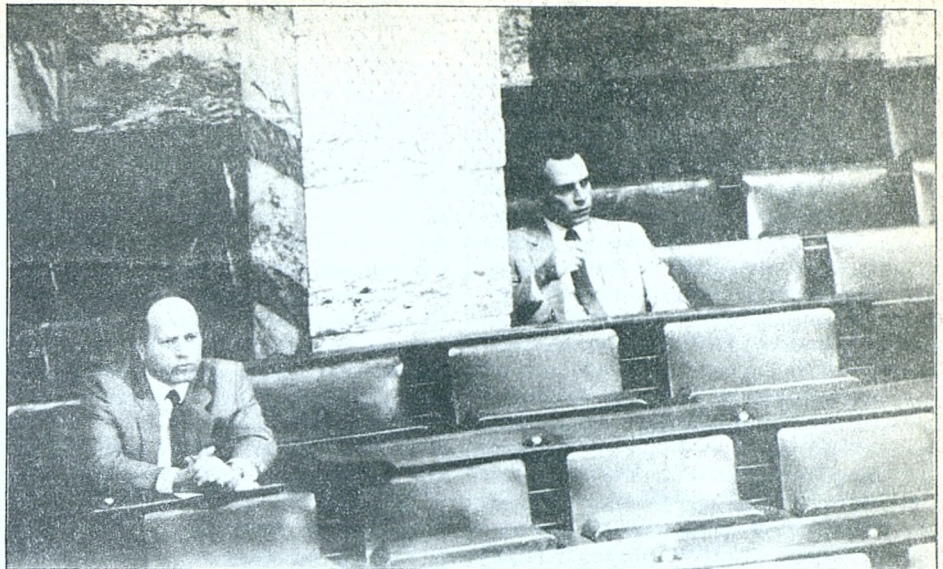
Ο βουλευτής **Αν. Παπαληγούρας** διαγράφηκε από τη ΝΔ στις 15 Μαΐου για ένα άρθρο του που δημοσιεύτηκε στην «Ελευθεροτυπία» (11/5/87), στο οποίο υποστήριζε την επάνοδο του **Κ. Καραμανλή** στην ενεργό πολιτική. Η διαγραφή προκάλεσε σειρά αντιδράσεων στο κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Έτσι, μετά την αποχώρηση του **Κ. Στεφανόπουλου** και την ίδρυση της ΔΗΑΝΑ αποχώρησε από τη ΝΔ και ο πρώην πρωθυπουργός και πρόεδρος του κόμματος **Γ. Ράλλης** (στις 19 Μαΐου) ο οποίος διεφώνησε με την τακτική αντιπολίτευσης που ασκεί ο **Κ. Μητσοτάκης** στην κυβέρνηση. Στη μεγάλη συγκέντρωση της ΝΔ στο Σύνταγμα στις 2 Ιουνίου ο τελευταίος ζήτησε εκλογές. Σύμφωνα με τους περισσότερους πολιτικούς σχολιαστές η συγκέντρωση στόχευε κυρίως στην επιβεβαίωση του ρόλου του **Κ. Μητσοτάκη** σαν αρχηγού του κόμματος.

Η νέα κρίση που δημιουργήθηκε στη ΝΔ φαίνεται να τελείωσε με αυτή τη συγκέντρωση. Για πολλούς αποτέλεσε απλή εκτόνωση.

Για τις εξελίξεις στο χώρο της συντηρητικής παράταξης και για τη δική του περίπτωση μίλησε στη συνέχεια ο διαγραφείς βουλευτής **Αν. Παπαληγούρας** σε συνέντευξη που έδωσε στο δημοσιογράφο **Ν. Χατζηνικολάου** στο Ραδιοσταθμό του δήμου Αθηναίων στις 5 Ιουνίου στην εκπομπή «*Ενώπιος Ενωπίω*».

Το **ΑΝΤΙ** δημοσιεύει στη συνέχεια αυτή τη συνέντευξη η οποία δίδει μια εικόνα της κατάστασης που διαμορφώνεται τώρα στο χώρο της ΝΔ, αποκαλύπτει απόψεις που διατυπώνουν οι διαφωνούντες με τον **Κ. Μητσοτάκη** και το στίγμα που ο **κ. Αν. Παπαληγούρας** διεκδικεί για τον εαυτό του σε σχέση με την πολιτική.

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ν. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Κύριε Παπαληγούρα, αυτό το πρόσφατο άρθρο σας γέννησε πραγματικά μια κρίση στο εσωτερικό της Νέας Δημοκρατίας. Το πρώτο που θα 'θελα να σας ρωτήσω είναι γιατί επέλεξε ο συγκεκριμένος χρόνος γι' αυτό το άρθρο, γιατί ζητήσατε λύση Καραμανλή εκείνη τη στιγμή, σε εκείνη τη χρονική συγκυρία, και κυρίως γιατί διαλέξατε να το κάνετε από μια εφημερίδα φιλοκυβερνητική, από την «Ελευθεροτυπία», γιατί δεν το κάνατε στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του κόμματός σας; **ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑΣ:** Μια πρώτη παρατήρηση: Ξεκινήσατε λέγοντας ότι την εσωκομματική κρίση την προκάλεσε το άρθρο μου. Δεν συμφωνώ. Το άρθρο μου δεν προκάλεσε κρίση. Φοβούμαι ότι η αντίδραση του κόμματος, η αντίδραση της ηγεσίας του ήταν αυτή που προκάλεσε την κρίση στην οποία αναφέρεσθε. Τώρα στα ουσιαστικά θέματα που θέσατε. Ένα: γιατί επέλεξα αυτό το χρόνο; Μα ποια αποτελούσε ποιο επίκαιρη στιγμή; Έγραψα και δημοσίευσα το άρθρο μου ακριβώς εκείνες τις μέρες που η δυσοσμία των καθημερινά αποκαλυπτόμενων από τις ίδιες τις φατρίες του ΠΑΣΟΚ σκανδάλων, είχε ευαισθητοποιήσει την κοινή γνώμη. Ποιος ο καταλληλότερος χρόνος;

Δεύτερο θέμα: Τι έλεγα στο άρθρο; Μίλησα για τη νεοελληνική κρίση, την πολιτική, την κοινωνική, την οικονομική, την ηθική κρίση. Μίλησα με άλλα λόγια για ένα κοινωνικό πρόβλημα, για ένα εθνικό πρόβλημα, που ξεπερνά τα κόμματα, ξεπερνά ως φαινόμενο τις διαστάσεις που μπορούν να αντιμετωπίσουν τα κόμματα. Απαρίθμησα φαινόμενα εθνικής παρακμής και προσπάθησα με βαθεία, με ειλικρινά βαθειά αγωνία, να πείσω ότι τίθεται θέμα επιβιώσής μας ως κράτους, τίθεται θέμα επιβιώσής μας ως λαού. Την ώρα που φαίνεται να αδυνατούμε να παρακολουθήσουμε την τεχνολογική επανάσταση των κρίσιμων καιρών μας, περνάει από την Ελλάδα, φοβούμαι χωρίς στάση, την ώρα που ο τουρκικός επεκτατισμός γίνεται ολοένα και απειλητικότερος —σημειώστε ότι σε δέκα χρόνια οι Τούρκοι θα πλησιάζουν τα εκατό εκατομμύρια— εμείς έχουμε χάσει κάθε διάθεση δημιουργίας, αρ-

νούμαστε να δουλέψουμε, να διακριθούμε, έχουμε καταληφθεί από μια αποχαυνωτική μοιρολατρεία και φθίνουμε, παρακμάζουμε! Αισθάνθηκα λοιπόν κύριε Χατζηνικολάου το πολιτικό χρέος, τις απόψεις μου αυτές να τις πω. Αυτήν την κραυγή αγωνίας περιλάμβανε το άρθρο μου.

Και μίλησα ακόμα πέρα από την κρίση για τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Τον οποίο επικαλέσθηκα σαν την καθολικότερης αποδοχής εφεδρεία, σαν την καθοδηγητική μορφή που θα μπορούσε παρεμβαίνοντας, να επιτύχει την παλλαϊκή ηθική αφύπνιση. Σημείωνα μάλιστα στο άρθρο μου, ότι η παρέμβαση Καραμανλή σε ενδεχόμενο εθνικό αδιέξοδο, δεν θα μπορούσε να προσδοκάται στα στενά πλαίσια της αντιμετώπισης του πολιτικού μας προβλήματος. Ακόμα περισσότερο δεν προσδοκάται στα στενά Νεοδημοκρατικά πλαίσια. Και υπογράμιζα την αναγκαία εθνική προσπάθεια ανασυγκρότησης. Μια προσπάθεια που εξ ορισμού είναι υπερβατική των κομμάτων προσπάθεια. Είναι πάνω από τα κόμματα. Και η υπέρβαση αυτή μόνο από υπερβατική προφανέστατα προσωπικότητα μπορεί να επιτευχθεί. Από κάποιον που έχει απήχηση υπερκομματική, από κάποιον που είναι σε θέση να επιβάλει τη συναίνεση, την ομοψυχία, που μπορεί να προβάλλει τα στοιχεία που ενώνουν τους Έλληνες, όχι τα στοιχεία που τους διχάζουν, τα στοιχεία που τους διαιρούν, από κάποιον που μπορεί να εμπνεύσει την παλλαϊκή αφύπνιση, την ευρύτερη δυνατή εθνική προσπάθεια, ένα νέο άνεμο δημιουργίας σε αυτόν τον τόπο. Ε, πείτε μου τι από όλα αυτά είναι επιλήψιμο; Πείτε μου εσείς!

ΕΡ.: Αυτό που κυρίως όμως επικαλέστηκε το κόμμα, η επίσημη Νέα Δημοκρατία, απέναντί σας είναι ότι διατυπώσατε αυτές σας τις απόψεις από το βήμα μιας φιλοκυβερνητικής εφημερίδας. Δεν μπορούσατε να κάνετε το ίδιο στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του κόμματος; Δεν μπορούσατε να το κάνετε στα όργανα του κόμματος;

ΑΠ.: Μα, δεν διανοούμαι ότι ήγαιρα ένα θέμα πρωτόγνωρο για την Κοινοβουλευτική Ομάδα της Νέας Δημοκρατίας. Δεν διανοούμαι ότι έπρεπε να διαφωτίσω τους συναδέλφους μου

για πράγματα πρόδηλα για πράγματα πασιφανή. Δεν διανοούμαι ότι η συντριπτική πλειοψηφία, —για να μην πω η παμπληθής της Κοινοβουλευτικής Ομάδας—, δεν συμμερίζονται τις απόψεις που διατύπωσα και για την ολόπλευρη ελληνική κρίση, αλλά και για τον καταλυτικό ρόλο που θα μπορούσε να παίξει ο ιδρυτής του κόμματος ο Κωνσταντίνος Καραμανλής εμπρός στο ενδεχόμενο μιας εθνικής κρίσης. Έχω ακόμα και σήμερα, μετά τη διαγραφή μου, την εντύπωση ότι η συντριπτική πλειοψηφία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας συμμερίζεται τις θέσεις αυτές. Ακόμα και σήμερα έχω αυτήν την εντύπωση κύριε Χατζηνικολάου.

ΕΡ.: *Πώς φτάσαμε στη διαγραφή; Ανακύπτει αυτόματα το επόμενο ερώτημα: Πώς φτάσαμε στη διαγραφή σας;*

ΑΠ.: Να απαντήσω σε αυτό, αλλά χρωστώ ακόμα κάτι από την προηγούμενη ερώτησή σας. Με ρωτήσατε ακόμα, γιατί επέλεξα σαν βήμα την «Ελευθεροτυπία». Δηλαδή μια εφημερίδα μη φιλική διακείμενη προς τη Νέα Δημοκρατία, μη κομματική. Μα, θεωρώ εξαιρετική τύχη, θεωρώ εξαιρετική ευκαιρία τη δυνατότητα να αρθρογραφήσει κανείς σε φύλλα, σε εφημερίδες, που δεν απευθύνονται αποκλειστικά σε οπαδούς του δικού μας πολιτικού χώρου. Πώς αλλιώς θα προβληματίσεις, πώς θα επηρεάσεις, θα επιχειρήσεις έστω να επηρεάσεις άλλους, πέρα από τους δεδομένους δικούς σου οπαδούς; Με τη σημερινή πόλωση, με το διχασμό, με το φανατισμό κυρίως, έχουν στηθεί, έχουν περιχαρακωθεί δύο μεγάλα πολιτικά στρατόπεδα. Και το κάθε ένα αδυνατεί ακόμα και να ακουστεί στον αντίπαλο. Το κάθε ένα περιορίζεται να φανατίζει τους ίδιους τους δικούς του οπαδούς. Επιδίδεται με άλλα λόγια σε μια... πολιτική αιμομιξία. Το πρόβλημα όμως είναι πώς θα προσελκύσεις οπαδούς από την άλλη όχθη. Πώς θα αυξήσεις τους οπαδούς σου, για να κερδίσεις τις εκλογές. Να, γιατί θεωρώ ευτύχημα ότι το συγκεκριμένο μάλιστα αυτό άρθρο δεν διαβάστηκε μόνο από οπαδούς της Νέας Δημοκρατίας.

ΕΡ.: *Μου δίνεται όμως, με όλα αυτά που μας είπατε μέχρι τώρα, μια ειδυλλιακή εντύπωση. Ότι λίγο - πολύ όλη η ΝΔ συμφωνεί με τις απόψεις σας, ότι λίγο - πολύ δεν είχαν κανένα λόγο να σας διαγράψουν. Γιατί φτάσαμε τότε στη διαγραφή κύριε Παπαληγούρα; Πώς το εξηγείται εσείς;*

ΑΠ.: Νομίζω ότι ερμηνεύτηκε στρεβλά η ενέργειά μου, η δημοσίευση του άρθρου δηλαδή. Ερμηνεύθηκε μέσα από το πρίσμα μιας περιέργης αντίληψης για την κομματική ενότητα. Αλλά ενότητα δεν σημαίνει αναγκαία φωτογραφική ταυτότητα απόψεων. Δε σημαίνει καν σύμπτωση απόψεων. Σημαίνει σύγκλιση αν θέλετε, σημαίνει σύνθεση απόψεων. Κι ακόμα, επιτρέψτε μου να φέρω κι ένα επικουρικό επιχείρημα, να αναφερθώ στο Σύνταγμα της Ελλάδος. Στο άρθρο 60 αναφέρεται ότι οι βουλευτές έχουν απεριόριστο δικαίωμα —και καθήκον— της κατά συνείδησιν γνώμης και ψήφου. Ε, άσκησα το απεριόριστο δικαίωμα κάθε βουλευτού. Αυτό έκανα.

ΕΡ.: *Η αίσθηση που μου δίνετε και σήμερα, αλλά και η αίσθηση που μου έδωσε το υπόμνημα το οποίο είχατε υποβάλει στο Πειθαρχικό είναι μια αίσθηση διαλλακτικού ανθρώπου, ανθρώπου καλόπιστου, ο οποίος είναι διατεθειμένος να συζητήσει και να μην εξωθήσει τα πράγματα στα άκρα.*

ΑΠ.: Είναι ακριβές.

ΕΡ.: *Εκείνες τις μέρες όμως ο Τύπος, ή τουλάχιστον μια μερίδα του, πληροφόρηθηκε από τη ΝΔ από κάποιες πηγές Νεοδημοκρατικές, ότι στο Πειθαρχικό είσαυτε αδιάλλακτος, ότι στο Πειθαρχικό δε δεχθήκατε να κάνετε ένα βήμα πίσω.*

ΑΠ.: Δεν είναι έτσι. Δεν είναι έτσι. Να ξεκινήσω δηλώνοντας ότι σέβομαι τα κατεστημένα κομματικά όργανα. Και σέβομαι ακόμη παραπάνω τις διαδικασίες. Και άρα με καλή διάθεση εμφανίστηκα στο Πειθαρχικό Συμβούλιο. Μάλιστα θα σας θυμίσω ότι σας συνάντησα, εσάς κύριε Χατζηνικολάου, στην είσοδο της οδού Ρηγίλλης, και με ρωτήσατε μόλις πριν από τη διαδικασία ενώπιον του Πειθαρχικού τι προβλέπω ότι θα συμβεί. Και σας είπα ότι πιστεύω ότι τα πράγματα δεν θα φθάσουν στα άκρα, σε απόδειξη ότι εγώ τουλάχιστον, είχα όλη την καλή διάθεση ώστε να μη φθάσουν εκεί που έφθασαν τα πράγματα.

ΕΡ.: *Θέλετε να πείτε...*

ΑΠ.: Θέλω να πω ότι την αντίστοιχη καλή διάθεση, φοβούμαι ότι δεν επέδειξαν τα μέλη του Πειθαρχικού Συμβουλίου.

ΕΡ.: *Η αίσθηση όμως την οποία σας έδωσε εκείνες τις μέρες το ρεπορτάζ των εφημερίδων είναι η αντίθετη. Ότι δηλαδή τα μέλη του Πειθαρχικού έδειξαν καλή διάθεση. Θυμάμαι μάλιστα κάποιες δηλώσεις, κάποιες θετικές για το πρόσωπό σας δηλώσεις μελών του Πειθαρχικού που έδιναν αυτή την αίσθηση.*

ΑΠ.: Φοβούμαι ότι απλώς και μόνον ήταν μια προσπάθεια να μην εμφανιστούν τα μέλη του Πειθαρχικού αδιάλλακτα. Εγώ πάντως δεν ήμουν αδιάλλακτος. Και δεν εκτράπηκα ούτε από τις θέσεις ούτε κυριότητα από το πνεύμα που περιέχει το γραπτό μου υπόμνημα. Και το γραπτό μου υπόμνημα είναι υπαρκτό, μπορείτε σήμερα να το διαβάσετε.

ΕΡ.: *Τα μέλη του Πειθαρχικού δεν έδειξαν την ίδια καλή διάθεση με σας;*

ΑΠ.: Ακούστε εδώ έφθασε κάποιο μέλος του Πειθαρχικού Συμβουλίου να με ρωτήσει εάν θεωρώ καλή ή κακή την Οργάνωση της 17 Νοέμβρη; Έτσι... τόσο απλοϊκά. Ε, είναι αστεία, αυτά.

ΕΡ.: *Θα γίνω αδιάκριτος αν σας ρωτήσω με ποιον τρόπο απαντήσατε;*

ΑΠ.: Ε, όχι δεν πρόκειται να σας απαντήσω. Δεν επιθυμώ να μλώ σε μεγαλύτερη λεπτομέρεια. Μου ζήτησαν όμως —για να σοβαρευτούμε— μια δήλωση μετάνοιας στην ουσία. Αλλά δήλωση μετάνοιας για ποιο αδίκημα; Ε, και δεν ανταποκρίθηκα. Όχι βέβαια για άλλους λόγους, αλλά για λόγους προσωπικής, ανθρώπινης αξιοπρέπειας. Σεις είμαι βέβαιος ότι αντιλαμβάνεσθε απόλυτα τι εννοώ.

ΕΡ.: *Κύριε Παπαληγούρα, παρόλα αυτά, παρά το ότι το Υπόμνημά σας έδινε αυτή τη διαλλακτική αίσθηση και παρά το ότι εσείς εδώ μας λέτε πως είσαυταν διαλλακτικός...*

ΑΠ.: Δε σας λέω, το αποδεικνύω και με το γραπτό Υπόμνημα που κατέθεσα στο Πειθαρχικό Συμβούλιο.

ΕΡ.: *Το δέχομαι. Υπάρχει όμως μια κίνησή σας η οποία έδωσε την αίσθηση ότι δεν ήταν κίνηση διαλλακτική, ότι δεν ήταν κίνηση θετική, και ότι κατά κάποιο τρόπο δημιούργησε ένα κλίμα που οδήγησε στη συνέχεια στη διαγραφή. Την Τετάρτη αν θυμάμαι καλά —Δευτέρα δημοσιεύτηκε το*

άρθρο σας— την Τετάρτη, ήρθε στα γραφεία των εφημερίδων μια ανακοίνωση της ΝΔ, που έλεγε ότι ο Πρόεδρος του Κόμματος σας έκανε αυστηρές παρατηρήσεις και ότι το θέμα θεωρείται λήξαν. Γιατί δώσατε συνέχεια απαντώντας σε αυτή την ανακοίνωση του Προέδρου της ΝΔ;

ΑΠ.: Να υπογραμμίσω κατ' αρχήν κάτι που ήδη είπατε: ότι παρενεβλήθησαν δύο ολόκληρες μέρες μεταξύ της Δευτέρας που δημοσιεύτηκε το άρθρο και που επικοινωνήσαμε μαζί μου ο αρχηγός της ΝΔ ο κ. Μητσοτάκης ακριβώς εκδηλώνοντας δυσφορία για τη δημοσίευση του άρθρου. Στην τηλεφωνική μάλιστα εκείνη επαφή —τη μόνη που είχαμε— μου είπε —και τότε— ότι δεν επιθυμεί να δώσει συνέχεια. Πέρασσαν λοιπόν δύο μέρες από τη Δευτέρα το μεσημέρι που είχα την τηλεφωνική επικοινωνία με τον κ. Μητσοτάκη μέχρι την Τετάρτη το απόγευμα, οπότεαν πληροφορούμαι αυτήν τη μειωτική για μένα ως βουλευτού ανακοίνωση της ΝΔ. Ανακοίνωση που μάλιστα δημόσια με μέμφεται για «παράβαση κομματικής απόφασης», για «κομματικά επιζήμια ενέργεια», για «αντικομματική συμπεριφορά». Θεώρησα λοιπόν, κύριε Χατζηνικολάου, ότι έπρεπε δημόσια να εξηγήσω τι έλεγα στο συγκεκριμένο αυτό άρθρο και δημόσια να απαντήσω στις επίσης δημόσια διατυπωθείσες αιτιάσεις.

ΕΡ.: *Τις ίδιες εκείνες μέρες όμως παρενέβησαν στο θέμα κάποια κορυφαία στελέχη της Παράταξης. Θυμούνται μάλιστα τις δηλώσεις του κ. Καλλίας, τις δηλώσεις του κ. Παπακωνσταντίνου και την ημέρα που συνεδρίαζε το Πειθαρχικό, τη δήλωση του κ. Καραμανλή.*

ΑΠ.: Κι ακόμα τη δήλωση του κ. Έβερετ.

ΕΡ.: *Ναι. Αυτό το οποίο θα ήθελα να ρωτήσω εγώ είναι πώς ερμηνεύετε εσείς αυτές τις δηλώσεις, με την έννοια ότι εκείνες τις μέρες πολλοί τις ερμήνευσαν σαν θετικές για τον Παπαληγούρα, άλλοι τις ερμήνευσαν σαν αρνητικές.*

ΑΠ.: Δεν νομίζω ότι επιδέχονται πολλές ερμηνείες οι δηλώσεις αυτές. Καμιά από τις δηλώσεις αυτές δεν επιδέχεται άλλη ερμηνεία πέραν αυτής που αρχικά διατυπώσατε. Ο Πρόεδρος κ. Παπακωνσταντίνου στις δηλώσεις του υπογραμμίζει ότι δεν θεωρεί παράβαση τη δημοσίευση του άρθρου μου, αναγνωρίζει ότι εμπνέεται —το άρθρο— από πίστη στην αποστολή της ΝΔ, χαρακτηρίζει ακόμα ως υπερβολική την πειθαρχική μου δίωξη και τονίζει τη ζημιά που κινδυνεύει να προκαλέσει στο κόμμα η αντίδραση του κ. Μητσοτάκη. Ο Κωνσταντίνος Καλλίας μεταξύ άλλων χαρακτηρίζει «βαρύ ολίσθημα» την πειθαρχική μου δίωξη και «πελώριο λάθος» του κ. Μητσοτάκη να βρεθεί αντιμέτωπος στον Ιδρυτή του κόμματος με το να με παραπέμψει στο Πειθαρχικό Συμβούλιο, στην ουσία γιατί μνημόνευσα τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Και προτείνει —ο Κωνσταντίνος Καλλίας— τη μη διεξαγωγή της Πειθαρχικής διαδικασίας. Ούτε αυτή λοιπόν η δήλωση επιδέχεται άλλη ερμηνεία. Τρίτη δήλωση ήταν η δήλωση του Μιλτιάδη Έβερετ. Με ανάλογες με τις προηγούμενες που ανέφερα δηλώσεις, ο κ. Έβερετ συμφωνεί με τη «μεγάλη πολιτική κρίση» όπως τη λέει και όπως στην ουσία την περιγράφω και γω στο επίμαχο άρθρο μου και συνιστά «ψυχραιμία», στην ηγεσία του κόμματος. Και τέλος η δήλωση του Προέδρου του κ. Κωνσταντίνου Καραμανλή...

ΕΡ.: *Νομίζω ότι ακριβώς εδώ είναι που*

δόθηκε διπλή ερμηνεία. Νομίζω ακριβώς αυτή η δήλωση ερμηνεύθηκε από κάποιους...

ΑΠ.: Για να δούμε αν είναι δυνατόν αντικειμενικά να ερμηνευτεί διττά. Εγώ μόνον μια ερμηνεία βλέπω. Ο κ. Καραμανλής με δηλώσεις του την ίδια εκείνη κρίσιμη ημέρα, με βδελυγμία υπογραμμίζει τη σημερινή πολιτική κρίση με τη φράση του «...αυτό που λέγεται σήμερα δημόσιος βίος του τόπου» —το θυμάστε— και ακόμη αντιτίθεται σε σκέψη διαγραφής μου με τη φράση «αυτό που τον απασχολούσε (τον Κωνσταντίνo Καραμανλή) και τον απασχολεί (σήμερα) είναι η διαφύλαξη της τόσο αναγκαίας για το μέλλον του τόπου ενότητας της ΝΔ». Λοιπόν είναι προφανές ότι ο κ. Καραμανλής όταν μιλούσε για ενότητα βεβαίως δεν προέτρεπε το κόμμα να με διαγράψει. Δεν διανοούμαι ότι θα μπορούσε με την ενότητα να εννοεί συρρίκνωση!

ΕΡ.: Παρ' όλα αυτά έχω την αίσθηση —και είναι μια αίσθηση που μου την ενίσχυσε και ο φιλικός Τύπος της ΝΔ— ότι η λαϊκή βάση του κόμματος, αντέδρασε έντονα στην πρωτοβουλία σας, και ότι κάπου στάθηκε θετικά απέναντι στη διαγραφή σας. Είδα τηλεγραφήματα από Τοπικές οργανώσεις της ΝΔ, είδα δηλαδή εκδηλώσεις της βάσης, οι οποίες μου δημιούργησαν αυτή την αίσθηση. Την αίσθηση ότι η βάση είδε θετικά τη διαγραφή σας. Εσείς τι πιστεύετε γι' αυτό;

ΑΠ.: Η βάση αντέδρασε πράγματι στη δημιουργία της εσωκομματικής κρίσης. Με άλλα λόγια αντέδρασε στη διαγραφή, όχι στη δημοσίευση του άρθρου. Αν τώρα αναφέρεσθε σε κάποια τηλεγραφήματα που έφθασαν στην οδό Ρηγίλλης, υποτίθεται, ε, εσείς ως δημοσιογράφος έχετε δα εμπειρία αυτών των «αυθόρμητων» εκδηλώσεων! Σας είναι γνωστοί φαντάζομαι κάποιοι μηχανισμοί που λειτουργήσαν άλλωστε και σε προηγούμενες διαγραφές ή αποχωρήσεις στελεχών από τη ΝΔ.

ΕΡ.: Θέλετε να πείτε στην πραγματικότητα ότι η βάση του κόμματος...

ΑΠ.: Θέλω να πω στην πραγματικότητα ότι έχω και εγώ αντίστοιχα να σας επιδείξω πολλές εκατοντάδες τηλεγραφημάτων και γραμμάτων συμπαράστασης, που έλαβα εγώ. Και θα μετριώνταν σε χιλιάδες, αν θεωρούσα θεμιτό και σκόπιμο να επιδοθώ και εγώ σε συλλογή υπογραφών. Θέλω μόνο με την ευκαιρία να εξομολογηθώ ότι ήταν βαθεία τα αισθήματα ικανοποίησης και τόνωσης που μου προκάλεσαν οι συγκινητικές χειρονομίες συμπαράστασης τόσοσων γνωστών και άγνωστων ανθρώπων.

ΕΡ.: Εγώ δεν θα μπω στη λογική του να μετρήσω ποια τηλεγραφήματα ήταν περισσότερα, ποια ήταν περισσότερα αυθόρμητα ή όχι...

ΑΠ.: Σωστά!

ΕΡ.: Θα προχωρήσω στο αμέσως επόμενο ερώτημα, για να ξεφύγουμε πια από την διαγραφή σας την οποία νομίζω ότι έχουμε δει διεξοδικά. Λίγες μέρες μετά τη διαγραφή σας ο κ. Ράλλης, ο τέως Πρωθυπουργός, ανακοίνωσε σε συνέντευξη Τύπου την απόφασή του να ανεξαρτοποιηθεί. Πολλοί —και ομολογώ ότι πέρασε και από το δικό μου μυαλό αυτή η σκέψη— αισθάνθηκαν ότι ο κ. Ράλλης λειτουργήσε κάτω από την πίεση της δικής σας διαγραφής. Ότι επηρεάστηκε από τη δική σας διαγραφή.

ΑΠ.: Όχι. Όχι. Ο κ. Ράλλης εξήγησε τους

λόγους της ανεξαρτοποιήσεως του. Όχι απλώς τους εξήγησε, τους ιεράρχησε κιόλας. Ενδεχομένως η διαγραφή μου να αποτέλεσε ένα επιπρόσθετο επιχείρημα που στηρίζει την άποψη Ράλλη για τη ΝΔ. Ήταν αν θέλετε ακόμη μια απόδειξη της ορθότητας των εκτιμήσεών του για το πώς σήμερα λειτουργεί το κόμμα. Αλλά οπωσδήποτε όχι, δεν θεωρώ ότι επηρέασε η δική μου διαγραφή, τη δική του απόφαση.

ΕΡ.: Μήπως όμως ήταν η τελευταία σταγόνα; Μήπως η διαγραφή σας ήταν η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι για τον κ. Ράλλη;

ΑΠ.: Τι αξία μπορεί να έχει μια σταγόνα, μπροστά σε ένα γεμάτο ποτήρι;

ΕΡ.: Μεταξύ μας κύριε Παπαληγούρα, επειδή μέχρι τώρα έχετε ξεφύγει από τα ερωτήματα με ένα αριστοτεχνικό τρόπο...

ΑΠ.: Δεν έχω ξεφύγει. Έχω απαντήσει σε όλα σας τα ερωτήματα.

ΕΡ.: Και επειδή εγώ θεωρώ ότι η συνέντευξη δεν έχει την έννοια να σας στριμώξει, έχει την έννοια να ενημερώσουμε τον κόσμο...

ΑΠ.: Αν και επιχειρείται να με στριμώξετε...

ΕΡ.: Δεν το επιχειρώ. Έχει την έννοια να ενημερώσουμε τον κόσμο ο οποίος παρακολουθεί αυτή τη στιγμή τον σταθμό για τις προθέσεις σας, για αυτά που συνέβησαν και για αυτά που μέλλουν να συμβούν στη ΝΔ. Μεταξύ μας λοιπόν, μήπως και σεις, πέρα απ' όλα αυτά τα διαλλακτικά που άκουσα, πέρα από όλη αυτή την καλή διάθεση η οποία βγαίνει από τη συνέντευξη σήμερα, μήπως υπονομεύσατε και σεις τον κ. Μητσοτάκη, μήπως βάλατε και σεις το χεράκι σας σε έναν πόλεμο αμφισβήτησης κατά του κ. Μητσοτάκη;

ΑΠ.: Ελάτε τώρα...

ΕΡ.: Για να τελειώσω την ερώτηση. Ο κ. Μητσοτάκης ο ίδιος σε πρόσφατη συνέντευξή του μίλησε για μηχανορραφίες πριν τις δημοτικές εκλογές.

ΑΠ.: Ακούστε κύριε Χατζηνικολάου, μηχανορράφος δεν έχει διατελέσει ούτε ο κ. Ράλλης ούτε και εγώ. Και αμφισβητώ αν και κατασκευαστικά θα μπορούσαμε να κάνουμε τέτοια δουλειά. Άλλωστε αμφισβήτηση της ηγεσίας θα μπορούσε πολύ αποτελεσματικότερα να εκδηλωθεί όταν χάθηκαν οι εκλογές του 1985. Ανοικτά, λοιπόν, εγώ δεν υπήρξα ποτέ ένθερος οπαδός του κ. Μητσοτάκη. Δεν τον ψήφισα. Και δεν το έκρυβα. Του το είπα άλλωστε του ίδιου. Αλλά και ο κ. Μητσοτάκης δεν πρέπει να κρύψει ότι και ο κ. Ράλλης και εγώ δώσαμε πάντοτε το παρόν σε όλες —σε όλες ανεξαιρέτα— τις κομματικές μάχες και στην επαρχία και στη Βουλή. Είναι λοιπόν τουλάχιστον αστεία αυτά που λέτε, ή που λέγονται, περί υπονομεύσεων και μηχανορραφιών.

ΕΡ.: Ξέρετε όμως κύριε Παπαληγούρα εμείς οι δημοσιογράφοι είμαστε άνθρωποι από κακή πίστα. Είμαστε πολύ καχύποπτοι και είμαστε και δύσπιστοι.

ΑΠ.: Φοβούμαι ότι θα συμφωνήσω!

ΕΡ.: Αυτό το οποίο δεν μπορεί να πιστέψω εγώ είναι ότι όλα αυτά, το άρθρο, η διαγραφή, η ανεξαρτητοποίηση του κ. Ράλλη ήταν τυχαία γεγονότα. Αυτό που δεν μπορώ να πιστέψω είναι ότι όλα αυτά ήταν μία κίνηση έτσι χωρίς πρόγραμμα, χωρίς σχέδιο. Θα ήθελα λοιπόν να μας απαντήσετε ξεκάθαρα, σταράτα, υπήρχε κάποιο σχέδιο σ' αυτά;

Υπάρχει κάποιο σχέδιο για επανεμφάνιση του Καραμανλή στο πολιτικό σκηνικό;

ΑΠ.: Όχι, κύριε Χατζηνικολάου, απήντησα ήδη. Δεν υπάρχουν σχέδια, δεν υπάρχουν μηχανορράφοι, δεν υπάρχουν υπονομεύσεις. Και επίσης απήντησα για το ενδεχόμενο παρέμβασης Καραμανλή. Θα μπορούσε ενδεχομένως να βγάλει τον τόπο από αδιέξοδο στο οποίο θα οδηγούσε η σημερινή νεοελληνική κρίση. Αλλά τίποτα πέραν αυτού.

Άλλωστε για πότε μου, τι σχέδιο χρειαζόμαστε για να συσπειρώσει γύρω του την πλειοψηφία του ελληνικού λαού ο Κωνσταντίνος Καραμανλής; Μην κοροϊδεύομαστε. Και ολόκληρο το δυναμικό της φιλελεύθερης παράταξης —ο Καραμανλής όταν θα έκρινε αναγκαία την παρέμβασή του θα το συνέιγνε, εξασφαλίζοντας έτσι όχι απλώς την εκλογική νίκη της παράταξης —όποτε και να γίνονταν οι εκλογές, με οποιοδήποτε εκλογικό σύστημα κι αν διεξαγόταν—, αλλά κυρίως εξασφαλίζοντας την ομαλή διακυβέρνηση του τόπου προς όφελος όλου του λαού. Ελπίζω, έχω την πίστη, κύριε Χατζηνικολάου, ότι στην τελική ευθεία της εκλογικής μάχης, θα μας οδηγήσει μια παράταξη πανδημοκρατική, ανανεωμένη, ενωμένη.

ΕΡ.: Ξέρετε όμως πριν από λίγες μέρες, έγινε μια μεγάλη συγκέντρωση της ΝΔ στο Σύνταγμα, η οποία κατά την άποψη πολλών, αρκετών από τους πολιτικούς παρατηρητές, έχει παγώσει τώρα τις εξελίξεις στο φιλελεύθερο χώρο. Θεωρούν αυτοί οι πολιτικοί παρατηρητές, ότι η συγκέντρωση παίζει καταλυτικό ρόλο στα ενδοπαταξιακά, ότι παγώνει τις εξελίξεις. Εσείς κύριε Παπαληγούρα πιστεύετε ότι θα υπάρχουν μελλοντικά εξελίξεις σ' αυτό το χώρο;

ΑΠ.: Δεν υπάρχουν σχέδια, δεν υπάρχουν σχέδια εξελίξεων, απήντησα σ' αυτό το ερώτημα. Θέλω όμως να σχολιάσω την ερμηνεία που δίδετε στην προχθεσινή συγκέντρωση του Συντάγματος. Ακόμα κι αν κάποιοι οργανώσαν τη συγκέντρωση με άλλες επιδιώξεις, τα κίνητρα όσων έλαβαν μέρος στη συγκέντρωση, όσων συγκεντρώθηκαν στο Σύνταγμα, δεν ήταν άλλα από τη διατράνωση της κυβερνητικής αποτυχίας, από ένα αντικυβερνητικό ξέσπασμα, από την καταδίκη της κυβερνητικής πολιτικής.

ΕΡ.: Μα κύριε Παπαληγούρα, παρόλα αυτά εγώ είμαι πολύ πολύ δύσπιστος. Διάβασα όλον αυτό τον καιρό μετά την κίνηση Ράλλη τις εφημερίδες, διάβασα για βουλευτές που πρόκειται να φύγουν, που δεν πρόκειται να φύγουν, για ζυμώσεις. Σας ρωτά καθαρά και πείτε μας, θα φύγουν άλλοι βουλευτές από τη ΝΔ; Υπάρχουν άλλοι βουλευτές που συμφωνούν με τις θέσεις σας;

ΑΠ.: Κύριε Χατζηνικολάου, υποτιμάτε και μένα και τους συναδέλφους μου. Σ' αυτόν το χώρο ο κάθε ένας ενεργεί αυτόνομα και ενεργεί και κατά συνείδηση. Λοιπόν, μη ρωτάτε συνέχεια για σχεδιασμούς, για κινήσεις και για άλλα παρόμοια. Δεν σχεδιάζω, δεν σχεδιάζει κανείς. Έχουμε απλώς όλοι τη δυνατότητα να εκτιμούμε τη σημερινή πολιτική πραγματικότητα και να τοποθετούμαστε απέναντι σ' αυτήν —αυτόνομα και κατά συνείδηση.

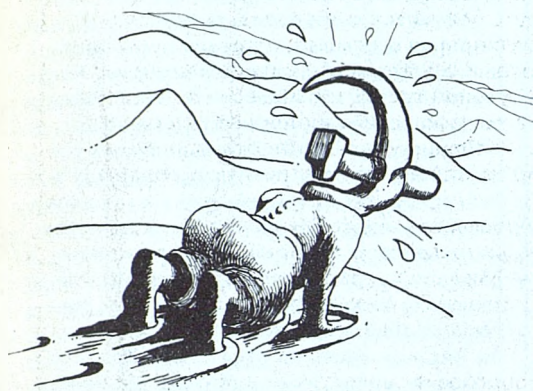
ΕΡ.: Εγώ θα ήθελα πραγματικά να είχαμε απεριορίστο χρόνο σ' αυτή την εκπομπή και να σας ανέκρινα όλο το απόγευμα. Αλλά αυτό

ΚΚΕ:

του Ρεπόρτερ

«Πορεία προς το λαό» εν μέσω καύσωνος;

Ένα περίπου μήνα μετά τη μετασυνεδριακή του «ύφεση» και εσωστρέφεια το ΚΚΕ αποφάσισε να πείσει το εθνικό ακροατήριο ότι το καλοκαίρι δεν είναι περίοδος διακοπών —ή ότι και «οι διακοπές είναι πολιτικό ζήτημα», κατά το γνωστό υπερπολιτικισμό που εισήγαγε ο δημεγερτικός βερμπαλισμός του ΠΑΣΟΚ. Το τρίτο κόμμα της πολιτικής μας σκηνής, εν μέσω χαλεπού καύσωνος, αρχίζει πρώτο μια ιδιότυπη «πορεία προς το λαό», πέμποντας απανταχού της χώρας τους μεγαλοκήρυκές του —με πρώτο τον κ. Φαράκο— να διαδώσουν την αλήθεια για την «πεντακάθαρη» στρατηγική του περί «συμπαράταξης για την αλλαγή με κατεύθυνση το σοσιαλισμό».

Στο διάστημα που μεσολάβησε από το τέλος του 12ου Συνεδρίου, η ηγεσία του ΚΚΕ είχε να αντιμετωπίσει ένα διπλό πρόβλημα: την έξωθεν κριτική για την ατολμία του να προχωρήσει σε τομές και την έσωθεν δυσaréσκεια στελεχών του —με ετερογενή ταυτότητα— για τη στατικότητα και το συντηρητισμό που εκφράστηκε στη σύνθεση και τη διάταξη ισχύος του ανώτερου στελεχικού του δυναμικού (Κ Ε και Π Γ). Η δημοσιοποίηση αλλά και αυτή τούτη η σύνθεση της πολιτικά αναβαθμισμένης 7μελούς «Γραμματείας» του ΚΚΕ φαίνεται πως σε σημαντικό βαθμό αποτέλεσε μian «ευαίσθητη» απάντηση της ηγεσίας του κόμματος στην εσωκομματική δυσaréσκεια: ο κ. Φαράκος μπορεί κάποτε να αξιώσει για τον εαυτό του τον τίτλο του και de jure Αναπληρωτή Γραμματέα του Π.Γ.· απ' την άλλη ένας άτυπος, αλλά υπαρκτός συμερισμός των ευθυνών του στα ιδεολογικά και στη διαφώτιση με τον κ. Ανδρουλάκη, σημαίνει μια πιο γενναιόδωρη κίνηση προς τον «μικρό αρχηγό» του ΚΚΕ αλλά και δει-

χνει ότι η λογική «μαύρο-άσπρο» δεν είναι πάντα η ορθότερη προκειμένου να εκτιμηθούν οι ενδοκομματικές στρατηγικές συμμαχιών στο ΚΚΕ. Απάντηση στο αίτημα της «ανανέωσης» εξάλλου, φαίνεται να αποτελεί η «πλαισίωση» του οργανωτικού κ. Τσολάκη από δύο νέους του ανώτερου στελεχικού δυναμικού: τον κ. Καραγκουλέ και τον κ. Μαρούκη (ας σημειωθεί ότι ο τελευταίος —εκπρόσωπος του ΚΚΕ στο συνέδριο της ΕΑΡ και «αιρετικός» σε μια προσυνεδριακή του επιστολή στον «ΡΙζοσπάστη» — δεν είχε επακριβώς ορισμένα καθήκοντα πριν το 12ο Συνέδριο, ως αναπληρωματικό, τότε μέλος της ΚΕ).

Αν όμως, αυτή η 7μελής Γραμματεία ήταν και μια μερική χειρονομία εσωκομματικής αναδιάταξης και εξισορρόπησης ορισμένων εντάσεων, την έξωθεν δυσaréσκεια προς ορισμένα «περιφερειακά» του 12ου Συνεδρίου γεγονότα (όπως η «ανατριχίλα» και το πατερναλιστικό «σωσσίβιο» προς μικρούς συμμαχούς) ανέλαβε να επανορθώσει ο κ. Φλωράκης στην καθυστερημένη, λόγω «φόρτου εργασίας» συνέντευξή του προς τους έλληνες και ξένους δημοσιογράφους, την Πέμπτη 11 Ιουνίου.

Στο τέλος της συνέντευξής του, ο Γ. Γραμματέας του ΚΚΕ ζήτησε ευθέως «συγνώμη» επειδή «ίσως σε ορισμένες απαντήσεις να ήμουν κάπως οξύς». Αυτή ακριβώς η «συγνώμη» στέκεται ακριβώς στον αντίποδα της οξύτητας που χαρακτήρισε το γνωστό του διάλογο —γεγονός με τους δημοσιογράφους μετά το τέλος της γιορτής στο γήπεδο της ΑΕΚ. Και παραπέρα, αυτή η συγνώμη φωτίζει και όλο το χαρακτήρα τούτης της συνέντευξης του κ. Φλωράκη: με περισσή άνεση, με άψογη, όσο και αμεσότητα, τεχνική στους χειρισμούς του διαλόγου του με τους διαμορφωτές της κοινής γνώμης ο ιστορικός, πλέον, ηγέτης του ΚΚΕ δεν άφησε ούτε μια ευκαιρία για να μην ανασκευάσει τις μετασυνεδριακές κακές εντυπώσεις για το κόμμα του και τον ίδιο· σε όλες σχεδόν τις απαντήσεις του ήταν έκδηλη η φροντίδα του να κερδίσει πάλι το κόμμα του την «αποδοχή» που έδειξε να κατακτά κατά τις τελευταίες προσυνεδριακές του ημέρες· να ανασυγκροτηθεί κάπου η εικόνα του ισοδύναμου κοινωνικού της πολιτικής ζωής της χώρας. Το σημείο όπου αυτό έγινε εμφανές, ήταν όταν ο κ. Φλωράκης, με τη γνωστή «προκλητικότητα του» έθεσε ο ίδιος το πρόβλημα της «ανατριχίλας για την ανανέωση», επιχει-

ρώντας να ανασκευάσει σαφώς όλη την αρνητική εικόνα που δημιούργησε αυτή η φράση του.

Στο κέντρο του διαλόγου του, ο Γ. Γραμματέας του ΚΚΕ τοποθέτησε την πρόταση για συμπαράταξη, διασαφηνίζοντας ότι η απλή αναλογική και οι δημοτικές εκλογές (ή τα εργατικά ζητήματα λέμε εμείς...) δεν είναι τα ζητούμενα της συμπαράταξης (όπως ήθελε κατά την ομιλία του στην ΑΕΚ, ωστόσο...) αλλά απλό «προζύμι» της, αφού «τώρα μιλάμε για πολιτική συμπαράταξη» (η υπογράμμιση είναι του Γρ. Τύπου του ΚΚΕ σ.σ.). Αυτό βεβαίως θα μπορούσε να εκληφθεί ως χειρονομία καλής θέλησης προς τους «μουδιασμένους», μετασυνεδριακά, Οκτωβριανούς συμμαχούς, ορισμένοι εκ των οποίων εκφράζουν απορίες για το «τι κάνουν αυτοί στον Περισσό;», ή αναρωτιούνται μήπως «βιάστηκαν».

Βεβαίως αυτή η προσπάθεια επανασύσφιγξης των σχέσεων με τους επώνυμους της «Συμπαράταξης» δεν είναι χωρίς αντιφάσεις: ο κ. Φλωράκης διαβεβαίωσε και πάλι ότι είναι «πολιτική αυτοκτονία» για τους άλλους η μη συμπαράταξη, παρουσιάζοντας τη λύση αυτή ως «εκβιαστική από τα πράγματα»· όμως, αν δεν κάνουμε, λάθος, είναι και για το ίδιο το ΚΚΕ «πολιτική αυτοκτονία» η μη συμπαράταξη, την έχει το ίδιο ανάγκη όσο ισχυρίζεται ότι την έχουν ανάγκη και οι «άλλοι», αφού ο ίδιος ο κ. Φλωράκης τόνισε πως «αν δεν προχωράγαμε στην πολιτική της συμπαράταξης θα μας γύρναγε ο κόσμος την πλάτη»: αν διαβεβαιώνεις κάτι τέτοιο, τότε είναι τουλάχιστον τραγελαφικό το να μιλάς υπεροπτικά για συμμαχίες-σωσίσβια μόνον των άλλων· άσε που κινδυνεύεις να μην πάρουν το σωσίβιο σου, αφού αυτοί δεν νιώθουν και τόσο ναυαγοί, όσο νιώθει μια συγκροτημένη, φευ όμως συρρικνούμενη, πολιτική δύναμη.

Για να μη μιλήσουμε για την άλλη αντίφαση, το να διακηρύσσεις δηλαδή ένα άνοιγμα, μια αλλαγή στη σχέση σου με την πολιτική πρακτική και την πολιτική σκέψη κι από την άλλη να μεταχειρίζεσαι γνωστά κλισέ από την παρελθούσα και αδιέξοδη στάση σου απέναντι στην πολιτική και το πολιτικό. Αυτή η αντίφαση ήταν παρούσα όχι μόνο στη μικρή εισήγησή του κ. Φλωράκη κατά την έναρξη της συνέντευξης Τύπου, αλλά και στο μετέπειτα διάλογο: ο Γ. Γραμματέας του ΚΚΕ θεώρησε ως κριτήριο ελέγχου για την ορθότητα της στρατηγικής της συμπαράταξης το γεγονός ότι «διάφορα κέντρα σε

πλήρη συγχορδία —λες και διευθύνονται από κάποια μαγική μπαγέτα— επιδιώκουν να υπονομεύσουν την προσπάθεια του Κόμματος... για το συνασπισμό των δυνάμεων της Αριστεράς». Δεν είναι ανάγκη να επισημάνει κανείς ότι στην άποψη αυτή περικλείεται μια από τις πιο επικίνδυνες —καθότι ανθρωπομορφικές και μηχανιστικές— αντιλήψεις περί πολιτικής, καθώς και η προσφιλής από το παρελθόν ανακλαστική αντίδραση μπροστά στα προβλήματα που το ίδιο το ΚΚΕ δεν μπορεί παρά να αντιμετωπίζει στο διακηρυσσόμενο άνοιγμά του: η αντίδραση της «εχθρικής περικύκλωσης», δηλαδή η μέσω αυτής βραχυπρόθεσμη εξασφάλιση μιας εσωκομματικής συνοχής. Και μάλιστα αυτή η πρακτορολογική και μαριονετική αντίληψη εκφράστηκε και πολύ συγκεκριμένα από τον κ. Φλωράκη σε διάλογό του με τον «υπόπτο» ως «χαφιέ» δημοσιογράφο Κ. Αποστολόπουλο.

Αυτές οι αντιφάσεις είναι αναπόφευκτες, ίσως, για έναν οργανισμό με την ιστορία και την υλική και συμβολική συγκρότηση του ΚΚΕ. Και δεν αναιρούν από μόνες τους βεβαίως τη θέλησή του να αποτελέσει αυτοδύναμη πολιτική συνιστώσα, που δεν είναι «τσόντα» κανενός και δεν δέχεται να κάνει «πολιτικό χακίρι» (και δεν είναι χωρίς σημασία, από αυτή την άποψη, ότι ο κ. Φλωράκης τροποποίησε φιλικά τη στάση του απέναντι στο δημοψήφισμα για τις βάσεις, πχ. που στη

ΠΕΡΙ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Περί δεοντολογίας δημοσιογραφικής ο λόγος που ορίζεται ακόμα, όπως τόσα άλλα, κατά το δοκούν της στιγμής και του ορίζοντος.

Και δεν μιλάμε βέβαια για τη δεοντολογία των αθλητικών συνταχτών, οι οποίοι μπροστά στη δόξα των «χρυσών» μας του μπάσκετ, δεν βρήκαν ...χώρο για να ασχοληθούν με τον τραγελαφικό «εθνικό» κανιβαλισμό τού «βου παίχτη».

Μιλάμε για τη δεοντολογία που απαιτήσε ο Χαρ. Φλωράκης από τους δημοσιογράφους. Είπε, πχ., στη συνέντευξη Τύπου που έδωσε την περασμένη Πέμπτη 11 Ιουνίου: «Δεν νομίζω πως είναι σύμφωνο να απομονώνει κανείς ορισμένες φράσεις ...και να βγάζει τα δικά του συμπεράσματα...». Σύμφωνοι στο βασικότατο αυτό κανόνα. Όμως, λίγες ώρες μετά, το γραφείο Τύπου της ΚΕ του ΚΚΕ έδινε τα επίσημα πρακτικά της συνέντευξης από τα οποία είχαν αφαιρεθεί αποσπάσματα ενός διαλόγου του κ. Φλωράκη με το συντάκτη της «Μεσημβρινής» Απ. Αποστολόπουλο, ο οποίος λίγες μέρες πριν είχε χαρακτηριστεί από τον «ΡΙζοσπάστη» ως ρεπόρτερ «χαφιέδικων προδιαγραφών».

Και, κατά τύχη, έπρεπε να κάνουμε συρραφή του σημείου των επίσημων πρακτικών όπου «κοβόταν» ο εν λόγω διάλογος, με τη συνέχειά του που βρισκόταν σε σημείωμα της στήλης «Από μέρα σε μέρα» — χωρίς βέβαια σ' αυτή τη «συνέχεια» να αναφέρεται με ποιον δημοσιογράφο γινόταν ο διάλογος που παρατίθεται.

Μιλάμε, πάντα, για δεοντολογία λοιπόν, εκπορευόμενη από το κέντρο επικοινωνίας του ΚΚΕ, το γραφείο Τύπου.

Είναι να μην πει κανείς, σε στυλ παροιμιακού Φλωράκη, «δεν μιλάνε για σκοινί στο σπίτι του κρεμασμένου»;

βουλή το «συζητούσε» ως προς το χρόνο διενέργειας του, ενώ τώρα το χαρακτηρίσε συλληβδην ως «τέχνασμα» του ΠΑΣΟΚ...).

Το κατά πόσον όμως θα καταστεί δυνατό η πορεία εν μέσω αντιφάσεων να μην ακυρώσει οριστικά τη θέληση για μιαν αυτοδύναμη πολιτική επί του συγκριμένου και έναν εκσυγχρονισμό του

ΚΚΕ που θα το μετατρέψει σε «οργανικό κόμμα», αυτό είναι κάτι που συναρτάται με τα *περιθώρια που αφήνονται στην εσωκομματική του δυναμική*.

Το ζητούμενο, λοιπόν, είναι αυτά τα περιθώρια να μην ορίζονται διοικητικά και κατά συγκυρία, αλλά να εννοηθούν ως εγγενή πολιτικά μεγέθη ενός πολιτικού, και δη μαρξιστικού κόμματος. □

ΜΑΙΡΗ ΠΕΝΩ

Η ΜΑΣΚΑ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

ΚΑΛΕΝΤΗΣ

ΑΙΟΛΟΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΥ

Κλασικές Ιστορίες Φαντασμάτων

Επιλογή: ΜΑΚΗΣ ΠΑΝΩΡΙΟΣ

P. A. ΣΤΙΒΕΝΣΟΝ

Δόκτωρ Τζέκυλ και κύριος Χάιντ

ΟΡΑΤΙΟΣ ΟΤΟΛΗΟΛ

Το Κάστρο του Οτράντο

ΧΕΡΜΠΕΡΤ ΤΖΩΡΤΖ ΟΥΕΛΣ

Το Νησί του Δόκτορος Μορώ

ΧΑΟΥΑΡΝΤ ΦΙΛΙΠΣ ΛΑΒΚΡΑΦΤ

Ο Τρόμος του Ντάνγουιτς

ΧΑΟΥΑΡΝΤ ΦΙΛΙΠΣ ΛΑΒΚΡΑΦΤ

Ο Ναός του Τρόμου

Θα κυκλοφορήσουν μέσα στο 1987:

ΧΑΟΥΑΡΝΤ ΦΙΛΙΠΣ ΛΑΒΚΡΑΦΤ

Η Ονειρική αναζήτηση της Άγνωστης Κάνταθ

Η Υπόθεση του Τσαρλς Ντέξτερ Γουόρ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ-ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Σόλωνος 114, 106 81 Αθήνα. ☎ 363.02.14

Να πηγαίναμε τόσο καλά και στο ποδόσφαιρο...

του Στέλιου Κούλογλου

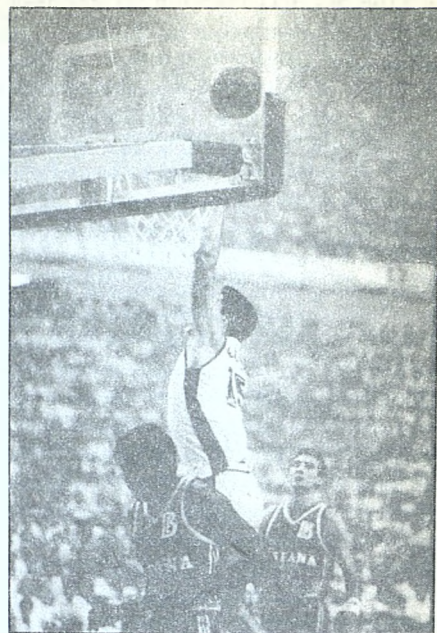
λίας για να παρακολουθήσει αυτό το περίεργο παιχνίδι που λέγεται μπάσκετ, για το οποίο —όπως άλλωστε και οι περισσότεροι από τους Έλληνες που έπαθαν πρόσφατα μπασκετοπληξία— ίσως δεν ήξερε στην αρχή των αγώνων ούτε πόσοι παίκτες παίζουν από κάθε ομάδα.

ΤΙ ΣΗΜΑΣΙΑ έχει; Η πολιτική είναι θέαμα και όταν ένα άλλο θέαμα όπως το μπάσκετ ξεπερνάει σε εισιτήρια την πολιτική, ο καλός πολιτικός θα πρέπει να παίζει αν είναι δυνατόν, ή αλλιώς να παρακολουθήσει μπάσκετ. Ο πρωθυπουργός συμμετείχε στο κλίμα της εθνικής αγκαλιάσσης και διεισδύοντας σε έναν κόσμο που είχε προς το παρόν παραμερίσει τα καθημερινά του προβλήματα, τον «βοηθούσε» συγχρόνως να ξεχάσει και μια από τις βασικές αιτίες των προβλημάτων του: την κυβέρνηση.

Η ΕΛΛΑΔΑ ΠΟΥ ΚΕΡΑΙΖΕΙ

Η βεβαιότητα ότι ο κ. Παπανδρέου είναι ένας τυχερός άνθρωπος μεγαλώνει, αν αναλογισθεί κανείς ότι η πρώτη θέση που κατέλαβε τελικά η Εθνική Ελλάδας είναι και θέμα τύχης, όχι φυσικά από την πλευρά της αγωνιστικής προετοιμασίας, που και επίπονη και συστηματική ήταν, αλλά από την πλευρά των χειρισμών της αθλητικής ηγεσίας, που διορίζεται ως γνωστόν από την πολιτική ηγεσία.

ΕΔΩ ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ χρόνια επί όλων των κυβερνήσεων, η προσπάθεια των ως επί το πλείστον ασχέτων που καταλαμβάνουν τα αθλητικά πόστα περιορίζεται στην υπονόμευση —επεικώς— των αθλητικών προσπαθειών. Ας σημειωθεί για το μπάσκετ, μιας και το έφεραν οι μέρες, ότι η Εθνική Ελλάδος θα μπορούσε να διεκδικεί την πρώτη θέση στην Ευρώπη παίζοντας σε οποιαδήποτε χώρα και εκτός έδρας, αν η αθλητική ηγεσία είχε φροντίσει να δώσει την ελληνική υπηκοότητα σε έναν από τους καλύτερους «ψηλούς» που έπαιζαν για χρόνια και πέρασαν ποτέ από την Ελλάδα, δηλαδή στον ελληνοαμερικάνο Στεργάκο, ο οποίος έφυγε τελικά απογοητευμένος βλέποντας νέγρους να χρίζονται πολίτες του Ισραήλ ακριβώς για να βοηθήσουν την εθνική ομάδα της χώρας.

Η ιστορία Στεργάκου, θα επαναληφθεί και με τον Λιβανέζο Σείκελι, ο οποίος θα μάθει μπάσκετ και θα μείνει για χρόνια στην Ελλάδα, παρακαλώντας συνεχώς τους αρμόδιους να του δώσουν την ελληνική υπηκοότητα, χωρίς αποτέλεσμα, σε μια προσπάθεια προφανώς να διατηρηθεί η καθαρότητα της φυλής. Ο Σείκελι θα φύγει για τις ΗΠΑ, θα πολιτογραφηθεί Αμερικανός και σήμερα είναι ο βασικός ψηλός της πανίσχυρης Εθνικής Ομάδας των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής.

ΤΑ ΙΔΙΑ θα μπορούσαν να λεχθούν και για την απαγόρευση της συμμετοχής ξένων παικτών στο ελληνικό πρωτάθλημα, λόγω μιας πρωτόγονης εμμονής στον ξεπερασμένο από τα πράγματα ερασιτεχνισμό —τη στιγμή που ο Γκάλης που έχει μάθει μπάσκετ στην Αμερική, άλλαξε όλο το στυλ παιχνιδιού στην Ελλάδα, ενώ καλοπληρώνεται σαν καλός επαγγελματίας— ενώ σχεδόν εντελώς τυχαία είναι και η παρουσία του Κ. Πολίτη στην τεχνική ηγεσία της ομάδας: μετά το τέλος του παγκοσμίου πρωταθλήματος του μπάσκετ το περσινό καλοκαίρι η Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης εμφανίζεται δυσχεστημένη μαζί του επειδή ο προϋπολογισμός της προετοιμασίας είχε αυξηθεί σε σχέση με το αρχικό σχέδιο. Ο Πολίτης αντιδρά δηλώνοντας ότι το πρόβλημα που επικαλείται η Ομοσπονδία είναι ασήμαντο και προσθέτοντας ότι δεν θέλει να ανανεώσει το συμβόλαιο του πέραν της 31ης Αυγούστου του 1986. Η παρουσία του —με προφανείς σήμερα τις επιπτώσεις της στην ομάδα— παίχθηκε ένα χρόνο κυριολεκτικά στην τύχη: κορώνα - γράμματα.

ΟΛΑ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ είναι άγνωστα για τους πολυάριθμους νέους φίλους του αθλήματος που ίσως να μην ενδιαφέρονται καθόλου για όλες αυτές τις «τεχνικές» πλευρές. Γιατί σίγουρα η ενασχόλη-

ΑΝΑΜΦΙΒΟΛΑ, ο Ανδρέας Παπανδρέου είναι ένας τυχερός άνθρωπος. Κατά μια περίεργη σύμπτωση, η έναρξη του Πανευρωπαϊκού πρωταθλήματος του μπάσκετ, —που πάλι κατά τύχη γίνονταν αυτή την φορά στην Αθήνα— συνέπιπτε με την έναρξη μιας από τις δυσκολότερες εβδομάδες της κυβέρνησης: κάποιος έπρεπε να αναλάβει την ευθύνη να παραδεχθεί δημοσίως ότι το σταθεροποιητικό πρόγραμμα της οικονομίας έπεφτε έξω σε όλους σχεδόν τους στόχους του, και επομένως μια σειρά από συμπληρωματικά μέτρα θα έπρεπε να παρθούν που θα θίξουν, παραδείγματος χάριν, τα ασφαλιστικά ταμεία.

ΤΗΝ ΙΔΙΑ στιγμή, οι Αμερικανοί έκαναν γνωστό ότι δεν συμφωνούσαν με εκείνα τα περίφημα αεροπανά του καλοκαιριού του '83 που ανακοίνωναν ότι οι βάσεις έφευγαν και ο αγώνας δικαιωνόταν, και αντίθετα ζητούσαν την έναρξη νέων διαπραγματεύσεων για τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις τους στην Ελλάδα.

Ο ΑΠΟ ΜΗΧΑΝΗΣ θεός, είχε αυτή τη φορά δώσει κάποιους, όσοι ήταν και οι παίκτες της πρώτης δωδεκάδας της Εθνικής ομάδας. Οι πιο διορατικοί άνθρωποι της δεξιάς, όταν κατάλαβαν τι επρόκειτο να συμβεί, προσπάθησαν να προλάβουν τις εξελίξεις. Όταν ο διευθυντής της «Μεσημβρινής» αρθρογραφούσε στην πρώτη σελίδα ήδη μόλις η Ελλάδα προκρινόταν στους 8 της Ευρώπης για να υποδείξει στην κυβέρνηση να μιμηθεί το παράδειγμα της Εθνικής, προσπαθούσε ακριβώς να βάλει στην μια πλευρά την κυβέρνηση, και στην άλλη άκρη την Εθνική. Μάταιος κόπος, γιατί από ένα κλίμα εθνικής ενότητας δεν μπορείς να αποκλείσεις κανέναν και πολύ περισσότερο την κυβέρνηση που υποτίθεται ότι εποπτεύει και των αθλητικών πραγμάτων, ενώ έχει και όλες τις δυνατότητες να εκμεταλλευθεί τη θέση της: ο κ. Παπανδρέου κατέφθανε στο γήπεδο Ειρήνης και Φι-

ση όλης της Ελλάδας για το μπάσκετ, δεν έχει να κάνει με μια αναβάπτιση της χώρας στην γραμμή του μαζικού λαϊκού αθλητισμού. Τα 9,5 εκατ. Έλληνες που αρχίζουν να συζητούν μανιωδώς για τα σφάλματα των διατιτητών, είναι 9,5 εκατομμύρια απογοητευμένων από την πορεία των πραγμάτων, από το θέαμα που τους προσφέρεται. Από την πορεία των πραγμάτων γιατί βλέπουν τις ελπίδες τους να διαψεύδονται και την κατάστασή τους να χειροτερεύει και από το θέαμα που τους προσφέρεται γιατί οι χορευτικές κινήσεις του Γκάλη είναι σίγουρα απολαυστικότερες από το βλοσυρό ύφος του κυρίου Προέδρου της Δημοκρατίας, το σοβαροφανές συγκινησιακό στίλ του πρωθυπουργού, το χαμόγελο του Κ. Μητσοτάκη, το αρχοντοβλάχικο στίλ Φλωράκη ή τον μελοδραματισμό Κύρκου.

ΑΝΤΙΘΕΤΑ δηλαδή με αυτό που θα υποστήριζε —πολύ εύκολα σε άλλους καιρούς— η αριστερά, δεν έχουμε στην περίπτωση της πρόσφατης μαζικής μπασκετμπωλικής ψύχωσης, μια προσπάθεια αποπροσανατολισμού του λαού από την πλευρά της αστικής τάξης. Πρόκειται αντίθετα για μια συνειδητή επιλογή των κατοίκων της χώρας, οι οποίοι μπροστά στα αδιέξοδα αποφασίζουν να διασκεδάσουν παραμερίζοντας την καθημερινότητα τους, βοηθώντας όπως - όπως (ή συμπάσχοντας) στο μόνο πράγμα που μπορούν να βοηθήσουν: να κερδίσει η Ελλάδα, έστω και στο μπάσκετ.

ΟΤΑΝ ΛΟΙΠΟΝ μετά τη νίκη στον τελικό πραγματοποιούνται διαδηλώσεις στη Λευκωσία, όχι από Ελληνοκύπριους χούλιγκανς, αλλά από καθώς πρέπει πολίτες, το συμπέρασμα είναι ότι όλος αυτός ο κόσμος —στην Ελλάδα και την Κύπρο— θέλει μια φορά να κερδίσει. Και η χαρά του γίνεται μεγαλύτερη, επειδή μετά από 30 χρόνια συνεχών υποχωρήσεων και ηττών, απέναντι ακόμη και στη γειτονική Τουρκία, η μικρή Ελλάδα καταφέρνει να κερδίσει με το σπαθί της τις υπερδυνάμεις της Ευρώπης.

ΑΝ ΛΟΙΠΟΝ παλιά τα σπορ ήταν το ένα όπιο του λαού και η τηλεόραση το άλλο, πιο πρόσφατο, η συνένωση των δύο οδηγεί σε ένα εκρηκτικό αποτέλεσμα με «απελευθερωτικές» διαστάσεις. Για την ψυχική υγεία των Ελλήνων που χαμογελούν για πρώτη φορά μετά από τόσο καιρό αλλά και για το πολιτικό σύστημα, στο οποίο ο αθλητικός πανζουρλισμός λειτουργεί σαν ασφαλιστική δικλείδα ασφαλείας. Δεν απομένει παρά ο φόβος μήπως ο κόσμος «αποπροσανατολίστηκε» από τα πραγματικά του προβλήματα. Παράλογος φόβος. Γιατί όσοι φοβούνται για ένα νέο «όπιο του λαού», απλώς δεν έχουν καταλάβει ότι το σημερινό πρόβλημα του λαού δεν είναι ότι ζητοκραυγάζει ξεχνώντας ότι πεθαίνει από την πείνα. Το πρόβλημά του είναι ότι το θέαμα που του

προσφέρεται είναι κάκιστο, και το μέλλον της χώρας διαγράφεται ακόμη πιο σκοτεινό.

ΜΠΑΣΚΕΤ ΚΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ μπορεί να ανακοινώσει ανώδυνα την αποτυχία του σταθεροποιητικού προγράμματος ή να πέρασε σιωπηλά την αμερικανική αίτηση για νέες διαπραγματεύσεις αλλά επειδή από την πλευρά των θεατών είχαμε ακριβώς να κάνουμε με μια συνειδητή απόφαση αυτοεκτόνωσης, τα πράγματα θα ξαναγυρίσουν σύντομα εκεί που είχαν μείνει πριν από το εναρκτήριο λάκτισμα (καλύτερα τζάμπολ) του Ευρωπαϊκού πρωταθλήματος.

ΑΛΛΩΣΤΕ το μπάσκετ δεν ήταν ποτέ το χαρακτηριστικό για την κατάσταση κάποιων χωρών άθλημα, όπως είναι το ποδόσφαιρο. Και ακριβώς στο ποδόσφαιρο της χώρας παρουσιάζεται εδώ και ένα χρόνο η εικόνα της διάλυσης, που παρουσιάζει συνολικά η ελληνική κοινωνία. Την περσινή χρονιά, είχαμε την γελοιοποίηση του θεσμού του κυπέλλου, για να φτάσουμε φέτος και στη γελοιοποίηση του πρωταθλήματος, το οποίο δεν τε-

λείωσε αλλά κυριολεκτικά διαλύθηκε λόγω της απεργίας, στην αρχή των ποδοσφαιριστών και αργότερα, των ποδοσφαιρικών Ανωνύμων Εταιρειών.

ΑΝ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΕ το μπάσκετ, αυτή η διάλυση θα είχε δημιουργήσει σοβαρότατο κοινωνικό και πολιτικό πρόβλημα, που ξεχάσθηκε λόγω της επιτυχίας. Μια επιτυχία που όπως είδαμε ήταν τυχαία: οφείλεται —πέρα από μια σχετικά καλή παράδοση της χώρας στο άθλημα— στην παρουσία του Γκάλη, του Φασούλα του Γιαννάκη, του Πολίτη, παρά σε μια συνειδητή πολιτική ανάπτυξη του αθλήματος. Γι' αυτό και η κατάκτηση του κυπέλλου δεν είναι ενδεικτική για τη γενικότερη πορεία της χώρας, όπως θα ήθελαν όσοι την Κυριακή το βράδυ τραγουδούσαν τον εθνικό ύμνο.

ΕΙΝΑΙ περισσότερο αποτέλεσμα ευνοϊκών συγκυριών. Εκτός κι αν πρόκειται για μια μόνιμη κατάσταση που θα έρθει να επιβεβαιώσει μια άλλη εκδοχή για τα αίτια της επιτυχίας: ότι στο μπάσκετ οι Έλληνες τα πάνε καλά, επειδή μέχρι 5 μπορούν να συνεννοούνται. Από 5 και πάνω —όπως στο ποδόσφαιρο— αρχίζουν τα προβλήματα... □

ΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΤΗΝ ΠΙΣΤΗ

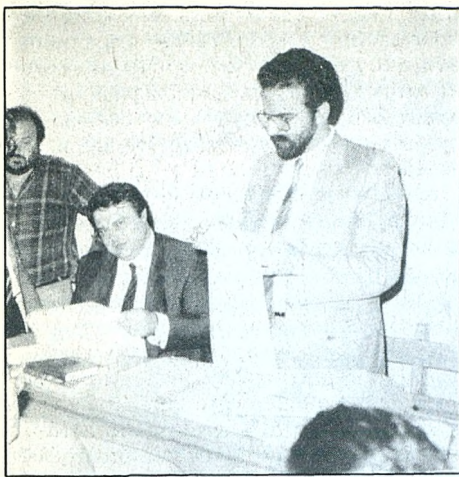
Τα ιερά άμφια τίμησαν την ιστορία τους, τις ημέρες αυτές της μεγάλης του έθνους μας αναστάσεως. Αντάξιοι των προγόνων τους, οι μέχρι προ τινός ερίζοντες περί την τύχη του έχουν τους, ευλόγησαν δια της Υπερμάχου Παρθένου, όχι κάποια άρματα εθνεγερσίας αλλά το ύπατο σύμβολο της «αρμυρής πατρίδας» των νεοελλήνων: Τα «χρυσά παιδιά της χρυσής Εθνικής» του μπάσκετ.

Η Εκκλησία δεν θα μπορούσε να λείψει από την εθνική φρενίτιδα που πήρε τη θέση μιας καταταλαιπωρημένης εθνικής συνειδήσης. Πιστή στην ιστορία και στο Σύνταγμα, η ηγεσία του κλήρου, σε μια μοναδική

κή χειρονομία εθνικής άμιλλας με την Πολιτεία, έδειξε ότι ξέρει να είναι ευαίσθητη, όταν και όπου πάλλεται η ψυχή του έθνους: έδειξε ότι ξέρει πως να μιλά και τι να λέει, όταν η «Ελλάς», μικρά και προπηλακισμένη, ταπεινωμένη και καταφρονημένη, συνεγείρεται από ένα μάγο της φυλής της, από ένα Γκάλη και απειλεί να εξορίσει σε τόπους «βαρβάρων» Αγαρηνών, όσους «αντεθνικούς» δεν στερξουν στην παλλίγγενεσία της.

Ναι λοιπόν. Ο Ηράκλειος ζει: έστω κι αν τα λάβαρα των πολιορκημένων στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας ιστορούσαν, το πολύ-πολύ, το έπος της Αλβανίας.

FORZA GRECIA!

Ο κ. Κοσκωτάς εν μέσω των λοιπών δημοκρατικών δυνάμεων: δεξιά ο κ. Γ. Ματζουράνης αλλά αριστερά ο κ. Θ. Καλούδης.

κουνάκος) ο οποίος μάλιστα απειλήσε και έναν φωτογράφο όταν αποπειράθηκε να φωτογραφίσει το «μεγάλο μπόση» την ώρα που καταβρόχχιζε κάποια γλυκίσματα. Αλλά εκεί πια που νόμιζες ότι βρισκόσουν σε αμφιθέατρα φοιτητικών αγώνων ήταν τη στιγμή που ο *Γιάννης Κακουλίδης*, δήλωνε ότι «είναι εναντίον των μονοπωλίων του Τύπου» —αυτά κατακερυνώνοντας τον Μπόμπολα και υπερασπιζόμενος τον Κοσκωτά.

● Αλλά η πιο θεαματική εμφάνιση τουλάχιστον μέχρι το απόγευμα του Σαββάτου ήταν η εμφάνιση του «δεύτερου τη τάξει» στο μαγαζί Κοσκωτά, του κ. Κουνελάκη. Αν και «Διευθύνων Σύμβουλος» της «Γραμμής Α.Ε.» αποδείχτηκε ότι δεν καταλάβαινε τίποτε από ό,τι έγραφε ο ισολογισμός της εταιρείας και όσα ο ίδιος υπέγραφε... Γύριζε κάθε τόσο προς την πλευρά του κ. Γιώργου και περίμενε κάποιο νεύμα για να μιλήσει. Οπότε επιστρατεύθηκε ο κ. Γιώργος για να πει όσα ο κοτζάμ «Διευθύνων Σύμβουλος» δεν γνώριζε.

Αλλά ο κ. Κουνελάκης διέπραξε και μιαν απρέπεια και *ψεύσθηκε* κάποια στιγμή κατά την ένορκη κατάθεσή του. Αυτό το ξέρουμε εμείς από πρώτο χέρι και δυστυχώς διαθέτουμε και τις γραπτές αποδείξεις. Όταν με κάποια αφορμή έγινε μνεία του ΑΝΤΙ και του άρθρου σχετικά με τον Τύπο που είχε γράψει στο τχ. 345 ο Ν. Κυριαζίδης, ο κ. Κουνελάκης παραδέχτηκε ότι είχε αρνηθεί να δώσει στοιχεία σχετικά με τις κυκλοφορίες των εντύπων «του» γιατί τάχατες το ΑΝΤΙ είχε αποδείξει στο παρελθόν την κακοπιστία του όταν δημοσίευσε «*πετσοκομμένη*» —όπως ψευδώς ισχυρίστηκε— μια επιστολή του. Πρόκειται για την επιστολή που δημοσιεύσαμε *αυτούσια* στο τχ. 325, σελ. 56. Τι κρίμα, κοτζάμ κύριος «Διευθύνων Σύμβουλος» και να καταφεύγει σε τέτοια ψεματικά προκειμένου να συγκαλύψει την απροθυμία του να δώσει μερικά ανώδυνα στοιχεία για τις δουλειές «του». Αλλά φαίνεται ότι η μυστικοπάθεια της «Γραμμής» πάει σύννεφο... Κεκτημένη ταχύτητα. Τώρα τι γίνεται με τις άλλες εφημερίδες και πώς έκριναν και παρουσίασαν τη διαδικασία;

● Η «*Αυριανή*» κράτησε απόσταση ε-

το Συγκρότημα Κουρή Ανώνυμη Εταιρεία

Με πολλές φιλοδοξίες

Στις 15 Μαΐου η Νομαρχία Αθηνών έδωσε την τελική της έγκριση για να συσταθεί η **Γ.Α. Κουρή Ανώνυμος Εταιρεία Εκδοτικές Επιχειρήσεις, Δήμητρος 11, Ταύρος.**

Έτσι, ένα ακόμη όνειρο του Γιώργου Κουρή γίνεται πραγματικότητα και ταυτόχρονα μπαίνουν τα θεμέλια για την παραπέρα επέκταση των εκδοτικών του επιχειρήσεων.

Όπως είναι γνωστό ο Γιώργος Κουρή είναι ο ουσιαστικός δημιουργός και ιδιοκτήτης:

● Της **Αυριανής**, μιας απογευματινής εφημερίδας που με πολύ αμφιλεγόμενο τρόπο έχει κατορθώσει να την κάνει μια από τις πέντε ελληνικές εφημερίδες που έχουν κυκλοφορία πάνω από εκατό χιλιάδες (πωλήσεις 109.700 φύλλα το Μάρτιο). Έχει σχεδόν γίνει η ημιεπίσημη εφημερίδα του ΠΑΣΟΚ αλλά η κυκλοφορία της τον τελευταίο καιρό πέφτει. Έτσι όχι μόνο έχασε τη δεύτερη θέση που είχε κατκτήσει το '85 αλλά έχει βρεθεί πέμπτη στη γενική κατάταξη.

● Του **Δημοκρατικού Λόγου**, μιας πρωινής εφημερίδας, με μόλις 10-12 περίπου χιλιάδες φύλλα κυκλοφορίας (πωλήσεις 10.990 φύλλα το Μάρτιο), την οποία ξεκίνησε μαζί με το γαμπρό του Ανδρέα Παπανδρέου και διοικητή του ΙΚΑ, Θόδωρο Κατσανέβα. Τελικά όμως κατόρθωσε, με ένα εντυπωσιακό χτύπημα να αρπάξει την εφημερίδα και μετά να μείνει ο μοναδικός ιδιοκτήτης της.

● Δύο πολύ πετυχημένα αθλητικά φύλλα, τον καθημερινό **Φίλαλθο** που το '86 πουλούσε περίπου 34.900 φύλλα και το βδομαδιαίο **Φίλαλθο της Δευτέρας** που τον ίδιο χρόνο πουλούσε 41.600 φύλλα.

Ως τώρα ο Γ. Κουρή δούλεψε τις επιχειρήσεις του μέσω τριών εταιρειών:

1.- Της προσωπικής εταιρείας **Γ. Κουρή** που τώρα μετατρέπεται σε Ανώνυμη Εταιρεία.

2.- Της **Πρες Ελλάς Ελληνική Εκδοτική και Τυπογραφική ΑΕ** που τυπώνει τα έντυπα του συγκροτήματος.

3.- Της αμαρτωλής **ΑΒΕΕ Καρμποτεχνική Γ. Κουρή** που είχε πάρει δάνεια από τη χούντα και χρωστούσε πέρσι στην ΕΤΒΑ κάπου 120 εκ. δρχ.

Ο ίδιος ο Γ. Κουρή σε συνέντευξή του το '86 υπολόγιζε την περιουσία του σε «πάνω από πεντακόσια εκατομμύρια».

Οι μελλοντικοί σκοποί

Σκοπός της νέας Ανώνυμης Εταιρείας είναι, σύμφωνα με το καταστατικό της, όχι μόνο η έκδοση κάθε είδους ημερήσιας ή εβδομαδιαίας εφημερίδας αλλά και κάθε είδους περιοδικού και, γενικά, εντύπου.

Επίσης, ανοίγει το δρόμο για την έκδοση βιβλίων και τη δημιουργία ενός πρακτορείου διανοής.

Τέλος, το καταστατικό προβλέπει τη δυνατότητα να επεκταθεί η εταιρεία και σε κάθε εργασία «σχετική με τη μαζική ενημέρωση και πληροφόρηση», δηλαδή τη ραδιοφωνία και τηλεόραση.

100 χρόνια μοναξιάς

Η διάρκεια της εταιρείας αυτής «είναι 100 έτη από της καταχώρησης στο Μητρώο των Ανωνύμων Εταιρειών».

Το μετοχικό της κεφάλαιο είναι μόνο 26 εκ. δρχ. Από αυτά θα καταβληθούν σε μετρητά τα 12.740.000 και τα υπόλοιπα η εταιρεία τα παίρνει από τα περσινά κέρδη της προσωπικής εταιρείας του Γ. Κουρή.

Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι βέβαια ο Γ. Κουρή, αντιπρόεδρος ο αδελφός του Γεράσιμος και σύμβουλοι η γυναίκα του Γεράσιμου, Αγγελική, ο Ι. Γαβριελάτος που σήμερα εμφανίζεται ως υπεύθυνος της εφημερίδας **Αυριανή** και ο Χριστόφορος Τζανετάτος. Όλοι, χωρίς εξαίρεση, έχουν γεννηθεί στην Κεφαλλονιά!

Ν.Ι. Κυριαζίδης

χθρικής παρακολούθησης του Κοσκωτά. Η «*Ελευθεροτυπία*» απόσταση ίση και από τους δύο. «*Άστους να φαγώνονται*» θα σκέφτηκε ο Κίτσος Τεγόπουλος. Τη σκέψη αυτή, τη διατύπωσε φωναχτά το «*Βήμα*». Στο φύλλο της 14/6 κάρφωνε δεόντως τον Κοσκωτά για το «*πόθεν έσχες*» που αυτομάτως προκύπτει στα χείλη των νεοελλήνων καθώς και για την εμφάνιση του «*τημ*» του ενώ σημείωνε με πολύ χαιρεκακία τα χρέη του «*Έθνους*» στα ασφαλιστικά ταμεία και τις εκκρεμότητες σχετικές δίκες. «*Άστους να τρώγουντα λοιπόν*»...

Στο τέλος κάποιιοι αναγνώστες θα κερδηθούν...

● Επίσης ο «*Ελεύθερος Τύπος*» του κ. Βουδούρη ξιφούγκησε εναντίον του Κωσκοτά. Όλοι απόρρησαν. Αλήθεια, λέτε να έχει δικίο ο Κοσκωτάς; Με τέτοιους αντιπάλους θα πρέπει ίσως να αναθεωρηθούν κάποιες θεωρίες περί Μαφίας. Μή-

πως ο κ. Βουδούρης φοβάται ότι ο Κοσκωτάς θα μπει και στο χώρο των προμηθειών; Ή μήπως διεκδικούσε για λογαριασμό του τα φαστ-φουντ «Μακντόναλντ», τελευταίο απόκτημα της συλλογής Κοσκωτά; Λέγεται ότι τα φαστ-φουντ αποφάσισε να αγοράσει ο κ. Κοσκωτάς μετά από δική του προσωπική απόφαση και χωρίς εισήγηση ουδενός άλλου. Η έντονη δραστηριότητα που τον κρατά μακριά από το σπιτάκι του σε συνδυασμό με την αθεράπευτη λαιμαργία του —κάτι που δεν κρύβεται εξάλλου μια και είναι το μόνο που δεν μπορεί να κρυφτεί αφού ως γνωστόν εκτός από τον παρά, το βήχα και τον έρωτα δεν κρύβονται και τα παχάκια— αποφάσισε λοιπόν κάποτε να αγοράσει και τα φαστ-φουντάδικα για να έχει κι αυτός κάτι να χαίρεται σ' αυτόν τον κακό, μοχθηρό κόσμο. Πάντως πέρα από κάθε καλαμπουρί, η είδηση είναι σωστή.

● Όπως πάμε βέβαια σε λίγο καιρό θα λέμε εδώ στο Ελλάντα: Δεν προσπαθούμε να αγοράσουμε κάποια επιχειρησούλα από τον Κοσκωτά, κανένα περιπτεράκι στην Ομόνοια ή κανένα εξοχικό κατά τη Λούτσα; Εκτός και αν αποφασίσουμε να πάμε στο Αμέρικο πρώτα, να πουλήσουμε μερικά λουλουδάκια και να κάνουμε και μερικές επισκευές σε παλιά σπίτια. Αν δεν το 'χει σκεφτεί ως τότε ο κ. Γιώργος, μπορεί να αγοράσουμε και μεις την «Εστία». Και θα πάρουμε σύμβουλο εκδόσεως και κάποιον πρασινοφρουρό και ας είναι και τριτοκλασάτος. Κάποιοι θα μείνουν και για μας στο τέλος...

● Στη δική το Σάββατο το απόγευμα έγινε και ένα «φάουλ» από το «Έθνος» όταν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία για τις πολλαπλές διασυνδέσεις του κ. Κοσκωτά με τη Μέρν Λιντς: επέδειξε ένα τηλεγράφημα του υπεύθυνου στο γραφείο Τύπου της πρεσβείας μας στην Ουάσιγκτον κ. Λιβέρη που περιέγραφε αυτούς ακριβώς τους δεσμούς. Ο κ. Λιβέρης είναι ένας πολυπράγμων Έλληνας. Εκτός από υπεύθυνος στο γραφείο Τύπου είναι και ανταποκριτής του «Έθνους» στην Αμερική και διορισθείς κάποτε από τον κ. Μαρούδα στην ΕΡΤ και ακόμα πιο παλιά είχε σχέσεις με τη «Νέα Δημοκρατία» αλλά και μπλεξίματα με το FBI...

Εν πάση περιπτώσει το τέλεξ —ή ότι άλλο ήταν— του κ. Λιβέρη άναψε φωτιές στο πρεσβευείο και προκάλεσε σχόλιο του κυβερνητικού εκπροσώπου μετά από ερώτηση ενδιαφερομένων περί το θέμα, δημοσιογράφων της «Καθημερινής». Αλλά η υπόθεση έχει και συνέχεια: αποδεικνύεται ότι και η Τράπεζα Ελλάδος και η Εμπορική Τράπεζα είχαν συνάψει σχέσεις με την περιώνυμη Μέρν Λιντς.

● Η τελική έκβαση της δίκης δεν είναι γνωστή καθώς πολλά δραματικά συμβαί-

νουν στο προσκήνιο αλλά και στο παρασκήνιο: το Σάββατο απόγευμα η πρόεδρος του Δικαστηρίου ήταν στα πρόθυρα πλήρους σωματικής και νευρικής κατάρρευσης από την κούραση και την ένταση. Η δίκη πήρε αναβολή μέχρι την Τρίτη που ξανάρχισε και πάλι και τα νεώτερα της θα τα πληροφορηθούμε από τον Τύπο.

● Συμπέρασμα: ας υπάρξει διαφάνεια κύριοι, διαφάνεια. Αν ο προορισμός του Τύπου είναι να ενημερώνει, να αποκαλύπτει και να κρίνει στη συνέχεια, πρέπει και για όσα αφορούν τα του οίκου του, να τηρεί πλήρη διαφάνεια.

Το «Έθνος» —πέραν κινήτρων— επιδιώκει να φωτίσει την προσωπικότητα —τώρα ποια προσωπικότητα είναι άλλη ιστορία— και κυρίως το «πόθεν έσχες» του κ. Γ. Κοσκωτά. Σ' αυτό έχει κάθε δικαίωμα. Όχι απλώς δικαίωμα αλλά και υποχρέωση. Και ο κ. Κοσκωτάς που φιλοδοξεί επίσης να προσφέρει στον τόπο εκτός από τα χρήματά «του» και κάτι νέο στον Τύπο, δηλαδή να εμπλουτίσει την πληροφόρηση και την ενημέρωση, πρέπει αυτός πρώτος να διαφωτίσει και όχι να συσκοτίσει. Γιατί δεν αποτελεί προσφορά στην υπόθεση ενός ανεξάρτητου Τύπου λχ. το σχόλιο της ΝΕΑΣ «καθημερινής» —«ΝΕΑ» όπως λέμε ΝΕΑ δημοκρατία, ΝΕΑ σύμψη, ΝΕΑ υόρκη κτλ.— την περασμένη Κυριακή. Το σχόλιο έχει έναν τόνο εκβιαστικό προς την κυβέρνηση και έδωσε το σύνθημα και σε άλλες ξένες τράπεζες να κάνουν διάβημα ότι αν συνεχιστούν τέτοια φαινόμενα «όπως η κατασκοπική δραστηριότητα των τραπεζικών δραστηριοτήτων» τότε και η επενδυτική προσπάθεια θα παγώσει ακόμα πιο πολύ.

● Αλλά πόσα δεν μάθαμε στη δική αυτή... Ότι ο κ. Κοσκωτάς λχ. δεν είχε υποβάλλει φορολογική δήλωση το έτος

1981. Ότι οι διευθυντές των εταιρειών «κωλύονται» να απαντήσουν ότι οι εταιρείες του κ. Κοσκωτά στην Αμερική ήταν άνευ διευθύνσεως «κωλύομαι να απαντήσω». Ότι ο κ. Σταύρος Κοσκωτάς έχει τρεις «εταιρείες - φαντάσματα» και άλλα πολλά.

Ίσως να μάθουμε και άλλα στο μέλλον. Τα πολλά όμως θα μείνουν κρυφά.

● Αν ο Λεωνίδας Κύρκος δεν ήταν γραμματέας της ΕΑΡ αλλά επιχειρηματίας τότε «θα σκεφτόταν μήπως θα έπρεπε να έκλεινε την επιχείρησή του και να κοιτούσε μήπως θα μπορούσε να τοποθετήσει τα κεφάλαια αλλού». Αυτά και άλλα εξίσου ενδιαφέροντα περιέχονται στη συνέντευξη που ο κ. Κύρκος παρέχώρησε στον «Οικονομικό Ταχυδρόμο» που κυκλοφορεί. «Ο Λένιν έβλεπε την επανάσταση μέσα σε λίγα χρόνια... τώρα πρέπει να μιλάμε για αιώνες» είπε στους συναδέλφους Α. Παπαγιαννίδη και Π. Βασιλόπουλο, που πήραν και τη συνέντευξη.

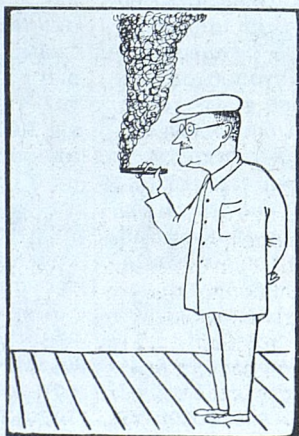
Ερώτημα: και γιατί —περιμένοντας τον ερχόμενο αιώνα— να μην ανοίξουμε προς το παρόν μια επιχείρηση;

● Αποφάσισε κάποτε και η «Αυγή» να το παίξει ελαφρώς λαϊκίστικη και απολιτική. Βγήκε με τίτλο «Εθνική Ελλάδα για σου!» στην πρώτη σελίδα πέρα-πέρα. Αλλά, τι ατυχία! Το ρεπορτάζ στις μέσα σελίδες ήταν από το φύλλο της προηγούμενης μέρας. Όπου μικρός κι η μοίρα του! Δεν πειράζει. Φτάνει που έγινε η αρχή...

● Ο χαρακτήρας της σελίδας είναι κυρίως ειδησεογραφικός. Αλλά αυτή τη φορά την πατήσαμε και μεις και προχωρήσαμε, κυρίως, σε σχόλια. Εδώ την πάτησε κοτζάμ «Αυριανή» με τα αθλητικά· τι περιμένετε από μάς;

Ραντεβού στο θέατρο Λυκαβηττού

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΤΗΣ "ΤΕΧΝΗΣ" ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μπέρτολτ Μπρεχτ
Ο καλός άνθρωπος
του Σετσουάν

23 & 24 Ιουνίου 1987 9 το βράδυ

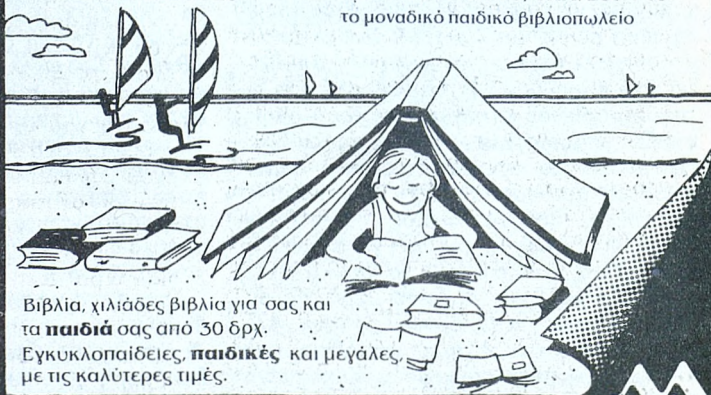
για τις διακοπές σας
τέσσερα μεγάλα βιβλιοπωλεία
στην καρδιά της Θεσσαλονίκης
σας περιμένουν...

1 ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 4
ΤΗΛ. 228 682

2 ΕΓΝΑΤΙΑ 150
ΤΗΛ. 235 916

3 ΤΟ ΚΑΤΣΙ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 6, ΤΗΛ. 271 853

4 ΤΟ ΣΠΙΤΑΚΙ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΤΗΛ 3, ΤΗΛ. 239 746
το μοναδικό παιδικό βιβλιοπωλείο

Βιβλία, χιλιάδες βιβλία για σας και
τα παιδιά σας από 30 δρχ.
Εγκυκλοπαίδειες, παιδικές και μεγάλες
με τις καλύτερες τιμές.

28 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΑΚΗΣ

Θεάματα δίχως άρτον

του Βαγγέλη Γιαχνή

ΕΝ ΜΕΣΩ ιαχών θριάμβου και εθνικού παραλήρηματος για τις επιτυχίες της εθνικής μας στο μπάσκετ, ήταν φυσικό να περάσουν απαρτήρητες οι «ήξεις, αφήξεις» δηλώσεις του κ. Σημίτη για την πορεία της οικονομικής του πολιτικής. Παρ' όλα αυτά ο υπουργός Εθν. Οικονομίας δεν κατάφερε να αποκρύψει την ανησυχία του και κάποιον εκνευρισμό για την αποτυχία του «σταθεροποιητικού προγράμματος», και στο δεύτερο χρόνο της εφαρμογής του. Δεν πρόκειται απλώς για αποκλίσεις αλλά για τον εκτροχιασμό των συντελεστών από το προκαθορισμένο πλαίσιο.

ΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ τρεχουσών συναλλαγών προσέγγισε ήδη από το πρώτο τετράμηνο (το έλλειμμα έχει φτάσει στα 1.217 εκ. δολ.) το στόχο για ολόκληρο το τρέχον έτος που είχε προσδιορισθεί στα 1.250 εκ. δολ., ενώ ο πληθωρισμός στο ίδιο τετράμηνο υπολείπεται μόνο δύο μονάδες (8%) από το στόχο του 10% που είχε τεθεί ως μέσος όρος για το '87. Σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις λοιπόν ο μεν πληθωρισμός θα κυμανθεί κατά μέσο όρο μεταξύ 14-16%, το δε έλλειμμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών μάλλον θα ξεπεράσει τα 2 δις δολάρια. Τι σημαίνουν όμως αυτές οι εξελίξεις;

- Κατ' αρχήν θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι η «σταθεροποίηση» ήταν κυρίως πολιτική και όχι οικονομική επιλογή, αφού το αποτέλεσμα τουλάχιστον στο σκέλος του πληθωρισμού είναι το ίδιο με αυτό του '85 (16%). Το ίδιο θα συνέβαινε και με το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών αν δεν μεσολαβούσαν στον περσινό χρόνο, η κάθετη πτώση των τιμών στα καύσιμα, η συγκυριακή αύξηση των εισροών από τα ταμεία της ΕΟΚ και η υποτίμηση του δολαρίου.

- Η συνεχιζόμενη παραμονή του πληθωρισμού σε επίπεδα εξαπλάσιας διαφοράς απ' αυτόν της ΕΟΚ (2-3%) ρίχνει έξι φορές πιο κάτω την ανταγωνιστικότητα της εγχώριας παραγωγής και προδικάζει τη συνέχεια της λιτότητας (με τη μια ή με την άλλη μορφή δεν έχει και τόσο σημασία) για την επόμενη δεκαετία.

- Το μεγάλο άνοιγμα στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών δημιουργεί προβλήματα αξιοπιστίας στη δανειοληπτική ικανότητα της χώρας, πολύ περισσότερο δε όταν στην επόμενη διετία θα συσσωρευθούν υπέρρογκα ποσά τοκοχρεωλυσίων από τα δάνεια που πήρε η χώρα μας στα προηγούμενα χρόνια. Βέβαια ο κ. Χαλικιάς κάνει προσπάθεια να ξοφλήσει τα τοκοχρεωλύσια με νέα δάνεια που συνάπτει η Τράπεζα της Ελλάδος από κονσόρτσιουμ ξένων τραπεζών με χαμηλότερα απ' ό,τι τα προηγούμενα επιτόκια, αλλά αυτός ο τρόπος αντιμετώπισης του προβλήματος, δεν σημαίνει παρά νέα διόγκωση του εξωτερικού χρέους που έφτασε σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία στα 20 δις. δολ. και με τα ανεπίσημα στα 28 δις. δολάρια.

ΓΙΑ ΝΑ ΥΠΑΡΧΕΙ η δυνατότητα σύγκρισης θ' αναφέρουμε ότι η Βραζιλία με δεκαπλά-

Δίγους μήνες πριν τη λήξη του περιφημου «διετούς σταθεροποιητικού προγράμματος», και ενώ επισήμως πλέον ομολογείται η σχετική ή απόλυτη αποτυχία του ο κ. Παπανδρέου διαμηνύει προς τους κυριότερους εκπροσώπους του ξένου κεφαλαίου τη σφοδρή επιθυμία του για μια «Ελλάδα στη Θέση του Λίβανου». Αυτό το μήνυμα θα διαπεράσει και το «σχέδιο» του για την «αναγέννηση» του ΠΑΣΟΚ και τον «εκσυγχρονισμό» της χώρας, κατά τρόπο οργανικά συγκλίνοντα με τα «σχέδια» της ΝΔ.

σιο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν και 90 δις. δολ. εξωτερικό χρέος, κήρυξε πτώχευση και δήλωσε επίσημα ότι δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, ενώ η Πολωνία με πολύ μεγαλύτερο ΑΕΠ από το δικό μας και ίδιο σχεδόν εξωτερικό χρέος (30 δις. δολ.) βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεωκοπίας.

- Τέλος, η αποτυχία του «προγράμματος σταθεροποίησης» επαληθεύει πλήρως εκείνες τις απόψεις που υποστήριξαν ήδη από το '85 ότι τα οικονομικά προβλήματα της χώρας δεν αντιμετωπίζονται με λογιστικές μανούβρες, αλλά με βαθύτατες διαρθρωτικές αλλαγές.

ΑΛΛΑ γιατί στη χώρα μας τα εξ' ορισμού αντιλαϊκά μέτρα της λεγόμενης σταθεροποίησης απέτυχαν, ενώ σε άλλες χώρες που εφαρμόστηκαν σημείωσαν σχετική επιτυχία; Η απάντηση στο ερώτημα βρίσκεται ασφαλώς στην ανάλυση της δομής και του χαρακτήρα της ελληνικής οικονομίας.

ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ τις στήλες, τον Οκτώβριο του '85, είχαμε υποστηρίξει ότι όσο μεγάλη κι αν είναι η περικοπή του εργατικού εισοδήματος, δεν πρόκειται να διαφοροποιηθεί η συμπεριφορά των συντελεστών. Κι αυτό γιατί οι μισθωτοί (όλοι οι εργαζόμενοι), στη χώρα μας μόλις προσεγγίζουν το 48% του ενεργού πληθυσμού, ενώ στις χώρες του προηγμένου καπιταλισμού οι μισθωτοί κυμαίνονται στο 80-90% του ενεργού πληθυσμού. Δηλαδή στη χώρα μας η επιβολή μέτρων λιτότητας, επηρεάζει λιγότερο από το μισό του ενεργού πληθυσμού, ενώ στις αναπτυγμένες χώρες έχει επιπτώσεις, σε ολόκληρο τον ενεργό πληθυσμό. Στην πραγματικότητα αν αφαιρέσουμε και το 10% των ανέργων επηρεάζεται μόλις το 1/3 από το σύνολο του ενεργού πληθυσμού, ενώ τα υπόλοιπα 2/3 (αυτοαπασχολούμενοι και παραοικονομούντες 33% και αγρότες 19%) συνεχίζουν τη δική τους ανεξάρτητη και ανεξέλεγκτη καταναλωτική συμπεριφορά.

ΔΕΝ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ μεγάλη εμβρίθεια και επισημολογία για να αντιληφθεί κανείς ότι η συγκεκριμένη πολιτική δεν είναι ικανή να ελέγξει ούτε τα ελλείμματα, αλλά ούτε και τον πληθωρισμό, αφού οι εισαγωγές ξένων προϊόντων κάτω από αυτές τις συνθήκες αυξάνονται διαρκώς, ενώ η ζήτηση εξακολουθεί να βρίσκεται σε υψηλά επίπεδα τροφδοτώντας ανελλιπώς τις πληθωριστικές τάσεις.

Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ελέγχου της τεράστιας παραοικονομίας που συμβάλλει στη διαμόρφωση του 60% του ΑΕΠ (από το συνολικό 4,6 τρισεκατομμύρια δρχ. τα 3 τρισ. προέρχονται από την παραοικονομική δραστηριότητα) δια μέσου των φορολογικών μηχανισμών (Φ.Π.Α. εντοπισμός και πάταξη της φοροδιαφυγής κλπ.) είναι άνευ σημασίας και αποτελεσματικές, γιατί ενόσω τα 2/3 του ενεργού πληθυσμού, βιώνουν και τρέφονται (και όχι μόνο αυτοί αλλά και τα μέλη της οικογένειάς τους) από τις παραοικονομικές δραστηριότητες θα βρίσκουν πάντα τον τρόπο καταστρατήγησης των όποιων διοικητικών μέτρων. Και είναι αυτή μια φυσιολογική και υγιής αντίδραση των πολιτών γιατί δεν υπάρχει καμιά προοπτική απασχόλησής τους σε «νομιμότερους» παραγωγικούς χώρους. Για να γίνουν «νομοταγείς» προϋποτίθεται η επαρκής προσφορά εργασίας, πράγμα που δεν απασχολεί πλέον κανέναν. Η ανάπτυξη εγκαταλείφθηκε στις καλές προθέσεις της ιδιωτικής πρωτοβουλίας ενώ η πλήρης αστυνόμευση των χώρων εργασίας με διάφορα «πακέτα μέτρων» αναδείχθηκε σε κυρίαρχη λογική.

ΩΣΤΟΣΟ, παρά τις κυβερνητικές γαλαντομίες (απίθανα κίνητρα, φοροαπαλλαγές, γελοία μεροκάματα κλπ.) το ιδιωτικό κεφάλαιο παραμένει παγερά αδιάφορο στις επενδύσεις αποδεικνύοντας ότι το πρόβλημα των επενδύσεων δεν είναι συνάρτηση απλά και μόνο του χαμηλού εργατικού κόστους και του «κλίματος» αλλά και πολλών άλλων παραμέτρων που σχετίζονται με τη γενικότερη διεθνή και εγχώρια κρίση. Έτσι παρά τα τεράστια κέρδη που πραγματοποιήσαν (λόγω λιτότητας) οι επιχειρήσεις τον περσινό χρόνο, επενδύουν μόνο 16 δις. δρχ. (τα επίσημα στοιχεία αναφέρουν 52,5 δις. δρχ. αλλά μόνο τα 16 δις. είναι ιδιωτικά κεφάλαια ενώ τα υπόλοιπα είναι δάνεια και επιδοτήσεις) και από αυτά τα 83% προορίζονται για τον εκσυγχρονισμό των μονάδων που ήδη λειτουργούν. Δηλαδή ούτε ένας καινούργιος τοίχος ούτε μια καινούργια μηχανή, ούτε ένα καινούργιο εργοστάσιο.

ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ; Ποιος θα λύσει το μείζον πλέον εθνικό πρόβλημα της οικονομίας; Μήπως το Δ.Ν.Τ. με τις ντιρεκτίβες του; Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τη θαλασσομανία της αντίληψης; Ο Μητσοτάκης με τη συνταγή της πλήρους φιλελευθροποίησης; Ο πρωθυπουργός με την «πολιτική του προεδρεύοντος»; Ή η ρίστα με τις επιδόσεις της στο «κυνήγι των μαγισσών»; Ίδου η απορία και η αγωνία όλων μας...

Μικρές Αγγελίες και Κρατική Διαφήμιση

Ένα δισεκατομμύριο για την εξαγορά του Τύπου

του Ν.Ι. Κυριαζίδη

Αντίθετα από την εμπορική διαφήμιση που την παρακολουθεί συστηματικά η εταιρία Nielsen με τις μηνιαίες μετρήσεις της, δεν ήταν γνωστό ότι υπήρχαν στοιχεία για τη ΜΗ εμπορική διαφήμιση (μικρές αγγελίες, ανακοινώσεις, κοινωνικά, ισολογισμοί, κλπ.) που αποτελεί μια σχεδόν αποκλειστικότητα του καθημερινού Τύπου και καλύπτει ένα σημαντικότερο ποσό των εσόδων του.

Ορισμένα στοιχεία για τη διαφήμιση αυτού του είδους είχα δημοσιεύσει στο *Αντί* το 1982 (τχ. 203). Ψάχνοντας όμως, να βρω υλικό για το άρθρο μου *Εφημερίδες και περιοδικά - Κυκλοφορίες και Διαφήμιση το 1986*, που δημοσιεύθηκε πρόσφατα στο *Αντί* (τχ. 354) κυριολεκτικά έπεσα επανω σε πολύ καλές μετρήσεις για τις μη εμπορικές διαφημίσεις και δημοσιεύσεις στις αθηναϊκές εφημερίδες (από κρατικούς οργανισμούς και τράπεζες, καθώς και για ισολογισμούς και μικρές αγγελίες). Το μόνο ελάττωμα των μετρήσεων αυτών είναι ότι μας δίνουν μόνο την έκταση την οποία καλύπτουν στις εφημερίδες (σε εκατοστά - στήλης ή αριθμό) και όχι τη χρηματική τους αξία.

● *Τη δουλειά αυτή, δηλαδή τον υπολογισμό της χρηματικής δαπάνης για το διαφημιζόμενο ώστε να κάνει την καταχώρηση που θέλει σε κάθε έντυπο, ανέλαβε και ετοίμασε ένα από τα καλύτερα διαφημιστικά γραφεία.*

Έτσι, σήμερα παρουσιάζουμε έναν πίνακα με πολλές στήλες που μας δίνει για το 1986 δύο στοιχεία:

● Την έκταση δηλαδή το χώρο σε εκατοστά στήλης για τους κρατικούς οργανισμούς, τις τράπεζες και τους ισολογισμούς, και σε αριθμό για τις μικρές αγγελίες που κάλυψε σε κάθε εφημερίδα η μη εμπορική διαφήμιση.

● Τη δαπάνη που χρειάστηκε να κάνει ο διαφημιζόμενος για να αγοράσει αυτό το χώρο. Μόνη εξαίρεση η εμπορική διαφήμιση που τον υπολογισμό της σε χρήμα την πήρα από τη Nielsen γιατί πιστεύω πως είναι πιο ακριβής.

Ο πίνακας αυτός καλύπτει μόνο τις ημερήσιες και κυριακάτικες πολιτικές εφημερίδες της Αθήνας. Επομένως δε συμπεριλαμβάνει τους αντίστοιχους αριθμούς για τις οικονομικές εφημερίδες, τις εφημερίδες της Θεσσαλονίκης καθώς και τα περιοδικά.

1. ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

εκ. στήλης (.000 δρχ.) %

ΠΡΩΙΝΕΣ

ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ
ΑΥΓΗ
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ
ΔΗΜ. ΛΟΓΟΣ
Σύνολο Πρωινών

24.950 12.475 (1,8)
35.628 24.940 (3,7)
59.253 38.514 (5,7)
36.950 36.950 (5,5)
45.155 33.866 (5,0)
201.936 146.745 (21,7)

2. ΤΡΑΠΕΖΕΣ

εκ. στήλης (.000 δρχ.)%

4.024 2.012 (3,1)
3.946 2.762 (4,3)
4.305 2.798 (4,3)
3.607 2.607 (4,1)
3.692 2.769 (4,3)
19.574 12.948 (20,2)

3. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

εκ. στήλης (.000 δρχ.)%

82.870 33.148 (10,7)
84.341 33.736 (10,9)
116.716 46.686 (15,0)
14.317 5.727 (1,8)
4.706 3.530 (1,1)
302.950 122.827 (39,6)

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΕΣ

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ
ΑΥΡΙΑΝΗ
ΒΡΑΔΥΝΗ
ΕΘΝΟΣ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΩΡΑ
ΕΛΕΥΘ. ΤΥΠΟΣ
ΕΣΤΙΑ
ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΗ
ΤΑ ΝΕΑ
ΠΡΩΤΗ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ
Σύνολο Απογ.
ΣΥΝΟΛΟ
καθημερινών

29.462 53.032 (7,8)
49.328 44.935 (6,6)
31.981 28.783 (4,2)
64.886 136.261 (20,1)
112.257 129.096 (19,0)
9.832 4.916 (0,7)
21.289 15.541 (2,3)
10.950 4.927 (0,7)
34.337 18.885 (2,8)
30.938 61.876 (9,1)
26.441 31.729 (4,7)
2.365 1.656 (0,2)
424.066 531.097 (78,3)
626.002 677.842 (100)

5.267 9.481 (14,8)
3.392 3.053 (4,8)
2.743 2.469 (3,9)
3.934 8.261 (12,9)
5.511 6.338 (9,9)
1.316 658 (1,0)
2.472 1.805 (2,8)
1.592 716 (1,1)
4.467 2.457 (3,8)
5.449 10.898 (17,0)
3.810 4.572 (7,1)
509 356 (0,6)
40.462 51.064 (79,8)
60.036 64.012 (100)

3.551 6.392 (2,1)
16.339 14.705 (4,7)
21.158 19.042 (6,1)
4.508 9.467 (3,0)
14.879 17.111 (5,5)
85.136 42.568 (13,7)
16.345 11.932 (3,8)
90.292 40.631 (13,1)
31.224 17.173 (5,5)
3.179 6.278 (2,0)
1.791 2.149 (0,7)
252 176 (0,0)
288.614 187.624 (60,4)
591.564 310.451 (100)

1. ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

(.000 δρχ.) %

ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΕΣ

ΑΥΡΙΑΝΗ
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ
ΒΡΑΔΥΝΗ
ΒΗΜΑ
ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ
ΕΘΝΟΣ
ΕΛΕΥΘ. ΩΡΑ
ΕΒΔΟΜΗ
ΝΕΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
Σύνολο Κυριακάτικων
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

1.532 1.838 (6,6)
6.337 9.506 (34,1)
1.002 1.002 (3,6)
6.172 11.727 (42,0)
1.174 1.644 (5,9)
449 943 (3,4)
122 73 (0,3)
22 21 (0,1)
577 1.133 (4,1)
17.387 27.887
705.729 100

2. ΤΡΑΠΕΖΕΣ

(.000 δρχ.) %

338 406 (2,8)
1.101 1.652 (11,5)
674 674 (4,7)
3.792 7.205 (50,3)
675 945 (6,6)
1.268 2.663 (18,6)
886 532 (3,7)
— —
120 240 (1,7)
8.854 14.317
78.329 100

3. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΙ

(.000 δρχ.) %

375 450 (5,1)
280 420 (4,8)
427 427 (4,8)
2.787 5.295 (60,0)
184 258 (2,9)
508 1.067 (12,1)
1.506 904 (10,2)
— —
— —
6.067 8.821
319.272 100

ΑΒΑΤΟΝ η ευθύνη του γραφείου μας σας καλύπτει με εξόχως γρήγορη, άριστο προσηπικό, αυστηρά επιλεγμένα για εσωτερικές εξωτερικές οικονομικές αλλοδαπές παραδοχές, μάλιστα, σίτη, αποκλειστικές νοσοκόμες, 5241.442, 5241.493 (ΕΜ18748)

ΝΤΕΚΤΙΒΣ

ΑΒΑΒΑΓΓΕΛΣ (Αττική) διεθνής δικτυόλη, επιλεγμένων ντεκτεκτρί αναλαμβάνει η οικογενειακή τηλεμαγνητοφωνήσεις, νοσημίες έρευνες, διαζύγια, αμοιβή, λείωνοντας επιτυχώς Ομόνοια, Αιόλου, 4, 7ος 3251.682, 3251.659, 18.535 Κολοκοτρώνη, 96, 3ος, 417.727 (113345)
ΑΒΑΒΙΑΝ ντεκτεκτρί αναλαμβάνει η οικογενειακή τηλεμαγνητοφωνήσεις, νοσημίες έρευνες, διαζύγια, αμοιβή, λείωνοντας επιτυχώς Ομόνοια, Αιόλου, 4, 7ος 3251.682, 3251.659, 18.535 Κολοκοτρώνη, 96, 3ος, 417.727 (113345)
ΑΒΑΣΤΑΧΤΑ προβλήματα αναλαμβάνει η οικογενειακή τηλεμαγνητοφωνήσεις, νοσημίες έρευνες, διαζύγια, αμοιβή, λείωνοντας επιτυχώς Ομόνοια, Αιόλου, 4, 7ος 3251.682, 3251.659, 18.535 Κολοκοτρώνη, 96, 3ος, 417.727 (113345)
ΑΓΡΥΠΝΟΙ προβλήματα αναλαμβάνει η οικογενειακή τηλεμαγνητοφωνήσεις, νοσημίες έρευνες, διαζύγια, αμοιβή, λείωνοντας επιτυχώς Ομόνοια, Αιόλου, 4, 7ος 3251.682, 3251.659, 18.535 Κολοκοτρώνη, 96, 3ος, 417.727 (113345)

ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΙ

ΕΛΛΗΝΟΜΕΣΙΤΙΚΗ ζητεί δύο συνέτακτες, εξωτερική απασχόληση απαραίτητα μεταφορικά μέσον αμοιβή ικανοποιητική λειψόρου Αλεξάνδρου, 132, 6434.137, 6433.920 (ΕΓ16283)
ΕΥΚΑΙΡΙΑ για επένδυση, πολιτικές μηχανικές, ζητεί συνέτακτο, χρηματοδοτή για πολύ επικερδείς οικοδομικές δραστηριότητες, τηλ. 5224.128 5-10μμ (ΕΑ19658)
ΣΥΝΑΙΤΕΡΟΣ παρά σοβαρής εταιρείας παραγωγής και εμπορίας βιντεοκασετών, κεφάλαιο 10-20.000.000 κέρδη αξιόλογα 9521.294 μετά 4.000 μ.μ. κ. Ηλία (ΔΙΝ2417)
ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΣ με 1.200.000 σε καλλιτεχνικό οργανισμό κέρδος μετά τρις μήνες, από 70-180.000 μηνιαίως, τηλ. 8846.586 (ΕΠ13362)

Αναλυτικότερα η κατανομή της διαφήμισης στις αθηναϊκές εφημερίδες γίνεται ως εξής:

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΜΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Πηγή	Ποσό	%	%
Κρατικοί οργανισμοί	705.750	39,5%	17,5%
Τράπεζες	78.329	4,4%	1,9%
Ισολογισμοί	319.272	17,8%	7,9%
Μικρές Αγγελίες	685.286	38,3%	16,9%
Σύνολο μη εμπορικής	1.788.709	100,0%	44,2%
Εμπορική διαφήμιση	2.257.108	—	55,8%
Γενικό σύνολο	4.045.817	—	100,0%

Δηλαδή το 1986 διατέθηκαν για εμπορική και μη εμπορική διαφήμιση στις αθηναϊκές εφημερίδες από τους κρατικούς οργανισμούς περίπου 706 εκ. δρχ., τις τράπεζες 78 εκ. δρχ., τη δημοσίευση ισολογισμών 319 εκ. δρχ., τις μικρές αγγελίες 685 εκ. δρχ. και την εμπορική διαφήμιση 2.257 εκ. δρχ.

Ας δούμε όμως τι μας λέει ο αναλυτικότερος πίνακας:

● **Πρώτο**, η μη εμπορική διαφήμιση στις ημερήσιες αθηναϊκές εφημερίδες φτάνει περίπου το 1,8 δισ. δρχ. και της εμπορικής διαφήμισης τα 2,3 δισ. δρχ. δηλαδή βρίσκονται σε μια αναλογία 44/56.

● **Δεύτερο**, οι κρατικές διαφημίσεις καλύπτουν περίπου το 40% της μη εμπορικής διαφήμισης και αν συνυπολογίσουμε σε αυτήν ένα μεγάλο τμήμα της διαφήμισης των τραπεζών που οι περισσότερες είναι κρατικές, καθώς και ένα τμήμα από τους ισολογισμούς των κρατικών εταιριών, τότε η κρατική διαφήμιση οπωσδήποτε ανεβαίνει στα 45-50% της μη εμπορικής διαφήμισης.

Επομένως το χρηματικό ποσό που διαθέτει το κράτος και η εκάστοτε κυβέρνηση για να προωθήσει τους στόχους της στον Τύπο (αν μάλιστα συνυπολογίσουμε ότι στους αριθμούς που μας έχουν δοθεί η διαφήμιση π.χ. της «Ολυμπιακής» έχει υπολογισθεί ως εμπορική και όχι ως κρατική), πρέπει τελικά να πλησιάζει το ένα δισεκατομμύριο δρχ.

● **Τρίτο** η διανομή της κρατικής διαφήμισης στον Τύπο γίνεται —θα έλεγα— με αρκετά «περίεργα» κριτήρια. Π.χ. ο *Δημοκρατικός Λόγος* που με τις έντεκα χιλιάδες κυκλοφορία δε θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν δημοσιογραφική επιτυχία επήρε στους δέκα μήνες της ζωής του το 1986, σε έκταση και σε χρήμα από το κράτος ουσιαστικά περισσότερα από ό,τι όλες οι άλλες πρωινές εφημερίδες με μόνη εξαίρεση την *Καθημερινή* - η οποία είχε μια ειδική μεταχείριση από όλες τις κυβερνήσεις μετά τη μεταπολίτευση.

● **Τέταρτο** οι 9.600 ισολογισμοί που δημοσιεύθηκαν στις εφημερίδες πρέπει να κόστισαν στους διαφημιζόμενους κάπου 320 εκ. δρχ. Όπως φαίνεται καθαρά από τον πίνακα, οι τιμές δημοσίευσής τους δε συμφέρουν στις μεγάλες εφημερίδες και έτσι τους παίρνουν κυρίως εκείνες που έχουν μικρές κυκλοφορίες. Τις εντυπωσιακότερες επιδώσεις έχουν η *Καθημερινή* (47 εκ. δρχ.), η *Ελεύθερη Ώρα* (43 εκ. δρχ.) και η *Εστία* (41 εκ. δρχ.).

● **Πέμπτο**, στις Μικρές Αγγελίες τα Νέα κυριολεκτικά σαρώνουν. Με 470 εκ. δρχ. καλύπτουν το 70% περίπου των Μικρών Αγγελιών των απογευματινών εφημερίδων. Εάν συνυπολογίσουμε και τα έσοδα από το *Κυριακάτικο Βήμα* τότε ο οργανισμός Λαμπράκη πρέπει να εισπράττει περίπου τη μια από τις κάθε τρεις δραχμές που διατίθεται για τη μη εμπορική διαφήμιση.

4. ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ	5. ΑΘΡΟΙΣΜΑ	6. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
αριθμός (0.000 δρχ.) %	1+2+3+4 (0.000 δρχ.) %	εκ. στήλης (0.000 δρχ.) %	(0.000 δρχ.) %
15.493 3.873 (0,6)	51.508 (3,0)	49.812 64.736 (3,5)	116.247 (3,2)
965 241 (0,0)	61.679 (3,6)	35.910 21.294 (1,1)	82.973 (2,3)
22.510 5.627 (0,8)	93.625 (5,4)	92.466 81.564 (4,4)	175.189 (4,9)
13.291 3.322 (0,5)	48.606 (2,8)	43.942 82.535 (4,5)	131.141 (3,7)
1.567 391 (0,0)	40.556 (2,3)	16.930 20.257 (1,1)	60.813 (1,7)
53.826 13.454 (2,0)	295.974 (17,1)	239.060 270.386 (14,6)	566.360 (15,8)
173.660 72.937 (10,8)	141.842 (8,2)	150.521 302.051 (16,3)	443.893 (12,4)
39.096 13.683 (2,0)	76.376 (4,4)	87.092 92.250 (5,0)	168.626 (4,7)
48.545 16.990 (2,5)	67.284 (3,9)	93.005 97.046 (5,2)	164.330 (4,6)
121.020 50.828 (7,5)	204.817 (11,9)	225.603 383.185 (20,7)	588.002 (16,4)
24.724 7.417 (1,1)	159.962 (9,2)	127.750 203.776 (11,0)	363.738 (10,1)
462 4 (0,0)	48.146 (2,8)	42.241 185 (0,0)	48.331 (1,3)
64.589 19.376 (2,9)	48.654 (2,8)	96.471 99.742 (5,4)	148.396 (4,1)
6.221 1.244 (0,2)	47.518 (2,8)	33.865 237 (0,0)	47.755 (1,3)
37.182 7.436 (1,1)	45.951 (2,7)	82.975 54.558 (2,9)	100.509 (2,8)
586.384 469.107 (69,5)	548.159 (31,7)	222.485 302.330 (16,3)	850.489 (23,7)
8.113 2.433 (0,3)	40.883 (2,4)	33.678 48.298 (2,6)	89.181 (2,5)
1.109 332 (0,0)	2.520 (0,1)	2.217 —	2.520 (0,0)
1.111.105 661.187 (98,0)	1.430.972 (82,9)	1.197.903 1.583.658 (85,4)	3.014.630 (84,2)
1.164.931 674.641 100	1.726.946 100	1.436.963 1.854.044 100	3.580.990 100

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ

Η διαφημιστική δαπάνη —εμπορική και μη εμπορική— έχει βγει κατά υπολογισμό και επομένως δεν παίρνει υπόψη της τις τυχόν εκπτώσεις που μπορεί να έχουν δοθεί. Ο υπολογισμός αυτός που ξεκινάει από τους τιμοκαταλόγους των εφημερίδων θεωρεί ότι τελικά κάθε ενδιαφερόμενος θα πάρει το ακόλουθο ποσοστό:

Εφημερίδα	61,7%
Κράτος (ΦΚΕ, χ/σημο)	12,5%
Αγγελιστήριο	12,4%
Διαφημιστικό γραφείο	13,4%
Σύνολο	100,0%

Στις Μικρές Αγγελίες δεν υπάρχει αμοιβή διαφημιστικού γραφείου. □

4. ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ	5. ΑΘΡΟΙΣΜΑ	6. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
(0.000 δρχ.) %	(0.000 δρχ.) %	(0.000 δρχ.) %	(0.000 δρχ.) %
αριθμός		εκ. στήλης	
404 141 (1,3)	2.835 (4,6)	15.228 18.610 (4,6)	21.445 (4,1)
4.304 1.807 (17,0)	13.385 (21,7)	19.778 26.309 (6,5)	39.694 (7,5)
2.299 804 (7,6)	2.907 (4,7)	10.257 11.736 (2,9)	14.643 (2,8)
6.399 1.599 (15,0)	25.826 (41,9)	87.128 226.980 (56,3)	252.806 (48,0)
1.309 392 (3,7)	3.239 (5,3)	25.527 40.139 (10,0)	43.378 (8,2)
4.478 1.880 (17,7)	6.553 (10,6)	27.910 65.423 (16,2)	71.976 (13,7)
18 4 (0,0)	1.513 (2,5)	7.524 504 (0,1)	2.017 (0,4)
— —	—	4.813 5.486 (1,4)	5.486 (1,0)
4.951 4.018 (37,7)	5.412 (8,8)	3.829 7.877 (2,0)	13.289 (3,5)
24.234 10.645	16.670	201.994 403.064	464.734
685.286 100	1.788.616 100	2.257.108 100	4.045.724 100

Να διώχνουμε τους Κουρήδες από την πόρτα και να προσέχουμε μην μπουν οι Ρίζοι από το παράθυρο

του Ρεπόρτερ

Ας υποθέσουμε λοιπόν, ότι η ΝΔ καταλαμβάνει την εξουσία και αποφασίζει να εφαρμόσει το φιλελεύθερο πρόγραμμα της στο κράτος, και δη στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Ο κ. Έμπερτ αναλαμβάνει υφυπουργός Τύπου και Πληροφοριών με κύριο έργο του την εξυγίανση της «φασιστικής τηλεόρασης» και την αποκατάσταση της δημοκρατίας στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Ποια θα ήταν η επόμενη μέρα;

Το σενάριο είναι μεν επιστημονικής φαντασίας σε ό,τι αφορά την επιστροφή της αξιωματικής αντιπολίτευσης στη διακυβέρνηση της χώρας, αλλά αντλεί πολλά στοιχεία από την πραγματικότητα. Ο κ. Έμπερτ, αυτή τη φορά ως δήμαρχος Αθηναίων, δοκίμασε ήδη την καθιέρωση της ελεύθερης, πλουραλιστικής ραδιοφωνίας σε μια εποχή που η ΝΔ χρειάζεται ακόμη την πολιτική της εθνικής συμφιλίωσης. Όσα επακολουθούν μπορούν να δείξουν τι θα γίνει αν η ΝΔ έρθει στην εξουσία, οπότε δεν θα την χρειάζεται καν.

Οι πρώτες αντιδράσεις αρχίζουν όταν διάφοροι δημοσιογράφοι της δεξιάς ιδεολογικοποιούν το προσωπικό τους πρόβλημα. Λίγο πριν τη λειτουργία του σταθμού, ζητούν να αναλάβουν διάφορες εκπομπές, και απορρίπτονται κυριολεκτικά λόγω ανικανότητας ή και συνεχών παραβιάσεων της δημοσιογραφικής δεοντολογίας. Στην πρώτη κατηγορία ανήκει στέλεχος της «Μεσημβρινής», στη δεύτερη ο κ. Ρίζος του «Ελεύθερου Τύπου» τον οποίο οι συνεχείς πρασινάδες των υπεύθυνων του ΠΑΣΟΚ έχουν εξυψώσει σε λαϊκό ήρωα της «παράταξης»: όλοι σχεδόν οι συντελεστές του σταθμού δηλώνουν κατηγορηματικά στον κ. Έμπερτ ότι η ανάληψη έστω και ενός πεντάλεπτου από τον κ. Ρίζο, θα είχε σαν αποτέλεσμα την ομαδική τους παραίτηση. Όχι φυσικά γιατί ο άνθρωπος ανήκει στη ΝΔ, αυτό είναι δικαίωμά του όπως είναι δικαίωμα και των περισσότερων πολιτικών σχολιαστών του σταθμού, που πρόσκεινται και αυτοί στην αξιωματική αντιπολίτευση. Αλλά γιατί κανείς δεν έχει διάθεση διώχνοντας τους Κουρήδες από την πόρτα, να του μπαίνουν οι Ρίζοι από το παράθυρο.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΡΑΚΤΩΡ ΤΗΣ ΚΥΠ;

Η άρνηση εκνευρίζει αφάνταστα τους θιγμένους, που αναπολώντας τις παλιές καλές στιγμές της YENEA αποφασίζουν να περάσουν στην επίθεση. Στην πρώτη αυτή φάση ο «μητσοτακικός» δημοσιογράφος Νίκος Αγγελής, αρχισυντάκτης και ταυτόχρονα υπεύθυνος (μετά φωτογραφίας) των παραπολιτικών (!) σελίδων της εφημερίδας των Βαρδινογιάννηδων, έδωσε με τον καλύτερο τρόπο εκείνο, που ο Γιώργος Μασσαβέτας ονόμασε «ιδεολογική τρομοκρατία» και «επιστροφή στην εποχή των φακελωμάτων» υπονοώντας συγχρόνως ότι ο αρθρογράφος της «Μ» σιτίζεται από τον κρατικό κορβανά (από τα μυστικά κονδύλια της Γ.Γ. Τύπου για παράδειγμα) και επί ΠΑΣΟΚ.

Είχαν προηγηθεί δύο συσκέψεις της κλαδικής, με πρόεδρο τον Σαράντη Μιχαλόπουλο και οι διαμαρτυρίες από κλαδικούς και μη δημοσιογράφους (Άννα Μωραΐτη, Αν. Εγγλέζος, Κ. Πολίτης, Β. Τσιμπούλη, Αλ. Πρίφτης) για τον αποκλεισμό είτε όσων δούλεψαν για να βγει ο Έμπερτ δήμαρχος είτε για τη στελέχωση του σταθμού με «κομμουνιστές και αριστερούς», όπως λέει και στην ΕΡΤ-1 και στην ΕΡΤ-2.

Ας δούμε, όμως, πως ο πλέον «μητσοτακικός» από τους δημοσιογράφους ο Νίκος Αγγελής, παρουσίασε σε ένα περιοδικό άρθρο του τη συνέντευξη Μητσοτάκη στο Σταθμό και το ιδεολογικό περίγραμμα των αξιώσεων της «κλαδικής» της ΝΔ.

Τα παλικάρια

Την άλλη μέρα ζήτησε ο Σταθμός από τον Κ. Μητσοτάκη συνέντευξη. Υπάρχουν στην Αθήνα το λιγότερο 20 καλοί πολιτικοί συντάκτες. Υπεύθυνοι, αντικειμενικοί, διαβασμένοι. Δεν διάλεξε (λες και ο Έμπερτ είναι και διευθυντής του σταθμού σε αυτόν απευθύνεται το άρθρο Σ.Σ.) κανέναν από αυτούς, αλλά δύο άπειρα παλικάρια σαφώς τοποθετημένα στην αριστερά (εννοείται οι κ. Κοσώνας και Κούλογλου Σ.Σ.). Τα παλικάρια φάνηκαν αμέσως και αδιάβαστα και παθιασμένα εναντίον του Μητσοτάκη και της ΝΔ. Του έκαναν ερωτήσεις από άστοχες μέχρι απαράδεκτες με προφανή σκοπό όχι να κάνουν αντικειμενική δουλειά, αλλά να προκαλέσουν προβλήματα στην παράταξη — λες κι αυτός είναι ο σκοπός του Σταθμού σου! Βέβαια ο Ψηλός καρπάζωσε τα παλικάρια. Τα 'κανε τουλούμ. Αλλά αν ήταν κάποιο άλλο ηγετικό στέλεχος της παρατάξεως, λιγότερο έμπειρο και ψύχραιμο, θα είχαμε γίνει με την κακή πρόθεση των συντακτών σου, μαλλιά κουβάρια για χάρη της ...ελεύθερης κλπ. ραδιοφωνίας σου. Και αυτό θα γίνει λίαν προσεχώς... Έκανες στελέχη του Σταθμού σου καθ' όλα αξιόλογους ανθρώπους που όμως «ξεχώρισαν», αριστεροί παλαιοί αυτοί, για τον όψιμο παπανδρεϊσμό τους. Ξεχώρισαν γιατί ζητούν απ' το ΠΑΣΟΚ συνεπέστερο μαρξισμό!

Ο τελευταίος υπαινιγμός αφορά κατά βάση το Γιώργο Μασσαβέτα και —ενδεικτικό της ευφυΐας του αρθρογράφου— τόσο ακριβής σαν ο γνωστός αρθρογράφος της «Ελευθεροτυπίας» να μην δήλωσε ότι χρειάζεται στην Ελλάδα ένα «σοσιαλδημοκρατικό κόμμα» αλλά... να πάει το ΠΑΣΟΚ αριστερότερα!

Έχει όμως και την ενδιαφέρουσα συνέχεια του το άρθρο, προς τον Μ. Έμπερτ, που εκφράζει τις μύχιες σκέψεις του «μητσοτακικού» στρατοπέδου και τις «φιλελεύθερες» αντιλήψεις για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Είναι προδότης

Θα ήθελα να σου πω ότι οι αριστεροί δεν κάνουν προπαγάνδα μόνο με πολιτικά σχόλια. Αύριο θα έχουμε επετείους εθνικές. Αντίσταση. Αλβανία. Και βεβαίως τα «παιδιά» που μάζεψες εκεί μια αντίσταση γνωρίζουν. Του Άρη. Ο Ζέρβας, ο Φαρρός, ο πατέρας σου είναι γι' αυτούς προδότες. Και θα βρουν μια ευκαιρία να το πουν. Ξέρουν αυτοί πως... Έχουμε συμμάχους. Αλλά τα «παιδιά» τους μισούν. Είναι γι' αυτούς φονιάδες των λαών. Πώς θα σου κάνουν ελεύθερη ραδιοφωνία;

Ήδη ασκούν προπαγάνδα και από τις καλλιτεχνικές ακόμη εκπομπές. Για τα «παιδιά»: 'Αξιοί είναι μόνο οι τραγουδιστές, οι μουσικοί, οι ζωγράφοι, οι συγγραφείς της Αριστεράς. Σ' αυτούς θα κατευθύνουν τον ακροατή σου, χωρίς να το υποπτεύεσαι.

Όλοι οι λαοί της Ευρώπης αγωνίζονται και ένας —ένανς το πετυχαίνει— να βγάλουν από πάνω τους την άρρωστη μαρξιστική ιδεολογία, τις ολέθριες οικονομικές ιδέες, τον αυταρχισμό, τη θολοκουλούρα. Και συ μας την εγκαθιστάς στο σπίτι μας.

Γιατί σπίτι των πολλών, των φιλελεύθερων, είναι και ο Δήμος και ο Σταθμός. Θα μιλήσουν οι φιλελεύθεροι και αυτοί θα παραχωρήσουν το λόγο στους άλλους...

Στους ίδιους όμως τους άλλους θα παραχωρήσουν το λόγο. Όχι σε ψευδώνυμους εκπροσώπους τους. Να μιλήσουν εξουσιοδοτημένοι άνθρωποι των κομμάτων και των ομάδων και των τάσεων για να ξέρει ο ακροατής ποιος του κάνει πλύση εγκεφάλου — έστω. Και όχι άνθρωποι φιλόδοξοι που προσπαθούν να αναδειχθούν με τη μέθοδο της αιρέσεως — ή να μας ξεγελάσουν με παραλλαγή...

«Ψευδώνυμοι εκπρόσωποι» λοιπόν και οι συνάδελφοι του κ. Αγγελή στις συντηρητικές εφημερίδες, οι οποίοι αποτελούν την πλειοψηφία των σχολιαστών του Σταθμού, βεβαίως δεν είναι δεδηλωμένοι «μητσοτακικοί» εάν είναι αυτό το ζητούμενο.

Έχουμε και λέμε λοιπόν. Οι δέκα σχολιαστές του Δημοτικού Σταθμού είναι οι Ανδρέας Ζούλας (Καθημερινή) Νικ. Νικολάου (Καθημερινή) Νίκος Σίμος (Καθημερινή) Νικόλαος Χατζηνικολάου (Μεσημβρινή), Ευάγγελος Μπιστικός (Απογευματινή), Βασίλης Πάικος (Ελεύθερος Τύπος αλλά και Αυγή) και Γ. Μασ-

σαβέτας (Ελευθεροτυπία), Πάνος Λουκάκος (Ελευθεροτυπία) Αλεκ. Οικονομίδης (Πρώτη) και Παύλος Τσίμας (ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ).

Οι σχολιογράφοι της Κυριακής είναι ο Τίτος Αθανασιάδης (Βραδυνή) για τα εξωτερικά γεγονότα και Μιχάλης Δημητρίου (Κυρ. Βήμα) για τα εσωτερικά.

Όσο για τις αμοιβές κανένας μέχρι σήμερα δεν έχει πληρωθεί και όλοι οι συντάκτες έχουν «σύμβαση» εργασίας ενός μηνός, μετά τη λήξη του οποίου ο σταθμός δεν έχει υποχρέωση να συνεχίσει τη συνεργασία. Για τους σχολιαστές η αμοιβή είναι 7-8.000 δραχμές (καθαρά 5.000) για κάθε σχόλιο μια φορά την εβδομάδα και οι υπόλοιποι 35 περίπου συντάκτες, εκφωνητές, επιμελητές (και όχι 80 και 100) έχουν μισθό 35.000 για τους νέους έως 60.000-80.000 ακαθάριστα για τους λεγόμενους επαγγελματίες με υποχρέωση καθημερινής και πολύωρης δουλειάς στο σταθμό. Και από αυτούς δεν έχει κανένας πληρωθεί ακόμα. Όχι, δεν περιλαμβάνονται σε αυτούς τρεις παραπολιτικοί σχολιαστές δεξιών εφημερίδων που είχαν ζητήσει να αναλάβουν μόνιμη καθημερινή εκπομπή στο ραδιοφωνικό σταθμό, με ανάλογης «ποιότητας» περιεχόμενο.

Η ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΒΕΡΤ

Όταν ο Έβερτ δεν υποκύπτει στις πιέσεις, αφού δηλώνει αριστερά και —κυρίως— δεξιά, ότι χωρίς την εθνική συμφιλίωση «δεν φθάνουμε στην εξουσία», ξετυλίγεται το δεύτερο σκέλος της επιχείρησης: διαγραφή του Έβερτ.

Αυτό που έχει προταθεί στην κλαδική Δημοσιογράφων της ΝΔ, παρουσιάζεται υπό μορφή άρθρου στον «Ελεύθερο Τύπο», με τον τίτλο:

«Οι βαρωνίσκοι και οι πάπες, να πάνε στο σπίτι τους!...»

...έμεινα κατάπληκτος με την ωριμότητα, την ομοψυχία και την αποφασιστικότητα της βάσης.

Λοιπόν είναι απίστευτο το χάσμα που χωρίζει μερικούς «μεγαλοκαρεκλάτους» της ταλαιπωρημένης παράταξής μας με τον κοσμάκη της βάσης.

Αυτόν, λοιπόν, τον ηγεμονισμό των μεγαλόσχημων παπίσκων —ή αν προτιμάται βαρωνίσκων— της παράταξης, φροντίζουν να τους τον υποδαυλίζουν, να τους τον κρατούν σε συνέχεια, δημοσιογράφοι και παραγοντίσκοι του τριγώνου Κολωνάκι -Μεγάλη Βρετανία - Απότσοι! Γνωστοί και καλοβολεμένοι αριστεροί και αριστερίζοντες νεροκολοκυθάκηδες της κουλτουρέ «διανόησης» με νοοτροπία σκοταδιστική όλο αυτό το κύκλωμα των ανίκανων που μαστίζει τη δημόσια ζωή του τόπου, αιχμαλώτισαν τους ματαιόδοξους αυτούς μεγαλοσαερίτσηδες της παράταξης και τους αποκοιμίζουν το μυαλό και τη σκέψη.

Ε, λοιπόν τους μικρούς αυτούς πάπες, τους κυνηγούς της αρχηγικής καρέκλας, ο κόσμος της ΝΔ τους έριξε πια στους τενεκέδες των σκουπιδιών. Διότι τώρα η βάση είναι οργανωμένη και ώριμη και η βάση δεν βλέπει πρόσωπα, βλέπει την παράταξη και μόνο αυτή.

Αν αμφιβάλλει κανένας από τους φουσκωμένους ως μπαλόνα δελφινίσκους για τη δύναμη της βάσης, ας δοκιμάσει να τραβήξει το δικό του δρόμο κόντρα στην παράταξη; Δεν θα τον ακολουθήσει... ούτε η μάνα του!

Ως εδώ πια!...

Με αυτά τα εκφραστικά ο Δημήτρης Ρίζος, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής, της «ΝΔ» και «Ανάδελφος» στον «Ελεύθερο Τύπο» δίνει τη δική του συνέχεια στη διαμάχη των «κλαδικών» δημοσιογράφων με τον Μιλτιάδη Έβερτ. Ο δήμαρχος Αθηναίων και μοναδικός πλέον εσωκομματικός ηγετικός αμφισβητίας του κ. Μητσοτάκη παρουσιάζεται από τους «αγκιτάτορες» της οδού Ρηγίλλης στις διάφορες κομματικές συσκέψεις ως ο άνθρωπος, που «πουλάει την παράταξη για τους δικούς του προσωπικούς σκοπούς». Το «ανάδελφο» σχόλιο του Δημ. Ρίζου (που υποστηρίχτηκε παλαιότερα από τον Μιλτιάδη Έβερτ για να εκλεγεί στην Κ.Ε. του κόμματος) εντάσσεται ακριβώς σε αυτό το δεύτερο πλάνο πολεμικής κατά του Έβερτ, αφού βέβαια στην πρώτη φάση ο κ. Μητσοτάκης αρνήθηκε να λάβει θέση πάνω στη δημόσια διαπάλη ορισμένων πιστών του δημοσιογράφων με τις «κομμουνιστικές επιλογές», που δήμαρχος Αθηναίων, που «απλώς προεδρεύει στον ραδιοφωνικό σταθμό». Έλαβε όμως —επιτέλους— θέση η Ειδική Κομματική Οργάνωση (Ε.Κ.Ο.) Δημοσιογράφων της ΝΔ την Τρίτη 16 Ιουνίου. Με ανα-

κοίνωσή της επικρίνει τον κ. Έβερτ για τους σχολιαστές του ραδιοφώνου και απαιτεί να υλοποιηθεί «η ελεύθερη έκφραση, η πολυφωνία και ο πλουραλισμός». Μόνο με τους «ιδεολογικά» πιστούς στο «φιλελευθερισμό» (!).

Ούτε λοιπόν «ρεβανιστές» είναι, ούτε «φακέλους κάνουν», και έμπρακτα δείχνουν πως η «φιλελεύθερη παράταξη» θα σεβασθεί την «ελεύθερη έκφραση, την πολυφωνία και τον πλουραλισμό»... Φαντάσου να ήταν και ολίγον ρεβανιστές.

ΟΤΑΝ ΤΑ ΕΤΕΡΩΝΥΜΑ ΕΛΚΟΝΤΑΙ

Δεν είναι τυχαίο, ότι αβάντα σε όλα αυτά και η «Αυριανή» των Κουρήδων, που με τίτλο «Ρε τι κάνει η ...κουτάλα», υποστήριζε ότι ο Έβερτ για να παραπλανήσει τους αριστερούς «προσέλαβε στο ραδιοφωνικό σταθμό του Δήμου, με ΠΑΧΥΛΟΤΑΤΟΥΣ μισθούς, τους οποίους πληρώνουν τα κορόιδα οι Αθηναίοι, δεκάδες ψευτοαριστερούς και ψευτοκουλτουριάρηδες δημοσιογράφους, για να βρίζουν τον Ανδρέα και την Αλλαγή, να πετάνε όμως και καμιά μπηχτή κατά της Ρηγίλλης».

Τη Δευτέρα 15 Ιουνίου, η «Αυριανή» θα επανέλθει πληροφορώντας το κοινό της ότι ο Έβερτ βρίσκεται υπό διωγμόν επειδή ο Μητσοτάκης είναι δυσαρεστημένος από τις επιθετικές ερωτήσεις κατά τη διάρκεια της συνέντευξής του. Μια λύση απομένει να φτιαχτεί μια ΥΕΝΕΔ στην Αθήνα και τις ώρες να μοιρασθούν οι Αγγελήδες και οι Κουρήδες.

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Μουσική Αθήνα 87

ΓΗΠΕΔΟ ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 19 ΙΟΥΝΙΟΥ

Η ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΗΣ ΠΡΑΓΑΣ
ΘΑ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙ ΕΡΓΑ ΒΕΕΤHOVEN

1) EGMONT (ΕΙΣΑΓΩΓΗ)

2) ΚΟΝΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΠΙΑΝΟ ΑΡ. 3, ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ. 5

ΚΥΡΙΑΚΗ 21 ΙΟΥΝΙΟΥ

Η ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΤΗΣ ΠΡΑΓΑΣ

ΘΑ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙ ΕΡΓΑ DVOBAK

1) ΧΟΡΟΙ 2) ΚΟΝΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΛΟ

3) ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ. 9 («ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ»)

ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΕΩΣ 21.00

Εισιτήρια προπωλούνται στα κεντρικά
Περίπτερα του Δήμου (Πλατεία
Συντάγματος - Κλαυθμώνος - Ομονοίας) και
σε 15 ακόμη σ' όλο το Λεκανοπέδιο
Αττικής από 09.00-14.00 και από 17.00-21.00

ΤΙΜΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΟΥ: 800 δρχ.

ΤΗΛ.: 3640910 - 3639521 - 3621601

Ουσία και στυλ της κυβερνητικής πληροφόρησης

Το κείμενο που ακολουθεί είναι το δεύτερο μέρος της εισήγησης του δημοσιογράφου Μιχάλη Κ. Δημητρίου σε εκδήλωση του Ελληνικού Τμήματος της «Ένωσης Ευρωπαίων Δημοσιογράφων» στις 15 Ιανουαρίου στα γραφεία της ΕΟΚ στην Αθήνα. Το πρώτο μέρος είχε δημοσιευτεί στο τχ. 345. Στην εκδήλωση προήδρευσε ο δημοσιογράφος Κώστας Καλλιγιάς, πρόεδρος του ελληνικού τμήματος της «ΕΔ». Στη συζήτηση, που ακολούθησε έλαβαν μέρος (οι απόψεις τους δημοσιεύονται στη συνέχεια) οι πρώην κυβερνητικοί εκπρόσωποι κ. Αθ. Τσαλδάρης, Δημ. Μαρούδας, Κώστας Λαλιώτης και Μιλτ. Παπαϊωάννου και ο τότε κυβερνητικός εκπρόσωπος Αντώνης Κούρτης.

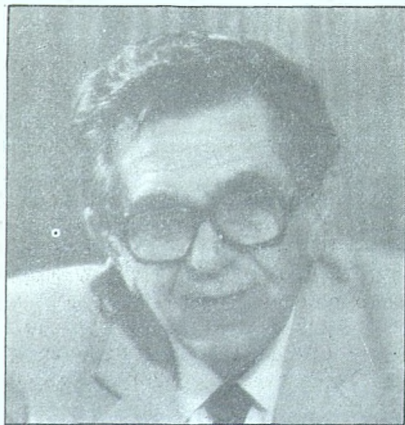
Από τον
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΛΑΜΠΡΙΑ
ως τον
ΑΝΤΩΝΗ ΚΟΥΡΤΗ

του Μιχ. Δημητρίου

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Από τον Οκτώβριο του 1981, η νέα κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, ή της «νίκης της Αλλαγής», όπως συνηθίζονταν να λέγεται τον πρώτο καιρό, θέλησε να διορθώσει ορισμένα τρωτά και αδυναμίες του παλιού συστήματος, με κυριότερα τον κλειστό χαρακτήρα της κυβερνητικής ενημέρωσης και την έως τότε μεθοδολογία του συστήματος, «οφ' ην ρέκορντ» και των ανώνυμων κυβερνητικών πηγών.

Όλα, λοιπόν «μπροστά στο Λαό και για το Λαό». Η κυβερνητική ενημέρωση έγινε από τις προφυλακές της κυβερνητικής ιδεολογίας, εικόνας και δράσης. Τη φιλόδοξη προσπάθεια ανέλαβε ο κ. Δημήτριος Μαρούδας (Οκτώβριος 1981 - Μάιος 1985). Σταδιακά, ιδιαίτερα από τα μέσα του 1982, άνοιξε το «πρες-ρουμ» στους πάντες, η κυβερνητική πληροφόρηση έγινε επώνυμη χαρίζοντας στον κ. Μαρούδα μοναδική πανελλήνια προβολή, διευρύνθηκε και επεκτάθηκε σε όλους τους κυβερνητικούς τομείς. Ανάμεσα στα άλλα συνεπόμενα η ιδιότητα του πολιτικού συντάκτη άρχισε να μη συνδυάζεται με την πολύχρονη επαγγελματική δραστηριότητα και δοκιμασία. Το στυλ ενημέρωσης είχε όλα τα γνωρίσματα της κυβερνητικής πολιτικής την τετραετία 1981-1985, που ήταν ασφαλώς πρωτόγνωρα.

Δημήτρης Μαρούδας

Ο κ. Μαρούδας παλιός και αφοσιωμένος συνεργάτης του Πρωθυπουργού κ. Ανδρέα Παπανδρέου υπήρξε ο κυβερνητικός εκ-

πρόσωπος με τη μεγαλύτερη θητεία στις κυβερνήσεις του ΠΑΣΟΚ και δεν φαίνεται ότι κανένας μπορεί να τον ξεπεράσει όσο το ΠΑΣΟΚ θα παραμένει κυβερνητικό κόμμα.

Το πολιτικό πλαίσιο της λειτουργίας του κ. Μαρούδα το δύο πρώτα κυβερνητικά χρόνια του ΠΑΣΟΚ είναι ασφαλώς οι θεματικές ευνοϊκές εντυπώσεις σε ορισμένους τομείς της κυβερνητικής πολιτικής (όπως λ.χ. του τότε υπουργού Εσωτερικών κ. Γιώργου Γεννηματά) οι ρυθμίσεις σε δημοκρατικά και κοινωνικά προβλήματα, η ιδιαίτερη αίγλη της προσωπικότητας του κ. Ανδρέα Παπανδρέου (σε μια περίοδο αρχηγίας της «Ν.Δ.» από τον κ. Ευαγγ. Αβέρωφ μετά το Δεκέμβριο του 1981), η εικόνα των άφθαρτων και λαϊκών ανθρώπων στην κυβερνητική εξουσία, το κέφι για δουλειά και η γενική αν και συχνά μεγαλόστομη αισιοδοξία.

Μέσα σε αυτό το ευνοϊκό πολιτικό κλίμα, το κλίμα του «πάνω χεριού» ο κ. Δημ. Μαρούδας νιώθει άνετα όχι μόνο ως παλιός δημοσιογράφος και κυβερνητικός εκπρόσωπος της «Αλλαγής» αλλά και ιδιοσυγκρασιακά. Το στυλ του πληθωρικό, λαλίστατο, με γνήσιο χιούμορ και καλές προσωπικές σχέσεις με όλο το φάσμα του Τύπου. Οι υποψίες ή και κατηγορίες για μεροληψίες και «μικροφρατισμούς» θα έλθουν αργότερα. Έως τις Ευρωεκλογές τον Ιούνιο του 1984 ο κ. Μαρούδας είναι είτε απόλυτα είτε σχετικά, ένας επιτυχημένος κυβερνητικός εκπρόσωπος. Είναι και παραμένει ένα πρόσωπο ιδιαίτερης επιρροής στα κρατικά μέσα ενημέρωσης (τα οποία στελεχώνει συχνά με στενά κομματικά κριτήρια) και ένας από τους λίγους αγωγούς προς τον Πρωθυπουργό.

Η δεύτερη φάση της υφύπουργίας του κ. Δημ. Μαρούδα και της λειτουργίας του ως κυβερνητικού εκπροσώπου κυριαρχείται μάλλον από αρνητικά στοιχεία για τον ίδιο, την πολιτική του και το στυλ του. Βέβαια, ακόμα και το αρχικό χρονικό διάστημα, εκείνο τον πρώτο καιρό της «ευφορίας της Αλλαγής» είχαν φανεί οι οργανικές αδυναμίες τόσο της κυβερνητικής πολιτικής όσο και του κ. Μαρούδα προσωπικά, όπως διογκώθηκαν αργότερα. Φμιλώ για εκείνες, που υπαινιχθηκε ο κ. Μίκης-Θοδωράκης στο γνω-

στό τραγούδι του για την απομάκρυνση των βάσεων και εκείνες οι κατηγορίες που θέλησε να προσάψει στην κυβέρνηση την προεκλογική περίοδο του 1985 η «Νέα Δημοκρατία» με τα επίθετα που συνόδευαν το όνομα του κ. Μαρούδα.

Δεν επρόκειτο μόνο για τους κινδύνους του επαγγέλματος, αλλά για παθολογίες της κυβερνητικής λειτουργίας και εκπροσώπησης, που οξύνθηκαν μετά το 1984. Η κυβερνητική αυτοπεποίθηση του πρώτου καιρού μεταβλήθηκε όχι σπάνια σε έπαρση και αλαζονεία πράξεων και λόγων, οι διακηρύξεις της «Αλλαγής» σε πολιτικό μανιχαϊσμό, οι νεολογισμοί ταυτίστηκαν με τα κούφια νοήματα, η ρητορεία έγινε αγαθό «ουσιώδες εν υπερεπαρκεία» και η κυβερνητική ειλικρίνεια, ιδιαίτερα εκείνη του «πρες ρουμ» άρχισε να βρίσκεται σε απόσταση από την πολιτική λογική. Οι διαψεύσεις σκοπιμότητας πλήθαιναν, εάν όχι από αδυναμία του κ. Μαρούδα αλλά πάντως από την προθυμία του να συγκαλύψει τις όποιες κυβερνητικές αδυναμίες και αντιφάσεις. Η απουσία μιας άλλης πολιτικής για τον Τύπο και τα κρατικά μέσα ενημέρωσης γινόταν με τον καιρό όλο και περισσότερη έντονη, ακόμα και αν κρίνει κανείς από τις συνεχείς κυβερνητικές υποσχέσεις και τα σχέδια, που έμεναν στα χαρτιά.

Ήταν φυσικό να γίνεται ανάλογη σταδιακά η ουσία της κυβερνητικής ενημέρωσης και κάπου το «στυλ Μαρούδα» να γίνεται και η ουσία της.

Σε ορισμένες περιπτώσεις ο κ. Μαρούδας μη έχοντας άλλο δρόμο να δικαιώσει κάποιες κυβερνητικές επιλογές και αποφάσεις κατηγορήθηκε ότι κατέφευγε στους εύκολους «αστεισμούς» ή στον στενά προπαγανδιστικό, κομματικό λόγο, δηλαδή στην υποβάθμιση της ενημέρωσης. Οι μέθοδοι αυτές όξυναν την κριτική εναντίον του για έλλειψη αξιοπιστίας της κυβέρνησης στο σύνολό της και έτσι ο κ. Μαρούδας άρχισε να γίνεται αρνητικό στοιχείο όσων αρνητικών σημείων της κυβερνητικής πολιτικής συνέχιζε να υπηρετεί.

Οι αρνητικές εντυπώσεις αυτές ήταν έντονες στα θέματα οικονομικής και εξωτερικής πολιτικής (υποτίμηση δραχμής, νέα συμφωνία για τις βάσεις κλπ.) όπου ο κ. Μα-

ρούδας φερόταν να μην είναι θιασώτης της αντίληψης για τεκμηριωμένη και συστηματική ενημέρωση.

Η υποβάθμιση της λειτουργίας της ενημέρωσης ήταν φυσικό να έχει τις επιπτώσεις της στην υποβάθμιση της σημασίας των πολιτικών συντακτών ως σώματος και ως λειτουργίας. Επιπλέον η μετατροπή της σύνθεσης του «πρες-ρουμ» σε ένα είδος «κολυμπήθρας του Σιλβάμ» για κάθε επίδοξο πολιτικό συντάκτη συνδυάστηκε με ένταση των φαινομένων «δημοσιούπαλληλοποίησης».

Έτσι, ορισμένα θετικά πεπραγμένα της πρώτης περιόδου Μαρούδα αμβλύνθηκαν με τον καιρό, εάν δεν δυσφημίσθηκαν. Ποια ήταν τα καθοριστικά λάθη της πολιτικής Μαρούδα στην κυβερνητική εκπροσώπηση; Ασφαλώς δεν μπορεί να κατηγορήσει κανείς τον κ. Μαρούδα για την πιστή και μέχρι τέλους αφοσίωσή του στις κυβερνητικές σκοπιμότητες ή την τυφλή υπακοή του σε αυτές.

Το πρώτο προσωπικό πολιτικό λάθος του κ. Μαρούδα είναι ότι ενώ αποτελεί «άνθρωπο του Πρωθυπουργού», όπως και ο ίδιος θεωρούσε τιμητικό άλλωστε, έδωσε σταδιακά τη δημόσια εικόνα ενός εκπροσώπου της κυβερνητικής λειτουργίας και μάλιστα στις όχι καλύτερες πλευρές της. Ενώ ο κ. Α. Παπανδρέου φαινόταν να αποστασιοποιείται όλο και περισσότερο από την καθημερινή κυβερνητική λειτουργία ο κ. Δημ. Μαρούδας όλο και ταυτιζόταν με την κυβερνητική καθημερινότητα. Σταδιακά διαμορφώνεται η εικόνα ενός κυβερνητικού εκπροσώπου «συμπυκνωτή» της συνολικής κυβερνητικής εικόνας, που όσο πάει και ξεχωριάζει. Για λόγους, που αφορούν ίσως τον ίδιο και τις προσωπικές του επιλογές ασχολείται όλο και περισσότερο με την εσωτερική πολιτική, δεν ενδιαφέρεται να είναι ενημερωμένος βαθειά για τα εξωτερικά θέματα και δείχνει να θέλει να λειτουργεί ως ανάχωμα (και κατά συνέπεια ως πανεπόπτης και τελικός κριτής) του όλου κυκλώματος κυβερνητικής ενημέρωσης.

Το δεύτερο κρίσιμο προσωπικό πολιτικό λάθος του κ. Δ. Μαρούδα είναι, κατά τη γνώμη μας, ότι μετά το Σεπτέμβριο του 1984 (όταν ο κ. Μητσοτάκης εκλέγεται πρόεδρος της «Νέας Δημοκρατίας») το στίλ και η ουσία της ενημέρωσής του μιμείται όλα τα αρνητικά της πρωθυπουργικής συμπεριφοράς σχετικά και συμπληρώνεται με τον πατριωτισμό του κομματικού «μικρόκοσμου» του ΠΑΣΟΚ και της «λογικής» του. Το ύφος και η ουσία της ενημέρωσης γίνεται πατερναλιστικό, και πολιτικό. Ήταν φυσικό, μετά από όλα αυτά η θέση του κ. Μαρούδα στον ευαίσθητο ρόλο του κυβερνητικού εκπροσώπου (μαζί με την ανάληψη από μέρους του και του συνόλου σχεδόν της κομματικής αντιπαράθεσης) να υπονομεύει σταδιακά τη θέση του. Οι αδυναμίες της προσωποποίησης μεταβάλλονται σε προσωπικές του αδυναμίες. Το συγκεντρωτικό αυτό ρόλο, ο κ. Μαρούδας φαίνεται να δέχτηκε ευχάριστα τόσο πριν όσο και μετά το εξάμηνο διάστημα του «πειράματος της υπουργίας Αναστ. Πεποντή» το 1984, και ίσως ένα γρίο προσωπικό του λάθος είναι ότι υποτίμησε τις υπονομεύσεις μέσα από την Κυβέρνηση και το ΠΑΣΟΚ για τον επίζηλο

(από πλευράς προβολής και «εσωτερικής» ισχύος) ρόλο του.

Η υπονομεύση αυτή άρχισε να αποδίδει του πρώτους καρπούς της από τον Δεκέμβριο του 1984, και ενισχύθηκε με ισχυρισμούς για προσωπικούς «μικροφραγματισμούς» του κ. Μαρούδα στα κυκλώματα του φιλοκυβερνητικού τύπου και στα κρατικά μέσα ενημέρωσης. Η πρώτη απομάκρυνση του κ. Μαρούδα έγινε την προεκλογική περίοδο του 1985 και η οριστική μετά την 45ήμερη Κυβέρνηση, που σχηματίστηκε μετά τη δεύτερη εκλογική νίκη του ΠΑΣΟΚ.

Παρ' όλα αυτά, ο κ. Μαρούδας υπήρξε τυχερότερος (έστω και βραχυπρόθεσμο) στην κομματική υστεροφημία του από τους κ. Παν. Λαμπρία και Κώστα Λαλιώτη, που τον διαδέχτηκε. Ως υποψήφιος βουλευτής της μονοεδρικής Ζακύνθου τον Ιούνιο του 1985, ο κ. Μαρούδας με την πανελλήνια προβολή και από τις επιθέσεις της «Ν.Δ.» για το πολιτικό και «υβριστικό» στίλ του πέτυχε όχι μόνο να εκλεγεί αλλά και κάτι περισσότερο. Πέτυχε να διατηρήσει το ίδιο περίπου ποσοστό (43, 12% έναντι 43,80%) της επιρροής του ΠΑΣΟΚ με τις θριαμβικές εκλογές του 1981. Ταυτόχρονα η «Ν.Δ.» στο νομό της γενέτειράς του έπεσε κατά 1,5 και πλέον μονάδα σε σχέση με το 1981 (αντίστοιχα 37,1% και 38,84%) ενώ στις Ευρωεκλογές του 1984 το ΠΑΣΟΚ είχε λάβει στο νομό Ζακύνθου ποσοστό 40,15% και η «Ν.Δ.» 37,51%. Η υποψηφιότητά του έως τότε εξωκοινοβουλευτικού κ. Μαρούδα θεωρείται ότι απέσπασε υπέρ του ΠΑΣΟΚ ψήφους τόσο από τη «Ν.Δ.» όσο και από το ΚΚΕ εάν μελετηθούν τα εκλογικά αποτελέσματα του νομού Ζακύνθου της περιόδου 1981-1985 με τις αυξομειώσεις όλων των κομμάτων και με τους αριθμούς των ψήφων.

Μετά την έξοδό του από την Κυβέρνηση τον Ιούλιο του 1985, ο κ. Μαρούδας δεν έχει αναλάβει άλλο κυβερνητικό αξίωμα, αν και το όνομά του συνηχτείται συχνά τις παραμονές των ανασχηματισμών και αν και παραμένει ο μόνος, ίσως, από τους πρώην κυβερνητικούς εκπροσώπους του ΠΑΣΟΚ που συνεχίζει να διατηρεί αξιοσημείωτες σχέσεις συνεργασίας με τον ίδιο τον Πρωθυπουργό, αλλά, ίσως όχι, και με το σύνολο των στενών συνεργατών του.

Κώστας Λαλιώτης

Η πολυσυζητημένη περίοδος του κ. Κώστα Λαλιώτη ως κυβερνητικού εκπροσώπου και υφυπουργού Προεδρίας είναι η τε-

λευταία κατά την οποία συμπίπτουν στο ίδιο πρόσωπο οι δύο επίζητες και προβληματικές ιδιότητες. Η ενοποίηση αυτή ασφαλώς δεν αποτελεί κύριο γνώρισμα της «περιόδου Λαλιώτη» ούτε βεβαίως και το γεγονός ότι —σε αντίθεση με τον κ. Δημ. Μαρούδα— κατάρτισε το επιτελείο των στενών συνεργατών του στη ΓΓΤΠ και στην ΕΡΤ-1 από μη κομματικά πρόσωπα.

Η «περίοδος Λαλιώτη», που κράτησε τέσσερις μήνες (τέλη Ιουλίου - μέσα Νοεμβρίου 1985) σηματοδότησε την εποχή μιας «άνοιξης» στην κυβερνητική ενημέρωση, που υπονομεύθηκε κυρίως από τις αδυναμίες της τότε κυβερνητικής πολιτικής και όχι από τις όποιες δικές της. Ήδη έχουμε αναφέρει αρκετά γνωρίσματα της περιόδου του δεύτερου κυβερνητικού εκπροσώπου του ΠΑΣΟΚ και της ουσίας της πολιτικής του. Το στίλ της ενημέρωσης του κ. Λαλιώτη χαρακτηριζόταν από μια προσπάθεια σύζευξης του κομματικού λόγου με τον πολιτικό διάλογο και του εννοιολογικού ερμηντισμού με την πολιτική συγκυρία.

Η πολιτική του κ. Λαλιώτη ήταν σχεδόν τελείως διαφορετική στα κρατικά μέσα ενημέρωσης (κυρίως στην ΕΡΤ-1 και όχι τόσο στην ΕΡΤ-2) από εκείνη στο «πρες-ρουμ» χωρίς να σημαίνει ότι ήταν αντιφατική. Το αντίθετο μάλιστα.

Ως πολιτικός προϊστάμενος της ΕΡΤ-1 ο κ. Λαλιώτης έδειξε την έμπρακτη πίστη του σε μια διαδικασία πλουραλισμού, ενώ παράλληλα ως κυβερνητικός εκπρόσωπος προσπάθησε να διαμορφώσει την κυβερνητική ενημέρωση σε καθήκον για καθημερινή ενημέρωση της Κοινής Γνώμης και διάλογο μέσω του Τύπου. Ο κ. Κώστας Λαλιώτης έδειξε έμπρακτα τη δημοκρατική πεποίθησή:

— να διαχωρίσει την όποια κυβερνητική ιδεολογία και σκοπιμότητα από τον κρατικό μηχανισμό της ΕΡΤ-1 τουλάχιστον·

— να δοκιμάσει τα όρια της αντοχής του συνόλου της Κυβέρνησης στον καθημερινό διάλογο και έλεγχο με βάση τη γόνιμη αντιπαράθεση ιδεών, πεπραγμένων και προγραμμάτων.

Χάρη των σκοπών αυτών ο κ. Λαλιώτης θυσίασε την ανώτερη κομματική του ιδιότητα ως μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου (παραιτήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1985 λόγω «ασυμβατότητας») και με τις επιλογές του σε πρόσωπα και μεθόδους δουλειάς απέδειξε ότι δεν υπηρετούσε κάποια προσωπική του στρατηγική.

Τα γεγονότα για το αδιέξοδο της πολιτικής της φιλελευθεροποίησης στην ΕΡΤ-1 είναι γνωστά. Η κυριαρχούσα κυβερνητική μερίδα είχε επιλέξει τελείως διαφορετικό δρόμο, τον οποίο και επέβαλε στην Κυβέρνηση, στο Κίνημα και την κοινωνία. Δεν είναι τυχαίο ότι εκείνη την εποχή σε πολλές δημόσιες συζητήσεις και αρθρογραφίες εμφανίζεται η θεματολογία για την κρατική καταστολή και τις μορφές αυταρχισμού. Ο κ. Λαλιώτης έμεινε όχι ακάλυπτος από τις επιθέσεις συναδέλφων του υπουργών, αλλά και σχεδόν εγκαταλείφθηκε στην «αυτονομία» του.

Στον τομέα της κυβερνητικής ενημέρωσης, ο πρωτογενής κομματικά και πολιτικά κ. Κώστας Λαλιώτης φαίνεται να διέπραξε (πάντα στο πλαίσιο μιας πλουραλιστικής αναζητήσης και της πεποίθησής του ότι υ-

πεύθυνος πολίτης είναι ο ενήμερος πολίτης) ορισμένα λάθη τακτικής και μεθοδολογίας. Θέλοντας να καλύπτει και να αιτιολογεί το σύνολο της κυβερνητικής πολιτικής σε καθημερινή βάση μετέτρεψε συχνά το «πρες-ρουμ» περίπου σε ένα είδος Βουλής των Ελλήνων, όπου ορισμένοι πίστευαν πως ασκούσαν το έργο του επερωτώντος και ελέγχοντος την Κυβέρνηση βουλευτή. Με την τακτική αυτή και τη θεαματική προβολή της από τις στήλες του ημερήσιου Τύπου ο κ. Λαλιώτης μετέτρεψε το καθημερινό «μπρίφιγκ» σε καθημερινή συνέντευξη τύπου επί παντός του κυβερνητικού επιστητού. Αν και δεν έλειψαν οι κατηγορίες ότι με την τακτική του αυτή ο κ. Λαλιώτης επιχειρούσε να εκφράσει μόνος αυτός «προς τα έξω» το σύνολο της κυβερνητικής ιδεολογίας και δράσης το βέβαιο, για μας, είναι ότι ο κ. Λαλιώτης έδειξε μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στην ίδια την κυβερνητική πολιτική, από ό,τι στον εαυτό του. Απόδειξη ότι συνέχισε να υπερασπίζεται αυτή την πολιτική, τουλάχιστον σε ορισμένα σημεία της ακόμα κι όταν ήταν κατάδηλα αντιφατική, αυταρχική και ανεπαρκής. Στην ειλικρίνειά του ο κ. Λαλιώτης προσπαθούσε να υπερασπισθεί τα «σωστά αλλά επιμέρους στοιχεία» μιας συχνά ανειλικρινούς συνολικής πολιτικής.

«Η πολιτική Λαλιώτη» στην κυβερνητική ενημέρωση, παρά τις ενδογενείς της αδυναμίες στην καθημερινή πρακτική του «πρες-ρουμ» θα μπορούσε οπωσδήποτε να ολοκληρώσει τον κύκλο της, ο οποίος όχι μόνο διακόπηκε βίαια από την κρίση εξαιτίας της πολιτικής στην ΕΡΤ-1 αλλά και υπονομεύθηκε από το παραζάρνητων γεγονότων του τετραμήνου.

Ποτέ άλλοτε κυβερνητικός εκπρόσωπος δεν βρέθηκε σε τόσο δεινή θέση χωρίς τη φανερή υψηλή κάλυψη από τον Πρωθυπουργό και πιεσμένος από τη μορφή της «καθημερινής πρες-κόμφορανς» (και κάποτε ιδεολογικοπολιτικού σεμιναρίου), που θεωρούσε ο κ. Λαλιώτης ως καθημερινό καθήκον του κυβερνητικού εκπροσώπου. Υπενθυμίζουμε τη διαγραφή του κ. Γερ. Αρσένη, τα αιφνιδιαστικά μέτρα λιτότητας, τις διαγραφές στο συνδικαλιστικό τμήμα και την Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ την κρίση στην ηγεσία της ΓΣΕΕ, την υπόθεση Ντ. Κρυστάλλη, και των αποκαλύψεων για την ΚΥΠ, το φόνο του διαδελωτή Καλτέζα, τις καταλήψεις πανεπιστημιακών κτιρίων με πρώτο εκείνο του Χημείου, τις απεργίες διαμαρτυρίας, την όξυνση της πολιτικής αντιπαράθεσης, την υποτίμηση της δραχμής κλπ. Πάντως θα πρέπει να σημειώσει κανείς ότι το άνοιγμα Λαλιώτη στην κυβερνητική ενημέρωση δεν αντιμετωπίστηκε πάντοτε (και κυρίως τότε) με έλλειψη προκατάληψης και ορισμένων σκοπιμοτήτων από το σύνολο των πολιτικών συντακτών και του Τύπου.

Συμπερασματικά, η περίοδος Κων. Λαλιώτη, στην κυβερνητική ενημέρωση απέδειξε ότι η πρωτογένεια και το θάρρος της ευθύνης του κυβερνητικού εκπροσώπου δεν είναι αναγκαίες προϋποθέσεις ακόμα και γι' αυτή την παραμονή στη θέση του, όταν —όπως έδειξε η τότε συγκυρία— ένας τομέας της κρατικής και κυβερνητικής ενημέρωσης εμφανίζει «τάσεις αυτονομίας».

Η θητεία του τρίτου κυβερνητικού εκπροσώπου του ΠΑΣΟΚ του υφυπουργού

Μιλτιάδης Παπαϊωάννου

Προεδρίας για θέματα δημόσιας διοίκησης κ. Μιλτιάδη Παπαϊωάννου εντάσσεται σε μια συνειδητή προσπάθεια υποβάθμισης της κυβερνητικής ενημέρωσης που προκαλεί έντονες αντιδράσεις. Στις 22 Νοεμβρίου το υπουργικό συμβούλιο ανακοινώνει ότι αποφάσισε συλλογικά πως η ενημέρωση του Τύπου θα γίνεται είτε μέσω της Γενικής Γραμματείας Τύπου και Πληροφοριών με γραπτές ανακοινώσεις (δηλαδή με κατάργηση του «ζωντανού καθημερινού μπρίφιγκ») είτε από τους υπουργούς στους αρμόδιους συντάκτες. Επίσης ανακοινώνεται ότι δεν θα υπάρχει εις το εξής καθημερινή συνάντηση κυβερνητικού εκπροσώπου με τους πολιτικούς συντάκτες, παρά μόνο όταν κρίνεται απαραίτητο. Όλα αυτά ανακοινώνονται σε σοβαρότατο στο όνομα της ...αναβάθμισης της ενημέρωσης. Οι αντιδράσεις, τα σχόλια και οι απειλές για απεργιακές κινητοποιήσεις της ΕΣΗΕΑ αποδίδουν καρπούς. Με την ίδια άνεση, την επόμενη Παρασκευή το ίδιο υπουργικό συμβούλιο, επίσης αποφασίζει ομόφωνα ότι η καθημερινή συνάντηση κυβερνητικού εκπροσώπου και πολιτικών συντακτών θα συνεχιστεί.

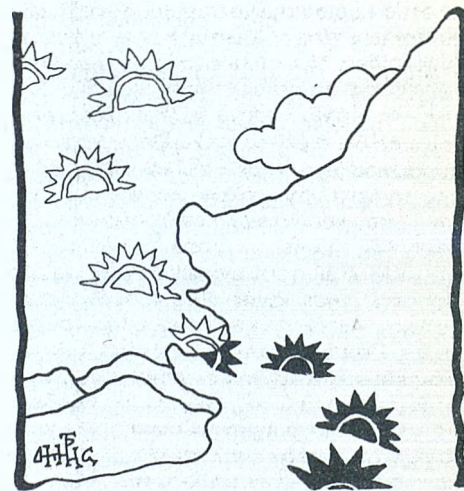
Την απόφαση αυτή έλαβε, όπως ανακοινώνεται μετά από «εισηγήση του Πρωθυπουργού κ. Α. Παπανδρέου». Στις πρώτες δηλώσεις του ο νέος κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Μιλτ. Παπαϊωάννου, που επικουρείται στα καθήκοντα αυτά από το νέο γενικό γραμματέα Τύπου και Πληροφοριών κ. Αντώνη Κούρτη δηλώνει ότι «υπάρχει ανάγκη για λειτουργικότερο και ουσιαστικότερο σχήμα ενημέρωσης του ελληνικού λαού». Έως την πλήρη αντικατάσταση του κ. Παπαϊωάννου από τον κ. Κούρτη στις 31.10.1986 το σχήμα αυτό έχει χειρότερη τύχη από εκείνη του νομοσχεδίου για τον «Ενιαίο φορέα» που κατά καιρούς, έρχεται στην επιφάνεια. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο της διατεταγμένης υποβάθμισης και περιστολής της κυβερνητικής ενημέρωσης ο κ. Μιλ. Παπαϊωάννου προσπαθεί να οριοθετήσει τις πρωτοβουλίες του. Σχεδόν θεσμοθετεί τις γραπτές και τηλεφωνικές προεργασίες που θα απαντηθούν (όχι πάντοτε) στο «πρες-ρουμ» το μεσημέρι, αρνείται να εμπλακεί στην κομματική διαμάχη και όσες φορές επιχειρεί κάποιο διάλογο με τους πολιτικούς συντάκτες οι απαντήσεις «δεν ξέρω» ή «δεν απαντώ» δεν σπανίζουν. Η αμχανία του είναι περισσότερο κυβερνητι-

κή αμχανία απέναντι στα γεγονότα και την πολιτική αντιπαράθεση.

Την κάποια προσπάθεια αναβάθμισης της κυβερνητικής ενημέρωσης του κ. Παπαϊωάννου τον τελευταίο καιρό, με ιδιαίτερη έμφαση στα εσωτερικά θέματα θα συνεχίσει από τις αρχές Νοεμβρίου 1986 ο κ. Αντώνης Κούρτης. Πιστός στην πεποίθηση ότι ο κυβερνητικός εκπρόσωπος δίνει τα βασικά ερεθίσματα και τα κύρια ειδησεογραφικά στοιχεία ενός πολιτικού θέματος, το οποίο στη συνέχεια θα αναδειχθεί μέσα από το ρεπορτάζ ο κ. Κούρτης αποσαφηνίζει πιο πολύ τα στενά πλαίσια της κυβερνητικής ενημέρωσης, μετά την εποχή Λαλιώτη. Όσες φορές τα πλαίσια αυτά γίνονται διατεταγμένα ασφικτικά ο κ. Κούρτης καταφεύγει στο χιούμορ, και ως παλιός δημοσιογράφος διατηρεί καλές προσωπικές σχέσεις με τους περισσότερους πολιτικούς συντάκτες, που είναι συχνά σχέσεις πολιτικής ειλικρίνειας.

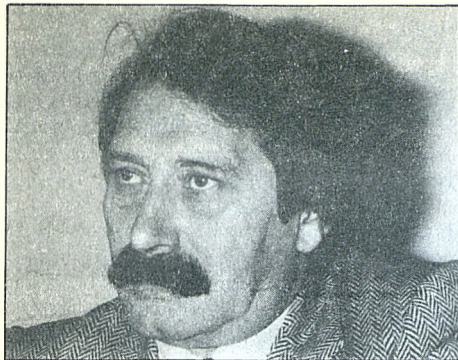
Τον τελευταίο καιρό καθιερώθηκε ένα είδος δισυπόστατου στην κυβερνητική ενημέρωση με τη σύσταση γραφείου Τύπου του Πρωθυπουργού, που ενδέχεται να δημιουργήσει προβλήματα συνεργασίας και συντονισμού εάν μάλιστα δημιουργηθεί τρικέφαλο σχήμα στην κυβερνητική ενημέρωση με την κάλυψη της θέσης του υφυπουργού Τύπου στο μέλλον από τον κ. Δημ. Μαρούδα, όπως γράφεται ή από άλλο πρόσωπο.

Ίσως το μόνο βέβαιο συμπέρασμα από την έως τώρα ιστορία του θεσμού του κυβερνητικού εκπροσώπου δεν είναι μόνο ότι ο θεσμός αυτός αναζητά ακόμη τον χαρακτήρα του αλλά και ότι συνδέεται στενά με την κρίση πολιτικής των κυβερνήσεων και τις αδυναμίες του πολιτικού μας συστήματος: στενότερα από κάθε άλλη κυβερνητική θέση. Πολύ συχνά, όπως είδαμε η προσωπικότητα του κυβερνητικού εκπροσώπου και η αντίληψή του για το ρόλο του, το στίλ του και το ύφος του γίνονται δευτερεύοντα στοιχεία για την αποτελεσματικότητά και την επιτυχία του.

Η συζήτηση

Στην παρέμβασή του ο βουλευτής Ζακύνθου και πρώην κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Δημ. Μαρούδας είπε ότι μετά το 1981 υλοποίησε τις εντολές της Κυβερνήσεως και του Πρωθυπουργού για την εφαρμογή ενός άλλου μοντέλου κυβερνητικής ενημέ-

Αντώνης Κούρτης

ρωσης, τελείως διαφορετικού από εκείνο της «Ν.Δ.». Οι δύο πολιτικές παρατάξεις εί-
πε ο κ. Μαρούδας είχαν τελείως διαφορετι-
κή φιλοσοφία σε όλους τους τομείς και κα-
τά συνέπεια στον τομέα της κυβερνητικής
ενημέρωσης, που μέχρι τότε ήταν προνό-
μιο των «επαίωντων». Ο κ. Μαρούδας δεν
συμφώνησε με την άποψη ότι στην προ-
σπάθειά του για άνοιγμα της ενημέρωσης
έφτασε στο άλλο άκρο και επεσήμανε χα-
ρακτηριστικά ότι η αύξηση των πολιτικών
σε 50 την εποχή του και σε 90 περίπου την
περίοδο του κ. Μ. Παπαϊωάννου είναι υπό-
θεση των εφημερίδων και των επιλογών
τους. Αναφορικά με το δικό του στιλ ενημέ-
ρωσης και ιδιαίτερα επί αρχηγίας του κ. Κ.
Μητσotάκης ο κ. Μαρούδας είπε ότι η κυ-
βέρνηση του ΠΑΣΟΚ έχει υποστεί την πιο ά-
δικη κριτική από όλες τις ελληνικές κυβερ-
νήσεις. Επίσης ο κ. Μαρούδας είπε ότι έκα-
νε συνειδητά τη διάψευση για την υποτίμη-
ση της δραχμής στις αρχές του 1983 προ-
κειμένου να μην πραγματοποιηθούν όπως
είχε πληροφορίες η Κυβέρνηση κερδοσκο-
πικές πράξεις.

Ο κ. Αθ. Τσαλδάρης συμφώνησε με τον κ.
Μαρούδα για την σκοπιμότητα διαψεύσεων
όπως εκείνες για την υποτίμηση της δραχ-
μής, αλλά διαφώνησε μαζί του ότι το πριν
σύστημα ενημέρωσης είχε το χαρακτήρα
του «ελιτισμού». Ο κ. Τσαλδάρης —που ε-
ξήρε την προσωπική πολιτική ανιδιοτέλεια
του προκατόχου του κ. Παν. Λαμπρία— εί-
πε ότι ο περιορισμένος αριθμός πολιτικών
συντακτών, που ορίζονταν πάντοτε από τις
εφημερίδες, διευκόλυνε το χρήσιμο σύστη-
μα της «οφ δη ρέκορντ» ενημέρωσης. Στη
δική του παρέμβαση ο κ. Μιλ. Παπαϊωάν-
νου είπε ότι ο ρόλος του κυβερνητικού εκ-
προσώπου δεν μπορεί να ιδωθεί ξεκομμένα
από τη λειτουργία όλων των παραγόντων
του Τύπου και διευκρίνησε ότι η δική του ε-
ποχή δεν πρέπει να χαρακτηρίζεται από
την υποβάθμιση της ενημέρωσης αλλά από
την αναζήτηση «ενός νέου τρόπου ενημέ-
ρωσης». Αυτός ο νέος τρόπος υπογράμμι-
σε ο κ. Παπαϊωάννου είχε ως στόχο τις σα-
φείς και συγκεκριμένες απαντήσεις σε κά-
θε θέμα και επιπλέον ανέφερε ως υπόδειγ-
μα πλουραλιστικής ενημέρωσης την περί-
πτωση του Τσερνόμπιλ όπου η κυβερνητι-
κή ενημέρωση στην Ελλάδα υπήρξε μεγα-
λύτερη από κάθε άλλο ευρωπαϊκό κράτος.

Ο κ. Παπαϊωάννου όπως και οι άλλοι ομι-
λητές συμφώνησαν στην εκτίμηση ότι η α-
ναβάθμιση του «πρες-ρουμ» συνδυάζεται
με τον τερματισμό των φαινομένων «χά-
βρας».

Στην παρέμβασή του ο κ. Κώστας Λαλιώ-
της είπε ότι ο κυβερνητικός εκπρόσωπος
δεν μπορεί να είναι ένας τυπικός μεταφο-

Γιάννης Ρουμπάτης

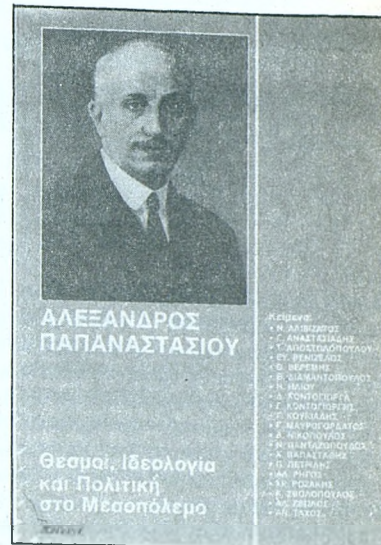
ρέας κάποιων κυβερνητικών απόψεων, αλ-
λά ένας καλός γνώστης των πλαισίων και
αρχών της κάθε κυβερνητικής πολιτικής (ε-
άν δεν είναι συμμετοχος στη διαμόρφωσή
τους) και επιπλέον το πρόσωπο το οποίο θα
συνοψίζει και μετουσιώνει τον κυβερνητικό
λόγο προς τα έξω, προς την Κοινή Γνώμη.

Από τη δική του σκοπιά ο τότε κυβερνη-
τικός εκπρόσωπος κ. Αντώνης Κούρτης εί-
πε ότι ανεξάρτητα από το στιλ κάθε εκπρο-
σώπου, υπάρχει η υποχρέωση να δίνει κα-
θημερινά τις κύριες κυβερνητικές ειδήσεις
στις κύριες διαστάσεις τους προκειμένου
στη συνέχεια οι πολιτικοί συντάκτες να συ-
νεχίσουν το έργο τους.

Σημείωση. Από την ημερομηνία της εκδήλω-
σης σημειώθηκαν οι εξής αλλαγές σε πρόσω-
πα και στιλ κυβερνητικής ενημέρωσης: Στις
28 Ιανουαρίου ο κ. Ιωάννης Καψής αναλαμβάνει
και τα καθήκοντα του υφυπουργού Τύπου.
αφήνοντας το καθήκον της καθημερινής ενη-
μέρωσης στον κ. Αντ. Κούρτη, ο οποίος πα-
ραιτήθηκε αιφνιδιαστικά στις 4 Μαρτίου. Σε
δύο μέρες ορίζεται νέος κυβερνητικός εκπρό-
σωπος ο δημοσιογράφος κ. Γιάννης Ρουμπά-
της, ο οποίος διατηρεί και τη (σκιαδη πλέον)
θέση του διευθυντή γραφείου Τύπου του πρω-
θυπουργού.

Γενικός γραμματέας Τύπου ορίζεται ο κ.
Σωτ. Κωστόπουλος, ο οποίος επίσης δεν έχει
ανάμνημη με τα θέματα της κυβερνητικής ενη-
μέρωσης στο «πρες-ρουμ». Το διάστημα της
«διαρχίας» Καψή - Κούρτη στην κυβερνητική
ενημέρωση μια προσπάθεια για την καθιέρωση
«κλειστός μήφινγκ» για «οφ δη ρέκορντ» ε-
νημέρωση με τη συμμετοχή ενός μόνο εκπρο-
σώπου από κάθε εφημερίδα, θα προκαλέσει
αντιδράσεις και δεν θα προχωρήσει. Ο νέος
κυβερνητικός εκπρόσωπος κ. Γ. Ρουμπάτης
είναι ο πρώτος, που δεν έχει κάποιο διοικητι-
κό αξίωμα (υφυπουργός ή γενικός γραμματέας
όπως ο κ. Κούρτης). Από την αρχή κερδίζει σε
εντυπώσεις το λιγότερο στιλ της καθημερινής
ενημέρωσης που καθιερώνει. Θεωρείται υπεύ-
θυνο σοβαρό και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα
θέματα εξωτερικής πολιτικής. Ο κ. Ρουμπά-
της αντιθέτα με προκατόχους του αποφεύγει
να εμπλακεί τόσο στην ενημέρωση για θέματα
εσωτερικής πολιτικής όσο και στην κοιμητι-
κή πολιτική αντιδικία. Πλην μόλις δύο εξαιρέ-
σεων (διαμάχη με τη ΝΔ και για το εκκλησια-
στικό) ο τόνος των δηλώσεών του δεν είναι πο-
λωτικός. Τον τελευταίο καιρό ο κ. Ρουμπάτης
που έχει δώσει την εντύπωση περισσότερο ε-
νός προσώπου της «σοβαρής κυβερνητικής
πλευράς», προσπαθεί να αναβαθμίσει την κύ-
βερνητική ενημέρωση με ενημερωτικές συζη-
τήσεις για την προϊστορία και τον «φάκελο»
των θεμάτων εθνικής άμυνας και εξωτερικής
πολιτικής, τα οποία έχει πείσει ότι χειρίζεται
με άνεση και υπευθυνότητα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ:**
Θεσμοί, ιδεολογία
και πολιτική στο Μεσοπόλε-
μο

Με επιμέλεια των καθηγητών
Γ. Αναστασιάδη, Π. Πετρίδη
και **Γ. Κοντογιώργη.** Ο τόμος
περιλαμβάνει στις 450 σελί-
δες του, ανέκδοτα ντοκου-
μέντα, φωτογραφίες, μελέ-
τες και κείμενα για το μεγά-
λο έλληνα πολιτικό.

ΚΕΙΜΕΝΑ:

- Ν. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ
- Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ
- Τ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
- ΕΥ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ
- Θ. ΒΕΡΕΜΗΣ
- Θ. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ
- Η. ΗΛΙΟΥ
- Δ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΑ
- Γ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΗΣ
- Γ. ΚΟΥΚΙΑΔΗΣ
- Γ. ΜΑΥΡΟΓΟΡΔΑΤΟΣ
- Δ. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ
- Ν. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ
- Χ. ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ
- Π. ΠΕΤΡΙΔΗΣ
- ΑΛ. ΡΗΓΟΣ
- ΧΡ. ΡΟΖΑΚΗΣ
- Κ. ΣΒΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
- ΑΛ. ΣΒΩΛΟΣ
- ΑΝ. ΤΑΧΟΣ

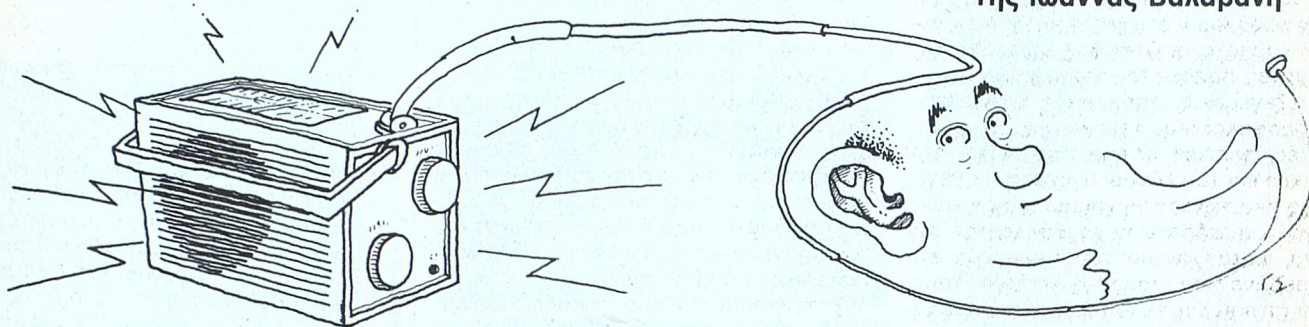
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:

ΠΟΛΙΤΕ

Δεινοκράτους 131, Αθήνα 115 21
Τηλ. 72.29.237

Ένα παιχνίδι δημιουργίας και επικοινωνίας

της Ιωάννας Βαλαβάνη

Η Ελεύθερη Ραδιοφωνία, (Radio Libres) ονομασία που καθιέρωσε το γαλλικό κίνημα για την ελεύθερη έκφραση και επικοινωνία, μετράει στην Ευρώπη πάνω από δέκα χρόνια νόμιμης λειτουργίας. Τα πρώτα συμπεράσματα και οι πρώτες σφυγμομετρήσεις της ακροαματικότητας και της προτίμησης του ραδιοφωνικού κοινού ήταν εντυπωσιακά ευνοϊκές για αυτήν.

Οι ειδικοί των μέσων μαζικής επικοινωνίας αρχίζουν να μιλούν για «αναγέννηση του ραδιοφώνου»¹, για «κοινωνικό φαινόμενο χωρίς προηγούμενο»² για «αναστάτωση του ραδιοφωνικού κατεστημένου και της επικοινωνίας», για ραδιόφωνο που τα κύρια χαρακτηριστικά του είναι η φαντασία, η δύναμη και η ελπίδα»³.

Στη Γαλλία, οι σφυγμομετρήσεις ανεβάζουν το καθημερινό κοινό της ελεύθερης ραδιοφωνίας σε τέσσερα εκατομμύρια άτομα το 1983, ενώ το 1986 μόνο ο ΝΡJ, σταθμός του Παρισιού, διαφημίζει στον καθημερινό τύπο 3.361.800 τακτικό ακροατήριο. Ένας στους πέντε γάλλους ακροατές ραδιοφώνου προτιμά την ελεύθερη ραδιοφωνία και ανάμεσα στους φοιτητές η αναλογία φθάνει ένας στους δύο. Το 46% του ακροατηρίου της αποτελείται από νέους ηλικίας από 15 μέχρι 26 ετών⁴.

Σε συγκριτικό γκάλοπ ανάμεσα στους γαλλικούς κρατικούς σταθμούς και τους σταθμούς της ελεύθερης ραδιοφωνίας⁵ το 1985, την προτίμηση του κοινού ως προς τις εκπομπές ειδήσεων και ενημέρωσης κέρδισαν οι κρατικοί σταθμοί, με ποσοστό 61%, αλλά στις μουσικές εκπομπές και στην καλύτερη γενική παρουσίαση κέρδισε με μεγάλη διαφορά η ελεύθερη ραδιοφωνία με ποσοστά 60% και 40% και με αντίστοιχα ποσοστά των κρατικών 13% και 24%.

Η έλλειψη διαφημιστικών μηνυμάτων, η τοπικότητα και η πολύ μουσική συνδυασμένη με την ηχητική ποιότητα που επέτρεψε η στερεοφωνική μετάδοση στα FM, προσδιορίστηκαν σαν τα τρία βασικά μυστικά επιτυχίας του νέου ραδιοφώνου.

«Κατέκτησε ή διαμόρφωσε ένα κοινό που απαρτίζεται από νέους, μανιώδεις της μουσικής και φανατικούς εχθρούς της διαφήμισης» γράφει η Catherine Guigon στο γαλλικό περιοδικό Le Point στις 10 Ιουλίου 1983, ενώ ο G. A. Vainstein το χαρακτηρίζει «ελαφρύ, απλό και ποικίλο, ένα ραδιόφωνο που κατέκτησε το λόγο και έσπασε όλες τις αλυσίδες της επικοινωνίας». Οι έρευνες ό-

μως μιλούν και για γενικότερες επιπτώσεις στο ραδιοφωνικό μέσο επικοινωνίας. Η Ελεύθερη Ραδιοφωνία ανεβάζει αισθητά τη γενική ακροαματικότητα του ραδιοφώνου στη Γαλλία, αυξάνοντας παράλληλα και τη συνολική ατομική ώρα ακρόασης του κάθε χρήστη. Εξήντα ιδιωτικοί σταθμοί λειτουργούν σήμερα στην Αγγλία, χίλιοι πεντακόσιοι στη Γαλλία, πάνω από δύομισι χιλιάδες στην Ιταλία, τριανταέξι στην Ελβετία, και ήδη διακόσιοι στο Βέλγιο.

Η Haute Autorité, η ανώτερη εποπτική αρχή της οπτικοακουστικής επικοινωνίας της Γαλλίας, θεωρεί το ελεύθερο ραδιόφωνο «ένα κίνημα μοναδικό στην Ευρώπη, μια πραγματική επανάσταση στα ερτζιανά κύματα, ένα καινούργιο πεδίο δημόσιας ελευθερίας»⁶.

Όσο υπέρμετρο ενθουσιασμό και να περιέχουν αυτοί οι χαρακτηρισμοί, δεν παύουν να είναι ενδεικτικοί για την ανίχνευση ορισμένων στοιχείων του νέου ραδιοφώνου. Γιατί αναμφίβολα με τη μορφή που πήρε σαν κίνημα για την ελεύθερη έκφραση και επικοινωνία, η ελεύθερη ραδιοφωνία περιέχει στοιχεία και δομικά σχήματα που τη διαφοροποιούν όχι μόνο από το κρατικό ραδιόφωνο, το παραδοσιακό μέσο μαζικής πληροφόρησης, αλλά και από την ιδιωτική ραδιοφωνία αν ορίζαμε έτσι την εμπορική ραδιοφωνική επιχείρηση. Περιέχει στοιχεία ενός «κοινωνικοποιημένου» ραδιοφώνου που περισσότερο θα λέγαμε ότι μοιάζει με το ραδιόφωνο που οραματίστηκε το 1970 ο Χανς Μάγκνους Εντσενομπέργκερ⁷.

Η ελεύθερη ραδιοφωνία επιβλήθηκε με διπλή πρακτική και έκφρασε ένα διπλό λόγο. Τον ατομικό λόγο που νομιμοποιήθηκε από τον αγώνα για ελεύθερη έκφραση και επικοινωνία και τον κοινωνικό λόγο το νομιμοποιημένο από τους κοινωνικούς και πολιτιστικούς αγώνες.

Είναι ένα ραδιόφωνο που υιοθετήθηκε από τα πολιτικά και πολιτιστικά κινήματα, από τις ποικίλες ομάδες έκφρασης και από τα άτομα δημιουργούς. Ένα ραδιόφωνο που πειραματίστηκε πάνω στην αμφίδρομη επικοινωνία, την εξατομικευμένη πληροφόρηση και ψυχαγωγία και που επιχείρησε τη δημιουργία «ραδιοφωνικής τέχνης».

Στους δρόμους της παρανομίας

Η ιδιωτική ραδιοφωνία στην Ευρώπη έχει μια ιστορία το ίδιο παλιά αν όχι και παλιότερη από την κρατική ραδιοφωνία. Στη Γαλλία ο πρώτος ιδιωτικός σταθμός του E-

mille Girardeau εμφανίζεται το 1921 συγχρόνως με τον πρώτο κρατικό σταθμό του στρατηγού Ferrière. Το BBC ξεκινάει τις ραδιοφωνικές του εκπομπές το 1922 σαν ιδιωτική επιχείρηση των ιδιωτικών ηλεκτρικών εταιρειών και μόνο το 1927 αγοράζεται από το κράτος. Στην Ολλανδία επίσης η ιδιωτική εταιρεία Philips αναλαμβάνει τη λειτουργία του πρώτου ραδιοφωνικού σταθμού της χώρας το 1924 ενώ στο Βέλγιο ιδιωτική πάλι ηλεκτρική εταιρεία ξεκινάει τις πρώτες ραδιοφωνικές εκπομπές το 1923⁸. Σε σύντομο διάστημα η διαχείριση και λειτουργία του ραδιοφώνου σε όλες τις χώρες περνάει στον κρατικό έλεγχο με ταυτόχρονο αποκλεισμό κάθε παράλληλης ιδιωτικής δραστηριότητας, γεγονός που σε ένα σημείο δικαιολογείται από την αγωνία των κυβερνήσεων, μπροστά στο επικείμενο δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, να έχουν τον απόλυτο έλεγχο των ειδήσεων.

Το αίτημα για την ιδιωτική ραδιοφωνία επανέρχεται στα μέσα της δεκαετίας του 1960 με μερικά νέα στοιχεία που οι πολιτικές, πολιτιστικές, κοινωνικές και επικοινωνιολογικές συνθήκες της εποχής υπαγορεύουν και εμφανίζεται σαν κίνημα με πρώτο του στόχο το «σπάσιμο του κρατικού μονοπωλίου στις ραδιοτηλεοπτικές επικοινωνίες», ενώ σύντομα μετατρέπεται σε κίνημα για την ελεύθερη έκφραση και επικοινωνία.

Το 1964 κάνει την εμφάνισή του ο πρώτος «πειρατικός» σταθμός στην Ευρώπη, ο Radio Caroline⁹. Είναι πλωτός σταθμός εγκαταστημένος στο εμπορικό πλοίο Mi Ami-go που ταξιδεύει στα διεθνή ύδατα ανάμεσα στην Ολλανδία, το Βέλγιο και την Αγγλία και απευθύνεται στο νεαρό κοινό της Αγγλίας κατά κύριο λόγο, μεταδίδοντας μουσική ποπ και μουσικές ειδήσεις. Ο σταθμός έχει τέτοια ανταπόκριση από τη νεολαία που κυριολεκτικά προκαλεί πανικό στο ραδιοφωνικό κατεστημένο του BBC αναγκάζοντάς το όχι μόνο να προσαρμόσει σύμφωνα με τη νέα ραδιοφωνική μόδα τα προγράμματά του αλλά και να λειτουργήσει παρόμοιο μουσικό νεανικό σταθμό, το Radio One προκειμένου να ανακτήσει το κοινό που έχασε. Το Radio Caroline παρά τις πολλές του περιπέτειες ανάμεσα στις οπτικές συγκαταλέγεται και το ναυάγιο του πλοίου, συνεχίζει τις εκπομπές του μέχρι σήμερα διατηρώντας ένα σεβαστό ακροατήριο 3 εκ. ατόμων.

Στην Ιταλία οι πρώτοι παράνομοι σταθμοί ξεκινούν το 1975 με τους Radio Milano

International, Radio Parme και Radio Ancone, στη Γαλλία με το Radio Verte του κινήματος των οικολόγων το 1977 και στο Βέλγιο με το Radio Eau Noire το 1978.

Παράλληλα με τους σταθμούς που έχουν καθαρά εμπορικούς στόχους εμφανίζονται παράνομοι σταθμοί που ιδρύουν πολιτικά κόμματα, πολιτιστικά κινήματα, αυτονομιστές, ομάδες του περιθωρίου, φοιτητικές εξεγέρσεις, απεργιακές κινητοποιήσεις, ομοφυλόφιλοι, φεμινίστριες, άνεργοι, μαθητές, τοπικές εφημερίδες, φίλοι της μουσικής και του λόγου, αγρότες και μετανάστες απαιτώντας τη νομιμοποίησή τους. Τα κράτη αντιδρούν παρεμβάλλοντας παράσιτα, κατάσχοντας τους πομπούς και συλλαμβάνοντας τους ιδιοκτήτες τους. Μια απαίτηση που ταλαιπώρησε πολλές κυβερνήσεις προκάλεσε πλήθος αντιμαχόμενων συζητήσεων, αμέτρητες δικαστικές αντιδικίες και στοιχίσε τεράστιες περιουσίες σε πρόστιμα δικαστικών αποφάσεων.

Πρώτη η Αγγλία το 1972 νομιμοποιεί την ελεύθερη ραδιοφωνία και ακολουθεί η Ιταλία το 1976, η Γαλλία το 1982, το Βέλγιο το 1981 για τη Βαλλωνία και το 1982 για την Φλαμανδία, η Ελβετία το 1983.

Οργανώνοντας τα ερτζιανά

Η νομιμοποίηση παίρνει διαφορετική μορφή σε κάθε κράτος. Τρία διαφορετικά χαρακτηριστικά συστήματα οργάνωσης της ιδιωτικής ραδιοφωνίας στην Ευρώπη είναι της Αγγλίας, της Ιταλίας και της Γαλλίας.

Κοινό στοιχείο οργάνωσης σε όλα τα κράτη είναι ο περιορισμός της σε τοπικό επίπεδο, τόσο από άποψη ιδιοκτησίας (πχ. τοπικές εμπορικές επιχειρήσεις στην Ιταλία - Αγγλία, τοπικές μη κερδοσκοπικές ενώσεις στη Γαλλία, τοπικοί μη εμπορικοί φορείς στην Ιταλία Αγγλία και Γαλλία) όσο και από άποψη εμβέλειας εκπομπής. Στη Γαλλία καθορίζεται ως ακτίνα εκπομπής τα 30 χλμ περιμετρικά του σταθμού και η ανώτατη ισχύς του πομπού τα 500 Watts. Στην Αγγλία, το Βέλγιο και την Ιταλία απαγορεύεται η λειτουργία εθνικών ιδιωτικών δικτύων.

Στην Αγγλία ο έλεγχος και η οργάνωση της ελεύθερης ραδιοφωνίας ανατίθεται στην IBA (Independent Broadcasting Authority) ιδιωτική εταιρεία Ράδιο-τηλεόρασης. Η IBA εκδίδει τις άδειες λειτουργίας των σταθμών, επιλέγει τους χώρους εγκατάστασης και ελέγχει την ποιότητα των προγραμμάτων τους. Οι εταιρείες δίσκων αποκλείονται κατά τον αγγλικό νόμο από το κεφάλαιο των τοπικών σταθμών ενώ ο τοπικός Τύπος, οι συνδικαλιστικές ενώσεις και οι τοπικοί συνεταιρισμοί μπορούν να συμμετέχουν χωρίς να κατέχουν την πλειοψηφία του κεφαλαίου. Η οικονομική βάση των σταθμών στηρίζεται στη διαφήμιση.

Στη Γαλλία τον έλεγχο και την οργάνωση κρατάει το ίδιο το κράτος¹⁰. Η Εθνική Επιτροπή της Επικοινωνίας και των Ελευθεριών (CNCL) κατανέμει τις συχνότητες εκπομπής, εκδίδει και ανανεώνει τις άδειες λειτουργίας και επιβλέπει τη λειτουργία τους. Η διάρκεια ισχύος της άδειας ορίζεται σε δέκα χρόνια είναι όμως ανακλητή σε περίπτωση παραβίασης των προδιαγραφών της ή αντίθεσης της λειτουργίας του σταθμού με το δημόσιο συμφέρον, ασφά-

λεια και υγεία. Κριτήρια για την έκδοση της άδειας αναφέρονται από το νόμο τα γεωγραφικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δεδομένα της περιοχής εκπομπής, η ύπαρξη ελεύθερων συχνοτήτων και η διασφάλιση της ελεύθερης και πλουραλιστικής έκφρασης.

Οι εκπομπές των τοπικών σταθμών επιτρέπονται μόνο στα FM, και υφίστανται έλεγχο τόσο τεχνικό από την TDF (Γαλλικός Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών) όσο και προγράμματος. Ως προς το πρόγραμμα ο σταθμός έχει την υποχρέωση να μεταδίδει κάθε τέταρτο της ώρας το σήμα του και το μήκος κύματος που εκπέμπει, ενώ το 80% του προγράμματός τους πρέπει να είναι εσωτερικής παραγωγής.

Στην Ιταλία η ιδιωτική ραδιοφωνία και τηλεόραση, αποτέλεσμα της πολιτικής σύγχυσης που επικρατούσε στο κοινοβούλιο το 1972, οδηγείται στην πλήρη αναρχία και κατά συνέπεια στην κακοφωνία. Ο ισχυρότερος πομπός καλύπτει τον ασθενέστερο, μεταβάλλοντας τα ερτζιανά σε πεδίο πραγματικής μάχης σε καθημερινό επίπεδο. Εμπορικές επιχειρήσεις, εκμεταλλευόμενες κενά του νόμου, ιδρύουν ισχυρότατα δίκτυα, ενώ εμφανίζονται ακόμα και πορνογραφικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί σαν αποκορύφωμα και επιστέγασμα της φαντασίας του εμπορικού δαιμόνιου. Στις μεγάλες πόλεις κάθε σχεδόν συνοικία αποκτάει το δικό της σταθμό, ενώ το ρεκόρ κρατάει η Νάπολη με 250 λειτουργούντες σταθμούς. Η Εθνική ένωση ανεξάρτητης τηλεόρασης (ANTI) θέττει σαν σκοπό ίδρυσης της την «υπεράσπιση της ανεξαρτησίας των εμπορικών σταθμών από κάθε πολιτική και κοινωνική πίεση».

Αφήστε ένα λουλούδι ανθρώπινο να ανθίσει

Οι μορφές που κατά κύριο λόγο προσδίδισαν το χαρακτήρα της ελεύθερης ραδιοφωνίας και που την οριοθέτησαν απέναντι από την εμπορική ιδιωτική ραδιοφωνία είναι τρεις:

1. Το Ραδιόφωνο - Διαμαρτυρία
2. Το Ραδιόφωνο - Δημιουργία και
3. Το Ραδιόφωνο - Επικοινωνία.

Το Ραδιόφωνο - Διαμαρτυρία, εμφανίζεται κυρίως την παράνομη περίοδο της ελεύθερης ραδιοφωνίας μια που ο προσωρινός και ευκαιριακός χαρακτήρας του δεν ευνοείται ιδιαίτερα από τη σταθερότητα ενός νόμιμου - μόνιμου σταθμού. Έτσι έχουμε το Radio Ripost, το σταθμό των Γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος, που εκπέμπει το 1977 με πρώτο εκφωνητή τον Fr. Mitterand να διαμαρτύρεται για τη «μονομερή κατοχή των ραδιοφωνικών κυμάτων από την εξουσία, τον Radio Verte Fessenheim του ειρηνιστικού κινήματος της Αλσατίας, το 1979 με στόχο να παρεμποδίσει την εγκατάσταση πυρηνικού εργοστασίου στην περιοχή, το Radio Sorbone των εξεγερμένων φοιτητών του Μάη του 1968 στο Παρίσι αλλά και τον Σταθμό Πολυτεχνείου του Νοέμβρη του 1973 των φοιτητών του Πολυτεχνείου στην Αθήνα.

Το Ραδιόφωνο - Δημιουργία είναι το πείραμα για την ανάπτυξη της «ηχητικής τέχνης μέσα από τα ερτζιανά κύματα». Είναι το μέσο που ο ραδιοερασιτέχνης εκφράζει την προσωπική του δημιουργία κάτι σαν το

«ραδιόφωνο για το ραδιόφωνο» (ο Radio Nona στο Παρίσι σκοπό του βάζει «τη ραδιοφωνική δημιουργία και τον ηχητικό πειραματισμό») ή το μέσο που το ίδιο το κοινό εκφράζει τις προσωπικές του δημιουργίες. Αξιόλογη πρωτοβουλία τέτοιου σταθμού είναι ο Radio Lorraine Coeur D' Acier του συνδικάτου των σιδηρουργών της Λωρραίνης στη Νότια Γαλλία. Είναι εγκατεστημένος στον προθάλαμο του Δημαρχείου της πόλης και δέχεται σε 24ωρη βάση τηλεφωνήματα και επισκέψεις από πολίτες, αντιπροσώπους ενώσεων ή συλλόγων που θέτουν ή αναλύουν σε απευθείας μετάδοση και χωρίς καμιά λογοκρισία ή επιλογή οιοσδήποτε θέμα επιθυμούν. «Το μυστικό της επιτυχίας τους», γράφει ο P. Charrasse σε σχετική μελέτη του¹¹, «στηρίζεται στο γεγονός ότι οι εργαζόμενοι, οι κάτοικοι της πόλης έπαψαν να είναι παθητικοί δέκτες μηνυμάτων και εκπομπών που κάποιος άλλος καθόρισε το περιεχόμενό τους. Γίνονται οι ίδιοι παραγωγοί, εκφωνητές, ηθοποιοί ή διαλέγουν τα τραγούδια της αρεσκείας τους».

Η τρίτη μορφή, το Ραδιόφωνο - Επικοινωνία επιχειρεί αυτό που οραματίστηκε ο Μπέρτολτ Μπρέχτ. «Το Ραδιόφωνο μπορεί να μεταμορφωθεί από μέσο μετάδοσης σε μέσο επικοινωνίας. Μπορεί να γίνει το πιο υπέροχο μέσο επικοινωνίας που μπορούμε να φανταστούμε για την κοινωνική μας ζωή, ένα ατελείωτο σύστημα από κανάλια που όχι μόνο θα εκπέμπουν αλλά και θα προσλαμβάνουν, όχι μόνο θα κάνουν τον ακροατή να ακούει αλλά και να μιλάει, να μην τον απομονώνουν αλλά αντίθετα να τον φέρνουν σε επαφή με τους άλλους».

Το Ραδιόφωνο - Επικοινωνία, επιχειρεί την αντικατάσταση της μαζικής μονόδρομης επικοινωνίας των μεγάλων κρατικών δικτύων, με την εξετασμένη επικοινωνία του «ειδικού» κοινού με τα συγκεκριμένα συμφέροντα, την εξειδικευμένη γνώση, τα κοινά προβλήματα και την ίδια ιδεολογία. Είναι οι σταθμοί της ειδικευμένης πληροφόρησης και ψυχαγωγίας (στη Γαλλία έχουμε το Radio Cité 69, σταθμό οικονομικής πληροφόρησης, το Radio Tension FM σταθμό ιατρικής πληροφόρησης, το Radio Classique σταθμός αποκλειστικά κλασικής μουσικής, το Radio Tchatch με μουσική της Καραϊβικής), οι σταθμοί κοινωνικών κινήματων (το Radio Frequence Gay των ομοφυλόφιλων, το Radioteuse των φεμινιστριών), οι σταθμοί θρησκευτικών ενώσεων (το Radio Notre Dame των προτεσταντών, το Radio Chalom των εβραίων), οι επιμορφωτικοί και θεματικοί σταθμοί (το Radio France Lecture και Radio Poesie των φίλων της λογοτεχνίας και της ποίησης, το Radio Evasion για την επιμόρφωση των οικοδόμων) ή οι σταθμοί των εθνικών μειονοτήτων (το Radio Soleil των Αφρικανών, το Radio Diaspora των Αντιλλέζων, το Radio Ask των Αρμενίων).

Χαρακτηριστικός σταθμός που συνδυάζει ιδιαίτερα επιτυχημένα το στοιχείο της τοπικότητας και της ειδικευμένης πληροφόρησης είναι ο Radio Choislille ενός μικρού χωριού κοντά στην πόλη Tours στην κεντρική Γαλλία.

«Στην περιοχή εκπέμπουν πάρα πολλοί τοπικοί σταθμοί που, όταν δεν βάζουν μουσική, φλυαρούν ακατάπαυστα. Η δικιά μας

επιτυχία οφείλεται αναμφισβήτητα στο γεγονός ότι είμαστε αγρότες και απευθυνόμαστε σε αγρότες, που αποτελούν την πλειοψηφία των κατοίκων της περιοχής», λέει ο G. Bobin, ο υπεύθυνος του σταθμού σε άρθρο της εφημερίδας La Croix τον Ιούλιο του 1983. Το πρόγραμμα του σταθμού προσαρμοσμένο στις ανάγκες της περιοχής και στις ειδικές ασχολίες του ακροαματικού κοινού του περιλαμβάνει πολλά και συχνά δελτία καιρού, αγροτικές συμβουλές, οδηγίες ή πληροφορίες, νομικές συμβουλές αγροτικών θεμάτων πχ. για τις αγροτικές συντάξεις, τις επιδοτήσεις ή την κοινωνική ασφάλιση αλλά και μουσική για την ψυχαγωγία ακόμα και κατά την ώρα της δουλειάς.

Οι ελληνικοί ερασιτεχνικοί σταθμοί αποτελούν εξίσου σημαντικό όσο και ενδιαφέρον παράδειγμα τέτοιου είδους. Στην πλειοψηφία τους επιδιώκουν την άμεση επικοινωνία με το κοινό τους αλλά και την επικοινωνία του κοινού μεταξύ του. Χρησιμοποιούν το τηλέφωνο σε ζωντανή μετάδοση και τις αφιερώσεις των ακροατών σε μια προσπάθεια να σπάσουν τη μονόδρομη επικοινωνία του μέσου. «Είναι μια αμφίδρομη επικοινωνία με τον κόσμο» λέει ο ερασιτέχνης FM13 σε συνέντευξη στην εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ στις 3 Δεκέμβρη 1986, «νιώθω ότι προσφέρω αν κρίνω από τα τηλεφωνήματα που παίρνω». Οι ελληνικοί ερασιτεχνικοί σταθμοί εκπέμπουν κυρίως τις βραδυνές ώρες όχι μόνο για τον φόβο του εντοπισμού τους, αλλά γιατί αυτές οι ώρες διευκολύνουν την επικοινωνία. Είναι η σιωπή της νύκτας που βοηθά την εσωτερική και την απελευθέρωση. «Πρέπει να ακούμε ραδιόφωνο σε ένα δωμάτιο απομονωμένο τις βραδυνές ώρες όπου μπορούμε και οφείλουμε να αφήσουμε να μας κυριεύσει η ηρεμία και η χαλάρωση. Το ραδιόφωνο είναι ότι πρέπει για να μιλά στη μοναξιά. Αφήνει το όνειρο να λειτουργή-

σει» γράφει ο Γάλλος φιλόσοφος Gaston Bachelard το 1951¹².

Ποιος μιλά και ποιος ακούει

Ο πλουραλισμός και η ελεύθερη έκφραση και επικοινωνία δεν εξασφαλίζεται μόνο από τις «προθέσεις». Κινδυνεύουν και από τα ίδια τα όρια της λειτουργίας του θεσμού της ελεύθερης ραδιοφωνίας. Ο περιορισμένος χώρος που κινείται, τα ερτζιανά κύματα, αυτόματα περιορίζει τον αριθμό των χρηστών, ενώ ευνοεί τον έμμεσο έλεγχο της κρατικής αρχής με την άδεια λειτουργίας και τη διανομή των συχνотήτων.

Οι οικονομικές δαπάνες, που είναι απαραίτητες για την εγκατάσταση και τη συντήρηση του ραδιοφωνικού σταθμού και που αυξάνονται όσο μεγαλώνει ο ανταγωνισμός μεταξύ των σταθμών, επηρεάζουν αποφασιστικά τον αριθμό των ατόμων που μπορούν να ανταπεξέλθουν αλλά και να διατηρήσουν την αυτονομία τους.

Οι δυσκολίες αυτές δεν έχουν αντίκτυπο μόνο στην ιδιοκτησία του σταθμού, προχωρούν και στο λόγο που εκπέμπεται. Τον αναγκάζουν να κινείται σε ορισμένα πλαίσια που θα του εξασφαλίσουν την κοινωνική και πολιτική συναίνεση την απαραίτητη για την ανανέωση της άδειας και τη συνέχιση της οικονομικής του υποστήριξης. Ο πλουραλισμός στην πληροφόρηση και στην ψυχαγωγία δεν εξασφαλίζονται μόνο με την πολυφωνία που επιτυγχάνεται με την απελευθέρωση των κυμάτων. «Η απελευθέρωση των ερτζιανών έφερε την καταστροφή. Τώρα έπαψε να ξεχωρίζει ο σταθμός των αυτονομιστών από τον σταθμό των φασιστών. Η ιδιαιτερότητα των χαρακτηριστικών και της γλώσσας που στην αρχή είχαν οι τοπικοί κρατικοί σταθμοί, εξαφανίστηκε για να αντικατασταθεί από μια γλώσσα κοινή σε όλους. Αυτή, που οι κανόνες της περιορίζονται στη γρήγορη εκφώνηση και στην καλή προφορά της αγγλικής. Είναι α-

δύνατον πια να επιλέξεις τον σταθμό που σου ταιριάζει μια που όλοι έχουν ίδια χαρακτηριστικά», διαπιστώνει ο Umberto Eco σε άρθρο του για την ελεύθερη ραδιοφωνία της Ιταλίας¹³.

Τελικά και στο νέο ραδιόφωνο παραμένει επίκαιρο το ερώτημα που ο Μπέρτολτ Μπρέχτ βάζει στο παλαιό ραδιόφωνο, το 1936:

«Τώρα λοιπόν μπορούμε να πούμε τα πάντα σε όλους. Αλλά να πούμε τι και οι όλοι ποιοι είναι!», □

1. G.A. Veinstein υπεύθυνος επιμόρφωσης του Ινστιτούτου Οπτικοακουστικών Μέσων της Γαλλίας. *Problemes Audiovisuels*, Παρίσι, Νοέμβριος Δεκέμβριος 1983.

2. Από το γράμμα τεσσάρων ομοσπονδιών των Radios Libres Γαλλίας στον πρόεδρο της Δημοκρατίας Fr. Mitterand τον Σεπτέμβριο του 1981 δημοσιευμένο στο προηγούμενο περιοδικό.

3. G. Piejut, «Des Radios Libres Aux Radios Locales Privées» στο ίδιο περιοδικό.

4. Σφυγομέτρηση της AACP το καλοκαίρι του 1985, δημοσιευμένη στο περιοδικό *Dossiers de l'Audiovisuels*, Παρίσι Ιούλιος - Αύγουστος 1985.

5. Σφυγομέτρηση της IPSOS δημοσιευμένη στο περιοδικό *Le Point*, Παρίσι 18 Ιουλίου 1983.

6. Πρώτη ετήσια έκθεση της Haute Autorité de la Presse 1982 - Σεπτέμβριος 1983, Εφημερ. Κυβερ. J.O. 15 Φεβρουαρίου 1984, σελ. 11

7. Χ.Μ. Εντσενσμπέργκερ, *Για μια θεωρία των μέσων επικοινωνίας*, εκδ. Επίκουρος, Αθήνα 1981.

8. P. Albert, J. Tudesq, «Histoire de la Radio et Television», PUF, Παρίσι 1981 σελ. 20

9. Fr. Cazenave, *Les Radios Libres*, PUF, Παρίσι 1984, σελ. 39

10. Καθορίζεται με τον βασικό νόμο για την οπτικοακουστική επικοινωνία της 29ης Ιουλίου 1982 και τον πρόσφατο νόμο της κυβέρνησης Chirac της 30 Σεπτεμβρίου 1986.

11. D. Charrasse, *Lorrain Coeur d'Acier*, εκδ. Maspéro, Παρίσι 1981.

12. G. Bachelard, «Reverie et Radio», περ. *Le Nef*, Παρίσι, Φεβρουάριος - Μάρτιος 1951.

13. U. Eco, «La Marmelade Radio-Phonique», περ. *Media Forum*, no 75, Μιλάνο, Σεπτέμβριος 1981.

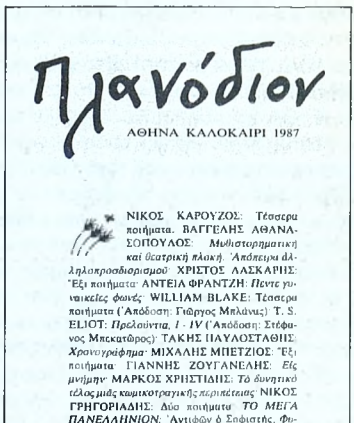
ΔΙΚΑΣΤΗΣ
ΕΘΝΟΣ-ΕΚΟΝΟΜΙΣΤ
Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ
Ανεξάρτητη εφημερίδα ή πληροφοριοδοτικό φερέφωνο:
ΕΚΔ. ΠΑΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Πόσο επεμβαίνουν οι Σοβιετικοί στον Ελληνικό Τύπο για να παραπληρώσουν την Κοινή Γνώμη και τους Πολιτικούς;

Το νέο αποκαλυπτικό βιβλίο του Π. Αναστασιάδη για την «δίκη του Λονδίνου».

ΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΘΑ ΔΙΑΤΕΘΟΥΝ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ (ΕΛ.ΚΕ.ΜΕ.Π.)

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: Αθ. Χρηστάκης, Σόλωνος 77, Αθήνα, Τηλ.: 3639.336, 3607876, 3635223.

Η γανόδιον
ΑΘΗΝΑ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 1987
ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΟΥΖΟΣ: Τέσσερα ποιήματα. ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Μυθιστορηματική και ιστορική ελπίδα. Απόδειξη άλλων προσηγοριών. ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗΣ: Έξι ποιήματα. ΑΝΤΕΙΑ ΦΡΑΝΤΖΗ: Πέντε ρομαντικές φωνές. WILLIAM BLAKE: Τέσσερα ποιήματα (Απόδοση: Γιώργος Μελάνης). Τ. S. ELIOT: Πρόλογοι, I - IV (Απόδοση: Στέφανος Μπεκατόπουλος). ΤΑΚΗΣ ΠΑΥΛΟΣΤΑΘΗΣ: Χρονολόγιο. ΜΙΧΑΗΛ ΜΠΕΤΣΙΟΣ: Έξι ποιήματα. ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΟΥΓΛΑΝΕΛΗΣ: Εξ μνήμης. ΜΑΡΚΟΣ ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ: Το δυναμικό τέλος μιας κοινοκρατικής προσπάθειας. ΝΙΚΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ: Δύο ποιήματα. ΤΟ ΜΕΓΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ: Αντίφωνο δ. Σοφιστής, Φωσφόρος, Δημοτική, Χαρίλαος, Σοφιστής. ΟΙ ΣΥΛΛΟΓΕΣ: Ποιήματα από συλλογές το 1986. Ανθολογούνται: Α. Βουγιούκας, Β. Δανέζης, Ασημένιος, Μ. Μαυρολέων, Θ. Δ. Ντόκος, Τ. Χυτήρης. ΕΝ ΠΑΡΟΛΩ: Βιβλιοκρισίες και σχόλια. Γράφουν: Γ. ΠΑΤΙΑΝΗΣ, Κ. ΠΑΛΑΝΗΣ, γιό θύλα των: Τ. Γαλάττη, Ζ. Ζαζέλη, Θ. Βαλτινός, Α. Δαρμινίδη, Δ. Αλέξανδρος.

3

Στα Παιδιά της Διεύθυνσης του Γεγονότου

ΤΡΙΠΟΝΤΑ. Στα τρίποντα η Ελλάδα αναστενάζει. Τα τρίποντα στις μέρες μας είναι η παλλαϊκότερη μορφή ψυχοθεραπείας.

Εν σχέσει με τα τρίποντα οι πανέλληνες ταξινομούμαστε σε ενεργητικούς και σε παθητικούς.

Οι ενεργητικοί τα βάζουν.

Οι παθητικοί τα θαυμάζουν.

Ο πρώτος ενεργητικός πολίτης της χώρας στα τρίποντα είναι ο Παναγιώτης Γιαννάκης.

Ο πρώτος παθητικός πολίτης της χώρας στα τρίποντα είναι ο Κύριος Πρόεδρος της Δημοκρατίας Χρήστος Σαρτζετάκης.

Η ύψιστη τιμή της ιστορίας του πρώτου έμελε να βιωθεί —τη νύχτα της δοξασμένης Κυριακής στο Φάληρο— στη φιλαθλη αγκάλη του δεύτερου...

ΑΚΡΟΝ ΑΩΤΟΝ. Το άκρον άωτον της ατυχίας έλαχε —φαιίνεται— στον ελληνοαμερικανό διαρρήκτη Ρίτσαρντ Βάγκνερ κάτοικο Παλαιού Φαλήρου την περασμένη εβδομάδα:

«Τέσσερα καταστήματα άνοιξε σ' ένα βράδυ (...) και πιάστηκε γυρίζοντας ενώ προσπαθούσε ν' ανοίξει την πόρτα του σπιτιού του».

Είχε ξεχάσει —λέει— τα κλειδιά και χτυπούσε ο ευλογημένος την κλειδαριά του με το σφυρί. Κάποιοι αγαθοί γείτνες ειδοποίησαν το «100». Τα υπόλοιπα ήρθαν μόνα τους...

Το άκρον άωτον της ατυχίας.

Μια εποχή τα «ακροναωτικά» ανέκδοτα δίνουν και πέρνανε.

Πολύ πριν έρθουν οι σειρές με τους ελέφαντες, με τους ΚΝίτες, με τους Ποντίους...

Θυμάμαι το άκρον άωτον της αισιοδοξίας: *Να πέφτει κάποιος από το ρετιρέ ενός ουρανοξύστη. Να κοντεύει να τελειώσει η βουτιά. Να απομένει μόνον ένας όροφος και να σκέφτεται ο άνθρωπός μας:*

— 'Ισαμ' εδώ καλά τα πήγαμε

Παναγίτσα μου.

Ποια ανέκδοτα —άραγε— έχουν τώρα σειρά να μας τέρψουν; Αν μου ζητούσαν τη γνώμη μου θα ήθελα τσαχπινικές ιστοριούλες μεταξύ πεπειραμένων, επί μηδενικής

—απαραιτήτως— βάσεως.

ΜΝΗΜΕΣ. Επετειακές μνήμες.

Επετειακή μνήμη Γιάννη Ζιγδή στα δύο χρόνια από τις βουλευτικές εκλογές του Ιουνίου του 1985:

«(...) Η συμπαράταξη στις εκλογές εκείνες ΠΑΣΟΚ - ΕΔΗΚ, η οποία αναγγέλθηκε επίσημα με την κοινή τηλεοπτική εμφάνιση Παπανδρέου - Ζιγδή στις 3-5-85 συνετέλεσε αποφασιστικά στη νίκη των δημοκρατικών δυνάμεων».

— Πώς ονομάζονται —ρώτησα

ψυχίατρο φίλο της

«στοχοδιεύρυνσης» — αυτές οι

εξωφρενικές κουβέντες;

— Ονομάζονται «ιδέες μεγαλείου» ή ιδέες υπέρβασης του Εγώ, μου εξήγησε ο ψυχίατρος.

ΖΕΥΞΕΙΣ. Πασοκικές ζεύξεις 1987.

Ζεύξη Ρίου και Αντιρίου.

Ζεύξη Νταβός και 3ης Σεπτεμβρη.

Ζεύξη αμνηστίας για τον Καρβάλιο και απειλής «άρσης ασυλίας» του ΚΚΕ.

Ζεύξη απειλής «άρσης ασυλίας» του ΚΚΕ και πρότασης για διάλογο με την «παραδοσιακή αριστερά».

Τι σημαίνει —ρώτησα τον

Αγαθόνικο— αυτή η τελευταία ζεύξη της πρότασης και της απειλής;

Φοβάμαι —μου απάντησε ο

Αγαθόνικος— πως είναι νέτη σκέτη αναπαλαίωση της μεθόδου Τασιγιώργου.

Ο αστυνομικός διευθυντής —στα χρόνια του 114 και του 15%— Τασιγιώργος ήταν συχνά πυκνά αποσπασματάρχης στους χώρους γύρω από τα Προπύλαια του Πανεπιστημίου.

Όταν η συγκέντρωση ήταν απαγορευμένη ο Τασιγιώργος και τα παλλικάρια του έριχναν ξύλο με το τουλούμι.

Όταν η συγκέντρωση ήταν αδύνατον να απαγορευθεί ο Τασιγιώργος παραμόνευε στις παρυφές της.

Μόλις η συγκέντρωση ξεπερνούσε το χώρο των Προπυλαίων με την στενή έννοια, μόλις δηλαδή οι φοιτητές καταλάμβαναν και λίγο πεζοδρόμιο της Πανεπιστημίου άρχιζε τοπικό το μπερντάχι.

Έσπευδε φυσικά αντιπροσωπεία των οργανωτών της συγκέντρωσης να «κάνει διάβημα» στον αποσπασματάρχη.

Ο Τασιγιώργος άκουγε, απαντούσε, έκανε διάλογο, συμφωνούσε, διαφωνούσε, αλλά όλ' αυτά... από τη μέση του σώματός του και πάνω. Κάτω από τη μέση του είχαν αναλάβει δράση τα πόδια του. Χτυπούσαν κατευθείαν στο καλάμι τους διαβηματίες.

Ο διάλογος διάλογος κι οι καλαμιές καλαμιές...

ΓΛΩΣΣΙΚΑ. Συμπλήρωμα στα Καρδισιώτικα και στα Χανιώτικα που γράψαμε στο προηγούμενο τεύχος:

Το φαινόμενο της μετατροπής του έψιλον σε γιώτα που παρατηρείται στις διαλέκτους ορισμένων περιοχών της Ελλάδας λέγεται στη γλώσσα των ειδικών *κώφωση*. Το αντίθετο φαινόμενο, η μετατροπή του γιώτα σε έψιλον, λέγεται *αντικώφωση*.

Συμπλήρωμα χάρη σ' ένα φιλικό διαφωτιστικό τηλεφώνημα του Γιάννη Χάρη.

ΕΣΥ. Επιλογές διευθυντών γιατρών για τα νοσοκομεία του ΕΣΥ.

Επιλογή διευθυντών για τις νευροχειρουργικές κλινικές των νοσοκομείων του ΕΣΥ. Επιλέχτηκε —προ εβδομάδων— και ο διευθυντής της νευροχειρουργικής κλινικής του Νοσοκομείου Μεταξά. Με την επιλογή του έγινε πια κανόνας η προτίμηση στη θέση του διευθυντή νευροχειρουργού εκείνου του διεκδικητή που έρχεται τελευταίος στα προσόντα όπως τα ορίζει ο νόμος και γι' αυτό είναι κι ο τελευταίος στη βαθμολογία της εισηγητικής έκθεσης.

Τώρα σε 4 νευροχειρουργικά τμήματα ισάριθμων νοσοκομείων του ΕΣΥ στο λεκανοπέδιο —δηλαδή στο ΚΑΤ, στο Γενικό Κρατικό Αθηνών, στο Ασκληπιείο Βούλας και στου Μεταξά— ως διευθυντής έχει επιλεγεί ο 4ος της εισηγητικής έκθεσης...

Όσο λιγότερα προσόντα τόσο πλησιέστερα στο λαό. Έτσι νοείται και —με το συμπάθιο— «υλοποιείται» η παλιά επαγγελία του εξώστη: «Ο λαός στην εξουσία».

Ε - φο - δια - στεί - τε το καλοκαίρι με μια ξένη γλώσσα

ΑΓΓΛΙΚΑ

ΓΑΛΛΙΚΑ - ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ

- Για ΑΡΧΑΡΙΟΥΣ ύλη 3-4 τάξεων σε τρεις μήνες.
- Εντατικά για ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΥΣ
- LOWER και PROFICIENCY για τις εξετάσεις Δεκεμβρίου.
- Εγγραφές ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

ΔΕΛΗΒΟΠΟΥΛΟΥ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Πρ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ 14

τηλ: 27.55.66 - 22.09.63

Επαναστάτες - προξενητές

ή
περί κινέζικων
παρασήμων
της Αλικής Τσιλιχρήστου

人民日报

RENMIN RIBAO

Ο παραπάνω τίτλος σημαίνει «ημερήσιο φύλλο του λαού» ή «Λαϊκή ημερήσια» του Πεκίνου όπως έχει πολιτογραφηθεί στην Ελλάδα. Πρόκειται για μια από τις 2.000 κινέζικες εφημερίδες ή μάλλον την πρώτη, την πιο έγκυρη αφού εκδίδεται από την κεντρική επιτροπή του ΚΚΚ.

Βγαίνει σε 5.000.000 αντίτυπα και υπολογίζουν πως διαβάζεται από 30.000.000 αναγνώστες.

Η «Λαϊκή ημερήσια» ο τίτλος της οποίας στο εξώφυλλο είναι βεβαίως κατακόκκινος και κίτρινοι οι υπότιτλοι, δείχνει να κρατάει καθώς λένε πάντα τη γραμμή που διακήρυξε ο προτελευταίος ηγέτης περί της ιδανικής αναλογίας μεταξύ...καλού και κακού στην ειδησεοπαράγωγη. Το οποίο σημαίνει, ότι δεν υπάρχει χώρος για ποσοστό δυσάρεστων νέων πάνω από 20%... σε κάθε δόση, ή έκδοσή...

Η ειδηση πάντως που στάθηκε η αφορμή για το σημείωμα και τη μεταφρασμένη ανταπόκριση που ακολουθεί έχει να κάνει με το πλειοψηφών ποσοστό. Διαβάζοντας την ήρθε στο νου μου η στροφή από το τραγούδι που μας ύγραινε τα μάτια τον καιρό της δικτατορίας: ...«τα μαύρα τα μαλλιά μας κι αν ασπρίσαν δεν μας τρομάζει η βαρυσειμωνιά. Θα 'ρθούν καιροί, καιροί ευτυχισμένοι, και θα περνάμε όλοι ευτυχισμένοι σε μια υπέροχη μαρξιστική ζωή η η η». Στην προκειμένη περίπτωση θα μπορούσαμε να πούμε για μαρξιστικό - μαοϊκή. Γιατί το δρόμο τον δείχνει η Μπάοτιγκ μια κινέζικη πόλη.

Ο τίτλος της ανταπόκρισης ήταν:

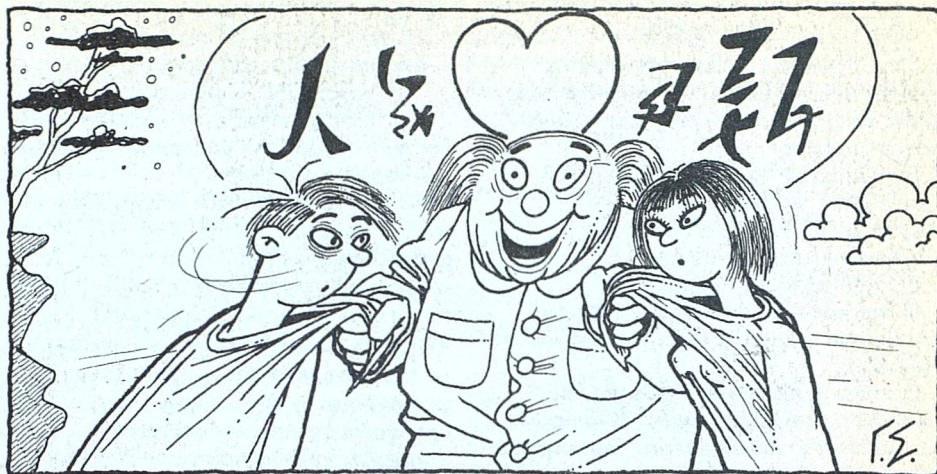
«ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΟΙΚΕΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΑ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΑ ΣΤΕΛΕΧΗ
ΤΗΣ ΜΠΑΟΤΙΓΚ»

Η ρουμπρίκα επιγραφόταν:

政治·法律·社会

↑ ↑ ↑
ΠΟΛΙΤΙΚΗ • ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ • ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ακολουθεί το κείμενο μεταφρασμένο χωρίς περικοπή, μεταβολές και άνευ λοιπών σχολίων:

«Του συνεργάτη μας.

Πώς μπορούν να βοηθηθούν άντρες ή γυναίκες που δυσκολεύονται να παντρευτούν και πως να ξαναπαντρευτούν ηλικιωμένοι που ζουν μόνοι;

Χωρίς ιδιαίτερο κόπο και με τρόπο οικονομικό και αποτελεσματικό, το πέτυχε συνταξιούχο ηγετικό στέλεχος της πόλης Μπάοτιγκ, με ένα γραφείο συνοικεσίων. Σε τρεις μήνες σχηματίστηκαν 115 νέα ζευγάρια, τα 13 από τα οποία προχώρησαν κιόλας σε γάμο. Προηγουμένως, έπρεπε να πας στο σωματείο, στην ομοσπονδία νέων ή γυναικών, στους τρεις φορείς που επιδίδονται σε προξενιά. Απαιτούσε κάποια πληρωμή όμως, είτε με τη μορφή δουλειάς, είτε σε χρήματα και παρά τους κόπους, το αποτέλεσμα ήταν φτωχό. Οι δραστηριότητες αυτές διακόπηκαν τώρα εντελώς.

Ο Ζεγκ Λιούα από το γραφείο περιβάλλοντος της πόλης, βετεράνος μαχητής στο 18ο στράτευμα το 1945, συνταξιοδοτήθηκε το '83 και στα αμέσως επόμενα τρία χρόνια είχε συνδέσει 26 νεαρά και ηλικιωμένα ζευγάρια.

Για τούτη του την προσφορά, τον περσινό Απρίλη και με σκοπό να ενθαρρυνθούν κι άλλα συνταξιούχα στελέχη σε νέες προσφορές, η κομματική ηγεσία της Μπάοτιγκ επέδωσε στον πρώτο δημοτικό σύμβουλο Ζεγκ Λιούα ειδική τιμητική διάκριση.

Κατόπιν, μια σειρά από πρώην ηγετικά στελέχη της πόλης μαζί με τον Ζεγκ Λιούα, έστησαν το γραφείο συνοικεσίων. Βρήκαν στήριξη και ενθάρρυνση τόσο από την ηγεσία της Μπάοτιγκ όσο και από διάφορες άλλες πλευρές της πολιτείας.

Έτσι έλυσαν οι συνταξιούχοι της πόλης το πρόβλημά τους και χωρίς καν αμοιβή ή τιμή. Δεν ζητούν καμιά ανταμοιβή για την υπομονετική τους δουλειά. Όλη κι όλη τους η φροντίδα αποσκοπεί αποκλειστικά στο συνοικέσιο, ώστε όλο και πιο πολλοί να μπορούν να βρουν το σύντροφό τους και να καταφέρουν να στεριώσουν μια ευτυχισμένη οικογένεια (σημ. μεταφράστριας προς το ελληνικό κοινό: Αυτά να τα ακούνε οι αντικομμουνιστές αλλά

και οι κομμουνιστριες...).

Αναλαμβάνοντας ο Ζεγκ Λιούα τη διεύθυνση του γραφείου συνοικεσίων δεν συντονίζει τις δραστηριότητες των προξενητάδων κατά τη διάρκεια μόνον του ωραρίου της ημέρας αλλά διοργανώνει επίσης ο ίδιος πρωινά και βραδυνά με επισκέψεις γνωριμίας. Χάρης και μόνο στις δικές του προσπάθειες έχουμε άλλα 25 νέα ζευγάρια από τα οποία τα 5 ήδη παντρεύτηκαν. Ο 68χρονος καθοδηγητής διέθεσε ακόμη κι ένα δωμάτιο του σπιτιού του στο οποίο ανάβει το τζάκι και φροντίζει να μη λείπει ποτέ το ειδικό τσάι για τους υποψήφιους, όταν πρωτοσυναντηθούν. Αλλά επίσης και ο Βαν Ξιονκίγκ δεν επιδίδεται απλώς σε προξενιά συνηθισμένης μορφής: Καταγράφει στοιχεία ηλικίας, φύλου, επαγγέλματος, προηγούμενους γάμους κλπ. Ο πρώην αξιωματικός Γιαγκ Γιαν πάλι, προωθεί τις ωραίες παραδόσεις από την πολιτική και ιδεολογική δουλειά, στην παραπέρα δουλειά τη συνοικεσιακή: Ψάχνει τις αιτίες πίσω από τις δυσκολίες του γάμου. Προπαγανδίζει ενεργητικά την προλεταριακή άποψη για την αγάπη, το γάμο, την οικογένεια, τη ζωή και την ευτυχία προς τους υποψήφιους και τις οικογένειές τους. Σε πολύ μικρό διάστημα σύνδεσε 12 επιπλέον ζευγάρια.

Μια μοναχική γυναίκα 65 χρονών, που από καιρό σκεφτόταν να βρει κάποιον για σύζυγό της, αλλά δεν της είχε δοθεί ποτέ η δυνατότητα, μόλις άκουσε για το γραφείο συνοικεσίων πήρε μαζί της μια φωτογραφία και πήγε να δοκιμάσει την τύχη της. Δεν της περνούσε από το μυαλό πως το ίδιο κιόλας απόγευμα θα είχαν να παρουσιάσουν για κείνη έναν συνταξιούχο προλετάριο!

Έμειναν κι οι δύο τους ικανοποιημένοι. Άντρες και γυναίκες που μάταια έψαχναν για καιρό, και άλλοι μοναχικοί ηλικιωμένοι χάρις στο γραφείο μπόρεσαν τώρα να λύσουν το πρόβλημά τους.

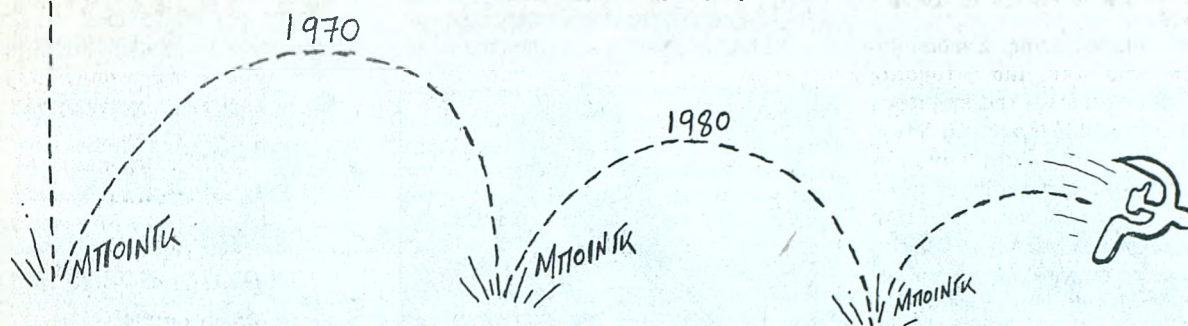
Σουν Ζενχάιγκ

● Μήπως κάποιο γραφείο ταξιδιών πρέπει να οργανώσει διακοπές για το μακρινό Μπάοτιγκ;

1945

Η επιβεβαίωση του συντηρητισμού

του Βασίλη Ζήση

Η ΙΤΑΛΙΑ απέδειξε για μια ακόμα φορά ότι είναι η χώρα του παραδόξου. Αντιδρώντας στην πολιτική κρίση που προκάλεσε τις τελευταίες πρόωρες εκλογές, ανέδειξε νικητές της κάλπης τους πρωταγωνιστές και αίτιους της κρίσης: Τους «αιώνιους» εχθρούς και αρχηγούς του «Κέντρου», τον χριστιανοδημοκράτη Τσιριάκο ντε Μίτα και το σοσιαλιστή Μπετίνο Κράζι.

Από την άλλη μεριά το εκλογικό σώμα δεν δικαίωσε αυτούς που επέκριναν τους υπαίτιους της κρίσης, τους κομμουνιστές οι οποίοι παίρνοντας το 26,6% είδαν το εκλογικό τους ποσοστό να μειώνεται κατά 3,5% και τη διαφορά τους από τους Χριστιανοδημοκράτες να ξεπερνάει το 7%. Κι αυτό παρά τις προβλέψεις των δημοσκοπήσεων οι οποίες έδειχναν ότι για πρώτη φορά μετά τον πόλεμο το ΙΚΚ θα ξεπερνούσε σε εκλογικό ποσοστό τη Χριστιανοδημοκρατία. Την εποχή του Ενρίκο Μπερλιγκουέρ το ΙΚΚ είχε φτάσει και μέχρι το 34,4%.

Η Ιταλία «δονείται συντηρητικά»...

ΑΝΤΙΘΕΤΑ, οι Χριστιανοδημοκράτες όχι μόνο σταμάτησαν την πτώση τους που άρχισε εδώ και αρκετά χρόνια, αλλά αύξησαν το ποσοστό τους κατά 1,4%. Αλλά η σημασία της νίκης τους ξεπερνά τα όρια της μιας εκλογικής μάχης, επειδή κύριος προεκλογικός στόχος τους ήταν το ΙΚΚ και η γραμμή του για μια «εναλλακτική αριστερή κυβέρνηση». Στις προεκλογικές συγκεντρώσεις ο «βασιλιάς Τσιριάκο» δεν σταμάτησε στιγμή να καλεί τους συμπατριώτες του να αποτρέψουν με την ψήφο τους την «εναλλακτική αριστερή λύση» που πρότειναν οι κομμουνιστές. Έτσι ο μύθος της αριστεράς έμεινε μύθος, και η «μεγάλη στροφή» στην ιταλική πολιτική σκηνή δεν φαίνεται στον ορατό ορίζοντα.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟΣ με το χειρότερο εκλογικό αποτέλεσμα του κόμματός του μετά το 1963, ο γραμματέας του ΙΚΚ, Αλεσσάντρο Νάττα απέδωσε την ήττα στη διαίρεση της αριστεράς, γεγονός που σύμφωνα με τον ίδιο την εμπόδισε να παρουσιαστεί σαν μια πειστική εναλλακτική λύση. Άλλοι ηγέτες του ΙΚΚ απέδωσαν την ήττα στη διαρροή προς τους «πράσινους» θεωρώντας το 2,5% που πήρε το πρωτοεμφανιζόμενο κόμμα «ψήφο διαμαρτυρίας» εναντίον του ΚΚ. Η εξήγηση του Νάττα είναι σωστή αλλά δεν επαρκεί για να εξηγήσει την κρίση της ιταλικής αριστεράς. Αντιμέτωπη με την επίθεση του νεοφιλελευθερισμού, με την αυξανόμενη δυσπιστία του κόσμου απέναντι στο κράτος και το δημόσιο τομέα, με τη θεοποίηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας αλλά και με το θετικό απολογισμό της κυβέρνησης Κράζι, οι Ιταλοί κομμουνιστές δεν μπορούν πλέον να πείσουν. Βαθιά διχασμένοι εξάλλου ανάμεσα στους «σοσιαλδημοκράτες» του Τζιόρτζιο Ναπολιτάνο και στους «μπερλιγκουεράνους» οι Ιταλοί κομμουνιστές αδυνατούν σήμερα να προτείνουν πειστικές λύσεις στα νέα φαινόμενα που εμφανίζονται στην παγκόσμια πολιτική και οικονομική συγκυρία και μοιραία πέφτουν —όπως και οι άλλοι συντρόφοι τους, λιγότερο ή περισσότερο ορθόδοξοι, ανά τον κόσμο— σε μια ατέρμονη ομφαλοσκόπηση. Η εκλογική ήττα σήμανε άραγε και την ώρα του νέου αστέρα του κόμματος, του Ακίλε Οκέτο; Και θα είναι αυτός, ο ικανός η-

γέτης που θα αποτρέψει την αποδυναμωση και πιθανώς τη διάσπαση του κόμματος; Δύσκολη η απάντηση.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ νικητής των ιταλικών εκλογών είναι φυσικά ο Μπετίνο Κράζι. Το 14,3% που πήραν οι Σοσιαλιστές (αύξηση κατά 2,2%) είναι το υψηλότερο που πέτυχαν στις τελευταίες δέκα εκλογικές αναμετρήσεις και ενισχύει την απαίτησή τους για έναν ισχυρότερο ρόλο στη νέα κυβέρνηση συνασπισμού. Απαίτηση που προκάλεσε άλλωστε, τη διάλυση της πεντακομματικής κυβέρνησης συνασπισμού του Κράζι και τις πρόωρες εκλογές.

Και η κ. Θάτσερ ξέρει να παίζει...

ΑΝ Η ΣΤΡΟΦΗ των Ευρωπαίων προς τους συντηρητικούς, σε συνδυασμό με την αυξανόμενη δυσπιστία τους προς τους φορείς της αριστεράς επιβεβαιώθηκε σε ένα βαθμό στην Ιταλία, στη Βρετανία η νέα επικράτηση των νεοφιλελευθέρων αποκτά τις διαστάσεις θριάμβου σε βάρος των Εργατικών. Γιατί αυτή τη φορά η νίκη της Θάτσερ δεν μπορεί να αποδοθεί στα Φώκλαντ, ούτε στην αποδιοργάνωση των Εργατικών. Οι τελευταίοι διεξήγαγαν μια θαυμάσια προεκλογική εκστρατεία, κέρδισαν επιπλέον είκοσι έδρες στη Βουλή, αλλά έχασαν.

Πολλοί έσπευσαν να αποδώσουν τη νίκη της Θάτσερ μόνο στο εκλογικό σύστημα. Άλλοι στη διαίρεση «Βορρά» —όπου οι εργατικοί αύξησαν τη δύναμή τους— και «Νότου», όπου οι Συντηρητικοί σάρωσαν. Αλλά η διαίρεση μεταξύ του νότου των «μπίζνεσμεν» και των μικροϊδιοκτητών και του βορρά της εργατιάς υπήρχε ανέκαθεν στη Βρετανία. Το νέο στοιχείο που προκύπτει από τις δημοσκοπήσεις είναι ότι όχι μόνο οι περισσότεροι από τους ψήφους που πήρε η Θάτσερ προέρχονται από τους εργαζόμενους αλλά ότι η μεγάλη πλειοψηφία των νέων εκλογέων και των νεαρών σε ηλικία ψηφοφόρων ψήφισαν Συντηρητικούς. Ούτε και είναι άσχετη η νίκη της Θάτσερ από τη «ριζοσπαστική» και επιθετικά νεοφιλελεύθερη προεκλογική τακτική που ακολούθησε. Τη στιγμή που οι αντίπαλοί της και κυρίως ο Νηλ Κίνock διάλεξαν τη μετριοπάθεια, για να χάσουν.

ΤΕΛΙΚΑ οι εκλογές στην Ιταλία και τη Βρετανία αποδεικνύουν για μια ακόμα φορά στα τελευταία χρόνια ότι η Ευρώπη μπήκε για καλά στην εποχή της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και της «ντερεγκιουλέσιον», της αποδυναμώσεως του δημόσιου τομέα και του ρόλου του κράτους στην οικονομία. Ο νεοφιλελευθερισμός δεν θα είναι ένα φαινόμενο παροδικό όπως θέλησαν πολλοί να ελπίζουν. Απέδειξε ότι μπορεί όχι μόνο να αναδιοργανώνει τον καπιταλισμό, αλλά και ότι έχει τη δυνατότητα να κερδίζει με το μέρος του μεγάλες μάζες ψηφοφόρων που προσβλέπουν τώρα μόνο στην ιδιωτική πρωτοβουλία ως το μόνο μέσο για τη λύτρωσή τους από τη μιζέρια.

ΜΠΡΟΣΤΑ στην κατάσταση αυτή τα σοσιαλιστικά, εργατικά και κομμουνιστικά κόμματα απαντούν μόνο με την εσωτερική τους κρίση. Συνεχίζοντας να βλέπουν τον έλεγχο του κράτους και των μέσων παραγωγής από το κράτος ως το μοναδικό τρόπο για τη λύση όλων των προβλημάτων δεν κάνουν τίποτα άλλο από το να παίζουν στο γήπεδο των αντιπάλων τους και να χάνουν συνέχεια. □

Ο ΔΙΑΣ ήταν ΚΕΡΔΟΣ-φόρος και ελαττωματικός

του Βασίλη Ζήση

Νέες δραστηριότητες του κ. Θωμά Λιακουνάκου θέτουν καυτά ερωτήματα:

- Υπερτιμολογήσεις από 0,12 σε... 2.400 δολ.
- Ποια είναι η «κλειστή σπείρα αξιοπίστων προσώπων»;

- Τι ρόλο έπαιξαν οι υπάλληλοι της ΑΧΧΟΝ πρώην αξιωματικοί Αρκουμανέας και Σπηλιώτης;
- Ποιος ο ρόλος του πτεράρχου Μαρινάκη;

Μιλώντας στους δημοσιογράφους την περασμένη Πέμπτη ο υπουργός Άμυνας κ. Γιάννης Χαραλαμπίδης αποκάλυψε και νέο σκάνδαλο στο χώρο της Πολεμικής Αεροπορίας. Το σκάνδαλο —που έρχεται να προστεθεί στα άλλα που αποκάλυψε ήδη το ANTI (κηροζινοφόρα, «Τσίνοικ», «Σκάικαρντ», Ματρά)— αφορά την προμήθεια εξήντα συστημάτων ηλεκτρονικών αντιμέτρων (ECCM ή παρεμβολέων) για ισάριθμα μαχητικά, το 1980. Σύμφωνα με τον κ. Χαραλαμπίδη τα συστήματα αυτά είναι «ελαττωματικά και αμφιβόλου αποτελεσματικότητας», κατά την προμήθειά τους σημειώθηκαν υπερτιμολογήσεις —για παράδειγμα πληρώσαμε 2.480 δολάρια για μια λυχνία που κόστιζε μόνο... 0,12 δολάρια— και στην απάτη ενέχεται μια «κλειστή σπείρα αξιοπίστων προσώπων» τα ονόματα των οποίων θα αποκαλυφθούν όταν τελειώσει η σχετική ανάκριση.

Δεν είχαμε τη δυνατότητα να μάθουμε από πρώτο χέρι τις αποκαλύψεις του κ. υπουργού. Εδώ και αρκετά χρόνια οι εκάστοτε υπουργοί Άμυνας περιορίζονται στην ενημέρωση ενός πολύ κλειστού κύκλου συναδέλφων του ημερήσιου Τύπου, από τον οποίο έχει αποκλεισθεί εσθελικά το περιοδικό. Ωστόσο, οι ασάφειες, οι συγχύσεις και τα ερωτηματικά που αιωρούνται στα όσα ανακοίνωσε ο κ. υπουργός ήταν η αφορμή να ερευνήσουμε την υπόθεση και να διαπιστώσουμε ότι ο κ. Χαραλαμπίδης αποκάλυψε μόνο τη μισή και τη λιγότερο σημαντική αλήθεια. Δεν αποκαλύφθηκε, για παράδειγμα, το όνομα του προμηθευτή που κρύβεται πίσω από το νέο σκάνδαλο: του κ. Θωμά Λιακουνάκου, ιδιοκτήτη της ΑΧΧΟΝ, του ημερήσιου ΚΕΡΔΟΥΣ και της δεκαπενθήμερης ΑΓΟΡΑΣ.

Ο κ. Χαραλαμπίδης δεν αποκάλυψε επίσης ότι ύστερα από την παρέμβαση γνωστού ανωτάτου αξιωματικού το σύστημα «ΔΙΑΣ» κατέστη ουσιαστικά άχρηστο, αυξάνοντας έτσι την απειλή εναντίον των μαχητικών αεροσκαφών της χώρας μας.

Δεν αποκάλυψε εξάλλου ότι όλα τα στοιχεία για τα οποία έχει διατάξει σήμερα να διεξαχθεί ανάκριση, υπάρχουν στην έκθεση ανωτάτου αξιωματικού που για το λόγο αυτό αναγκάστηκε να φύγει από την Αεροπορία.

Αλλά ας πάρουμε την ιστορία από την αρχή:

Το 1977 η αεροπορία άρχισε να ψάχνει για συστήματα ηλεκτρονικών αντιμέτρων με σκοπό να τα τοποθετήσει στα αεροσκάφη τύπων F-4 «Φάντομ» και A-7 «Κορσάιρ» που διαθέτει. Τα συστήματα αυτά μπορούν και παρεμβάλλονται στο ραντάρ ενός εχθρικού αεροσκάφους, κάνοντάς το να χάσει το στόχο του και η τοποθέτησή τους στα μαχητικά κρίνεται σήμερα απολύτως αναγκαία.

Τελικά και ύστερα από πολλές αναζητήσεις, το ΓΕΑ επέλεξε τρεις εταιρείες —όλες αμερικάνικες— από τις οποίες και ζητήθηκε να υποβάλλουν προσφορές: Την ΙΤΤ, τη «Σάντερς Ασοσιέιτς» και την «Κούρας-Άλτερμαν». Η πρώτη όμως αυτοαποκλείστηκε επειδή, όπως δήλωσε, τα αντίμετρα που κατασκεύαζε έκαναν μόνο για τα γιγαντιαία B-52 της USAF και όχι για τα μικρά μαχητικά της Ελλάδας. Έμειναν έτσι η «Σάντερς» και η «Κούρας» με προσφορές ύψους 47 εκατομμυρίων και 30 εκατομμυρίων δολαρίων αντιστοίχως.

Η μεγάλη διαφορά στις τιμές που πρόσφεραν οι δυο εταιρείες οφειλόταν σύμφωνα με αξιόπιστες πληροφορίες σε έναν πολύ απλό αλλά σημαντικό λόγο: Η «Σάντερς» είχε «ρέφερενς», τα αντίμετρά της, δηλαδή, είχαν ήδη τοποθετηθεί στα μαχητικά τύπου F-14 της USAF και λειτουργούσαν. Ενώ το σύστημα της «Κούρας» υπήρχε μόνο στα χαρτιά του σχεδιαστή. Το αποτέλεσμα ήταν η επιτροπή αξιολόγησης να προβληματίζεται επειδή αν αγόραζε το ακριβό, κάποιοι μπορεί να την κατηγορούσαν ότι «τα πήρε», ενώ αν επέλεγε το φτηνό θα αγόραζε «γουρούνι στο σακί».

Τελικά αγοράσαμε και πάλι «γουρούνι στο σακί». Να πώς: Στην τελική φάση της επιλογής η «Κούρας-Άλτερμαν» αγοράστηκε από την επίσης αμερικανική RAYTHEON, αντιπρόσωπος της οποίας στην Ελλάδα τυγχάνει να είναι ο κ. Θωμάς Λιακουνάκος. Και όπως λέγεται, το επιχείρημα με το οποίο ο κ. Λιακουνάκος «έπεισε» την επιτροπή αξιολόγησης ήταν όντως δυνατό: «Τώρα που πιάω από την «Κούρας» υπάρχει η γιγαντιαία RAYTHEON δεν έχετε να φοβάστε τίποτα για τα αντίμετρα».

Έτσι, τον Ιούλιο του 1981 φτάνουν στη

χώρα μας οι πρώτοι παρεμβολείς, οι οποίοι όταν δοκιμάστηκαν δεν λειτουργούσαν. Προκλήθηκε σάλας —μάλιστα, ο τότε αρχηγός της ΑΤΑΔ στη Λάρισα είπε αγανακτισμένος ότι «δεν έχουμε αντίμετρα, αλλά... λιλιά»— και άρχισαν διαπραγματεύσεις με τους Αμερικανούς για την επιδιόρθωση των συστημάτων. Τελικά, παρά τις κάποιες προσαρμογές που έγιναν του «στιλ» συρματάκια για εξωτερικές συνδέσεις των καρτελών με τα κυκλώματα, πράγμα που απαγορεύεται ρητά από τους κανονισμούς—, η Ελληνική Αεροπορία δεν είναι σήμερα σίγουρη για την αποτελεσματικότητα των αντιμέτρων που διαθέτει.

Αυτό σημαίνει ότι σε περίπτωση πολεμικής εμπλοκής η βασική δύναμη κρούσης της ελληνικής αεροπορίας, τα F-4 και τα A-7, δεν θα έχουν πολλές πιθανότητες να ξεφύγουν από τους εχθρικούς πυραύλους επειδή κάποιοι γνωστοί και μη εξαιρεταίοι έβαλαν το κέρδος τους πάνω από την άμυνα της χώρας.

Οι συνέπειες λοιπόν του σκανδάλου είναι πολύ σοβαρές και θα επανέλθουμε με περισσότερα στοιχεία για την υπόθεση. Ως τότε επισημαίνουμε στους αναγνώστες μας, αλλά και στον κ. Χαραλαμπίδη, δύο πολύ ενδιαφέρουσες συμπτώσεις:

● Μέλη τουλάχιστον μίας από τις επιτροπές που συγκροτήθηκαν για να επιλέξουν τον ΔΙΑ ήταν, όπως λέγεται, δύο σημερινοί υπάλληλοι του κ. Λιακουνάκου: ο ταξιαρχος κ. Αρκουμανέας, εκδότης του ΚΕΡΔΟΥΣ και ο σμήναρχος κ. Σπηλιώτης. Σημειώνουμε ότι και στο παρελθόν —στην υπόθεση των «Λεοπαρντς» ο κ. Λιακουνάκος είχε προσλάβει στην εταιρεία του τουλάχιστον έναν από τους στρατηγούς που διαδραμάτισαν αποφασιστικό ρόλο στην υπόθεση, τον κ. Χατζηγιάννη.

● Διοικητής του Δ' Κλάδου, αρμόδιου για τις προμήθειες, ήταν τότε ο υποπτεράρχος κ. Μαρινάκης τον οποίο οι αναγνώστες του ANTI —θέλουμε να πιστεύουμε και οι αρμόδιοι— θα θυμούνται από την ανάμιξή του και σε άλλες σκανδαλώδεις συμβάσεις της Αεροπορίας.

Θέτουμε επίσης στη διάθεση του κ. υπουργού την εξής σημαντική και άκρως αποκαλυπτική πληροφορία: Στο συμβόλαιο

για τον ΔΙΑ αναφέρεται ότι μετά την παραλαβή των αντιμέτρων έπρεπε να γίνει «έλεγχος αποδοχής» (acceptance tests) ο οποίος αν απέβαινε αρνητικός θα είχε ως αποτέλεσμα την επιστροφή των συστημάτων. Τον έλεγχο ανέλαβε να κάνει ανώτατος αξιωματικός της αεροπορίας ο οποίος διαπίστωσε τα εξής:

Πρώτον: Το σύστημα «ΔΙΑΣ» ήταν τεχνολογίας 1965 και συνεπώς απηρχαιωμένο. Αυτό σήμαινε ότι ήταν αδύνατη η βελτίωσή του με στόχο την αντιμετώπιση των νέων απειλών που έθετε ο εκσυγχρονισμός των δυνάμεων της Τουρκίας.

Δεύτερον: Ακυρώθηκε μια παραγγελία φίλτρων και σε σύσκεψη υπό τον κ. Μαρινάκη αποφασίσθηκε να παραγγελθούν άλλα που είναι ακατάλληλα για την απειλή που αντιμετωπίζει η αεροπορία μας. Αυτό σημαίνει με απλά λόγια ότι τα ελληνικά μαχητικά αν εξοπλιστούν με τον «ΔΙΑ» δεν θα μπορούν να αντιμετωπίσουν τα τουρκικά F-4.

Τρίτον: Το σύστημα «ΔΙΑΣ» δεν μπορεί να συνεργαστεί με το σύστημα ALR-66, το οποίο «βλέπει» την απειλή και ειδοποιεί το χειριστή.

Έχουμε υπ' όψη μας και άλλες σημαντικές λεπτομέρειες του σκανδάλου τις ο-

ποίες δεν δημοσιεύουμε γιατί αφορούν σημαντικά θέματα της άμυνας της χώρας. Τονίζουμε μόνον εδώ ότι ο αξιωματικός που διαπίστωσε τα παραπάνω είναι γνωστός για την εντιμότητα και την ακεραιότητά του αλλά και γιατί τον ανάγκασαν να παραιτηθεί από την αεροπορία.

Πριν την παραιτήσή του μάλιστα κλήθηκε σε σύσκεψη στην οποία συμμετείχαν ο τότε υφυπουργός Άμυνας κ. **Ζακολίκος**, και οι πτέρωχοι κ. **Μαρινάκης** και **Κοντοδιδός**, υπεύθυνοι για την «αγορά του αιώνα» σήμερα. Κατά τη διάρκεια της σύσκεψης λέγεται ότι ο κ. Ζακολίκος κατηγορήσε τον εν λόγω αξιωματικό ότι με όσα έγγραφε στην αναφορά του έκανε «το δικηγόρο του διαβόλου» ενώ ο κ. Μαρινάκης του ζήτησε «να πάρει πίσω την αναφορά». Μετά τη σύσκεψη άρχισαν οι ψυχολογικές πιέσεις και ο συντάκτης της επίμαχης έκθεσης αναγκάστηκε να παραιτηθεί.

Μετά από όλα αυτά, τα ερωτήματα που περιμένουν μια απάντηση από τον κ. Χαραλαμπίδου είναι πολλά:

- Γιατί με την τροποποίηση των φίλτρων που αποφασίσθηκε από τον κ. Μαρινάκη το σύστημα «ΔΙΑΣ» έγινε άχρηστο μπροστά στην τουρκική απειλή;
- Ποιος ήταν ο ρόλος που διαδραμάτισαν στην επιτροπή αξιολόγησης οι κ. Αρκουμα-

νέας και Σπηλιώτης;

- Γιατί στην ενημέρωση που έκανε στη Βουλή και στη συνέχεια μιλώντας στον Τύπο ο κ. Χαραλαμπίδου περιορίστηκε μόνο στις υπερτιμολογήσεις; Η συγκαλυψη της αλήθειας οφείλεται άραγε μόνο στις ανάγκες της ανάκρισης που διεξάγεται στο υπουργείο ή σε κάτι άλλο που αγνοούμε;

- Γιατί το υπουργείο δεν αναθέτει την κατασκευή των αντιμέτρων με τα οποία θα εξοπλιστούν τα νέα F-16 και τα Μιράζ σε ελληνικές εταιρείες ή στο ΚΕΤΑ, εξοικονομώντας έτσι μερικά δισεκατομμύρια;

- Ποια είναι η ανάμιξη της ΑΧΧΟΝ στις διαπραγματεύσεις για τη ρύθμιση των νέων αντισταθμιστικών που όπως λέγεται θα είναι κι αυτή μια άλλη, έστω και πιο μικρή, «αγορά του αιώνα»;

Αλλά τα σκάνδαλα των «Λεοπαρντ» και του «ΔΙΑ» δεν είναι τα μόνα στα οποία έχει αναμειχθεί ο κ. Λιακουδάκης. Η δημοσιογραφική έρευνα έχει φέρει στο φως μια σειρά άλλες τουλάχιστον ύποπτες και αμφισβητούμενες συμβάσεις, όπως αυτή για την προμήθεια σταθμών ασυρμάτου για τα ελληνικά τανκς και μια άλλη για την προμήθεια τηλετύπων στον ελληνικό στρατό, με τις οποίες θα ασχοληθούμε αναλυτικότερα σε επόμενα τεύχη.

σοσιαλιστική

δεωρία Πραξη

ΕΠΕΡΕΥΝΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

- Συνέντευξη με τον Αντρέ Γκούντερ Φρονκ
- Η αναγκαιότητα ενός μεσοπρόθεσμου σχεδίου μεταβίβασης
Γ. Παπαδόπουλος
- Για την αναγκαιότητα της ιδεολογίας στην μετάβαση στο σοσιαλισμό
Κ. Παυμης
- Ο μετασχηματισμός του Κράτους
Α. Γερανός
- Σημειώσεις για μια πολιτική στρατηγική μεταβίβασης
Θ. Αλευράς
- Τάξεις και πελατειακό σύστημα
Ν. Μουζέλης
- Τάξεις και οικονομία στη μετάβαση
Θ. Κουμνιάτσης
- Καπιταλιστική κρίση και κοινωνικός μετασχηματισμός
Κ. Λαμπός
- Συνδικάτα και κοινωνική αλλαγή
Α. Αποστολίδης
- Κριτική στις συνειδησιακές θέσεις του ΚΚΕ
Αντώνης Θεολόγος
- Ελληνοτουρκικά: Ειρήνη με το όπλο παρα πόδα
Γ. Σεφερλής

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΤΟ 2. ΤΕΥΧΟΣ '87
σε βιβλιοπωλεία και περίπτερα

ΘΕΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΑ:
θαλασσινές αναζητήσεις

ΤΟ ΚΟΥΤΙ ΤΗΣ ΠΑΝΘΡΑΣ

ΒΙΒΛΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ και ΞΕΝΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
φιλοσοφία
πολιτική
ψυχολογία
παιδικά
κινηματογράφος
θεατρο
ξενολόγηση
τέχνες
Υκράβουρες
λειτουργίες
μεταφύσεις
αφίσσαες

Πλάκα • Βύρωνος 9 — τηλ. 32.22.394

νηπιαγωγείο
το αστεράκι

- Κοντά στο σπίτι σας και δίπλα στο Λυκαβηττό λειτουργεί τό νηπιαγωγείο. «Τό αστεράκι».
- Μιά μικρή δαση μέσα στο τοιμέντο.
- Πρόγραμμα μελετημένο – Διδασκαλία και επίβλεψη από έμπειρο προσωπικό.
- Παιχνίδι και μάθηση σ' ένα περιβάλλον φροντίδας και αγάπης για τό παιδί.
- Έλατε νά γνωριστούμε και νά συζητήσουμε για τό παιδί σας.

Γκόλφω Τζελετοπούλου
Βαλαμώνος 4 και Ασκληπιού τηλ. 6447830 – 3635419.

Πλίνθοι και κέραμοι ατάκτως...

Πληροφορηθήκαμε από το αρχαιογνωστικό περιοδικό HOROS μια ιστορία που μοιάζει σχεδόν απίστευτη. Πρόκειται για μια ανασκαφή που πραγματοποιήθηκε στο Σφακοβούνι Αρκαδίας από το 1983-1985 από τον Έφορο Αρχαιοτήτων της Ε' Εφορείας Θεόδωρο Σπυρόπουλο. Τα αποτελέσματα των μέχρι τότε ανασκαφών ανακοινώθηκαν από τον ίδιο στο Γ' Διεθνές Συνέδριο Πελοποννησιακών Σπουδών το Σεπτέμβριο του 1985. Η επισημάνση της «ομηρικής Ενίσπης» είχε να κάνει, βέβαια, με μια ήδη γνωστή ταύτιση του προϊστορικού οικισμού στο λόφο Σφακοβούνι από τον Γεώργιο Δημ. Πετρόπουλο - Σαγιά. (Οι τρεις αρκαδικές πόλεις Ρίπη, Στρατή, Ενίσπη, Αθήνα 1982). Τα νέα ανασκαφικά ευρήματα οδήγησαν τους αρχαιολόγους Παναγιώτη Φάκλαρη και Γιάνι Α. Πίκουλα στην περιοχή τον Αύγουστο του 1986.

Ιδού, αντιγράφουμε τις εντυπώσεις τους, όπως διατυπώθηκαν γραπτώς από τον Γιάνι Πίκουλα:

«Έχει ανασκαφεί η ΒΑ επικλινή πλαγιά του λόφου. Έκταση ανασκαφής σε πλάτος και βάθος σημαντική. Τα μπάζα ρίχνονται στην πλαγιά του λόφου σε άμεση γειτνίαση με την ανασκαφή. Στα μπάζα εμφανέστατα (μετά από βροχή) πλήθος προϊστορικής κεραμικής (εγχάρακτα, γραπτά, με εμπιστευτική διακόσμηση κ.ά.) πληθώρα απολεπισμάτων, λεπίδων και εργαλείων οψιανού, πυριτόλιθου. Βρέθηκαν αρκετά εργαλεία και δύο βέλη οψιανού.

Στην ίδια την ανασκαφή η εγκατάλειψη του χώρου εμφανέστατη. Η κάλυψη (θάψιμο) ορισμένων τοίχων ήταν αναγκαία αφού ο χειμώνας (του 1985/86) και ιδίως τα νερά της βροχής στην απότομη πλαγιά του λόφου είχαν καταλυτικά αποτελέσματα. Κέρατο ελαφιού, δύο τουλάχιστον μικροί πίθοι και μεγάλο αγγείο in situ κατεστραμμένα (σωρός οστράκων).

Το αποκορύφωμα: Στην άκρη του ανασκαμμένου χώρου υλικό ανασκαφής του 1985 εγκαταλειμμένο. Συσκευασμένο σε πλαστικές σακούλες το 1985 (Ιούλιος) —όπως μαρτυρούν οι ξύλινες πινακίδες, οι κάποτε δεμένες στις ομάδες— καλύπτεται μια έκταση 4 x 5 μέτρων διάσπαρτο αφού η μακρόχρονη έκθεσή του στην ύπαιθρο κατέστρεψε τους σάκκους, σκόρπισε τις ενδείξεις και το έκανε ένα σύνολο. Το υλικό αποτελείται από κεραμική και κυρίως λίθινα εργαλεία, αζίνες, σφύρες, πελέκειες, τριπτήρες, μυλόλιθοι, ενώ ξεχωρίζουν οι οστέινοι πέλεκεις (από κέρατα ελαφιού)...

Είναι η πρώτη φορά, από όσο γνωρίζω, βλέπω, ακούω, που υλικό ανασκαφής εγκαταλείπεται in situ για ένα χρόνο και κάτι (Ιούλιος 1985 - Αύγουστος 1986)...

Ρωτώ λοιπόν: Πώς έγινε η «ανασκαφή»; Με τι συνθήκες, χωρίς κοσμήματα, χωρίς κάναβο (;), χωρίς πρόνοια για τη διατήρηση των αρχιτεκτονικών ή λοιπών ευρημάτων;

Αντε ό,τι βρούμε θησαυροθηρικά και ακοσμήματα... (στη Θεσσαλία που δουλεύουν με νεροκόσκινο για να σώσουν το κόκκαλο ή το σπόρο θα το κάνουν μάλλον για να δικαιολογούν περισσότερα ημερομίσθια...). Και καλά η «ανασκαφή» του θησαυρού. Τα ευρήματα (ένα μέρος βέβαια, τα πιο «χτυπητά», θα πήγαν στο Μουσείο της Τρίπολης) γιατί έμειναν (και μένουν) ένα χρόνο εκτεθειμένα, εκτεθειμένα στην καταστροφή, επισημολογική αχρηστία, να μην πω (γιατί όχι;) στην κλοπή...

Το σχόλιο έχει χαρακτήρα ενημερωτικό. Αναμένουμε να πάρει θέση η Διεύθυνση Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟ και βέβαια η οικεία Εφορεία Αρχαιοτήτων, διότι η υπόθεση εκτός από διοικητικές επισείει και ποινικές ευθύνες».

Τον Ιανουάριο του 1987, όταν κυκλοφόρησε το τεύχος με την παραπάνω καταγγελία, σιωπηρά «σιγουρίστηκε» ο εν λόγω αρχαιολογικός χώρος. Το ίδιο, όμως, σιωπηρά κουκουλώθηκε η υπόθεση και καμιά αντίδραση δεν είδαμε ούτε ακούσαμε ως σήμερα. Θα πείτε, ψύλλοι στ' αφτιά του «υπεύθυνου» αρχαιολόγου και άχυρα στα κεφάλια του ΥΠΠΟ. Στα δικά μας, πάντως, πλίνθοι και κέραμοι ατάκτως...

Σημειωματάριο ειδήσεων

- Εκτός από το μπάσκετ υπάρχει και το σχολείο. Έκλεισαν δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια, άρχισαν και τέλειωσαν πανελλήνιες —συγγνώμη, πανελλαδικές τις λένε τώρα. Η εξεταστική περίοδος στις πανεπιστημιακές σχολές συνεχίζεται — και η χώρα μας καίγεται σαν καμίνι. Νέφος πνιγνό, ακτές που δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι είναι ιδιαίτερα ελκυστικές με το ρυθμό και τη συμφόρηση. Με τι καρδιά να ηρεμήσεις και πως να περιμένεις ατάραχος και με ποια παρηγοριά τα αποτελέσματα; Θερινά σινεμά — αυτή είναι η λύση φίλοι μου, η μόνη ορατή. Η υπουργός Πολιτισμού υποσχέθηκε να ενισχύσει τα θερινά τα σινεμά. Να δούμε και τα αποτελέσματα.
- Σχολεία. Και στο αρχαιότερο σχολικό κτίριο της Αθήνας στην Πλάκα, όπου στεγάζεται τώρα το 74ο Δημοτικό έγιναν τα εγκαίνια μιας σχολικής έκθεσης —όπου όπως κάθε όμοια επίδειξη του αυθόρμητου και άμεσου παιδικού σχεδίου— είναι

πολύ ενδιαφέρουσα. Καθώς την παρατηρούσαμε σκεφτήκαμε άλλες εκθέσεις στο παρελθόν: τη θεματολογία που διαρκώς μεταβάλλεται έτσι όπως αλλάζουν και οι ερεθισμοί των παιδιών ή οι παροτρύνσεις των δασκάλων. Θα άξιζε τον κόπο να οργανωθεί κάποτε μια «αναδρομική» έκθεση παιδικού σχεδίου που να καλύπτει ένα χρονικό διάστημα 50 χρόνων λχ. και τότε θα αποκομίσουμε χρήσιμα συμπεράσματα. Όχι εμείς. Αλλά οι ενασχολούμενοι με την ιστορία.

● Αλλά ενώ τα θερινά τα σινεμά ενισχύονται —στα χαρτιά μέχρι στιγμής— το «Μουσείο και Κέντρο Μελέτης του Ελληνικού Θεάτρου» κατέβασε την αυλαία και διακόπτει προσωρινά τη λειτουργία του γιατί δεν ενισχύεται από την πολιτεία. Σκεφτείτε και να μην είχε σχέση με το Θέατρο η υπουργός Πολιτισμού...

● Μια καλή παράσταση στο θέατρο Βέμπο με το «Κορίτσι της Γειτονιάς» του Χατζηπαυστόλου σε σύγχρονη εκδοχή, τον Γιώργο Αρμένη ανέδειξε μια θαυμάσια νέα ηθοποιό: να θυμάστε από δω και στο εξής την Έλντα Πανοπούλου.

● Μιλούσαμε για επετείους και ιωβηλαία στο περασμένο τεύχος. Ξεχάσαμε ότι εφέτος συμπληρώθηκαν εκατό χρόνια από τότε που ο Πολωνός Ζάμενχφ επινόησε την ESPERANTO στην προσπάθειά του να επικοινωνήσουν οι άνθρωποι με μια γλώσσα κοινή: Εκατό χρόνια μοναξιάς, δηλαδή.

● Αγώνας εναντίον της μοναξιάς, ή ύστατες πλάνες: Νέα πολιτική κίνηση ή τάση ή καλή παρέα; Θα δείξει. Εμείς πάντως σημειώνουμε ότι την Τρίτη 23 Ιουνίου στις 9 το

Αφίσα της σχολικής έκθεσης.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΠΑΠΑΛΗΓΟΥΡΑ

Συνέχεια από τη σελίδα 21

δεν θα 'ταν συνέντευξη, θα 'ταν βασανιστήριο. Επειδή λοιπόν ο χρόνος μας τελειώνει, θα τελειώσω με μια ερώτηση που έρχεται αυτόματα. Είπατε ότι τα στελέχη του χώρου λειτουργούν αυτόνομα. Επειδή λοιπόν λειτουργούν αυτόνομα, το ερώτημα που προκύπτει είναι εσείς, εσείς κύριε Παπαληγόυρα, πού βαδίζετε τώρα μετά τη διαγραφή σας από τη ΝΔ;

ΑΠ.: Στον ίδιο πάντα δρόμο βαδίζω. Διαγράφηκα από το κόμμα της ΝΔ, αλλά κανείς —μα κανείς— δεν μπορεί να με διαγράψει από την παράταξή μας. Θα εξακολουθήσω να αγωνίζομαι για τις ίδιες αρχές, αξίες και ιδέες, όπως διαμορφώθηκαν από τον ιδρυτή του κόμματος με τη δημοκρατική συμβολή και των στελεχών, και της λαϊκής βάσης. Αποτελούν και σήμερα τα μεγάλα όπλα μας απέναντι στους πολιτικούς μας αντιπάλους αυτές οι αρχές, αυτές οι ιδέες, αυτές οι αξίες. Είναι ακριβώς η ουσία της ενότητας. Η ουσία της ενότητας της παράταξής μας.

βράδυ και όσο πάει, θα μαζευτούν στο μπαρ *Τραμ*, Μαυρομυιάλη 168, στελέχη του αντιδικτατορικού φοιτητικού κινήματος ανεξαρτήτως κομματικής ή άλλης εντάξεως και θα συζητήσουν. Πέραν του ποτού ίσως μας προσφέρουν και κάποια είδηση. Ας ελπίσουμε ότι η είδηση θα ξεφύγει από την αρμοδιότητα της στήλης.

● Δύο συναυλίες, Παρασκευή 26 και Σάββατο 27 Ιουνίου από το χιλιανό συγκρότημα «*Αντί - Ιλλυμάνι*» στο ΒΕΑΚΕΙΟ. Τα έσοδα της συναυλίας θα διατεθούν για την αποστολή υλικού στη Νικαράγουα.

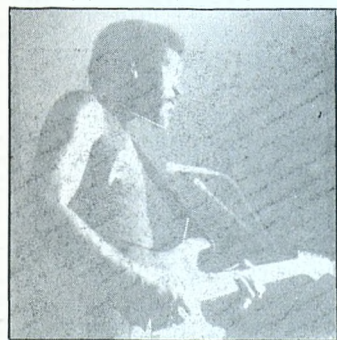
● Σήμερα Παρασκευή 19 Ιουνίου αρχίζουν οι εκδηλώσεις «*Μουσική Αθήνα '87*» που οργανώνει ο Δήμος Αθηναίων και θα κρατήσουν μέχρι και τις 3 Αυγούστου. Η Συμφωνική της Πράγας, η ορχήστρα του Μπορντώ, συναυλία Κουνιτέου, άλλη συναυλία μπλουζ, ο Ντιζή

Ο Ντιζή Γκιλέσπι...

Γκιλέσπι, ο δικός μας Γιώργος Τρανταλίδης και άλλοι θα πλαισιώσουν τις πολύ ενδιαφέρουσες αυτές εκδηλώσεις. Πληροφορίες μεταδίδει εξάλλου καθημερινά ο δημοτικός ραδιοσταθμός.

● Ναι, τον σταθμό αυτόν «κάρφωνε» συνέχεια ο *Διονύσης Σαββόπουλος* στην εκπομπή του του περασμένου Σάββατο. Ήταν το μόνο φάουλ και όχι αναμενόμενο μιας και ο συμπαθής Νιόνιος είχε εκφραστεί πάντοτε υπέρ της εναλλακτικής και ελεύθερης ραδιοφωνίας. Πάντως η εκπομπή αυτή ήταν ίσως η πιο καλή της τηλεοπτικής του καριέρας. Μαζί με τον Χάρυ Κλυν χάρισαν κέφι όπως

...και ο Άλισον.

συμβατικά συνηθίσαμε να λέμε. Μπράβο τους! Ίσως το μυστικό να είναι ότι ο Νιόνιος το έπαιξε «κλόουν» με την πιο καλή έννοια του όρου. Έρριξε αυτοκοροϊδία με πολύ αίσθηση του ανθρώπινου· κάτι που συχνά χάνετε. Ένας παλιός ηθοποιός μου έλεγε κάποτε: «Ο καλός κλόουν είναι εκείνος που ξέρει να μας κάνει να γελάμε εις βάρος του ενώ κατά βάθος γελάμε εις βάρος του εαυτού μας». Εμείς τον χαρήκαμε αυτή τη φορά. Κι ας είχε και τις κακίες του εις βάρος του δημοτικού σταθμού. Άλλωστε δα, για να πούμε και του στραβού το δίκιο, ακόμα δεν είδαμε τις μεγάλες επιτυχίες μετά από τις πρώτες εκπλήξεις της πρώτης εβδομάδας.

● Κατά τα άλλα το επόμενο δεκαπενθήμερο θα είναι τόσο αποδιοργανωτικό όσο η ζέστη θα σφίγγει όλο και περισσότερο. Φυλακτείτε: υπό σκιάν την ημέρα και σε θερινά σημεία τις νύχτες. Σιγά - σιγά θα ξημερώνει και μόλις θα προλαβαίνεται να πείτε τον πρωινό σας καφέ, θα καταφθάνει νέο κύμα καύσωνος. Το νέφος θα μας πνίγει και η πολιτική θα μας εξοντώνει με τις «πρωτοβουλίες» των πρωταγωνιστών της —όμοιες σαν εκείνες του περασμένου καλοκαιριού ή και του προπέρσινου. Νέφος, νέφος, νέφος...

● Από τη Γαλλία πήραμε ευχές από τον παλιό καλό φίλο, σκιτσογράφο SOLO, που έχει σκαρώσει «γραμματόσημα» και τα επικολλά στα γράμματα που στέλνει. Όπως αυτό με τον προαιώνιο φίλο της Ελλάδας κ. Ζισκάρ ντ' Εσταίν. Ωραία ιδέα! Και οι δικοί μας σκιτσογράφοι θα μπορούσαν να τον μιμηθούν επιμένοντας σε εκείνους που τόνωσαν την οικονομία μας: Γούκος, Σταματελάτος, Καραχάλιος, Μαυράκης και κυρίως τον άνθρωπο που ασχολήθηκε κυρίως με την κοινωνική πρόνοια και την ανακατανομή του εισοδήματος: τον κ. Χρήστο Παπαδόπουλο, τέως δήμαρχο Νέας Φιλαδέλφειας.

ΜΑΤΣΗ ΧΑΤΖΗΛΑΖΑΡΟΥ

«Α κακοχρόνο να 'χουνε οι λέξεις
όχι οι λέξεις οι κενές
αλλά αυτές που χαϊδεύουμε προτού κοιμηθούμε
ίσως ο ποταμός».

Μάτση Χατζηλαζάρου

Κοιμήθηκε η Μάτση Χατζηλαζάρου. Αθήνα, Τρίτη 19 Ιουνίου 1987. Κι αυτές οι λιγοστές λέξεις, μικρός αποχαιρετισμός σ' αυτή την ωραία και πλούσια γυναίκα της ποίησης. Το *Αντί* υπόσχεται να αναφερθεί στο έργο της και την ανθρώπινη παρουσία της σε ερχόμενο τεύχος.

Αρχαία Ελληνικά πάλι και πάλι

Το υπόμνημα που έστειλαν προς τον πρωθυπουργό οι πανεπιστημιακοί φιλόλογοι καθηγητές του πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης, κ.ά. (*Αυγή*, 30.5.87) Ι.Θ. Κακριδής, Ε. Κριαράς, Δ. Λυπουρλής, Δ.Ν. Μαρωνίτης, Ν.Χ. Χουρμουζιάδης, Β.Δ. Φόρης, Φ.Κ. Βώρος, Η. Σπυρόπουλος και Δ. Τομπαΐδης (δες και *Αντί*, τχ. 348, 5.6.87) προκάλεσε την «αντίδραση» του Κώστα Ταχτσή· σχετική επιστολή του δημοσιεύτηκε (ασχολίαστη) στην *Αυγή* της 16ης Ιουνίου. Θέμα πάντα οι γλωσσικές προτιμήσεις του υπουργού Παιδείας Αντώνη Τρίτη, που προωθούν την επαναφορά των Αρχαίων Ελληνικών στα γυμνάσια. Ο Κώστας Ταχτσής, θέλοντας να πάρει μέρος στο διάλογο παρά τω πλευρώ του κ. Τρίτη, «συρράφει» επιστολή, που ο υβριστικός της τόνος προκαλεί θλίψη και οργή.

Θλίψη για την πνευματική μικρόνοια που περιέχει η «διαστροφή» των ταξικών επιχειρημάτων, που ούτε λίγο ούτε πολύ θεωρεί ο κ. Ταχτσής ότι αξιοποιούνται προς την κατεύθυνση του χωρισμού των Ελλήνων σε «γλωσσικούς (sic) προνομιούχους και γλωσσικούς (sic) προλετάριους».

Ήμαρτον!

Και οργή, βέβαια για τους υπαινιγμούς «περί μοναδικών τίτλων "ευγενείας" και κοινωνικής καταξίωσης», που ισχυρίζεται ότι θα χάσουν «κανα-δυο απ' αυτούς» τους συντάκτες, όταν όλα τα ελληνόπουλα μάθουν αρχαία ελληνικά!

Από τον συγγραφέα Κώστα Ταχτσή θα περιμέναμε μεγαλύτερη κρίση και ευαισθησία και όχι τέτοιες συμπλεγματικές αντιδράσεις.

Α.Φ.

Οι «γενικές εξετάσεις» τα προβλήματα της νεολαίας και η αριστερά

του Αυγούστου Μπαγιόνα
Καθηγητή Φιλοσοφίας της Παντείου

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η νεολαία, κυρίως το πρόβλημα της λειτουργίας της στην κοινωνία και του ηθικού και πολιτικού προσανατολισμού της, συζητούνται πιο ζωντανά όταν γίνονται οι λεγόμενες «γενικές», δηλαδή εισαγωγικές εξετάσεις στα ΑΕΙ, ιδίως σε σχέση με τις προοπτικές και διεξόδους που προσφέρονται στους «επιτυχόντες» και τους «αποτυχόντες».

Τα προβλήματα αυτά πρέπει να συσχετισθούν με την οικονομική, πολιτική και ηθική κρίση της κοινωνίας μας. Συμπτώματα της κρίσης αυτής στο επίπεδο της άσκησης της εξουσίας είναι ο κυνισμός της Πασοκικής μοναρχίας, ο οποίος εκδηλώνεται, ανάλογα με τις περιστάσεις και τους συνομιλήτες, με την καπηλεία άλλοτε του αριστερού, άλλοτε του «φιλελεύθερου» και «φιλοδυτικού» ή και σωβινιστικού λόγου. Άλλα συμπτώματα είναι η ροπή της πασοκικής μοναρχίας προς την κούφια παρελθοντολογία ή μελλοντολογία, οι «τρισμέγιστες» και «συγκλονιστικές» «εγκαταβιώσεις» των κ. Τρίτση και Σαρτζετάκη και η καλλιεργούμενη σχετική ωραιολογία, η υποκρισία που εμπνέει τη μοναρχική ρητορική, πχ. οι δηλώσεις καταδίκης και αποτροπιασμού για τους καθηγητές που κάνουν ιδιαίτερα μαθήματα ενώ ο μισθός του πρωτοδιόριζόμενου καθηγητή είναι γύρω στις 50.000 δρχ.

Αξιοσημείωτο σύμπτωμα κρίσης είναι και η αναντιστοιχία ανάμεσα στη σπουδαιότητα μιας κοινωνικής λειτουργίας και την αμοιβή αυτών που την ασκούν. Την αναντιστοιχία αυτή η πασοκική μοναρχία επέτεινε, δημιουργώντας μια κατάσταση πλήρους ασυναρτησίας που εξωραϊζεται με την άκριτη χρήση του ιδεολογήματος της λεγόμενης «αξιοκρατίας». Έτσι, ο ειδικός επιστήμονας των ΑΕΙ που επιτελεί έργο το οποίο απαιτεί ειδικευση, αποδεικνυόμενη με διδακτορικό τίτλο, καθώς και διδακτικές και οργανωτικές ικανότητες εισπράττει γύρω στις 40.000 δρχ. (μέχρι πρόσφατα 17.000!!).

Αντίθετα, διάφοροι παρακοιμώμενοι και παρατρεχάμενοι αυλικόι του πασοκικού θρόνου με αμφίβολα προσόντα, επιτελώντας «έργο» που κάθε εγγράμματος Έλληνας πολίτης θα μπορούσε σε πολλές περιπτώσεις να επιτελέσει, εισπράττουν παχυλούς μισθούς. Παρέλκει βέβαια η μνεία των υψηλότατων κερδών διαφόρων επιχειρήσεων. Η εικόνα της ασυναρτησίας και της σήψης συμπληρώνεται με την αποδιοργάνωση της δημόσιας διοίκησης, όταν λχ. το υπουργείο Παιδείας χάνει φακέλους για διορισμό σε ΑΕΙ ή δι- καιολογητικά αναρρωτικών αδειών, καθηγητών της Μ.Ε., της δημόσιας υγείας, με τη χρεωκοπία ασφαλιστικών οργανισμών τις συνέπειες της οποίας πρέπει να υπομείνουν οι ασφαλισμένοι, σύμφωνα με

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
16 Ιουνίου '87.
ΗΡΣ
"Ολοήμερο το σχολείο"
"Α' Φάση Εξέτασης"
Οι φίλοι "Εξέτασης 1987"
"Από την πράξη στην υποκειμενική"
"Συμπληρωματικά"
"Τρίτη" "8η" "8ος όγας!"
"Ανδρέας Φίλιππος"

Τρίτη, μπορείς
μπορείς να προκριθείς...

ορισμένους συγγενείς του πασοκικού θρόνου. Με ανεξήγητη ανοχή από τα θύματα αντιμετωπίζεται η τακτική της μοναρχίας να μην πληρώνει τα χρέη της, πχ. στους συγγραφείς και τους εκδότες των πανεπιστημιακών βιβλίων, οι οποίοι είχαν την αφέλεια να πάρουν στα σοβαρά τις γραπτές αποφάσεις της χωρίς όμως να δηλώνει ρητά ότι «επτώχευσε». Όλη αυτή η κατάσταση ωραιοποιείται με συχνές τελετές, όπως αυτές που έγιναν για τα 150 χρόνια του Πανεπιστημίου Αθηνών, εστοίχισαν όπως γράφτηκε χωρίς να διαψευθεί 50.000.000 δρχ. ενώ το περί ου λόγος ίδρυμα στερείται κεντρικής βιβλιοθήκης. Παρόμοιες τελετές, που θυμίζουν αυτές του Ηλιογάβαλου, του Καρακάλλα και άλλων αυτοκρατόρων της παρακμάζουσας Ρώμης είχαν γίνει με πρωτοβουλία της «επιτυχημένης» και αμετακίνητης υπουργού Πολιτισμού πριν δύο χρόνια ενώ η Λυρική Σκηνή έχει ουσιαστικά κλείσει, ενώ τον Μπετόβεν υποκατέστησε ο εξιδανικευθείς από το θρόνο του ΠΑΣΟΚ Τσιτσάνης και τον Μυράτ ο κ. Φυσούν.

Για την κατάσταση αυτή δεν ευθύνεται αποκλειστικά το ΠΑΣΟΚ. Η συντηρητική παράταξη με τον αυταρχισμό της είχε ενθαρρύνει ανεξάρτητα από τις προθέσεις και τη ρητορική της την αναζήτηση ατομικών λύσεων. Η πολιτεία του πασοκικού θρόνου αποτελεί έκφραση της στάσης αυτής στο επίπεδο της άσκησης της κρατικής εξουσίας. Συνυπεύθυνη σε μικρότερο βαθμό είναι και η αριστερά με το ανεξήγητο «άσυλο» που παραχώρησε στην πασοκική μοναρχία, αντιδρώντας συμβολικά στα αντιλαϊκά μέτρα της, (άρθρο 4) θεωρώντας την «καλύτερη από τη δεξιά» ίσως επειδή η μοναρχία οργανώνει τελετές εις μνήμη του ΕΑΜ βυζαντινολογώντας για το αν η «αλλαγή» της μοναρχίας είναι αυθεντική ή όχι, χαρακτηρίζοντας την πολιτική της ως «εκσυγ-

χρονιστική» ενώ είναι διαλυτική.

Τις συνέπειες της κατάστασης αυτής υφίσταται όλη η νεολαία και ιδίως το μέρος της που προέρχεται από στρώματα μισθωτών. Αυτό συμβαίνει γιατί η νεολαία δεν είναι ενταγμένη στην επαγγελματική και κοινωνική δραστηριότητα, πλήττεται πιο άμεσα από την ανεργία και δεν βρίσκει ουσιαστική βοήθεια από πουθενά, εκτός ίσως από το στενό οικογενειακό περιβάλλον των νέων. Είναι αναπόφευκτο μεγάλο μέρος της να περιθωριοποιείται και να αναζητεί ατομικές λύσεις.

Στην αναζήτηση αυτή εντάσσεται και η συμμετοχή στις λεγόμενες «γενικές εξετάσεις». Η συμμετοχή σε αυτές δεν υπογορεύεται απλά από την εντύπωση ότι το πτυχίο είναι σύμβολο οικονομικής και κοινωνικής ανόδου, γιατί όλο και περισσότεροι συνειδητοποιούν ότι τα πτυχία (πχ. των μαθηματικών, της κοινωνιολογίας, των γαλλικών κ.α.) αποτελούν διαβατήριο για την ανεργία ενώ η προσφερόμενη σε πολλά ΑΕΙ παιδεία είναι ανεπαρκής.

Η είσοδος σε κάποιο ΑΕΙ δίνει στους νέους και τους γονείς τους την αίσθηση ή έστω την ψευδαίσθηση κάποιας απασχόλησης. Γι' αυτό κυρίως μοιάζει να είναι περιζήτητη. Ακριβώς γι' αυτό το λόγο πολλοί υποστηρίζουν ότι η ζήτηση για πανεπιστημιακές σπουδές υπερβαίνει κατά πολύ την προσφορά θέσεων για ΑΕΙ. Συνεπώς κάποια επιλογή μεταξύ των υποψηφίων είναι αναπόφευκτη. Αυτή που γίνεται με εξετάσεις είναι φαινομενικά δημοκρατικότερη από αυτή που θα μπορούσε να γίνει με άλλους τρόπους, πχ. με απαγορευτικά διδακτρα, όπως είχε προτείνει στο μεσοπόλεμο ο Συκουτρής, γιατί «όλοι μπορούν να μάθουν την εξεταστέα ύλη».

Ο ισχυρισμός για το δήθεν αναπόφευκτο χαρακτήρα της επιλογής με εξετά-

σεις δεν είναι ακαταμάχητος. Κατάλληλος προγραμματισμός θα μπορούσε να προσδιορίσει τις παρούσες και ιδιαίτερα τις μελλοντικές ανάγκες μιας ισόρροπα αναπτυσσόμενης κοινωνίας σε πτυχιούχους διαφόρων ειδικοτήτων, συνδυάζοντας την με την παροχή μιας πολύπλευρης «πολυτεχνικής» παιδείας. Αποσυνδέοντας την ικανοποίηση της ζήτησης πανεπιστημιακής παιδείας επιστημονικής ειδίκευσης ή επαγγελματικής αποκατάστασης από την ιδιότητα του αποστήθιζοντος ή και αντιγράφοντος και διαρκώς εξεταζόμενου φοιτητή, ένας τέτοιος προγραμματισμός θα μπορούσε να μειώσει τη διάσταση ανάμεσα στη ζήτηση και την προσφορά πανεπιστημιακών θέσεων, προσφέροντας ποικιλία άλλων διεξόδων για επιστημονική ειδίκευση και επαγγελματική κατάρτιση. Ακόμα και το αναμφισβήτητο αριστοκρατικό δυτικογερμανικό σύστημα του χωρισμού της επιστημονικής από την επαγγελματική κατεύθυνση, το οποίο ενέχει τον κίνδυνο μετατροπής της τελευταίας σε μηχανιστική δραστηριότητα χωρίς επίδραση νέων ιδεών και κριτικής σκέψης, είναι πιο ορθολογικό από το δικό μας, το οποίο επιλέγει «φοιτητές» για πτυχία που ως επί το πλείστον δεν οδηγούν ούτε σε επιστημονική, ειδίκευση ούτε σε επαγγελματική αποκατάσταση.

Με το δικό μας «σύστημα» των γενικών, δηλαδή εισαγωγικών εξετάσεων, που η μοναρχία φραστικά κατήγγειλε σε προεκλογική συγκέντρωση του 1981 στη Θεσσαλονίκη δεν εξασφαλίζεται ούτε καν η επιλογή των πιο «ικανών» για πανεπιστημιακές σπουδές. Με τις γενικές εξετάσεις ελέγχεται κατά κύριο λόγο η ικανότητα αποστήθισης ορισμένων σελίδων από τα εγκεκριμένα σχολικά βιβλία. Η τάση για αποστήθιση ενθαρρύνεται και στις λεγόμενες «πανεπιστημιακές σπουδές» από το ισχύον σύστημα δωρεάν διανομής «συγγραμμάτων» (100 σελίδες ανά μια εξαμηνιαία ώρα) που επέβαλε η μοναρχία χωρίς προφανώς να προϋπολογίσει το κόστος του εξού και η αδυναμία της να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της. Η εξεταζόμενη στις γενικές εξετάσεις ύλη δεν έχει σχέση ούτε με τη σύγχρονη εξέλιξη των επιστημών, ούτε καν με την οργάνωση των σπουδών, που υπάρχει στα ΑΕΙ. Έτσι λχ. οι υποψήφιοι για τα τμήματα φιλοσοφίας, παιδαγωγικής και ψυχολογίας δεν εξετάζονται σε κανένα από αυτούς τους κλάδους αλλά στα αρχαία ελληνικά, τα λατινικά, την «έκθεση ιδεών» και την ιστορία. Ακόμα και η επιλογή μοντερνιζόντων θεμάτων για τις γενικές εξετάσεις όπως πχ. για τη Σχολή των Annales, ενισχύει τελικά την αποστήθιση της όχι τελειώς σαφούς παρουσίας της από το εγχειρίδιο *Εισαγωγής στις Ιστορικές Σπουδές*. Οι υποψήφιοι που κατά κανόνα έχουν ισχυρή ιστορική παιδεία είναι μάλλον απίθανο να έχουν καταλάβει την «ολιστική» μεθοδολογία και βασικές έννοιες, όπως «θεσμοί», «μορφές συμπεριφοράς», «συλλογικοί τρόποι του σκέπτεσθαι και αισθάνεσθαι», «χρονικοί ρυθμοί» κ.ά. της Σχολής αυτής που αποσαφηνίζονται από την ιστοριογραφική χρήση τους. Δε μένει λοιπόν στους υποψήφιους παρά η αναπαρά-

γωγή όσων πρόλαβαν να αποστηθίσουν. Η ικανότητα για αποστήθιση είναι προϋπόθεση για να απαντήσουν επιτυχώς στις παραδοσιακού τύπου σχολιαστικές ερωτήσεις, όπως πχ. οι αναγνωρίσεις και αντικαταστάσεις ρηματικών τύπων της αττικής διαλέκτου ή των λατινικών που εξακολουθούν να τίθενται.

Η λεγόμενη «έκθεση ιδεών» υποτίθεται ότι δεν έχει σχέση με την αποστήθιση και υπάρχει για να «βαθμολογηθεί» η ωριμότητα και η κριτική σκέψη των υποψηφίων. Πέρα από την αυτονόητη παρατήρηση ότι οι αρετές αυτές είναι δύσκολο να εκφραστούν κάτω από τις συνθήκες των γενικών εξετάσεων, τα θέματα των εκθέσεων ιδεών συχνά ενθαρρύνουν την αναπαραγωγή γενικόλογων κοινών τόπων, που διδάσκονται από «εκθεσιολόγους», οι οποίοι θυμίζουν τους ρητοροδιδάσκαλους της αρχαιότητας. Άλλα θέματα όπως το πρόσφατο που αναφέρεται στα κριτήρια με τα οποία οι υποψήφιοι επιλέγουν τις συντροφίες τους, είναι εξομολογητικού και προσωπικού χαρακτήρα. Τέτοια θέματα δεν έχουν ορατή σχέση με οποιαδήποτε άποψη για τον επιστημονικό τρόπο σκέψης την επιστημονική μεθοδολογία ή την επιστημονική κριτική.

Δεν υπάρχουν αντικειμενικά, δηλαδή κοινώς αποδεκτά κριτήρια για την αξιολόγηση τέτοιων εξομολογητικών γραπτών, πέρα από αυτά που ισχύουν για την ορθοέπεια των υποψηφίων. Γι' αυτό και η υποψία ότι ορισμένες εκθέσεις ιδεών κρίνονται ιμπρεσιονιστικά δεν είναι αβάσιμη, αφού δεν υπάρχει άλλος τρόπος να κριθούν. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι με τις γενικές εξετάσεις επιλέγονται οι πιο καλά «προγυμνασμένοι» δηλαδή οι πλουσιότεροι υποψήφιοι κι αυτοί που έχουν ασκηθεί πιο πολύ στην αποστήθιση. Πιθανώς αυτοί θα είναι οι πιο υποταγμένοι στον κονφορμισμό και τη ρουτίνα ως μελλοντικοί «επιστήμονες» ενώ τα πιο δημιουργικά και ανήσυχα πνεύματα θα κινδυνεύουν να αποκλειστούν από τα πανεπιστήμια αν μάλιστα στερούνται οικονομικών μέσων, που θα τους εξασφάλιζαν εντατική προγύμναση και αποτελεσματική άσκηση στην αποστήθιση.

Στην κατάσταση που βρίσκεται η κοινωνία μας και με την απουσία οιασδήποτε εκπαιδευτικής πολιτικής της πασοκικής μοναρχίας πέρα από τις ψυχολογικές ή διαιτητικές συμβουλές προς τους υποψήφιους δεν είναι ρεαλιστικό να περιμένει κανείς ουσιαστική βελτίωση του υπάρχοντος εξεταστικού «συστήματος». Είναι όμως δυνατό να προταθούν επιμέρους βελτιώσεις οι οποίες θα μπορούσαν ίσως να αρχίσουν να εφαρμόζονται όταν λήξει ο χρόνος επιβίωσης της μοναρχίας. Για παράδειγμα η έκθεση ιδεών δεν θα πρέπει ούτε να καταργηθεί, ούτε να μετατραπεί σε γλωσσική άσκηση. Όσοι υποστηρίξουν την τελευταία άποψη παραβλέπουν το γεγονός ότι ο στερούμενος παιδείας δεν μπορεί να είναι σαφής, ακριβολόγος και γλαφυρός στην έκφρασή του. Η έκθεση ιδεών θα μπορούσε να πάρει τη μορφή πραγματείας η οποία να αναφέρεται σε σημαντικό αρχαίο ελληνικό έργο σε μετάφραση, πχ. η επίδραση των εμψυ-

λίων διαμαχών στην εξέλιξη του Πελοποννησιακού πολέμου κατά το Θουκυδίδη, ή σε νεοελληνικό έργο, πχ. κοινωνία και εξουσία στην Ελλάδα του δέκατου ένατου αιώνα σύμφωνα με το *Θάνο Βλέκα* του Καλλιγά. Τέτοιες πραγματείες θα μπορούσαν να αναφέρονται και σε μη λογοτεχνικά κείμενα, όπως πχ. οι διοικητικές εκθέσεις του Νικολάου Πολίτη ως επιθεωρητή στη γενική εκπαίδευση.

Η λοιπή εξεταστέα ύλη θα πρέπει να ανταποκρίνεται στη μεθοδολογία και το περιεχόμενο του επιστημονικού κλάδου που ο υποψήφιος προτίθεται να σπουδάσει πχ. για τον μέλλοντα νομικό ίσως είναι σημαντικότερο να γνωρίζει οικονομική και κοινωνική ιστορία της Ελλάδας από τον Καποδίστρια ως σήμερα, πολιτική και κοινωνική φιλοσοφία και κοινωνιολογία παρά λατινικά ή αρχαία ελληνική γραμματική, δεδομένου ότι η επίδραση του ρωμαϊκού δικαίου στο σημερινό τείνει να περιοριστεί. Ο μελλοντικός ιστορικός θα πρέπει να έχει εισαχθεί στα προβλήματα της κριτικής και θεωρητικής φιλοσοφίας της ιστορίας και της ιστορικής μεθοδολογίας, των σχέσεων ιστορικής και κοινωνιολογικής εξήγησης, της οικονομικής και κοινωνικής ιστορίας.

Η προετοιμασία για τέτοιου είδους «εξετάσεις» τα αποτελέσματα των οποίων θα πρέπει βέβαια να εξαρτώνται από τα φάρμακα, τη διαίτα ή τον αυξημένο ή μη εκνευρισμό των υποψηφίων, πρέπει να πραγματοποιείται σε ανεξάρτητη εκπαιδευτική βαθμίδα, κολλεγιακή ή προπανεπιστημιακή και σε σχετικά μακροχρόνια διάρκεια (τουλάχιστον 1 έτος). Οι κολλεγικές ή προπανεπιστημιακές σπουδές πρέπει να είναι προσιτές σε όλους και όχι μόνο στους «καλούς μαθητές» που συχνά γίνονται μέτριοι επιστήμονες.

Σ' αυτή την κατεύθυνση θα έπρεπε ίσως να ενταχθούν οι προτάσεις της αριστεράς σχετικά με την επιλογή των υποψηφίων κάτω από το σημερινό κοινωνικό σύστημα. Για να διατυπώσει όμως ολοκληρωμένο πρόγραμμα για την πανεπιστημιακή και τις άλλες βαθμίδες της εκπαίδευσης, και τις άλλες βαθμίδες της εκπαίδευσης, η αριστερά θα έπρεπε να μη δέχεται άκριτα το ασαφές ιδεολόγημα ότι όλες οι βαθμίδες της εκπαίδευσης θα πρέπει να ετοιμάζουν τους πτυχιούχους τους για την «παραγωγή». Ίσως κάποιες απόψεις για το σκοπό της παιδείας, αν και ιδεαλιστικές, να είναι επίκαιρες. Τέτοια είναι η άποψη του Καντ σε ένα δοκίμιό του για την *Παιδαγωγική**: Σύμφωνα μ' αυτή: «Οι γονείς συνήθως ανατρέφουν τα παιδιά τους με μοναδικό σκοπό να προσαρμοστούν στον παρόντα κόσμο, ακόμα και αν είναι διεφθαρμένος. Θα έπρεπε όμως να ανατρέφουν για να γεννηθεί ένας καλύτερος μελλοντικός κόσμος». Για την αριστερά η εκπαίδευση, ιδίως η πανεπιστημιακή, πρέπει να αποβλέπει στην ικανοποίηση των αναγκών της κοινωνίας μας, όχι όμως όπως είναι αλλά όπως θα έπρεπε ή θα μπορούσε να είναι. Από την άποψη αυτή η καντιανή ρήση της ταιριάζει απόλυτα. □

* E. Kant, *Oeuvres Philosophiques*, Σειρά Pleiade, Γ. 3 Paris 1986, σ. 1155.

Πες μου πώς κάνεις διακοπές να σου πω ποιος είσαι

της Τέτας Παπαδοπούλου

«Ο τουρισμός και οι διακοπές είναι ένα γεγονός. Δεν πρόκειται να σταματήσουν παρά μόνο σε μια κοινωνία που θα είναι πολύ διαφορετική από τη δική μας και πάλι κάτι τέτοιο δεν είναι πολύ πιθανό. Δε μένει λοιπόν, παρά να βρούμε τις απαιτούμενες λεπτές ισορροπίες που θα προστατεύσουν τον άνθρωπο και τη φύση, ώστε να μην είναι αυτοί οι χαμένοι».

Από το βιβλίο του Πιέρ Σαμουέλ *Οικολογία*

Απαστράπτουσα η *Πόρσε* και με ελληνικότατα νούμερα παρακαλώ, κατέφθασε στις ακτές της Δυτικής Πελοποννήσου λίγο νοτιότερα του Καϊάφα και στην τοποθεσία Αγειαννάκης —αν αυτό δίνει κάποιο γεωγραφικό στίγμα. Καλοκαίρι 1986. Αύγουστος. Διακοπές. Η *Πόρσε* σταματάει. Εξέρχεται πρώτος ο οδηγός και βαδίζει προς την παραλία φέρων παραμάσχαλα διάφορα μπαγκάζια για τις παρά θιν' αλός ανάγκες. Ενώ εκείνος έχει απομακρυνθεί μια ή δύο το πολύ δεκάδες μέτρα, εξέρχεται του αυτοκινήτου και η συνοδηγός κραυγάζουσα το αμίμητο: *Μηνά την πήρες την κουρελού;*

Όποιος αναγνώστης θέλει, μπορεί βεβαίως να θεωρήσει ότι το ανωτέρω περιστατικό είναι υπερβολικό, υπερτονισμένο ή και κακόβουλο. Ωστόσο οι δύο οι οποίοι το παρακολουθήσαμε, παρά τριχα γλιτώσαμε τη λιποθυμία. Τόση και τέτοια υπήρξε η συγκίνηση. Δυστυχώς η παρέα μας δεν διέθετε κανένα δεινό μαρξιστή ο οποίος σίγουρα θα ήταν σε θέση να «φωτίσει» τη διαλεκτική σχέση μεταξύ *Πόρσε* ...και ελληνικής κουρελούς. Έτσι εμείς μεν μείναμε μόνο με τη συγκίνηση η δε παραλία —μετά την αναχώρηση της *Πόρσε*— με καρπουζόφλουδες, τσόφλια αυγών και άδεια κουτιά της κόκα κόλα. Όχι, την κουρελού δε την άφησαν εκεί.

Διακώψτε ...παρακαλώ

Βρισκόμαστε περίπου ένα χρόνο αργότερα. Μέσα Ιουνίου 1987. Όλοι ετοιμάζουν πυρετωδώς τα σχέδιά τους σχετικά με το πού θα εξαντλήσουν και πώς θα χρησιμοποιήσουν την άδειά τους των τεσσάρων εβδομάδων, η οποία συνήθως αρχίζει την 1η Αυγούστου. Πού θα πάμε διακοπές; Εφημερίδες και περιοδικά προτείνουν "γραφικά" νησιά, "γραφικά" χω-

ριά, "γραφικές" χασαποταβέρνες έως και "γραφικές" ντισκοτέκ. Λαμπρά. Αλλά τι σημαίνει αυτή η μαγική λέξη διακοπές; Τι διακόπτουν όλα αυτά τα πλήθη που με ιδιωτικά αυτοκίνητα πλοία, τρένα, αεροπλάνα, εγκαταλείπουν την πρωτεύουσα και τις λοιπές μεγάλες πόλεις για... παράλιους τόπους. Τι αφήνουν πίσω τους και τι ψάχνουν να βρουν και να κάνουν εκεί που πάνε;

Κουβαλούν μαζί τους φορητές τηλεοράσεις —βίντεο ανάλογης χρήσης δεν κυκλοφορεί ακόμη στην αγορά— τρανζίστορ, ογκώδη κασετόφωνα, πρωινά μεσημεριανά βραδινά μαγιώ, τελευταία μοντελάκια παντός είδους, τάδε οίκου βατραχοπέδιλα, ειδικές πετσέτες για την ηλιοθεραπεία, τσάντες τσαντούλες τσαντάκια πληθώρα αντιηλιακών διαφόρων βαθμών προστασίας εκ των οποίων ξεχωρίζει εκείνο με το φρικτό άρωμα καρύδας που φοριέται πολύ. Πραγματικά η λουσομανία και η επιδειξη κατανάλωσης ανδρών και γυναικών στη διάρκεια των διακοπών δεν έχει τα όριά της. Αλλά να ήταν μόνο αυτό...

Homo touristicus

Ας μην κρυβόμαστε όμως. Το ιδεολόγημα και ο μύθος των διακοπών δε σημαίνουν κατ' ουσίαν τίποτα άλλο παρά ότι: ο μεν Νεοέλληνας homo touristicus μεταφέρει την κοινωνικοπολιτιστική αθλιότητά του στην «υπερήφανη» ελληνική επαρχία, νησιωτική ή απλώς παραλιακή. Οι δε «αγνοί» και «άδολοι», χωρικοί, ψαράδες και ξενοδοχοαγρότες ταν αντιμετωπίζουν όχι ως πελάτη, αλλά ως κάποιον από τον οποίο θα προσπαθήσουν να κερδίσουν χωρίς να του δώσουν —ει δυνατόν— τίποτα. Τα χαρτιά των διακοπών είναι σηματοδεδεμένα εξίσου και από τις

δύο πλευρές. Έτσι πολύ συχνά γίνεται το ...έλα να δεις ποιος θα πλειοδοτήσει, η μαγκιά της πόλης ή η λεβεντιά της υπαίθρου. Δηλαδή μπρος γκρεμός και πίσω ρέμα.

Rooms for rent και πανοσθήκωμα

Όλοι όσοι φεύγουν για διακοπές δηλώνουν ότι θέλουν να ξεκουραστούν, να κάνουν μπάνια, να ζήσουν μερικές βδομάδες πιο «υγιεινά» απ' ό,τι πχ. στην Αθήνα. Ξεκουράζονται λοιπόν —οι περισσότεροι— σε εκείνους τους απάνθρωπους χώρους, τους κατ' ευφημισμόν ονομαζόμενους *ενοικιαζόμενα δωμάτια*. Έτσι σε τέσσερεις τοίχους οι οποίοι περικλείουν ένα κρεβάτι, δύο καρφιά, αντί κρεμάστρας, έναν γλόμπο ο οποίος αιωρείται στο κέντρο απειλητικός, δυό τρεις καρέκλες και ίσως κάποια πετσέτα. Η έννοια *ώρες κοινής ησυχίας* δεν έχει κάνει ακόμη την εμφάνισή της εδώ. Οι εντός των δωματίων ξυπνούν και κοιμούνται σύμφωνα με τις συνθήκες και το ωράριο της οικογένειας των «ξενοδόχων». Πάντως φαίνεται ότι αυτά τα rooms for rent αρνούνται στους πελάτες τους. Δεν εξηγείται αλλιώς ο καταπληκτικός πολλαπλασιασμός τους χρόνο με το χρόνο. Δεν έχει μείνει χωράφι, αποθήκη και κοτέτσι χωρίς πανοσθήκωμα...

Ο μύθος της θαλασσινής «μας» χώρας

Εδώ υπάρχει μια παρανόηση. Μπάνιο σημαίνει κολυμπάω, όχι κάνω ηλιοθεραπεία. Άλλο σημαίνει μπαίνω στη θάλασσα κι άλλο την κοιτάζω. Είναι δυνατό να βρεθεί έστω μια παραλία που να μην ακουστεί τουλάχιστον πενήντα φορές την

ημέρα η φράση της Ελληνίδας μητέρας —ανεξαρτήτως ηλικίας— «Γιαννάκη μην μπαίνεις μέσα, πάρε το κουβαδάκι και παίξε έξω, Κωστάκη πρόσεχε θα πνιγείς»; Φυσικά ο κίνδυνος αυτός, δεν είναι φανταστικός ιδίως όταν δεν μαθαίνει κανείς να κολυμπάει, αλλά απλώς να επιπλέει.

Αλήθεια, τι δηλώνουν οι αμέτρητοι πνιγμοί ενηλίκων και ανηλίκων κάθε καλοκαίρι; Μήπως ο μύθος περί του «θαλασσινού μας λαού» ανήκει πλέον στο απώτατο παρελθόν; Μήπως η σχέση μας με τη θάλασσα έχει συρρικνωθεί τόσο ώστε εξαντλείται δια του βλέμματος, έχει δηλαδή μετατραπεί απλώς σε μια οπτική απόλαυση;

Κάποια ώρα το περίφημο μπάνιο τελειώνει. Κατά κανόνα η παραλία εγκαταλείπεται μ' ένα σωρό απορρίματα, κυρίως πλαστικά μπουκάλια και νάυλον σακούλες, δηλαδή ό,τι δεν ανακυκλώνεται. Υπάρχουν βεβαίως και ορισμένοι οι οποίοι δεν παρατάνε τα σκουπίδια τους στην αμμουδιά. Πρόκειται όμως μάλλον για απροσάρμοστους συμπλεγματικούς τύπους οι οποίοι συμπεριφέρονται έτσι γιατί θέλουν να ...ξεχωρίσουν από το «κοινωνικό σύνολο».

Το εθνικό πιάτο

Εν πάση περιπτώσει αφού οι κολυμβητές επιβιβασθούν στα αυτοκίνητά τους, τα οποία είχαν φροντίσει να παρκάρουν πλάι στο κύμα, κατευθύνονται προς τον τόπο του πραγματικού πάθους, εκεί όπου οι διακοπές αποκτούν ουσιαστικό νόημα, δηλαδή στα διάφορα φαγάδικα. Εστιατόριο ή ρεστοράν, ταβέρνα ή ψησταριά, ό,τι κι αν δηλώνει η ταμπέλα το φαγητό είναι περίπου πανομοιότυπο. Ένα κομμάτι κρέας που το πετάνε στη φωτιά και μετά το ρίχνουν στο πιάτο του πελάτη, πατάτες τηγανητές και η ένδοξη χωριάτικη σαλάτα.

Η ελληνική κουζίνα δεν υπήρξε ποτέ ιδιαίτερα πλούσια, ωστόσο η έκπτωσή της τα τελευταία χρόνια δεν περιγράφεται. Όλα απλοποιούνται στο βωμό της «ανάπτυξης». Το μαγειρευτό φαγητό υποχωρεί ατάκτως προ της χοιρινής μπριζόλας. Βλέπετε το πρώτο χρειάζεται κάποια προπαρασκευή και προετοιμασία, ενώ η δεύτερη γίνεται στο άψε σβήσε και το κέρδος του μαγαζάτορα μεγιστοποιείται. Παρά ταύτα οι εν διακοπαίς διάγοντες παραγγέλνουν και ξαναπαραγγέλνουν μία από τα ίδια. Και αφού οι Γιαννάκηδες και οι Κωστάκηδες μπουκώσουν για τα καλά με πατάτες και ψωμιά και στο τραπέζι δημιουργηθεί αδιαχώρητο από άδεια πιάτα και μπουκάλια μπύρας που κατανάλωσαν οι γονείς τους, έρχεται η ώρα των παγωτών. Τι Σικάγο, τι χωνάκια, κυπελλάκια και πυραυλοι και ρουκέτες. Άλλη μια απaráμιλλη συνάντηση της ποιότητας με την ποσότητα. Σα να μη φθάνουν δε όλα αυτά, η ιστορία... ε-

παναλαμβάνεται το βράδυ, αφού προηγηθούν στάσεις, σε ζαχαροπλαστεία και ουζάδικα.

Η υπερήφανη ρωμιοσύνη

Φυσικά δεν εννοεί κανείς ότι οι διακοπές θα πρέπει ντε και καλά να είναι σπαρτιάτικες. Να ζαλωθούν δηλαδή όλοι τα σακίδια, να πάρουν τα μονοπάτια, να κατασκηνώνουν, να κολυμπάνε τουλάχιστον δέκα ώρες τη μέρα και να τρώνε μισή ντομάτα. Όμως χρειάζεται το Μιτσουμπισί να φθάνει μέχρι το κύμα; Πρέπει πάση θυσία τα πόδια να καταντήσουν το πλέον άχρηστο και παροπλισμένο —μετά από τον εγκέφαλο βεβαίως— τμήμα του σώματος; Είναι υποχρεωτικό να θυμίζουν οι παραλίες τους δρόμους της Αθήνας τις ημέρες που απεργούσαν οι οδοκαθαριστές;

Μπριζόλα, αντιλιακά, σκουπίδια. Ιδού το τρίπτυχο στο οποίο κινούνται και εξαντλούνται οι νεοελληνικές διακοπές. Η υπερήφανη ρωμιοσύνη θα συνεχίσει και σε αυτόν τον τομέα να γράφει ιστορία. Ήδη ολοκληρώνεται το κεφάλαιο: *Τίποτα δε θα μείνει όρθιο*. Τα νησιά και τα παραλιακά χωριά κοντεύουν να γίνουν ίδια

με τα μούτρα μας τα «Αθηναϊκά». Από την «αξιοποίηση» έχουν γλιτώσει προς το παρόν, μόνο οι βουνοκορφές. Αλλά πού θα πάει, κάτι θα γίνει και γι' αυτές.

Βεβαίως, ο τουρισμός και οι επιπτώσεις του δεν αποτελούν ελληνικό φαινόμενο. Ούτε διακοπές κάνουν στην Ελλάδα μόνο οι Έλληνες. Όμως καμιά χώρα δεν ξεχαρβαλώθηκε σε τέτοιο βαθμό και με τόσο ευκολία. Ούτε η γείτων Ιταλία ούτε η λίγο μακρινότερή μας Ισπανία. Εκεί κι αν έφτιαξαν ξενοδοχεία και μπάγκα-λουζ και πανσιόν. Αλλά υπήρξε ένα όριο, κάποιος αυτοπεριορισμός. Στη γαλάζια μας χώρα τέτοιοι φραγμοί δεν ευδοκίμουν, γιατί εμποδίζουν την «ελληνική ψυχή» να εκφραστεί και το «δαιμόνιο της φυλής» να μεγαλουργήσει. Το παιχνίδι λοιπόν παίζεται χωρίς κανόνες.

Γιατί φτάσαμε όμως σ' αυτό το σημείο; Πάλι θα πούμε ότι φταίνει η Τουρκοκρατία και τα κακά μονοπώλια; Πάλι θα επιστρατευθεί εκείνος ο μύθος της μικρής, φτωχής, άγονης, άνυδρης Ελλάδας; Πάλι μίζερολογία και ζωτικά ψέματα...

Κι όμως μάλλον πολιτιστικής τάξης लोगοι οδήγησαν και επέτρεψαν αυτή την κατάσταση — κι όχι μόνο αυτή.

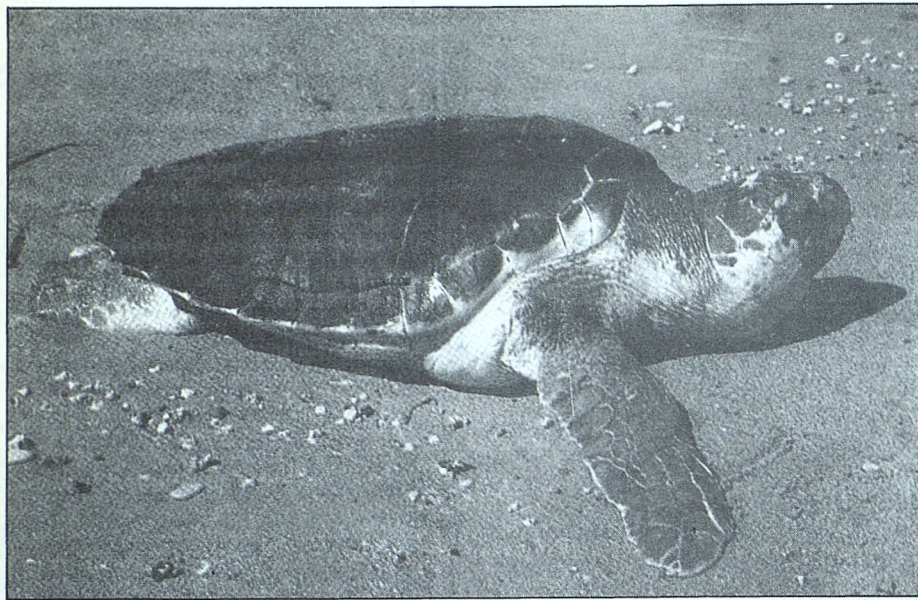
ΣΤΗ ΝΕΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΙΟΥΝΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ

Γράφουν:
Μιχάλης Μοδινός
Δημήτρης Κωστόπουλος
Ηλίας Ευθυμιόπουλος

Caretta caretta η οικοπεδοφάγος

του Δήμου Τσαντίλη

Η Caretta caretta ανυποψίαστη για τις φροντίδες της «τουριστικής αξιοποίησης» της.

Τα αναγραφόμενα στον διεθνή τύπο σχετικά με τις γαστριμαργικές συνήθειες των Ζακυνθίων είναι όλως ψευδή. Άλλοι είναι, ως γνωστόν, οι λαοί που ευαχούνται καταγουλιάζοντας χελωνόσουπες ή τραγανίζοντας βατραχοπόδαρα. Οι φιλήσυχοι κάτοικοι του ωραίου Ζάντε απέχουν επιμελώς παρομοίων βαρβαροτήτων, προσηλωμένοι όπως είναι στα ειρηνικά τους έργα. Η σύντομη περίοδος αναταραχής, που λίγο έλειψε να μετατρέψει την Νύμφη του Ιονίου σε πεδίο συνεχών διενέξεων μεταξύ χελωνομάχων και χελωνολατρών, οικοπεδοφάγων και οικολόγων, ξενοδόχων και νομαρχίας, φαίνεται ότι έχει παρέλθει ανεπιστρεπτή.

«Χρυσή τομή» και χρυσές δουλειές

Ο «Σύλλογος Τουριστικής Ανάπτυξης» έχει προσθέσει στον τίτλο του το πλέον εύηχο «...και Προστασίας του Περιβάλλοντος της Ζακύνθου» και ξάφνου θυμήθηκε ότι «...για αιώνες οι Ζακυνθιοί δεν στάθηκαν εμπόδιο στην αναπαραγωγή της χελώνας». Παρό το γεγονός ότι μεταξύ των μελών του περιλαμβάνονται και ξενοδόχοι που εξακολουθούν να χτίζουν αυθαίρετες μάντρες στην αισθητικά ήδη παραμορφωμένη παραλία του Λαγανά—τόπο όπου παραδόξως επιμένει να αναπαράγεται ακόμη η Caretta caretta—ο Σύλλογος, δια του εκπροσώπου του κ. Συνετού, δηλώνει ότι στο εξής θα πρέπει να αναζητηθεί η «χρυσή τομή» ανάμεσα στην ανάπτυξη και την προστασία της χελώνας. Έχοντας θίξει το σημαντικότερο ίσως πρόβλημα της εποχής μας, ο κ. Συνετός, προκειμένου να αποδείξει ότι εννοεί τα όσα λέει, αναλύει πώς οραματίζεται την ανάπτυξη αυτή:

- Να κληθούν ξένοι επενδυτές να κατασκευάσουν ξενοδοχεία πολυτελείας, σύμφωνα με τις δικές τους προδιαγραφές. Πιστεύοντας προφανώς α-

κράδαντα ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ ενός γηπέδου τένις ή μιας πισίνας ξενοδοχείου και ενός βιότοπου ο κ. Συνετός καταλήγει ότι οι ξένοι αυτοί επενδυτές θα πρέπει να αναλάβουν και την καθαριότητα των ακτών και την προστασία των τόπων αναπαραγωγής της Caretta.

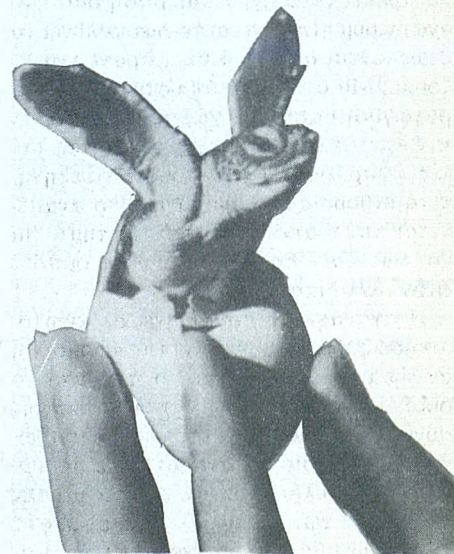
Αντίθετα, οι από οκταετίας «εγκλωβισμένοι», όπως τους αρέσει να αυτοαποκαλούνται, μικροϊδιοκτήτες στα Συκάνια και την Δάφνη έχουν άλλες αντιλήψεις και θέλουν να πάρουν την τύχη της ανάπτυξης και της προστασίας μόνοι τους στα στιβαρά τους χέρια: Τα αυθαίρετα που έχουν ήδη αρχίσει να στήνουν δεν τους εμποδίζουν να ευαγγελίζονται την «σύμμετρη» και «αρμονική» ανάπτυξη μιας μορφής αγροτικού οικοτουρισμού. Τον κίνδυνο, σε περίπτωση που δεν τους επιτραπεί να αξιοποιήσουν τουριστικά τα κτήματά τους, να μετατραπούν οι θυγατέρες τους σε γκαρσόνες στα μελλοντικά πολυτελή ξενοδοχεία της γειτόνος παραλίας, μόνη η νομάρχης Ζακύνθου κ. Μυτώση κατόρθωσε τελικά να διασκεδάσει. Επ' ευκαιρία της Β' Πανερωπαϊκής Οικολογικής Συνάντησης που πραγματοποιήθηκε από τις 5 ως τη 8 Ιουνίου στην πρωτεύουσα του νησιού, η κ. Νομάρχης έστερξε να ανακοινώσει θριαμβευτικά τη διάθεση 55 εκατομμυρίων δραχμών, μέρος των οποίων θα καταβληθεί από την ΕΟΚ για τη μίσθωση—απαλλοτρίωση δεν είναι δυνατή—των ιδιοκτησιών που βρίσκονται στη ζώνη απόλυτης προστασίας όπου κάθε ανθρωπογενής αλλοίωση του περιβάλλοντος απαγορεύεται. Η ζώνη αυτή έχει καθορισθεί βάσει του νόμου για τις «ζώνες οικιστικού ελέγχου που χάρη στην Caretta, από όλη την Ελλάδα, για πρώτη φορά εφαρμόζεται στη Ζάκυνθο. Οι ιδιοκτήτες ομολογούν ότι «αρχίζουν να βλέπουν κάποιο φως» ενώ η κ. Νομάρχης ανακοινώνει και άλλα θαυμαστά:

Το Φιόρε του Λεβάντε και η ευωδία των σκουπιδιών

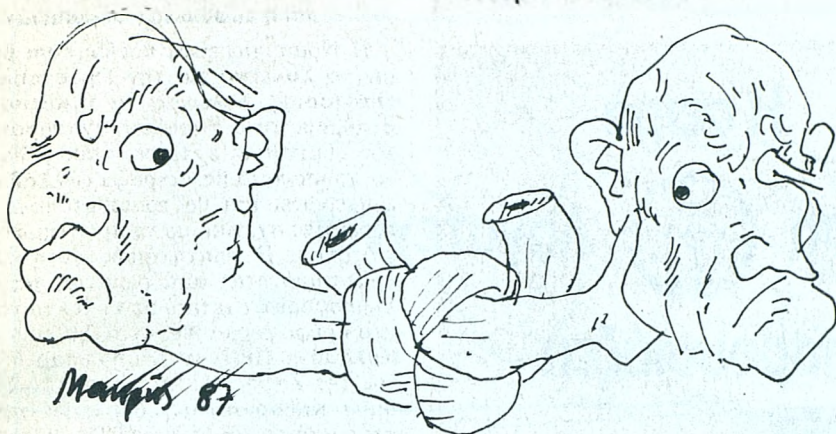
Η Νομαρχία είναι πρόθυμη να βοηθήσει το Σύλλογο για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας να εγκαταστήσει σταθμούς στις παραλίες αναπαραγωγής του συμπαθούς ερπετού, όπου ειδικευμένο προσωπικό θα μοιράζει φυλλάδια, θα ενημερώνει και θα ευαισθητοποιεί τους τουρίστες σχετικά με τα προβλήματα του βιότοπου. Η ορατή όμως αυτή ευαγής δραστηριότητα αμαυρώνεται από τις πληροφορίες σχετικά με τα τεκταινόμενα στο κρυφό ρεύμα Νερατζούλα κοντά στο Καλαμάκι. Εκεί, στη θέση Γυπαρέικα (εντός της Ζώνης Προστασίας 2), ο Σύνδεσμος Καθαριότητας, όπου μετέχουν εκτός από το Δήμο Ζακύνθου, είκοσι άλλες Κοινότητες του νησιού, σκοπεύει να ιδρύσει μέγα σκουπιδότοπο. Ήδη τον περασμένο Νοέμβριο αγοράστηκαν από τον Σύνδεσμο 70 στρέμματα σε τιμή ανά στρέμμα—κατά τις κακές πάντα γλώσσες—εξαπλάσια από αυτή που έχει εκτιμήσει η εφορία. Το ΙΓΜΕ που στην αρχή είχε κρίνει τη θέση κατάλληλη φοβάται σήμερα τη μόλυνση των υπόγειων νερών από τα οποία λέγεται ότι υδρεύεται η πόλη της Ζακύνθου. Τέτοιου είδους όμως φοβίες φαίνεται ότι είναι άγνωστες στο Φιόρε του Λεβάντε. Δείγμα παρόμοιας ετσιθελικής αρετής και τόλμης είχε δώσει και η προηγούμενη δημοτική διοίκηση: Πεισματικά είχε αρνηθεί την κατασκευή εγκαταστάσεων βιολογικού καθαρισμού και αποχετευτικού για τα αστικά λύματα. Τους φόβους που είχαν εκφραστεί για μόλυνση του πόσιμου νερού, τους είχε αποδόσει σε «κύκλους συμφερόντων που αποσκοπούσαν στην παραπληροφόρηση!».

Το κακό είναι ότι οι τότε φόβοι έχουν σήμερα μετατραπεί σε επίμονες φήμες που αναγκάζουν τους επισκέπτες να προτιμούν τα εμφιαλωμένα νερά.

Η πρασινοχελώνα Chelonia Mydas μόλις βγαίνει από τ' αυγό. Όπως και η Caretta caretta σφίγγει τα αυγά της, σε λίγες ακτές (κυρίως ανατολικά της Ρόδου, στην Τουρκία). Απειλούνται και αυτές με εξαφάνιση.

Τα πάθη

του Βασίλη Καραποστόλη

Θα πρέπει, φαίνεται, να περάσει αρκετός καιρός ακόμη για να συμφιλιωθούμε με την ιδέα ότι την κοινωνική ζωή στην Ελλάδα την κυβερνούν τα *πάθη*. Το βλέπουμε, το νιώθουμε, κι όμως κάνουμε σαν να μην καταλαβαίνουμε, λες κι ότι ερεθίζει και παρακινεί να ανήκει μόνο σε κάποιες ιδιωτικές «στιγμές» ή στα υπόλοιπα του δημόσιου βίου. Κι όμως δεν υπάρχει τίποτα πιο καταλυτικό από το αγανακτισμένο πείσμα που γίνεται απεργία ή διαδήλωση, από την οργή ή το φόβο του πολιτικού ηγέτη που γίνεται κατευθυντήρια οδηγία για τους υφιστάμενους του. Μια ορμή αυθαιρεσίας διασχίζει όλες τις συναντήσεις και τις σχέσεις, από τις πιο πρόχειρες και καθημερινές μέχρι εκείνες που η επισημότητά τους θα έπρεπε να το αποκλείει εξ ορισμού. Ασύδοτη ορμή που, σαν μια αρχή ρυθμίσεων, κλείνει και ανατρέπει συμφωνίες, ενώνει και χωρίζει πάντα προσωρινά, ακριβώς επειδή είναι τέτοια.

Είναι στ' αλήθεια περιεργό, αυτό το τόσο μόνιμο στις ανακυκλώσεις του να αποκαλείται εξαίρεση, εθνοφυλετική ιδιοτροπία μοιρασμένη στα άτομα, που θα πρέπει να εξηγηθεί με βάση όσα ήδη γνωρίζουμε (που γι' αυτό διευκολύνει να θεωρούνται αιτίες). Και τι άραγε γνωρίζουμε; Μα ότι οι θεσμοί υστερούν, η παραγωγική βάση της χώρας είναι στενή, κ.τ.λ., κ.τ.λ. Από τις γενικότητες αυτές, εφαρμοσμένες παντού μ' ένα εξηγητικό ενθουσιασμό ανυποχώρητο αναμένεται και η απάντηση στο ερώτημα για το πως ζουν τα άτομα και οι ομάδες στον ελλαδικό κόσμο.

Η αγανάκτηση που οδηγεί σε κινητοποιήσεις, θα θεωρηθεί λοιπόν «ώριμη» ή «ανώριμη» ανάλογα με το πιο είναι το οικονομικό επίπεδο και οι πολιτικές συνθήκες παρόμοια, ο θυμός που σαρώνει ένα δημόσιο οργανισμό ή ένα υπουργικό συμβούλιο θα είναι, σύμπτωμα της ατροφίας των θεσμών, της έλλειψης μιας ανώνυμης λειτουργικότητας. Κα-

μιά αντίρρηση, βέβαια, ότι η οικονομία, οι θεσμοί διακρίνονται μέσα στις κινήσεις αυτές του θυμικού. Όμως και αν ακόμη δεχόταν κανείς ότι είναι αποτελέσματα τους, τι θα του πρόσφερε αυτό το γενικό μέχρι εξατμίσεως, συμπέρασμα; Τι θα έκανε με αυτό; Θα συνέχιζε να δρα ερήμην του, παράγοντας υλικά αποτελέσματα με ό,τι συνήθως θεωρούν άυλο, εσωτερικό, αμφίβολο στην ψυχική υφή του, θα συνέχιζε να διαμαρτύρεται και να αξιώνει, να υποφέρει και να προσβλέπει μέσα σε αυτές τις «καθυστερημένες δομές», την ανύπαρκτη «κοινωνία των πολιτών», την «εξαρτημένη οικονομία». Κάποιοι θα έλεγαν πως απλώς αυτή είναι η μοίρα του ατομικού μέσα στο κοινωνικό, της καθημερινότητας μέσα στην ιστορία. Βιαστικοί ιδεοκράτες που τακτοποιώντας σε σχήματα την «ύλη» ξεχνούν πως πρόκειται για ύλη που οι άνθρωποι την υφίστανται αλλά και τη μύχονται, με τις ερμηνείες και τη δράση τους.

Κοιτώντας πάντα «μακριά» ούτε που προσέχουν πως κάθε μέρα το θυμικό οργανώνει μια τάξη, εγκαθιδρύει καταστάσεις, εξασφαλίζει ισορροπίες, αυτές που το ίδιο θα καταργήσει, είτε εν ονόματι του εαυτού του, των δικαιωμάτων που παρέχουν τα πάθη, είτε επικαλούμενο απλώς ένα κοινωνικό ή πολιτικό σκοπό. Η ελληνική κοινωνία συγκροτείται μέσα στα κοινωνικά πάθη. Κι ό,τι ωθεί σε ενέργειες και συνεπαίρνει έχει την ιστορία του, ακριβώς μια ιστορία παθών, που τα νοήματά της, παραμένουν αινιγματικά για την παρατηρησιακή σκέψη, αρκετά σαφή όμως στη βιωμένη πραγματικότητά τους για τα άτομα και τα σύνολα που απ' αυτά φέρονται.

Αν ισχύει αυτό, τότε το να ερμηνεύουν αυτά τα νοήματα αποτελεί ένα από τα κύρια καθήκοντα της κριτικής που θέλει να φτάσει στις ρίζες, εκεί που πρωτοθεμελιώνεται μέσα στις εμπειρίες η Ταξη της κοινωνίας.

ΔΥΟ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΟΥ ΜΗΤΣΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ

Μια συνάντηση. Σεφέρης - Μακρυγιάννης
Η «ζωντανή έκφραση» που είναι ο Μακρυγιάννης και η συνάντησή που κατ' αρχήν πραγματοποιήσε ο Σεφέρης μαζί του, επανεγγράφονται από τον συγγραφέα μαζί με τις ενδιαφέρουσες παρατηρήσεις του σχετικά με τη νεοελληνική λογοτεχνική σκέψη.

Φύλλα - φτερά

Πέντε ενόητες διηγήματων: Το ριζιμίο λιθάρι, δύο συνθέσεις για κιθάρα, οι ρίζες των μπουζουκίων, παρενθεση με πλάγιαυλους, τρεις άλλες ιστορίες.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ **ΠΟΛΥΤΥΠΟ**

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΑΘΗΝΑ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»,
Δεινοκράτους 131, τηλ. 72.29.237
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: «Μ. Κοτζιά και Σία»,
Τσιμισκή 78

ΕΚΔΟΣΕΙΣ **ΠΟΛΥΤΥΠΟ**

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΙΝ ΜΑΡΤΕΝ
ΛΑΜΠΡΑΚΗΔΕΣ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΓΕΝΙΑΣ

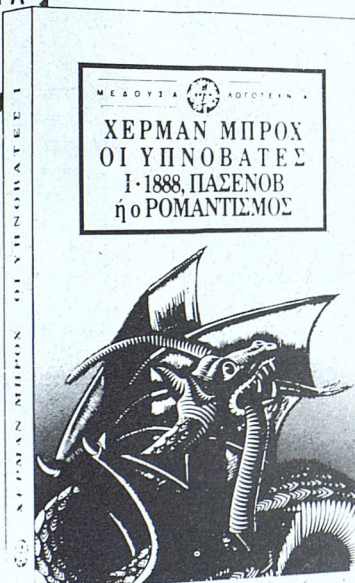
• ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΠΟΛΥΤΥΠΟ ΕΠΕ
ΔΕΙΝΟΚΡΑΤΟΥΣ 131 •
115 21 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 7232819

Η σειρά
Μέδουσα **Λογοτεχνία**
 παρουσιάζει:

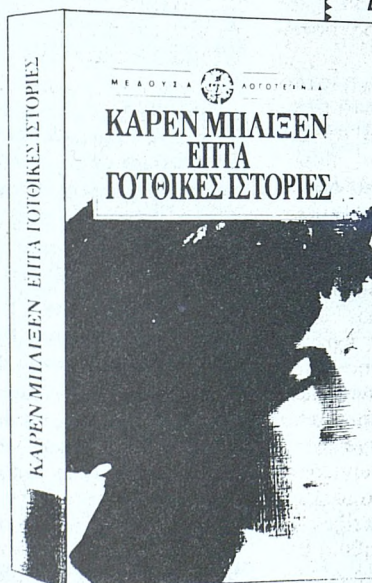
ΜΟΛΙΣ
 ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΓΙΑ
 ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ
 ΣΤΗΝ
 ΕΛΛΑΔΑ

ΔΕΥΤΕΡΗ
 ΕΚΔΟΣΗ

ΑΛΥΣΑΝΔΡΑΤΟΣ - ΠΙΤΟΥΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.

ΣΟΛΩΝΟΣ 114, ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ. 3645822

Η «Ελληνική Αριστερά» και ο ιστός της αγωνίας

του Κώστα Ραβάνη

Η αναβάπτιση του λόγου και της πολιτικής πρακτικής της ιστορικής Αριστεράς καθώς και κάθε λογής αμφισβητησιακής κοινωνικής συνιστώσας που έγινε μέσα από την προσυνεδριακή διαδικασία και το ιδρυτικό συνέδριο της *Ελληνικής Αριστεράς*, είναι μάλλον αναντίρρητη, έστω και αν αυτό δεν ομολογείται από πολλούς για λόγους ενόητους. Η επιστροφή όμως από τη ζεστή ατμόσφαιρα των χώρων του συνεδρίου στην παγερή καθημερινότητα τοποθετεί όλους τους συμμετέχοντες στο εγχείρημα, απλά μέλη, υπό συγκρότηση τοπικά και περιφερειακά όργανα, κεντρική επιτροπή και εκτελεστικό γραφείο μπροστά σε οδυνηρές πραγματικότητες. Οι ξεχωριστού ενδιάφέροντος διατυπώσεις των προγραμματικών και καταστατικών αρχών δεν επαρκούν. Το γενικό θα πρέπει να γίνει συγκεκριμένο, το αόριστο ορισμένο, οι ελκτικές ιδέες καθημερινή πρακτική. Είναι φανερό βέβαια πως όλα αυτά δεν μπορούν να αναμένονται από τη μια στιγμή στην άλλη. Απαιτούν και προϋποθέτουν τόσο την ενεργό εμπλοκή του συνόλου των μελών του νέου κόμματος στην κοινωνική διαπάλη και την καθημερινή αγωνία για αυτοπραγμάτωση ελευθερία, οικονομική και κοινωνική δικαιοσύνη, όσο και την ανάπτυξη κινημάτων τα οποία θα θέτουν όχι συντεχνιακά αλλά κυρίως πολιτικά προβλήματα, υπό την ευρύτερη έννοια του όρου.

Αν όμως, η προσδοκία της ΕΑΡ, δεν είναι μόνο η απλή διορθωτική και εκσυγχρονιστική παρέμβαση αλλά η προσπάθεια για την αποδυνάμωση των μηχανισμών και την οικοδόμηση αποκεντρωμένων, διαφανών και κοινωνικά ελεγχόμενων θεσμών άσκησης εξουσίας, τότε το νέο κόμμα έχει να λύσει ένα γόρδιο δεσμό. Το επί της διαδικασίας ζήτημα. Ας εξηγηθούμε όμως σαφέστερα. Στην ελληνική κοινωνία σήμερα τα ογκώδη προβλήματα που έχουν σχέση κυρίως με ποσότητες (χαμηλή παραγωγικότητα, ελλείμματα, ανεργία, πληθωρισμός), ωχριούν μπροστά σε αυτά που σχετίζονται κυρίως με ποιότητες (ατομισμός, ηθική σήψη, καθημερινός κυνισμός, απουσία κοινωνικής συνείδησης). Δεν ισχυριζόμαστε βέβαια πως αυτά είναι μεταξύ τους ανεξάρτητα, αλλά ότι ως φαινόμενα είναι διακριτά. Καθώς λοιπόν περνούν τα χρόνια αντιλαμβανόμαστε όλο και πιο έντονα την Κίρκη να περιφέρεται ανάμεσά μας και εντός μας.

Ένας πνιγρός ατμός συντηρητισμού καταλαμβάνει όλους τους κοινωνικούς χώρους, φράζοντας τους πόρους του δέρματος Δεξιών και Αριστερών. Το Εγώ κραυγάζοντας «ο σώζων εαυτόν σωθήτω» χλευάζει το Εμείς. Οι απόπειρες για συγκρότηση οποιασδήποτε συλλογικότητας, έστω και αμυντικής, δεν αντέχουν μπροστά στην κοινωνική απόρριψη και την κάθε μορφής καταστολή. Όλα αυτά τα σκάνδαλα που τους τελευταίους μήνες μας αποκαλύπτονται τελετουργικά, δεν αποτελούν παρά τις ακραίες εκφάνσεις πρακτικών τις οποίες η μέση κοινωνική συνείδηση έχει φτάσει όχι μόνο σχεδόν να νομιμοποιεί, αλλά και να θαυμάζει. Για να προσγειωθούμε όμως στην πολιτική πραγματικότητα, αν το ΠΑΣΟΚ έχει το μερίδιο της ευθύνης του για όλα αυτά (όπως φυσικά και η Δεξιά, η οποία κάνει τώρα ασκήσεις εντιμότητας επί χάρτου) δεν είναι γιατί οι άνθρωποι που εμπλέκονται στα σκάνδαλα είναι μέλη του, αλλά γιατί τόσα χρόνια υπέθαψε και γιγαντώσε τους αδιαφανείς μηχανισμούς οι οποίοι επιτρέπουν σε απίθανους αριθμούς να αναρριχώνται στο ημίφως ή το βαθύ σκοτάδι, είτε ως τεχνοκράτες είτε ως κομματικά απαραίτητα στελέχη.

Αυτός λοιπόν είναι ο γόρδιος δεσμός τον οποίον καλείται η *Ελληνική Αριστερά* να λύσει. Η ελληνική κοινωνία καθώς οι αράχνες προσπαθούν να μπαλώσουν τον διάτρητο πλέον ιστό τους, περιμένει το στίγμα ενός πολιτικού σχηματισμού που θα διεκδικήσει την εξουσία όχι ως φωτοαντίγραφο των προηγούμενων παρηκμασμένων συνταγών, ούτε βέβαια ως μηχανισμός ορθοδόξων ιεροκηρύκων οι οποίοι κατέχοντες την αλήθεια θα την επιβάλουν αδιαφορώντας για «λεπτομέρειες» όπως η δημοκρατία, η πολυφωνία, οι αστικές ελευθερίες.

Οι πολίτες τους οποίους σήμερα πλήττει η πολύπλευρη οικονομική και κοινωνική κρίση, περιμένουν μια πολιτική παρέμβαση που θα αμφισβητεί με λόγο και κυρίως καθημερινή πρακτική όχι μόνο τους επί της ουσίας κυρίαρχους χειρισμούς, αλλά και τους επί της διαδικασίας, όσο αυτά μπορεί κανείς να τα διαχωρίσει. Μια πολιτική δύναμη που εξ ορισμού θα απέχει από τις διαβουλευσεις κορυφής και θα συμμετέχει με ανανεωτική λογική στις κοινωνικές διεργασίες και τους πολιτικοκοινωνικούς αγώνες. Που θα αγωνίζεται για τη σταδιακή αποκέν-

τρωση και ανεξέλεγκτων μηχανισμών, που θα απειλεί, από όπου και αν προέρχονται, τη γραφειοκρατία, τον πατερναλισμό, την αλλοτρίωση, τον ατομισμό, δυνάμεις δηλαδή που υποσκάπτουν την ανάπτυξη κοινωνικής συνείδησης και τον αγώνα για την ανθρωπινή χειραφέτηση. Που θα κάνει ορατό ότι η δράση των μελών της δεν γίνεται για την (δια της εξουσίας) κοινωνική αναρρίχηση, αλλά για την πραγμάτωση οραμάτων και ιδεών για μια προοπτική διεξόδου από την κρίση.

Μια ανοιχτή στην κοινωνία πολιτική οντότητα, της οποίας τα στελέχη διαμορφώνουν το προφίλ, όχι στα γήπεδα χασκογελώντας για τον κ. Βαρδινογιάννη, ούτε διαγκωνιζόμενα στις δεξιώσεις για να δημοσιεύουν φωτογραφίες τους οι κοσμικές στήλες όπως έκαναν συχνά τα μέλη της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ αλλά σε όλα τα σύγχρονα πεδία παρεμβάσεων και αγώνων, είτε στο επίπεδο της εργασίας είτε στο επίπεδο των ιδεών, της επιστήμης, του πολιτισμού.

Για να καταγραφεί η *Ελληνική Αριστερά* ως παρουσία η οποία θα δώσει νέο περιεχόμενο σε εκφυλισμένες αξίες και έννοιες δεν θα πρέπει να αρκестεί στη διατύπωση προτάσεων. Αν κάτι θα χρωματίσει τη νέα προσπάθεια αυτό θα σχετίζεται με την εσωκομματική καθαρότητα και διαφάνεια (οι στέρεες βάσεις ήδη μπηκαν από την ληξιαρχική πράξη γέννησης), με τη δημόσια δραστηριότητα των ανθρώπων που επιφορτίστηκαν με τις ευθύνες της εκπροσώπησης, με τη συλλογική ευαισθησία απέναντι σε ζητήματα δημοκρατίας, άσκησης εξουσίας, ήθους και ύφους. Οι μεταπολιτευτικές παρθενογεννήσεις τελείωσαν για την ελληνική κοινωνία. Τώρα που τα πάντα έχουν φθαρεί, όλοι ζητούν αποδείξεις από όλους. Και αυτές η *Ελληνική Αριστερά* θα πρέπει ανά πάσα στιγμή να είναι έτοιμη να τις προσκομίσει.

Ο υπογράφων κατανοεί ότι κάποιος ήδη χλευάζουν τις προηγούμενες σκέψεις και αυτό όχι γιατί απλώς διαφωνούν. Αλλά γιατί απασχολημένοι όπως είναι με την γονιμοποίηση της κάθε αράχνης που υφαίνει τον ιστό της αγωνίας μέσα στην ελληνική κοινωνία, λησμονούν πως η αράχνη μετά το ερωτικό τελετουργικό κατασπαράζει το σύντροφό της.

διολογος-διολογος-διολογος-διολογος

Η ΓΕΝΑΙΟΔΩΡΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΝΤΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ

• Το διαβάσαμε δύο φορές το έγγραφό που ακολουθεί και ακόμη να το χωνεύουμε. Φλύαρο έγγραφο αλλά αξίζει τον κόπο να καταχωρηθεί στο ακέραιο:

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ
Οδός Μυλλέρου 13
ΑΘΗΝΑ - Τ.Τ. 106

Βαθμός Ασφαλείας:
Βαθμός Προτεραιότητας:
ΑΡΙΟ./ ΗΜ.: ΔΑΠ / Φ. 655/ 15-4-87

Πληροφορίες: ΧΡΥΣΙΚΟΥ Φ.
Τηλέφωνο: 5248-911 / 112

ΠΡΟΣ: Κληρονόμους συνταξιούχου
ΦΩΤΙΟΥ ΣΟΦΙΑΣ του Φ.
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Περίληψη: Αζήτητες συντάξεις που οφείλονται στους κληρονόμους του θανόντος συνταξιούχου ΦΩΤΙΟΥ ΣΟΦΙΑ (Α.Μ. 41419 - 01)

1. Σας γνωστοποιούμε ότι στη μερίδα του παραπάνω πρώην συνταξιούχου της ΔΕΗ παραμένει αζήτητο ποσό από συντάξεις ανερχόμενο σε δρχ. 4.267.

2. Προκειμένου να καταβάλουμε το ποσό αυτό στους νομίμους κληρονόμους, ανάλογα με το μερίδιο που δικαιούται ο καθένας απ' αυτούς, θα πρέπει οι νόμιμοι κληρονόμοι να μας προσκομίσουν / στείλουν το συντομότερο δυνατό τα παρακάτω δικαιολογητικά:

2.1 Αντίγραφο Ληξιαρχικής Πράξεως Θανάτου.

2.2 Πιστοποιητικό του Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας του τόπου γεννήσεως του αποβιώσαντος για τους πιο κοντινούς «εξ αδιαθέτου» κληρονόμους αυτού.

2.3 Πιστοποιητικό του Γραμματέα του Δικαστηρίου Πρωτοδικών της περιφέρειας όπου κατοικούσε μόνιμα ο αποβιώσας, ότι δε δημοσιεύτηκε Διαθήκη αυτού από την ημερομηνία θανάτου του μέχρι την ημέρα που εκδίδεται το Πιστοποιητικό.

2.4 Σε περίπτωση δημοσιεύσεως Διαθήκης του αποβιώσαντος, επικυρωμένο αντίγραφο αυτής μαζί με Πιστοποιητικό του αμέσως παραπάνω Γραμματέα Πρωτοδικών, ότι δεν εκκερεμεί αγωγή κατά του κύρους της Διαθήκης.

2.5 Πιστοποιητικό του Γραμματέα του Δικαστηρίου Πρωτοδικών της περιφέρειας όπου κατοικούσε μόνιμα ο αποβιώσας, ότι δεν εκκερεμεί αγωγή για αμφισβήτηση του κληρονομικού δικαιώματος των κληρονόμων.

2.6 Πιστοποιητικό της αρμόδιας Οικονομικής Εφορίας του τόπου κατοικίας των κληρονόμων του αποβιώσαντος, ότι έχουν κάνει Δήλωση Φόρου Κληρονομιάς στην οποία έχουν προσθέσει και το μερίδιο που τους αναλογεί από το πιο πάνω ποσό οφειλής της Επιχειρήσεως προς τον αποβιώσαντα.

3. Σημειώνουμε, ότι σε περίπτωση που οι κληρονόμοι δεν προσκομίσουν / στείλουν τα παραπάνω δικαιολογητικά εντός της προβλεπόμενης από τη σχετική Νομοθεσία προθεσμίας, η απαίτησή τους κατά της Επιχειρήσεως θα παραγραφεί.

Ν. ΚΟΚΚΑΛΗΣ
Προϊστάμενος
Υποτομέα Πληρωμών και Λογιστικής Ασφαλιστικών
Παροχών

• Αλλά ιδού και το γράμμα που το συνόδευε: το αντιγράφουμε, έτσι, για να γελάσει το χέλι κάθε πικραμένου - κληρονόμου ή μη:

Κύριοι,
για τους ελάχιστους κακόπιστους και δυσκοίλιους εκείνους, που ακόμα συνεχίζουν εκνευριστικά να αμφισβητούν το αναντίρρητο γεγονός της εξόντωσης του απαισιού δράκοντος της γραφειοκρατίας από τους Αη - γιώργδες του ημετέρου Δημόσιου, προσκομίζω το παρακάτω έγγραφο ως λαμπρό και αποστομωτικό δείγμα του νέου ανέμου που έχει πνεύσει στα δημόσια πράγματα της πατρίδας μας φουσκώνοντας μέχρι διαρρήξεως τα πανιά της προόδου, της παραγωγικότητας, της περιστολής των δαπανών και εν τέλει (θα το πω ανοιχτά) της πορείας προς το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό με κεφαλαίο Ψ.

Ποιος θα αντικρίσει ένα τέτοιο έγγραφο και δε θα σκιρτήσει από εθνική υπερηφάνεια και δε θα ανολολύξει από απεριόριστο θαυμασμό! Κοιτάξτε ακρίβεια και σαφήνεια, θαυμάστε αυξόντες αριθμούς, καθέτους, διαγωνίους, βαθμούς ασφαλείας και προτεραιότητας, τομείς και υποτομείς και τόσα άλλα. Όλα πατρίδα μας, κι αυτά κι εκείνα, και κάτι που 'χουμε μεσ' την καρδιά...

Κύριοι, τέρμα οι κυκλοθυμικές μεμψιμοιρίες και οι ομφαλοσκοπικές γκρινιές.

Έχουμε κράτος!

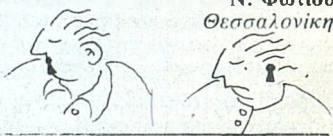
Είμαι υπερβέβαιος ότι η πάταξη της ελάχιστης γραφειοκρατίας που απέμεινε, θα είχε πλήρως ολοκληρωθεί, αν δεν υπήρχε η ασήμαντη μειοψηφία των 10.000.000 αφρόνων που μοναδικό σκοπό τους έχουν να εξαπατήσουν το Δημόσιο και να υπονομεύσουν συνειδητά ή ασυνειδητά το έργο της Αλλαγής. Έχουσιν —όμως— γνώσιν οι φύλακες! Υπάρχει κανείς που να πιστεύει ότι μετά από τόσα πιστοποιητικά, ελέγχους, βεβαιώσεις, αντίγραφα (και δη και επικυρωμένα!), θα διανοηθεί κανείς να επιχειρήσει

να εξαπατήσει το Δημόσιο, να καταχράσεται το χρήμα του λαού, να κάνει κομπίνες, να κλέψει, να υπεξαιρέσει ή να ιδιοποιηθεί έστω και μια δραχμή; Αδιανόητο!

Σχολιάζω μόνο ένα σημείο (την παράγρ. 2.6) όπου δέχονται ισχυρότατο ράπισμα όλοι όσοι κάνουν κακόπιστη κριτική για έλλειψη προβλεπτικότητας και μακρόπνοου σχεδιασμού. Έτσι, λοιπόν, το Φεβρουάριο του '87 που κατέθεσα τη δήλωση φόρου κληρονομιάς, θα έπρεπε να είχα προβλέψει ότι τον Απρίλιο του '87, που έλαβα το έγγραφο, θα μου προέκυπτε επιπλέον εισόδημα της τάξεως των 4.267 δρχ. τουλάχιστον, ώστε να το συμπεριλάβω στη δήλωσή μου. Έτσι διαπαιδαγωγείται ο πολίτης να είναι προβλεπτικός και σχεδιαστικός.

Τελειώνοντας, θέλω να δηλώσω τα εξής: Διατηρώ σώας τας φρένας και γνωρίζω ανάγνωσιν και γραφήν, αποφασίζω: Διαθέτω το ποσόν των 4.267 δρχ. που δικαιούμαι, κατά το ήμισυ (ήτοι 2.133,5 δρχ.) στη φιλότιμη προσπάθεια της εκτροπής του Αχελώου (αν το ήξερα νωρίτερα, θα το δήλωνα δημοσίως στο Κιλελέρ) και κατά το έτερον ήμισυ (ήτοι 2.133,5 δρχ.) στα έργα της ζεύξεως Ρίου - Αντιρρίου (ενάντια στα μποφόρ, οποθενδήποτε και αν προέρχονται). Αυτά ως ελάχιστη συμβολή στο συντελούμενο επί των ημερών μας έργο της ανάδειξης της πατρίδας μας σε σύγχρονη ευρωπαϊκή χώρα, επιβάτιδα του τρένου του 2010 με ατμομηχανή το Δημόσιο. Καλώ όλους τους συναδέλφους μου κληρονόμους να πράξουν το αυτό με εμένα δίδοντες το παράδειγμα. Οι κληρονόμοι στηρίζουν την Αλλαγή!

Οικονομικά αυτοδύναμος
και εθνικά υπερήφανος
Ν. Φωτίου
Θεσσαλονίκη

— Κυκλοφορούν —
ΞΕΚΑΡΙΣΤΙΚΑ... ΑΠΟΛΑΥΣΤΙΚΑ... ΤΟΛΜΗΡΑ...
Στα βιβλιοπωλεία και τα περίπτερα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 306 • 111 41 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ. 22.36.442

Το μεγάλο βιβλιοπωλείο
της Θεσσαλονίκης

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ
GALLERY
ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΙΑΝΟΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 7
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 277-004

ΣΥΓΧΡΟΝΑ
ΘΕΜΑΤΑ

κυκλοφορεί το 30ό τεύχος

Η ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΗΣ Κ.Ο.Β.
ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΤΟΥ ΚΚΕ
● Ο Βάσος Γεωργίου μας έστειλε την επιστολή που ακολουθεί:
Αγαπητέ κ. διευθυντή του «Αντί»,

Στο 346 τεύχος του «Αντί» της 8 του Μάη '87, ο αρμόδιος συντάκτης σας έγραψε —με απόλυτη δική σας κάλυψη, αν όχι και συμφωνία, αλλιώς πώς θα 'μπαινε στα περιεχόμενα του εξώφυλλου— πως «Διαλύθηκε η κομματική οργάνωση δημοσιογράφων του ΚΚΕ»!

Κατασκευάστηκε μια ειδήση με πολύ αλατοπίπερο ακριβώς στις παραμονές του 12ου Συνεδρίου του ΚΚΕ για να αποδειχτεί τι; Μήπως πως στο μεγαλύτερο κόμμα της Αριστεράς δεν υπάρχει δημοκρατία;

Έναν ογκώλιο κι ένα τόσο ολόφανερο γεγονός πως ποτέ προηγούμενα το ΚΚΕ δεν έκανε τόσο ανοιχτό, και ελεύθερο δημοκρατικό διάλογο και πως κανένα πολιτικό κόμμα στην Ελλάδα δεν έχει οργανώσει και επιτρέψει παρόμοια εσωκομματική και δημόσια διαδικασία ελέγχου, κριτική κι αυτοκριτική, έναν τέτοιο ογκώλιο, δεν τον είδατε και δεν γράψατε τίποτα. Βρήκε όμως ο συντάκτης σας καλό να γράψει για ένα δευτερότερο θέμα, που δεν ήταν καθόλου γνωστό και φανερό, άρα μπόρεσε να πάρει ή του πήγαν πληροφορίες ενδιαφερόμενος ή ενδιαφερόμενη από τα μέσα, από την οργάνωση.

Και τι έγραψε ο συντάκτης σας με βάση όσα του είπε ο πληροφοριοδότης του, πράγμα που δεχεται, αφού γράφει «...αν αληθεύουν, όσα διερρέυσαν κατά τη συζήτηση των θέσεων...» κλπ.; 1) Ότι η οργάνωση των δημοσιογράφων άρχισε να προβληματίζει το Π.Γ. από τη στιγμή που η κριτική προς «τους επάνω δεν προερχόταν από δύο - τρεις ταραξίες και κουλουριάρηδες... αλλά έτεινε να κερδίσει την πλειοψηφία των μελών της», 2) Ότι όλο αυτό το πνεύμα του έντονου πολιτικού προβληματισμού και της αμφισβήτησης το φέρανε στην οργάνωση οι δημοσιογράφοι που για ορισδήποτε λόγο φύγανε από το «Ριζοσπάστη».

Στοιχειώδης δημοσιογραφική δεοντολογία απαιτεί βασανιστική διερεύνηση και αναζήτηση της αλήθειας, όπως και βασικός κανόνας δικαίου που έχει αναγορευτεί από τα χρόνια της δολοκτητικής Ρώμης υπαγορεύει: «ν' ακουστεί και η άλλη πλευρά».

Ο συντάκτης σας δεν έκανε τίποτα απ' αυτά και σεις μουμπουνίσατε τη μεγάλη ειδήση!

Αν μας είχε ρωτήσει, θα μάθαινε πως εμείς δε χωρίζομαστε σε σηματοφόρους της αλήθειας, της κριτικής και του προβληματισμού, που όλοι τους είναι πρώην συντάκτες του «Ρ» και στους άλλους εμάς τους «δογματικούς χειροκροτητές». Πως όλοι μας έχουμε σοβαρές ανησυχίες και κάνουμε κριτική για μεγάλες ελλείψεις όχι αδυναμίες της οργάνωσης όχι μόνο «προς τους επάνω», αλλά και στον ίδιο τον εαυτό μας και τους συντρόφους μας. Πως το έργο μας είναι δυσανάλογα μικρό με ό,τι μπορούσαμε και οφείλαμε να είχαμε κάνει. Πως

τέλος εμείς οι παλιότεροι θεωρούμε τιμή που φύγαμε από τις αστικές εφημερίδες και πήγαμε και γίναμε συντάκτες του «Ρ» και δεν μετανιώσαμε για αυτή την απόφαση που πήραμε πριν από 50 ή 40 χρόνια. Αντίθετα είμαστε περήφανοι και γι' αυτό και για όσα τραβήξαμε από τότε.

Είναι γνωστό πως χαρακτηρίσα από το βήμα του 12ου Συνεδρίου όλο αυτό το παραμύθι για τη δήθεν διάλυση της κομματικής οργάνωσης των δημοσιογράφων. Θα περίμενε κανένας, αφού αποδείχτηκε πια πως δεν διαλύθηκε η οργάνωση των δημοσιογράφων, που θα λειτουργήσει τώρα στους τόπους δουλειάς, πως θα 'βγαине ο συντάκτης σας να πει τουλάχιστον πως βασίστηκε σε λαθεμένες πληροφορίες. Αντί, για αυτό, μας εγκαλεί στο τεύχος 347 της 22/5/87 για άλλα φανταστικά δήθεν «σταλινικού τύπου» αδικήματα! Δεν τον ενδιαφέρει καθόλου η καταστατική αρχή μας πως οι ΚΟΒ του ΚΚΕ οργατώνονται, λειτουργούν και δρουν στους τόπους δουλειάς ή κατοικίας. Πιάνεται μονάχα απ' αυτό και ρωτάει: γιατί 12 τόσα χρόνια λειτουργούσαμε αλλιώς;

Γιατί μετά τη μεταπολίτευση υπήρξαν κατ' εξαίρεση για διευκόλυνση της δουλειάς και κλαδικές κομματικές οργανώσεις επειδή και τα μέλη ήταν λιγοστά. Αργότερα εφαρμόστηκε το καταστατικό του κόμματος και τα κομματικά αυτά μέλη εντάχθηκαν στους τόπους δουλειάς ή κατοικίας. Η οργάνωση των δημοσιογράφων, που τώρα έχει δεκάδες που είχε απομείνει. Θα λειτουργήσει, λοιπόν, κι αυτή κανονικά.

Σε όλο αυτό το διάστημα υπήρξε πραγματικά μόνιμος προβληματισμός για την καλύτερη λειτουργία της οργάνωσης. Αλλά ως υποθέσουμε ότι δεν υπήρξε στα 12 χρόνια. Μήπως αυτό είναι στοιχείο, δόγμα ή φетиχ για να μην αλλάζουμε, για να μη διορθώσουμε ένα λάθος ή για να βρούμε καλύτερη μορφή λειτουργίας; Και κάτι τελευταίο: από πού κ. διευθυντή; έχετε ή παίρνετε ο συντάκτης σας, εσείς ή όποιος άλλος το δικαίωμα να επεμβαίνετε στα εσωτερικά μας για να μας λέτε πως θα οργανώσουμε και θα νοικοκυρέσουμε καλύτερα το σπίτι μας, το κόμμα μας; Δεν έχουμε χίλιες φορές πει πως το ΚΚΕ δεν είναι λεία συζήτηση, παρά επαναστατικό κόμμα δράσης βασισμένο στην εσωκομματική δημοκρατία και το δημοκρατικό συγκεντρωτισμό;

Είναι πολύ να ζητάμε, όταν μας επικρίνεται και μας πολεμάτε να ξεκινάτε από την αλήθεια, από τα γεγονότα και τα πράγματα κι όχι από παράμυθια ή παρερμηνείες συμβάντων, γεγονότων και καταστάσεων;

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς
Βάσος Γεωργίου
Αθήνα 30/5/87

Σ.Σ. 1. Επειδή η επιστολή του συναδέλφου Β. Γεωργίου δημοσιεύθηκε και στο «Ριζοσπάστη» την επόμενη της κυκλοφορίας του προηγούμενου τεύχους του ΑΝΤΙ (τχ. 348, 5-6-87) με την παρατήρη-

ση ότι δεν τη δημοσίευσε το ΑΝΤΙ οφείλουμε να διευκρινίσουμε τα εξής μιας και δημιουργείται η εικόνα στους αναγνώστες της εφημερίδας ότι το ΑΝΤΙ «λογόκρινε» το κείμενο του Β. Γεωργίου:

Η επιστολή ήρθε στα γραφεία του ΑΝΤΙ την προηγούμενη της κυκλοφορίας του τεύχους και όπως γνωρίζετε καλύτερα όλων ο συνάδελφος Β. Γεωργίου είναι αδύνατο για ένα 15νήμερο περιοδικό να αλλάξει την ύλη του στο τυπογραφείο, όταν μάλιστα ήδη έχει τυπωθεί το μισό. Υπενθυμίζουμε ότι το σχετικό άρθρο δημοσιεύθηκε στο ΑΝΤΙ στις 8 Μαΐου και ο Β. Γεωργίου γράφει στις 30 Μαΐου μετά από 22 μέρες. Πώς τώρα εξηγείται τόσο μέγιστη σπουδή για να καταδειχθεί «λογοκρισία» στο ΑΝΤΙ, ενώ χρειάστηκε «σκέψη» 22 ημερών για την απάντηση μόνο ο καλός συνάδελφος μπορεί να δώσει απάντηση. Εκτός κι αν στείλουμε το γράμμα στα παρά πέντε για να τη «βγούμε» μετά ότι μας «λογοκρίνανε»... Αυτό όμως δε θέλουμε να το πιστέψουμε.

2. Επί της ουσίας τώρα. Ο Β. Γεωργίου δεν μπαίνει στον κόπο να απαντήσει στα όσα κατέγραψε το ρεπορτάζ στο ΑΝΤΙ για τη διάλυση της Κ.Ο. Δημοσιογράφων του ΚΚΕ, ούτε στα ζητήματα που ετέθηκαν στην ίδια οργάνωση. Φαίνεται για τον πληροφοριοδότη, υποβαθμίζοντας το πολιτικό πρόβλημα και τις απόψεις που διατυπώθηκαν στη σχετική συζήτηση αυτής της οργάνωσης για το 12ο συνέδριο του ΚΚΕ. Οργανωτικά λοιπόν τα προβλήματα για τον Β. Γεωργίου και μόνον και «κατασκευασμένη» η ειδήση. Κανένα πολιτικό ζήτημα δεν μπήκε στην οργάνωση και απλώς υπήρξαν κάποιες «οργανωτικές αλλαγές» αναγκαίες για να «αποδώσει» η οργάνωση και μια οργανωτική εκκρεμότητα που έτρεπε να λυθεί...

Τώρα για τα όσα γράφει ο συνάδελφος Β. Γεωργίου για την «επέμβαση» στα εσωτερικά του κόμματος του καλύτερα να μην τα σχολιάσουμε...

ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΔΙΗΤΑΤΟΡΙΑ

● Μια χρήσιμη επήρμανση από έναν παλιό μας αναγνώστη: Αγαπητό «Αντί».

Συγχαρητήρια για το ειδικό τεύχος «21 Απριλίου 1967: Είκοσι χρόνια μετά». Δύο αράδες για τους μελετητές του μέλλοντος, και ειδικότερα για τους μελετητές του ελληνικού Τύπου στην περίοδο της δικτατορίας. Αξίζουν να αναφερθούν δύο εργασίες ντοκουμέντα.

α) Η διατριβή του Dominique Gazeau, "La presse sous la dictature militaire grecque, 1967-1974" Thèse 3 cycle sc. de l'Information, Paris, 1976, (Polyo).

β) Η εργασία του Βησσαρίωνα Σταύρακα "Athenes - Presse Libre", Universite de Bordeaux III (I.U.T. "B"), Departement Carrieres de l'Information, option du journalisme, Bordeaux, 1983, (Polyo).

Με κάθε εκτίμηση
Δ. Τσουκλίδης

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
115 21 Αθήνα
Τηλ. 72.32.713 — 72.32.819

- Υπεύθυνος, σύμφωνα με το νόμο: ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ Δεινοκράτους 131 115 21 Αθήνα
- Σύμβουλος Δημοσίων σχέσεων και διαφημίσεων: ΘΕΜΗΣ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ
- Γραμματεία Λογιστήριου: ΤΑΣΙΑ ΡΟΥΜΠΟΥ
- Μοντάζ: ΤΑΣΙΑ ΛΕΒΟΝ
- Φωτοστοιχειοθεσία: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ Δεινοκράτους 131 Τηλ. 72.29.237
- Αναπαραγωγή φιλμ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ Δεινοκράτους 131 Τηλ. 72.29.237
- Εκτύπωση: «ΣΠΟΤ ΠΡΕΣ» Α.Ε. Αγίου Κωνσταντίνου 26 Τηλ. 52.42.627
- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα του.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξάμ. 1.100 δρχ. - Ετήσια 2.200
Ετήσια Οργανισμών
Τραπεζών, κτλ.: 7.000 δρχ.
Φοιτητική έκπτωση 15%

Εξωτερικού

Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμνη: δολ. 14
ετήσια: δολ. 28
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αφ. Ασία -
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμνη: δολ. 17
ετήσια: δολ. 34

● Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60
115 21 ΑΘΗΝΑ

● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 100
● ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 150

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

● Για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας:
Περιοδικό «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60
τηλ.: 72.32.713 - 72.32.819
● Για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας: Βιβλιοπωλείο Μ. Κοτζιά και Σια Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
546 22 Θεσσαλονίκη

ΟΙ ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΕΚΠΛΗΞΕΙΣ

Φίλοι αναγνώστες.

Το βιβλίο, στην χώρα μας, περνά κρίση. Οι Έλληνες, διαπιστώνουν οι στατιστικές, δεν διαβάζουν. Πού οφείλεται αυτό; Η αλήθεια είναι πως λόγοι υπάρχουν αρκετοί. Τον κυριότερο, όμως, στοιχειοθετεί το ότι αντιμετωπίζουμε το βιβλίο όπως και κάθε άλλο καταναλωτικό προϊόν. Απόδειξη η υπερβολική εκδοτική δραστηριότητα **μόνον** κατά τις ημέρες των εορτών. «Χαρίστε ένα βιβλίο»... Όχι – διαβάστε ένα βιβλίο! Ας μην βλέπουμε το ύψιστο προϊόν πολιτισμού – τι άλλο μας απέμεινε αλήθεια; – σαν μια εύκολη λύση για δώρο. Το βιβλίο είναι σύντροφος και πνευματικός στυλοβάτης. Ας μη του συμπεριφερόμαστε

σαν διακοσμητικό – το βιβλίο πρέπει να διαβάζεται, πρέπει να διαδίδεται, πρέπει να γίνει **κτήμα** μας. Βιβλία, ναι – αλλά βιβλία **κάθε ημέρα του χρόνου**.

Εμείς, οι ΡΟΕΣ, θα το τολμήσουμε. Το βιβλίο – ένα **καλό** βιβλίο – δεν έχει τίποτε να φοβηθεί από τον μήνα της έκδοσής του. **Κάθε μήνα βιβλία**. Κάθε εποχή του έτους – και όχι **μόνον** τις γιορτές – οι ΡΟΕΣ θα βρίσκονται κοντά στους αναγνώστες με ό,τι καλύτερο σταχυολογούν και επιοσημαίνουν από τον εξωτερικό και ημεδαπό πνευματικό πλούτο – με την ελπίδα να είναι αυτό που **εμείς** εκδίδουμε εκείνο που **εσείς** θα διαλέγατε.

Γιατί το βιβλίο είναι χρήσιμο, είναι **αναγκαίο**, σ' όλη την διάρκεια του χρόνου. Γεια σας!

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΑ:

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΜΗΝΑ 1. Κ. ΡΑΝΧΕΛ: *Η Δύση και ο Τρίτος Κόσμος*. ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΣΚΕΨΗ 1. C. GERONETTI: *Η σωπή του σώματος* 2. Ν. ΔΗΜΟΥ: *Μετά τον Μαρξ* ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ 1. Ι. ΚΑΝΤΑΡΕ: *Ποιος έφερε την Ντορουντίν;* 2. Ε. ΧΕΜΙΝΓΟΥΕΪ: *Ο Κήπος της Εδέμ*. 3. Τ. ΣΑΛΙΧ: *Επιστροφή στη Γη*. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ 1. Μπ. ΠΑΣΤΕΡΝΑΚ: *Ιστορία* ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ 1. Κ. ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ: *Ιστορίες Υπερβολής*. 2. Α. ΡΙΤΣΟΥ: *Εισαγωγή στη Μοναξιά*. 3. Δ. ΚΑΛΑΒΡΕΖΟΣ: *Ένα Περιστατικό στα Χρόνια της Δυναρχίας*. 4. Η. ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ: *Η Γυναίκα της Πράγας*. ΔΟΚΙΜΙΑ Κ. ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ: *Περί Μέθης*. Κ. ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ: *Σιαμαία και Ετεροθαλή*. ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΚΡΙΣΗ, 2 τόμοι, 8^η έκδοση. ΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΣΗΜΕΡΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Π. Χαϊσμίτ: *Το Γυάλινο Κελί*. Από τις εκδόσεις SPACE ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ LARRY NIVEN: *Ο Κόσμος Δακτύλιος* (Τιμήθηκε σαν το καλύτερο μυθιστόρημα της χρονιάς με τα βραβεία HUGO και NEBULA). MICHAEL MOORCOCK: *Ο Αιώνιος Πρόμαχος*. ΑΠΟΚΡΥΦΗ ΓΝΩΣΗ PAUL CARUS: *Η διδασκαλία του Βούδα*.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ

Ένα βιβλίο
ούτε υπέρ ούτε
κατά του Μαρξ.
Ένα βιβλίο
«με τά»...

ΔΥΟ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ

Η απολογητική της
μέθης από τον Όμηρο ως
τον Λόουρυ.

ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ

Ρ Ο Ε Σ
ΔΟΚΙΜΙΑ

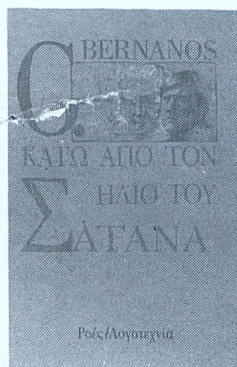
Δοκίμια και
αντιδοκίμια.

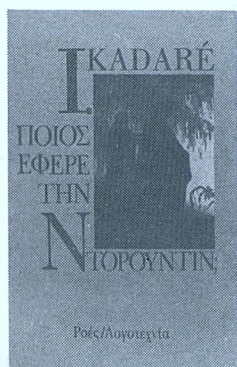
Όσοι αναγνώστες επιθυμούν να έχουν μια πληρέστερη ενημέρωση για τις εκδόσεις μας, μπορούν να μας τηλεφωνήσουν ή να μας γράψουν για να τους σταλεί ο γενικός κατάλογος

ΤΟΥ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΟΥ

ΤΕΣΣΕΡΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ
ΠΟΥ Η ΠΡΟΣΦΑΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥΣ

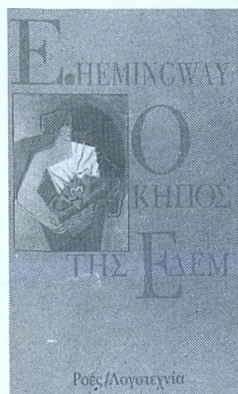

Το αριστούργημα του C. Bernanos που περιγράφει τον διχασμό ενός ιερέα ανάμεσα στον Θεό και τον Σατανά. Η κινηματογραφική μεταφορά του από τον Μ. Πιαλά απέσπασε τον Χρυσό Φοίνικα στο φετινό Φεστιβάλ των Καννών.

Ο Αλβανός συγγραφέας-φαινόμενο Ismail Kadare, ένας μελλοντικός Νομπελίστας κατά πολλούς, παρουσιάζει την δική του εκδοχή πάνω σ' ένα γνώριμο για τους Έλληνες θέμα, «Το τραγούδι του νεκρού αδελφού».

Ένας διαφορετικός Hemingway από αυτόν που μέχρι τώρα γνωρίζαμε. Προκλητικά τολμηρός, *Ο κήπος της Εδέμ* πρωτοκυκλοφόρησε πρόσφατα στην Αμερική και σχεδόν ταυτόχρονα από τις εκδόσεις μας στην Ελλάδα.

Ένα οπουδαίο βιβλίο έρχεται να μας ξαφνιάσει από μια λογοτεχνικά άγνωστη σ' εμάς χώρα του τρίτου κόσμου, το Σουδάν. Ο Tayeb Salih, του οποίου η παρουσία εντυπωσίασε τους Ευρωπαίους, τώρα και στην χώρα μας.

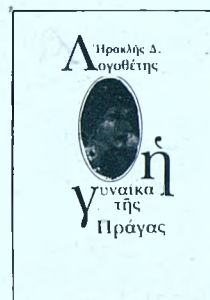
ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ

ΕΛΛΗΝΕΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

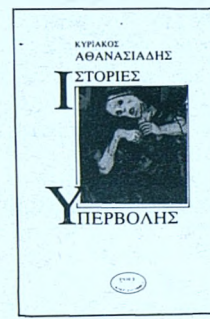
ΑΥΡΙΟ ΘΑ ΜΙΛΟΥΝ ΓΙ' ΑΥΤΟΥΣ

Θέμα χρόνου: Η Δυναρχία καταργεί τα συναισθήματα και προγράφει την Τέχνη. Καιρός γι' αντίσταση, καιρός για πόλεμο. Ο Άνθρωπος ενάντια στην Τεχνητή Νοημοσύνη.

Ένας έρωτας κάτω από την σκιά της απειλής. Μια πολιτική ίντριγκα που εξυφαίνεται γύρω από ένα Ημερολόγιο. Μια έκθεση για τον παραλογισμό της εξουσίας.

Η επιθυμία για τον έρωτα ενός Αγγέλου, η ανάγκη για την απουσία του: Στο τέλος του δρόμου, μόνη, η μοναξιά. Πέρα απ' αυτή... εσωτερικός διάλογος με το κενό.

Εκεί όπου η φαντασία γίνεται τρόμος... και ο τρόμος θάνατος. Συνήθως, τις νύχτες, δεν υπάρχουν έξοδοι κινδύνου. Είναι το Κακό ο κυρίαρχος, αυτό νικά... όπως πάντα.

ΣΕ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΑΜΕΡΙΚΗ
ΕΓΙΝΕ ΔΕΚΤΗ ΜΕ ΕΝΘΟΥΣΙΑΣΜΟ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΡΟΕΣ ΓΙΑ ΣΑΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΒΙΒΛΙΟΡΟΕΣ

Ιπποκράτους 59 Τ.Κ. 10680 ΤΗΛ.: 36.06.922-36.06.828

**10η ΓΙΟΡΤΗ ΒΙΒΛΙΟΥ
18-30 ΙΟΥΝΙΟΥ
ΑΛΣΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ**

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ 6.30 - 10.30

κάθε απόγευμα

και τη Κυριακή

και το πρωί 10.30 - 2 μ.μ.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ

**ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΚΔΟΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΩΝ ΑΘΗΝΩΝ**